

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES VUOSIKERTOMUS 2005

10. JUHLAVUOSI 1995–2005

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES VUOSIKERTOMUS 2005

© Euroopan oikeusasiamies 2006

Kaikki oikeudet pidätetään.

Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Oikeudet kaikkiin valokuviiin lukuun ottamatta kansikuvaa ja ellei toisin ole ilmoitettu omistaa Euroopan oikeusasiamies.

**Kertomuksen koko teksti on julkaistu Internetissä osoitteessa:
<http://www.ombudsman.europa.eu/report/fi/default.htm>.**

Printed in Belgium

PAINETTU KLOORIVALKAISEMATTOMALLE PAPERILLE

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES VUOSIKERTOMUS 2005

10. JUHLAVUOSI 1995-2005

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES

P. NIKIFOROS DIAMANDOUROS

Josep BORRELL FONTELLES
Euroopan parlamentin puhemies
Rue Wiertz
1047 Bryssel
BELGIA

Strasbourgissa, 13. maaliskuuta 2006

Arvoisa puhemies,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan 1 kohdan sekä oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja yleisistä ehdoista tehdyn Euroopan parlamentin päätöksen 3 artiklan 8 kohdan mukaisesti esitän täten vuosikertomukseni 2005.

Kunnioittavasti,

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

JOHDANTO	17
1 TIIVISTELMÄ	23
2 KANTELUT JA TUTKIMUKSET	37
2.1 OIKEUSASIAMIEHEN TYÖN OIKEUSPERUSTA	37
2.2 EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA	37
2.2.1 Kantelut henkilöiltä, joilla ei ole oikeutta tehdä kantelua	38
2.2.2 Yhteisön toimielimet ja laitokset	38
2.2.3 «Hallinnollinen epäkohta»	39
2.2.4 Eurooppalainen hyvän hallintotavan säännöstö	40
2.3 KANTELUIEN OTTAMINEN TUTKITTAVAKSI JA TUTKIMUSTEN PERUSTEET	41
2.4 VUONNA 2005 TUTKITTUIEN KANTELUIEN TARKASTELU	42
2.5 SIIRROT JA NEUVONTA	42
2.6 OIKEUSASIAMIEHEN MENETTELYT	44
2.6.1 Tutkimuksen aloittaminen	44
2.6.2 Oikeudenmukainen menettely	45
2.6.3 Asiakirjojen tarkastus ja todistajien kuuleminen	45
2.6.4 Avoin menettely	46
2.7 TUTKIMUSTEN TULOKSET	46
2.7.1 Ei hallinnollista epäkohtaa	46
2.7.2 Toimielimen sopimat asiat ja sovintoratkaisut	46
2.7.3 Kriittiset huomautukset ja suositusluonnokset	47
2.7.4 Erityiskertomukset Euroopan parlamentille	48
2.8 TAPAUKSIA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET VUONNA 2005	48
2.8.1 Avoimuus, yleisön oikeus saada tietoa ja henkilötietojen suoja	48
2.8.2 Komissio perussopimusten vartijana	51

2.8.3	Tarjoukset, sopimukset ja avustukset	52
2.8.4	Henkilöstöasiat	54
2.8.5	Muut asiat	55
3	PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN	59
3.1	EI HALLINNOLLISTA EPÄKOHTAA	59
3.1.1	Euroopan komissio	59
	JATKOTOIMIEN TOTEUTTAMATTA JÄTTÄMINEN SUKUPUOLISEEN SUUNTAUTUMISEEN PERUSTUVAA SYRJINTÄÄ KOSKENEEN KANTELUN SEURAUKSENA.....	59
	SOPIMUKSEN IRTISANOMINEN.....	60
	EU:N RAHOITUSTUEN KÄYTTÖ.....	61
	ELINTARVIKELAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVA 226 ARTIKLAN MUKAINEN KANTELU.....	61
	SYRJIVIKSI VÄITETTY TYÖPAIKKAILMOITUKSET.....	62
	EUROOPAN ALUEKEHITYSRAHASTON VAROJEN HALLINNOINTI.....	63
	HANKE-EHDOTUKSEN ARVIOINTI (1).....	64
	226 ARTIKLAN MUKAISEN KANTELUN KÄSITTELY.....	65
	HANKE-EHDOTUKSEN ARVIOINTI (2).....	65
	VIETNAMIN KANSSA TEHTYYN YHTEISTYÖSOPIMUKSEEN SISÄLTÄVÄN IHMISOIKEUSLAUSEKKEEN SOVELTAMINEN.....	66
	RAKENNERAHASTOJEN TULEVAISUUTTA KOSKEVA KUULEMINEN.....	67
	EUROOPPALAINEN HÄTÄNUMERO 112.....	67
	KIELIOSASTOJEN ASTEITTAINEN LAKKAUTTAMINEN EUROOPPA-KOULUSSA.....	68
	VÄITETTY EPÄASIANMUKAISET YHTEYDENOTOT TARJOUSPYYNTÖMENETTELYN AIKANA.....	68
	ASIAKIRJOJEN SAATAVUUS VERKOSSA.....	69
	OIKEUS TUTUSTUA MATKARAPORTTIIN 228 ARTIKLAN MUKAISEN MENETTELYN YHTEYDESSÄ.....	70
	HANKEPÄÄLLIKÖN VAIHTAMINEN HONDURASISSA.....	71
3.1.2	Euroopan komissio ja Euroopan unionin neuvosto	72
	VÄITE VAMMAISPYSÄKÖINTIPAikkojen PUUTTUMISESTA KOMISSION JA NEUVOSTON RAKENNUSTEN LÄHEISYYDESSÄ.....	72
3.1.3	Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto (EPSO)	73
	HAKIJOIDEN OIKEUS TUTUSTUA ARVIOINTIPERUSTEISIIN.....	73
	PÄÄSY VALINTAKOKEISIIN.....	74
3.1.4	Euroopan keskuspankki	74
	TIEDOT EKP:N MAHDOLLISET INTERVENTIOT.....	74
3.2	TOIMIELIN SOPI ASIAN	75
3.2.1	Euroopan parlamentti	75
	ELÄKEOIKEUKSIEN SIIRTÄMINEN.....	75
3.2.2	Euroopan unionin neuvosto	76
	EU:N POLISIOPERAATIOON LIITTYVÄN TYÖSOPIMUKSEN IRTISANOMINEN.....	76
3.2.3	Euroopan komissio	77
	PERUSTEETON VIIVÄSTYS JA VASTAAMATTA JÄTTÄMINEN PYYNTÖÖN TUTUSTUA ASIAKIRJAAN.....	77
	KIELTÄVÄ VASTAUS PYYNTÖÖN TUTUSTUA ASIAKIRJOIHIN.....	77
	MATKA- JA MAJOITUSKULUJEN KORVAAMINEN.....	78
	MATKAKULUJEN KORVAAMINEN.....	78
	VÄITTEET KOMISSION ARVIOIJILLE SUORITETTAVIEN MAKSUJEN VIIVÄSTYMESESTÄ.....	78

3.3 SOVINTORATKAISUT	79
3.3.1 Euroopan parlamentti	79
PÄÄSY EUROOPAN PARLAMENTIN TILOIHIN	79
OIKEUSKULUJEN KORVAAMINEN	80
TIETOJEN TOIMITTAMINEN ERI KIELILLÄ VAALIKAMPANJAN AIKANA	81
3.3.2 Euroopan komissio	81
PUHELUNVÄLITTÄJÄN TYÖSUHTEEN PÄÄTTÄMINEN	81
ELÄKEOIKEUDET	82
POIKKEAMINEN HARJOITTELJOILLE ASETETUSTA IKÄRAJASTA	82
MARIE CURIE -STIPENDIN MAKSAMISEN VIVÄSTYMINEN	83
3.4 OIKEUSASIAMIEHEN KRIITTINEN HUOMAUTUS	84
3.4.1 Euroopan parlamentti	84
ASIAKIRJAN TUTUSTUTTAVAKSI ANTAMISEN VIVÄSTYMINEN	84
TIEDUSTELUUN VASTAAMATTA JÄTTÄMINEN	85
3.4.2 Euroopan unionin neuvosto	86
OIKEUS TUTUSTUA YHTEISTÄ ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIikkaA KOSKEVIIN ASIAKIRJOIHIN	86
3.4.3 Euroopan komissio	87
RIKKOMISENENNETTELYN KESTO JA OIKEUS TUTUSTUA ASIAKIRJOIHIN	87
APURAHJOJA KOSKEVIEN TARVITTAVIEN NEUVOJEN ANTAMATTA JÄTTÄMINEN	87
TIETOSUOJAA KOSKEVIEN TIETOJEN ANTAMATTA JÄTTÄMINEN	88
GALILEI-HANKKEEN MAKSUOSUUDEN SUORITTAMISEN VIVÄSTYMINEN	89
KOMISSIOn TAPA KÄSITELLÄ TARJOUSPYINTÖMENETTELYÄ	90
PUOLUSTAUTUMISOIKEUS HALLINNOLLISESSA TUTKINNASSA	91
KALASTUSOIKEUDET AZOREIDEN VESILLÄ	92
OIKEUS TUTUSTUA KIINASSA TEHTYÄ SOPIMUSTA KOSKEVIIN ASIAKIRJOIHIN	93
HARHAANJOHTAVA TIETO AIEMPAAN KANTELUN LIITTYVÄSSÄ LAUSUNNOSSA	94
YKSITYISESTÄ YRITYKSESTÄ TEHDYN KANTELUN KÄSITTELEMINEN	94
VOITTOA TAVOITTELEVIENTÄ TIETOJEN SULKEMINEN TUEN ULKOPUOLELLE	95
3.4.4 Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF)	96
TUTKINNAN TODENNÄKÖISTÄ KESTOA KOSKEVAN TIEDON ILMOITTAMATTA JÄTTÄMINEN	96
3.4.5 Euroopan investointipankki	97
SÄHKÖPOSTITSE KÄYTY KIRJEENVAIHTO TYÖNHAKIJAN KANSSA	97
TIETOPYNNÖN KÄSITTELEMINEN EIP:SSÄ	97
3.5 TOIMIELIN HYVÄKSYI SUOSITUSLUONNOKSEN	98
3.5.1 Euroopan komissio	98
IKÄRAJAT HARJOITTELUOHJELMASSA	98
RAHOITUSSITOUUMUKSEN PERUUTTAMINEN	99
OPPILAIKEN VALITSEMINEN EUROOPPA-KOULUIHIIN	99
OIKEUS TUTUSTUA LIALLISTA YLIJÄÄMÄÄ KOSKEVAAN MENETTELYYN LIITTYVÄÄN JÄSENVALTIOLTA PERÄISIN OLEVAAN ASIAKIRJAAN	100
3.5.2 Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF)	101
HARHAANJOHTAVAA TIETOA LEHDISTÖKATSAUKSESSA	101

3.6	ASIAN KÄSITTELYN LOPETTAMINEN MUISTA SYISTÄ	102
3.6.1	Euroopan komissio	102
	ELÄKKEEN SIIRTOA KOSKEVA 226 ARTIKLAN MUKAINEN KANTELU	102
	KANSALLISESSA KORKEIMMASSA OIKEUDESSA VIREILLÄ OLEVAAN ASIAAN LIITTYVÄ 226 ARTIKLAN MUKAINEN KANTELU	103
	KIRJOJEN LAINAAMINEN ILMAISEKSI JULKISISTA KIRJASTOISTA	103
3.7	ASIAN KÄSITTELYN LOPETTAMINEN ERITYISKERTOMUKSEN JÄLKEEN	104
3.7.1	Euroopan unionin neuvosto	104
	LAINSÄÄDÄNTÄTYÖN JATKAMINEN SULJETTujen OVIE N TAKANA ILMAN PÄTEVIÄ SYITÄ	104
3.7.2	Euroopan komissio	105
	ERITYISOPETUSTA TARVITSEVIEN LASTEN KOULUTUSKUSTANNUKSET	105
3.7.3	Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF)	106
	VIRHEELLISEN JA HARHAANJOHTAVAN TIEDON ANTAMINEN OIKEUSASIAMIEHELLE AIEMMAN TUTKIMUKSEN AIKANA	106
3.8	TUTKIMUS OIKEUSASIAMIEHEN OMASTA ALOITTEESTA	107
	KUKKAKORISTEIDEN MAKSAMINEN.....	107
4	SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN	111
4.1	EUROOPAN PARLAMENTTI	112
4.2	EUROOPAN KOMISSIO	112
4.3	EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU	113
4.4	MUUT TOIMIELIMET JA LAITOKSET	114
5	SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN	117
5.1	EUROOPAN OIKEUSASIAMIESTEN VERKOSTO	117
5.2	MUUT OIKEUSASIAMIESTEN SEMINAARIT JA KONFERENSSIT	122
5.3	MUUT TAPAAMISET OIKEUSASIAMIESTEN JA HEIDÄN HENKILÖSTÖNSÄ KANSSA	125
6	TIEDOTUSTOIMINTA	129
6.1	VUODEN TAPAHTUMIA	129
6.2	TUTUSTUMISMATKAT	136

6.3	MUUT KONFERENSSIT JA TAPAAMISET	139
6.4	SUHTEET TIEDOTUSVÄLINEISIIN	147
6.5	JULKAISUT	151
6.6	SÄHKÖINEN VIESTINTÄ	153
7	LIITTEET	155
A	TILASTOTIETOJA	157
B	OIKEUSASIAMIEHEN TALOUSARVIO	164
C	HENKILÖSTÖ	166
D	PÄÄTÖSLUETTELO	173
E	EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN VAALI	178
	EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN YHTEYSTIEDOT	180

JOHDANTO

Euroopan oikeusasiamiehen toimielin vietti 10. juhlavuottaan vuonna 2005. Tämä tärkeä merkkipaalu tarjosi tilaisuuden tarkastella ensimmäisen vuosikymmenen saavutuksia ja kartoittaa optimaalisin yhteistyömuoto avainkumppaneiden kanssa. Järjestämämme monimuotoiset tapahtumat tarjosivat meille runsaasti tietoa siitä, mikä toimii hyvin, ja siitä, miltä osin voimme kehittää suhdettamme Euroopan unionin (EU) toimielimiin ja laitoksiin, oikeusasiamiesten yhteisöön sekä kantelijoihin ja yleisesti ottaen kansalaisiin. Ennen kuin käsittelen tarkemmin erilaisia esiin tulleita ajatuksia, haluaisin kuitenkin esitellä toimielimen työtä kuluneiden 10 vuoden aikana.

Euroopan oikeusasiamies on syyskuusta 1995 lähtien käsitellyt yhteensä yli 20 000 kantelua ja auttanut lukemattomia kansalaisia vastaamalla heidän tiedusteluihinsa. Kun edeltäjäni, ensimmäinen Euroopan oikeusasiamies Jacob SÖDERMAN jätti tehtävänsä, hän saattoi esittää yhtenä tärkeimmistä saavutuksistaan EU:n erilaisten toimielinten ja laitosten halukkuuden tehdä hänen kanssaan yhteistyötä kansalaisten kantelujen ratkaisemiseksi. Toimielimet ja laitokset ovat osoittaneet olevansa halukkaita tekemään oikeusasiamiehen kanssa yhteistyötä kansalaisten palvelujen parantamiseksi, minkä osoittavat esimerkiksi ikärajojen poistaminen rekrytoinnissa, asiakirjojen saatavuuden lisääminen, maksuviivästyksiin tehdyt parannukset ja EU:n perusoikeuskirjan kasvava huomioon ottaminen. Näistä ja monista muista saavutuksista meidän unionin kansalaisina tulee olla ikuisesti kiitollisia Jacob SÖDERMANILLE.

Sen lisäksi, että Euroopan oikeusasiamies on pyrkinyt parantamaan unionin hallintoa, hän on kehittänyt suhteita kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin oikeusasiamiehiin koko EU:ssa varmistaakseen, että EU:n lainsäädännön mukaiset kansalaisten ja asukkaiden oikeudet, myös perusoikeudet, toteutuvat. Tätä yhteistyötä tehdään pääasiassa Euroopan oikeusasiamiesten verkostossa, josta on kymmenen vuoden aikana kehitetty erinomainen väline kansalaisten kantelujen nopeaan ja tehokkaaseen käsittelyyn. Vuonna 2005 pääsimme arvioimaan verkoston saavutuksia siitä lähtien, kun se perustettiin Strasbourgissa vuonna 1996, ja sopimaan yhteisestä etenemistavasta.

Oikeusasiamies on syyskuusta 1995 työskennellyt jatkuvasti lisätäkseen kansalaisten tietoa heidän oikeuksistaan ja erityisesti heidän oikeudestaan kannella ja hakea muutosta. Näiden aloitteiden onnistumisesta kertoo se, että oikeusasiamiehelle esitetään nykyään yli 300 kantelua joka kuukausi ja vuonna 2005 kanteluja vastaanotettiin ennätysmäärä.

Oikeusasiamiehen suhteet EU:n toimielimiin ja laitoksiin

Olisi tietysti suotavampaa, jos kansalaisten ei tarvitsisi olla yhteydessä Euroopan oikeusasiamieheen ja heidän valituksensa ratkaistaisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa siinä hallintoelimessä, jota valitus koskee. Kansalaisille ei ole tärkeää, kuka heidän ongelmansa ratkaisee. He kaipaavat usein vain selvitystä, syytä, anteeksipyyntöä tai neuvoa, ja hallintoelin on itse parhaassa asemassa antamaan sellaisen.

Jos kansalaisilla on tarve valittaa, he haluavat, että ongelma ratkaistaan mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti. Hallintoelimen esittämä sovintoratkaisu on mielestäni nopein ja kaiken kaikkiaan paras vaihtoehto, koska hallintoelin säilyttää uskottavuutensa ratkaistessaan ongelman, kantelijan luottamus sitä kohtaan kasvaa ja kaikki osapuolet hyötyvät sovintoratkaisusta. Toisin sanoen tapa, jolla julkishallinto käsittelee valituksia, kertoo, kuinka kansalaiskeskeinen se on. Tämän keskeisen sanoman olen halunnut välittää erilaisissa tapahtumissa, joita järjestimme juhluvuotenaamme EU:n toimielinten ja laitosten kanssa.

Jokainen EU:n toimielin ja laitos voi omalta osaltaan parantaa suhteita kansalaisiin. Olipa kyse sopimusongelmien ratkaisemisesta, asiakirjojen saamisesta tai hakijan valitsematta jättämisen perustelemisesta, valituksista voi oppia, miten palvelujamme voidaan parantaa. Lopputuloksena kaikki, jotka jatkossa asioivat toimielinten kanssa – eivät ainoastaan kantelijat – hyötyvät oikeusasiamiehen työstä.

Kantelut ovat usein oire vakavammista, monimutkaisemmista tai järjestelmällisistä asioista tai ongelmista. Yksi oikeusasiamiehen tehtävistä on tunnistaa ne ja edistää tapoja puuttua niihin. Oikeusasiamies palvelee siis paitsi ulkoisena valvontamekanismina myös, arvokkaana tiedonlähteenä, joka voi auttaa hallintoelimiä parantamaan niiden toimintaa kiinnittämällä huomiota kehitettäviin alueisiin.

Tärkeä apuväline tässä työssä on eurooppalainen hyvän hallintotavan säännöstö. Euroopan parlamentin vuonna 2001 hyväksymässä säännöstössä selitetään kansalaisille, mitä heillä on oikeus odottaa eurooppalaiselta hallinnolta. Se on myös hyödyllinen opas virkamiehille, joita kannustetaan korkeatasoiseen hallintoon. Säännöstöstä julkaistiin vuonna 2005 uusi painos 24 kielellä. Sitä jaettiin yli 100 000 kappaletta kaikkialle Eurooppaan ja sen ulkopuolelle, minkä jälkeen kansalliset hallintoelimet ja paikalliset viranomaiset, koulut ja yliopistot, koulutuskeskukset ja kirjastot sekä yksittäiset kansalaiset ovat pyytäneet lisäkappaleita. Säännöstö on todellinen eurooppalainen menestystuote. Se on mukautettu kansallisia, alueellisia ja paikallisia hallintoelimiä varten Portugalista Italiaan, Valloniasta Kreikkaan ja Romaniasta Kroatiaan. Kun otetaan huomioon, että eurooppalainen säännöstö on otettu käyttöön näin monessa erilaisessa hallintoelimestä eri puolilla Eurooppaa, toivon edelleenkin, että se voitaisiin hyväksyä kaikissa EU:n toimielimissä ja laitoksissa, esimerkiksi toimielinten välisenä sopimuksena. Tästä asiasta vuonna 2005 käymäni yhteydenpito Euroopan komission puheenjohtajan José Manuel BARROSON ja varapuheenjohtajien Margot WALLSTRÖMIN ja Siim KALLAKSEN kanssa on ollut erittäin myönteistä, ja toivon hartaasti, että voimme edetä nopeasti hankkeen toteuttamisessa. Se olisi selkeä osoitus kaikkien tahdosta työskennellä yhdessä kansalaisten hyväksi tulevana vuosina.

Komission tiedonanto uudesta sisäisestä menettelystä, jolla vastataan oikeusasiamiehen tutkimuksiin, oli mielestäni erittäin myönteinen kehitysaskel vuonna 2005. Tiedonannossa lisätään yksittäisten komission jäsenten poliittista vastuuta tapauksista, samalla kun siinä säilytetään pääsihteeristön keskeinen asema. Olen erittäin tyytyväinen tähän uuteen menettelyyn, jolla on ymmärtääkseni tarkoitus parantaa komission vastausten yhdenmukaisuutta ja laatua sekä varmistaa oikeusasiamiehen suositusten ja huomautusten nopeat jatkotoimet. Koska toimielimeen kohdistuu noin 70 prosenttia oikeusasiamiehen tutkimuksista, on tärkeää, että komissio näyttää mallia hallinnollisten epäkohtien käsittelyssä ja kansalaisten palvelukulttuurin edistämässä. Tässä vuosikertomuksessa esitetään useita esimerkkejä tapauksista, joissa komissio on todellakin toiminut nopeasti ja rakentavasti sille esiin tuomieni ongelmien ratkaisemiseksi.

Yhteistyö Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kanssa

Euroopan oikeusasiamies on alusta lähtien tehnyt tiiviisti yhteistyötä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla toimivien kollegojensa kanssa Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kautta. Verkoston pääasiallinen tarkoitus on nykypäivänä yhtä perusteltu ja tärkeä kuin verkoston perustamisen aikaan: varmistaa kansalaisten ja asukkaiden EU:n lainsäädännön mukaisten oikeuksien toteutuminen arkielämässä.

EU:n lainsäädännön täytäntöönpano on pitkälti jäsenvaltioiden hallintoelinten vastuulla. EU:n lainsäädännön mukaisten oikeuksien kunnioittaminen riippuu siis käytännössä pitkälti näiden hallintoelinten päivittäisen työn laadusta ja siitä, missä määrin valvontaelimet, oikeusasiamiehet mukaan luettuina, onnistuvat tukemaan korkeatasoista hallintoa ja tarvittaessa tarjoamaan tehokkaita korjaavia toimia. Asian merkitystä lisää se, että eri jäsenvaltioiden hallintojen ja EU:n toimielinten välinen yhteistyö laajenee ja tiivistyy koko ajan. Oikeuksien suojaamiseksi ja tehokkaan avun tarjoamiseksi tarvitaan hallintojen välisen yhteistyön ohella oikeusasiamiesten välistä yhteistyötä.

Tämän takia tutkin vuonna 2005 mahdollisuutta vahvistaa ja edistää oikeusasiamiesten asemaa kehittyvässä eurooppalaisessa oikeudellisessa ja poliittisessa kulttuurissa. Perustelin tätä sillä, että verkoston on lisättävä kansalaisten yhteistyöstä saaman lisäarvon näkyvyyttä sekä

kansalaisille itselleen että päättäjille kaikilla unionin eri tasoilla. Viimeksi mainitun osalta työtä on tehtävä vielä paljon. Meidän on vakuutettava päättäjät siitä, ettei monimuotoisuus saa estää ottamasta oikeusasiamiehiä täysipainoisesti huomioon niissä lukuisissa uusissa eurooppalaisissa toimintalinjoissa, joita jäsenvaltioiden viranomaiset ja EU:n toimielimet ja laitokset jatkuvasti kehittävät.

Yhteistyömme julkisuuskuvan selventämiseksi ilmoitin, että toimistoni aikoo kehittää edelleen Internetin käyttöä viestinnässä kansalaisten kanssa ja oikeusasiamiesten kesken. Aiomme luoda Euroopan oikeusasiamiehen verkkosivustolle vuorovaikutteisen oppaan ”Kuka voi auttaa minua?” (Who can help me?), joka auttaa kansalaisia kääntymään oikean oikeusasiamiehen puoleen eurooppalaisella, kansallisella tai alueellisella tasolla. Aiomme myös laatia verkostossa seuraavien kahden vuoden aikana selvityksen, jossa selitetään kansalaisille, mitä he voivat odottaa, jos he kääntyvät verkostoon kuuluvan oikeusasiamiehen puoleen. Selvitys voitaisiin hyväksyä kansallisten oikeusasiamiesten kuudennessa seminaarissa, joka pidetään Strasbourgissa vuonna 2007. Tiedän hyvin, että tällainen selvitys on laadittava huolellisesti. Olen kuitenkin vakuuttunut siitä, että yhteinen näkemyksemme oikeusasiamiehen asemasta ja tehtävästä on niin selkeä, että selvitys on mahdollista laatia ehdottamassani aikataulussa. Sen lisäksi että selvitys olisi hyödyllinen niille kansalaisille, jotka tarvitsevat oikeusasiamiehen palveluja oman jäsenvaltionsa ulkopuolella, se toimisi tärkeänä kiintopisteenä oikeusasiamiesten suhteissa päättäjiin sekä kollektiivisesti että yksilöllisesti. Selvityksen valmistelu olisi lisäksi itsessään arvokas tarjotessaan tilaisuuden edistää ja syventää vastavuoroista oppimista. Tällainen menettely voi siis vain lujittaa tähän mennessä rakennettua yhteistyötä.

Oikeusasiamiehen suhteet kansalaisiin ja mahdollisiin kantelijoihin

Euroopan oikeusasiamiehen ponnisteluilla yhteistyön tiivistämiseksi EU:n toimielinten ja laitosten kanssa sekä oikeusasiamiesten kanssa eri puolilla unionia on yksi ensisijainen tavoite, eli mahdollisimman hyvän palvelun tarjoaminen kansalaisille. Unionin kansalaisille tarjottavan palvelun parantamiseksi järjestimme vuonna 2005 osana 10-vuotisjuhlallisuuksia tapahtumia tiedotusvälineille, kansalaisjärjestöille, sidosryhmille, alue- ja paikallishallinnon edustajille sekä kansalaisille yleisesti. Pidimme tarpeellisena perehtyä useisiin aloihin, joilla voitaisiin tulevaisuudessa lisätä tietoa oikeudesta kannella oikeusasiamiehelle ja siten parantaa EU:n hallintoa kaikkien hyödyksi.

Oikean tiedon välittämisessä oikeille ihmisille on todettu olevan parantamisen varaa. Euroopan oikeusasiamiehellä on kaksi kiireellistä haastetta tiedon lisäämiseksi: monet ihmiset eivät tiedä, mikä oikeusasiamies on, eivätkä sitäkään, mitä EU tekee. Kaikessa tuottamassamme aineistossa on käsiteltävä näitä kahta seikkaa suoraan ja selkeästi. Oikeusasiamiehen on tehostettava tiedotustaan Internetissä ja tavoitettava paremmin mahdolliset kantelijat. EU:n toimielinten pitäisi tiedottaa järjestelmällisesti niihin yhteyttä ottaville henkilöille mahdollisuudesta kannella.

Oikeusasiamiehen on tehtävä selväksi, että kanteleminen on helppoa. Yksinkertaistaen voidaan todeta, että oikeusasiamies tarjoaa nopeaa palvelua ilmaiseksi ja joustavasti. Niille, jotka pelkäävät kantelunsa aiheuttavan ikäviä seurauksia toimielimiltä haluan muistuttaa, että yritys tai uhkaus tuottaa haittaa henkilölle siksi, että hän käyttää oikeuttaan kannella oikeusasiamiehelle, on itsessään hallinnollinen epäkohta. EU:n toimielinten ja laitosten tulisi varmistaa, että niiden virkamiehet tietävät tämän ja toimivat sen mukaisesti.

Lopuksi

Euroopan unioni on nyt koetuksella. Ranskan ja Alankomaiden kansalaiset ovat äänestäneet Euroopan perustuslain ratifiointia vastaan, äänestysprosentti Euroopan parlamentin vaaleissa jatkaa laskuaan ja unioni kamppailee yhä muuttaakseen mielikuvaa poliittisen eliitin luomasta etäisestä byrokratiasta. Tuoreessa Eurobarometri-tutkimuksessa ilmeni, että vain 38 prosenttia eurooppalaisista uskoo, että heidän äänensä kuuluu EU:ssa.

Euroopan oikeusasiamiehen virka perustettiin unionin lähentämiseksi kansalaisiin ja ”inhimillisten kasvojen” antamiseksi EU:n hallinnolle. Toimielimen perusolemuksen kuuluu, että oikeusasiamies on fyysinen henkilö. Hän on henkilökohtaisesti yhteydessä hänelle kirjoitaviin yksittäisiin kansalaisiin, tutkii heidän tapauksensa ja pyrkii löytämään ratkaisun heidän kanteluihinsa. Jokainen näistä yhteydenpidoista auttaa inhimillistämään EU:n hallintoa ja saattamaan sen lähemmäs

kansalaisia. Oikeusasiamies on keskeinen osa rakennetta, jolla luodaan kansalaisten ja toimielinten välistä luottamusta. Hän voi edistää rakentavaa vuoropuhelua näiden kahden osapuolen välillä.

Kuten eräs kantelija kirjoitti: "Minun osaltani tapaus on vihdoinkin loppuun käsitelty, ja toivon voivani kääntää uuden lehden toiminnassani, joka on kiinteästi sidoksissa Eurooppaan. Kiitän teitä avustanne sovittelussa. Toimielimenne on erittäin tärkeä väylä, joka tekee kansalaisille mahdolliseksi ratkaista myönteisessä hengessä arkaluonteiset ongelmat, joita heillä saattaa olla Euroopan toimielinten kanssa."

Oikeusasiamies ei voi työskennellä yksin. Huipputason hallinto on varmistettava yhdessä EU:n toimielinten ja laitosten kanssa. Lupausten pitäminen, asianmukaisten kantelumenettelyjen tarjoaminen, virheistä oppiminen, työn avoimuus ja julkisen valvonnan salliminen ovat kaikki tärkeitä keinoja, joilla luodaan luottamusta kansalaisissa. Oikeusasiamiehen on samaten tehtävä järjestelmällisesti yhteistyötä kansallisten, alueellisten ja paikallisten kollegojensa kanssa varmistaakseen, että kansalaisten oikeuksia kunnioitetaan täydellisesti kaikkialla unionissa. Hänen on lisäksi pyrittävä jatkuvasti tavoittamaan kansalaisia ja mahdollisia kantelijoita, jotta he oppisivat tuntemaan hänen tarjoamansa palvelun.

Euroopan oikeusasiamiehenä pyrin viemään eteenpäin ensimmäisen vuosikymmenen aikana saavutettuja tuloksia, jotta voisin täyttää toimielimelleni annetun tehtävän saattaa unioni lähemmäs kansalaisia ja antaa "inhimilliset kasvot" EU:n hallinnolle.

Strasbourgissa, 14. helmikuuta 2006

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

1 TIIVISTELMÄ

1 TIIVISTELMÄ

Euroopan oikeusasiamiehen yhdennessätoista vuosikertomuksessa Euroopan parlamentille annetaan selonteko oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2005. Vuosikertomus on P. Nikiforos DIAMANDOUROSIN kolmas; hän aloitti Euroopan oikeusasiamiehenä 1. huhtikuuta 2003.

VUOSIKERTOMUKSEN RAKENNE

Vuosikertomuksessa on kuusi lukua ja viisi liitettä. Vuosikertomus alkaa oikeusasiamiehen alkusanoilla, joissa hän tarkastelee vuoden keskeisiä toimia ja saavutuksia ja hahmottelee näkemyksiään tulevaisuudeksi. Tämä tiivistelmä puolestaan muodostaa ensimmäisen luvun.

Toisessa luvussa kuvataan menettelyt, joita oikeusasiamies soveltaa käsitellessään kanteluita ja suorittaessaan tutkimuksia. Siinä tuodaan esiin merkittävimmät uudet seikat ja tehdään yhteenveto vuoden aikana käsitellyistä kanteluista sekä temaattinen analyysi tutkimuksen jälkeen päätettyjen tapausten tuloksista. Analyysi käsittää tärkeimmät oikeusasiamiehen vuonna 2005 tekemiin päätöksiin sisältyvät oikeudelliset seikat ja tosiasiat.

Kolmanteen lukuun on valittu yhteenvetoja päätöksistä kanteluissa ja oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritetuissa tutkimuksissa käsitellyistä erilaisista aiheista ja osallisina olevista toimielimistä. Se sisältää yhteenvedot kaikista niistä päätöksistä, jotka on mainittu toisen luvun temaattisessa analyysissä. Kanteluja koskevien päätösten yhteenvedot on luokiteltu ensin tuloksen perusteella ja toiseksi asianosaisen toimielimen tai laitoksen perusteella. Luvun lopussa esitetään yhteenvedot päätöksistä, jotka ovat seuranneet omasta aloitteesta suoritetuista tutkimuksista.

Neljännessä luvussa käsitellään suhteita muihin Euroopan unionin toimielimiin ja laitoksiin. Siinä selostetaan ensin, millainen merkitys on ollut oikeusasiamiehen rakentavalla yhteistyösuhteella toimielimiin ja laitoksiin, ja luetellaan sen jälkeen tapaamisia ja tilaisuuksia, joita näissä puitteissa järjestettiin vuonna 2005.

Viidennessä luvussa esitellään Euroopan oikeusasiamiehen suhteita Euroopassa ja muissa maissa toimivien kansallisten, alueellisten ja paikallisten oikeusasiamiesten yhteisöön. Euroopan oikeusasiamiesten verkoston toimintaa kuvataan yksityiskohtaisesti, ja lisäksi selostetaan oikeusasiamiehen osallistumista seminaareihin, konferensseihin ja tapaamisiin.

Kuudennessa luvussa tarkastellaan yleisesti oikeusasiamiehen tiedotustoimintaa. Luku on jaettu kuuteen osaan, joissa käsitellään vuoden kohokohtia, oikeusasiamiehen tutustumismatkoja, konferensseja ja tapaamisia, joihin oikeusasiamies ja hänen työntekijänsä ovat osallistuneet, suhteita tiedotusvälineisiin, julkaisuja ja online-tiedotusta.

Liitteessä A on tilastotietoja Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2005. Liitteissä B ja C on yksityiskohtaisia tietoja oikeusasiamiehen talousarviosta ja henkilöstöstä. Liite D käsittää hakemistot kolmannen luvun päätöksistä jaoteltuina tapauksen numeron, aiheen ja väitetyn hallinnollisen epäkohdan mukaan. Liitteessä E kuvaillaan Euroopan oikeusasiamiehen valintamenettely ja selostetaan P. Nikiforos Diamandourosin uudelleenvalinta tammikuussa 2005.

YHTENNVETO

Euroopan oikeusasiamiehen toimenkuva

Euroopan oikeusasiamiehen toimisto perustettiin Maastrichtin sopimuksella, jossa se liittyy kansalaisuuteen Euroopan unionissa. Euroopan oikeusasiamies tutkii hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen

ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä. Oikeusasiamies on määritellyt ”hallinnollisen epäkohdan” tavalla, joka edellyttää ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä oikeusvaltion ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattamista. Euroopan parlamentti on hyväksynyt määritelmän.

Oikeusasiamies tutkii yksityishenkilöiden, yritysten ja yhdistysten tekemiä kanteluja ja käynnistää lisäksi tutkimuksia omasta aloitteestaan. Hän pyrkii myös tiedottamaan kansalaisille heidän oikeuksistaan sekä siitä, miten he voivat käyttää niitä.

Kantelut ja tutkimukset vuonna 2005

Vuonna 2005 oikeusasiamiehelle tuli yhteensä 3 920 kantelua, mikä on 5 prosenttia enemmän kuin vuonna 2004¹. Oikeusasiamies vastaanotti ennätyselliset 59 prosenttia kaikista kanteluista sähköisesti, joko sähköpostitse tai kantelulomakkeella, joka on oikeusasiamiehen verkkosivustolla. Kanteluista 3 705 oli yksityisten kansalaisten suoraan lähettämiä ja 215 yhdistysten tai yritysten lähettämiä.

Yli 75 prosentissa tapauksista oikeusasiamies pystyi auttamaan kantelijaa joko käynnistämällä tutkimuksen, välittämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, kenen puoleen tämän kannattaisi kääntyä löytääkseen ongelmaansa sopivan ratkaisun mahdollisimman nopeasti. Vuoden aikana käynnistettiin kaiken kaikkiaan 338 uutta tutkimusta kantelun perusteella (mukaan lukien yksi yhteinen tutkimus, joka kattoi 389 yksittäistä kantelua). Oikeusasiamies käynnisti myös viisi tutkimusta omasta aloitteestaan.

Euroopan oikeusasiamies käsitteli vuonna 2005 yhteensä 627 tutkimusta, joista 284 oli siirretty vuodelta 2004.

Edellisten vuosien tapaan suurin osa tutkimuksista koski Euroopan komissiota (68 prosenttia kaikista tutkimuksista). Komissio tekee yhteisön toimielimistä eniten sellaisia päätöksiä, joilla on suoria vaikutuksia kansalaisiin, joten on luonnollista, että se on kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistosta (EPSO) tehtiin 73 kantelua, Euroopan parlamentista 58 ja Euroopan unionin neuvostosta 14 kantelua.

Pääasialliset hallinnolliset epäkohdat, joista kanneltiin, olivat avoimuuden puute sekä kieltäytyminen tietojen antamisesta (188 tapausta), epäoikeudenmukaisuus tai vallan väärinkäyttö (132 tapausta), syrjintä (103 tapausta), epätydyttävät menettelyt (78 tapausta), vältettävissä ollut viivästys (73 tapausta), huolimattomuus (44 tapausta), se, että jäsenvaltion velvollisuuksien täyttämistä ei ollut varmistettu, ts. Euroopan komissio ei ollut hoitanut tehtäväänsä ”perussopimusten vartijana” (37 tapausta) ja oikeudellinen virhe (29 tapausta).

Oikeusasiamies vastaanotti sähköpostitse yhteensä 3 269 yksittäistä tiedustelua, kun niiden määrä oli vuonna 2004 noin 3 200 ja vuonna 2003 noin 2 000.

Oikeusasiamiehen tutkimusten tulokset

Vuonna 2005 oikeusasiamies sai päätökseen 312 tutkimusta, joista 302 oli kantelun perusteella käynnistettyjä ja 10 omasta aloitteesta käynnistettyjä tutkimuksia. Tulokset olivat seuraavanlaiset:

Ei hallinnollista epäkohtaa

Oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella 114 tapauksessa ei tullut ilmi hallinnollista epäkohtaa. Tällainen tulos ei ole aina kielteinen kantelijan kannalta, sillä kantelija hyötyy ainakin saadessaan täydellisen selvityksen asianosaiselta toimielimeltä tai laitokselta sen toiminnasta taikka häneltä saatetaan pyytää anteeksi. Esimerkkejä:

- Euroopan komissio perusteli, miksi se oli päättänyt jättää tutkimatta Espanjan viranomaisiin kohdistetun syytöksen sukupuoliseen suuntautumiseen perustuneesta syrjinnästä. Sen mukaan kantelijoiden – Espanjan kansalaisen ja Argentiinan kansalaisen – kohtaamat ongelmat eivät

¹ On syytä tuoda esiin, että näistä kanteluista 335 koski samaa asiaa ja käsiteltiin yhteisenä tutkimuksena (ks. yhteenvedo asiasta 3452/2004/JMA ym. alakohdassa ”ei hallinnollista epäkohtaa”).

kuuluneet yhteisön oikeuden soveltamisalaan. Komissio ehdotti valittamista kansallisella tasolla ja kantelijat esittivät kantelun Espanjan oikeusasiamiehelle. (1687/2003/JMA)

- Euroopan kansalaisten toimintapalvelun (European Citizen Action Service, ECAS) esittämästä kantelusta oikeusasiamies totesi, että komission vähimmäisvaatimukset asianosaisten osapuolten kuulemiselle rakennerahastojen tulevaisuuden käsittelyssä olivat riittävän selkeät ja että komissio oli kyseisessä tapauksessa noudattanut niitä. Hän ei kuitenkaan sulkenut pois sitä mahdollisuutta, että vähimmäisvaatimukset voitaisiin esittää selkeämmin tai että joissakin tapauksissa olisi hyvä järjestää monialaisempi ja kokonaisvaltaisempi kuuleminen, ja hän kertoi ECAS:lle mahdollisuudesta ehdottaa tällaista komissiolle. (948/2004/OV)
- Oikeusasiamiehen tutkimus, joka koski kirjojen ilmaista lainaamista julkisista kirjastoista, auttoi selkeyttämään syitä, joiden vuoksi komissio oli käynnistänyt rikkomismenettelyn Espanjaa vastaan, ja tapoja, joilla asiaa koskeva yhteisön direktiivi voidaan panna täytäntöön heikentämättä tällaista ilmaista lainaustoimintaa. Oikeusasiamiehen tutkimus perustui 389 kanteluun, joissa väitettiin, että komission päätös käynnistää rikkomismenettely Espanjaa vastaan kyseenalaisti julkisten kirjastojen olemassaolon julkisena peruspalveluna ja rikkoi kansalaisten perusoikeutta päästä osalliseksi kulttuurista. Oikeusasiamies lopetti tutkimuksen kuultuaan, että komissio oli saattanut asian Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi. (3452/2004/JMA ym.)

Vaikka oikeusasiamies ei havaitse hallinnollista epäkohtaa, hän voi huomata, että toimielimellä tai laitoksella on tilaisuus parantaa hallintonsa laatua tulevaisuudessa. Tällaisissa tapauksissa oikeusasiamies esittää lisähuomautuksen. Näin tehtiin esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

- Oikeusasiamies ehdotti, että komissio tarkistaisi tarjouspyyntöjen puhelurekistereitä koskevat sisäiset menetelmänsä. Hän teki tämän ehdotuksen tutkittuaan komission yksikön ja kantelijan kanssa kilpailleen tarjoajan välisen puhelinkeskustelun asianmukaisuutta. Oikeusasiamies ei löytänyt näyttöä epäasianmukaisuudesta mutta totesi, että komission olisi ollut helpompi vastata kantelijan kysymyksiin, jos se olisi voinut esittää kirjallisen tallenteen kyseisestä puhelinkeskustelusta. (1808/2004/JMA)
- Tutkittuaan kanteluja, joiden mukaan komissio ja neuvosto eivät olleet varanneet Brysselissä sijaitsevien päärakennustensa lähistöön riittävästi pysäköintipaikkoja invalideille, oikeusasiamies kannatti kantelijoiden Belgian viranomaisille esittämää ehdotusta pysäköintipaikkojen lisäämisestä ja pyysi, että hänelle tiedotettaisiin jatkotoimista. Oikeusasiamies kehotti neuvostoa lisäksi harkitsemaan vielä päätöstään rajoittaa invalidien pääsyä pysäköintialueilleen turvasysteillä, ja hän ehdotti, että neuvosto seuraisi tässä asiassa komission esimerkkiä. (2415/2003/JMA ja 237/2004/JMA)
- Oikeusasiamies katsoi, että komissio voisi parantaa suhdettaan kansalaisiin ja lisätä avoimuuttaan selkeyttämällä menettelyjä, joilla se käsittelee EU:n rahoitustuen käyttöä koskevia valituksia. Asia tuli esiin, kun oikeusasiamies tutki tapaa, jolla komissio oli käsitellyt valitusta Madridin alueviranomaisten tekemästä tuen vähentämisestä. Oikeusasiamiehen tutkimuksen seurauksena komissio suostui antamaan kantelijalle tietoja samalla, kun se myönsi hitautensa käsittelystä tiedottamisessa ja pyysi anteeksi sitä. (274/2004/JMA)
- Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto (EPSO) suostui selventämään tulevilla kilpailuilmoituksissa, että (i) kutsu esivalintakokeisiin ei tarkoita, että hakijan kelpoisuus on tarkistettu perusteellisesti, ja (ii) hakijoiden, joista myöhemmin ilmenee, että he eivät täytä valintaperusteita, kirjallisia kokeita ei arvostella. Tämän taustalla oli oikeusasiamiehen lisähuomautus tutkimuksessa, joka koski apulaiskääntäjien avoimeen kilpailuun osallistumista hakeneen Unkarin kansalaisen kantelua. Oikeusasiamies katsoi, että näiden lisätietojen antaminen auttaisi välttämään väärinymmärryksiä ja parantamaan suhteita hakijoihin. (839/2004/MHZ)

Toimielimen sopimat asiat ja sovintoratkaisut

Oikeusasiamies pyrkii – aina kuin se vain on mahdollista – saavuttamaan myönteisen tuloksen, joka tyydyttää sekä kantelijaa että kantelun kohteena olevaa toimielintä. Yhteisön toimielinten ja laitosten yhteistyö on välttämätöntä, jotta voidaan päästä tällaisiin tuloksiin, jotka auttavat parantamaan toimielinten ja kansalaisten välisiä suhteita ja voivat tehdä kalliit ja aikaa vievät oikeudenkäynnit tarpeettomiksi.

Vuoden 2005 aikana toimielin tai laitos sopi itse 89 tapausta oikeusasiamiehelle esitetyn kantelun seurauksena. Esimerkkejä:

- Komissio sopi saksalaisen tiedetoimittajan kanssa maksuviivästystapauksen, selitti viivästymisen syyt ja suostui maksamaan korkoa. Komissio vahvisti ryhtyneensä toimenpiteisiin nopeuttaakseen maksuja asiantuntijoille. Kantelija kertoi myöhemmin, että hänelle oli maksettu hänen viimeisimmästä työstään vasta 30 päivän kuluessa. (1266/2005/MF)
- Neuvosto avusti oikeusasiamiestä Euroopan unionin poliisioperaatiossa (EUPM) Sarajevossa siviilihenkilönä toimineen tietotekniikka-asiantuntijan sopimuksen irtisanomista koskeneen tapauksen sovittelussa, jonka tuloksena EUPM suostui maksamaan kantelijalle palkan sopimuksen loppuajalta. Kantelijan vaatimuksesta, jonka mukaan neuvoston tulisi puhdistaa hänen maineensa kaikista häntä vastaan esitetystä syytöksistä, oikeusasiamies totesi, että kantelija saattoi pitää oikeusasiamiehen kantelijaa koskeneessa aiemmassa tapauksessa antamaa päätöstä hänen maineensa puhdistamisena, koska oikeusasiamies oli todennut kyseisessä tapauksessa, ettei kantelijan puolustautumisoikeuksia ollut kunnioitettu. (471/2004/OV)
- Komissio julkisti kaksi kirjettä, jotka se oli lähettänyt Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille rikkomismenettelyn puitteissa, sekä Yhdistyneen kuningaskunnan vastineen, ja se pyysi anteeksi kohtuutonta viivästystä näiden asiakirjojen pyynnön käsittelyssä. Lisätutkimusten jälkeen komissio suostui myös antamaan kantelijoiden saataville kolme CD-ROM-levyä, jotka sisälsivät Yhdistyneen kuningaskunnan komissiolle asiansa tueksi lähettämät tiedot. Rikkomismenettelyssä oli kyse Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten oletetusta yhteisön oikeuden rikkomisesta kantelijoiden kotien lähistöllä sijainneen suuren kaatopaikan osalta. (3381/2004/TN)

Kun oikeusasiamies havaitsee hallinnollisen epäkohdan, hän pyrkii mahdollisuuksien mukaan aina löytämään sovintoratkaisun. Joissakin tapauksissa sovintoratkaisuun voidaan päästä, jos asianosainen toimielin tai laitos tarjoaa kantelijalle korvausta. Tällaiset tarjoukset ovat aina vapaaehtoisia, eli niihin ei liity oikeudellisen vastuun tunnustamista eivätkä ne luo ennakkotapauksia.

Vuonna 2005 ehdotettiin 22:ta sovintoratkaisua. Seitsemän tapausta päättyi sovintoratkaisun hyväksymiseen (yhdessä tapauksessa ehdotus oli tehty vuonna 2004). Vuoden 2005 lopussa oli vielä harkittavana 18 sovintoehdotusta. Niistä kahdessa oikeusasiamies pyysi komissiota harkitsemaan uudelleen antamia kieltäviä vastauksia ehdotuksiin, jotka tehtiin vuonna 2004. Vuonna 2005 tehtyjä sovintoratkaisuja olivat esimerkiksi seuraavat:

- Komissio suostui maksamaan 596 euron korvauksen kantelijalle, jonka tapausta ei ollut käsitelty asianmukaisesti ja nopeasti. Komissio myönsi, että useiden väärinymmärrysten ja hallinnollisten virheiden takia kantelijalle ei ollut maksettu ajoissa. Se lisäsi, että useat oikeusasiamiehen esiin tuomat seikat ja tapauksen poikkeukselliset olosuhteet saivat sen ehdottamaan 596 euron korvausta kantelijalle. Määrä vastaa maksamatta olleelle maksulle kertynyttä korkoa. (1772/2004/GG)
- Kesäkuussa 2004 pidetystä Euroopan parlamentin vaalista Suomessa järjestettyä parlamentin tiedotuskampanjaa koskeneen tutkimuksen seurauksena parlamentti lupasi, että sen tiedotustoimisto Helsingissä varmistaa, että kielten käyttöön kiinnitetään tulevaisuudessa enemmän huomiota. Svenska Finlands folkting oli kannellut siitä, että tiedotuskampanjassa käytetyt julisteet oli julkaistu vain suomeksi. Parlamentti myönsi kampanjan puutteet ja sen,

ettei Suomen ruotsinkielisen väestön osuus vaikuta kielen asemaan EU:n virallisena kielenä tai sen Suomen perustuslain mukaiseen asemaan. (1737/2004/TN)

- Komissio suostui maksamaan Portugalin kansalaiselle 1 000 euroa sovitteluhengessä sen jälkeen kun se oli myöntänyt, että se olisi voinut tiedottaa hänelle asianmukaisesti, ettei hän voi aloittaa työskentelyä ennen kuin hän on tosiasiallisesti ottanut vastaan toimensa. Kantelija syytti komissiota epäoikeudenmukaisuudesta, koska se oli päättänyt, ettei hän voinut työskennellä puhelunvälittäjänä ennen kuin hänen työsuhteensa oli alkanut. Kantelija myös riitautti säännöt, joihin komissio vetosi päättäessään, ettei kantelijaa voitu kelpuuttaa puhelunvälittäjäksi. Komissio ei yhtynyt oikeusasiamiehen näkemykseen komission mahdollisesta hallinnollisesta epäkohdasta siinä, että kyseisiä sääntöjä sovellettiin kantelijan tapauksessa. (1336/2003/IP)

Kriittiset huomautukset, suositusluonnokset ja erityiskertomukset

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen, oikeusasiamies voi päättää asian käsittelyn kriittiseen huomautukseen tai antaa suositusluonnoksen.

Kriittinen huomautus annetaan yleensä, jos asianosainen toimitus ei enää pysty korjaamaan hallinnollista epäkohtaa, jos hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan yleistä merkitystä eikä oikeusasiamies katso jatkotoimien olevan aiheellisia. Kriittinen huomautus vahvistaa kantelijalle sen, että hänen kantelunsa on oikeutettu, ja kertoo asianosaiselle toimielimelle tai laitokselle sen, mitä se on tehnyt väärin. Näin se voi välttää syylistymistä hallinnolliseen epäkohtaan tulevaisuudessa. Oikeusasiamies antoi 29 kriittistä huomautusta vuonna 2005. Esimerkkejä:

- Oikeusasiamies moitti neuvostoa siitä, ettei se ollut käsitellyt asiakirjoja koskenutta pyyntöä asianmukaisesti ja huolellisesti. Tämä liittyi tutkimukseen, jossa ilmeni, että tiettyjä asiakirjoja oli todellisuudessa olemassa paljon enemmän kuin neuvosto oli alun perin kertonut kantelijalle. Oikeusasiamiehen tutkimuksen seurauksena kantelija sai mahdollisuuden tutustua lisäasiakirjoihin. Neuvosto on ottanut tällä alalla käyttöön uudet sisäiset säännöt, joten oikeusasiamies ilmoitti luottavansa siihen, ettei käsiteltävänä olevassa tapauksessa ilmenneitä ongelmia enää kohdattaisi. (1875/2005/GG)
- Oikeusasiamies moitti komissiota tapauksessa, joka koski Galilei-hankkeessa aliurakoitsijana toimineen saksalaisen pienyrityksen maksuviivästystä. Tutkimuksessa paljastui yleisempi ongelma eli se, ettei kyseisessä sopimuksessa velvoiteta tai kannusteta pääurakoitsijaa vaatimaan korkoa aliurakoitsijoiden puolesta, jos komission maksu viivästyy. Oikeusasiamies ehdottikin, että komissio harkitsisi vakiosopimustensa muuttamista siten, että korkoa maksettaisiin tällaisissa tapauksissa automaattisesti. Komissio vakuutti, että se pyrkii ottamaan pienten ja keski suurten yritysten edut huomioon tulevissa vakiosopimuksissaan siinä määrin, kuin tämä on yhdenmukaista yhteisön taloudellisten etujen ja voimassa olevan lainsäädännön kanssa. (530/2004/GG)
- Oikeusasiamies moitti OLAFia tavasta, jolla se oli käsitellyt tietoa, jonka saksalainen virkamies oli antanut sille epäilystä laittomasta toiminnasta yhteisön elimessä. Kantelija väitti, ettei OLAF ollut kertonut hänelle, kuinka paljon aikaa se uskoi tarvitsevänsä valituksen käsittelyyn. Oikeusasiamies totesi, että OLAFin oli sääntöjen mukaan kerrottava ilmiantajalle, kuinka kauan se uskoi tutkimuksen kestävän. (140/2004/PB)

On tärkeää, että toimielimet ja laitokset noudattavat oikeusasiamiehen kriittisiä huomautuksia ja ryhtyvät toimiin ongelmien ratkaisemiseksi ja hallinnollisten epäkohtien välttämiseksi tulevaisuudessa. Vuoden 2005 aikana komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle jatkotoimista 18 kriittisen huomautuksen suhteen. Niihin kuuluivat myös seuraavat:

- Tapaus, jossa oikeusasiamies moitti komissiota siitä, ettei se ollut antanut riittävää selitystä sille, miksi eräs tutkinta oli kestänyt lähes kolme vuotta. Komissio, joka oli vedonnut suuren työmäärän kaltaisiin yleisiin tekijöihin, jotka saattavat aiheuttaa viivästymistä, ilmoitti

oikeusasiamiehelle pyrkivänsä antamaan tarkemman selityksen, jos vastaavanlainen tapaus ilmenee tulevaisuudessa. (2229/2003/MHZ)

- Tapaus, jossa oikeusasiamies moitti komission Kööpenhaminan edustuston vastausta kantelijan pyyntöön saada tietoa häneen liittyvien tietojen käsittelystä. Komissio pahoitteli sitä, että sen edustusto oli rikkonut yhteisön tietosuojasääntöjä, ja ilmoitti muistuttavansa edustustolle, että tietosuojasääntöjä on aina noudatettava. (224/2004/PB)

Jos tapauksessa ilmennyt hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai yleisesti merkittävä tai toimielimen on edelleen mahdollista korjata epäkohta, oikeusasiamies antaa yleensä suositusluonnoksen. Asianosaisen toimielimen tai laitos on annettava oikeusasiamiehelle vastauksena yksityiskohtainen lausunto kolmen kuukauden kuluessa.

Vuonna 2005 annettiin 20 suositusluonnosta. Lisäksi kahdeksan vuonna 2004 annettua suositusluonnosta johti päätökseen vuonna 2005. Yhdeksän tapauksen käsittely saatiin päätökseen vuoden aikana, kun toimielin hyväksyi suositusluonnoksen. Kolme tapausta johti Euroopan parlamentille osoitettuun erityiskertomukseen. Kuuden tapauksen käsittely päätettiin muista syistä. Vuoden 2005 lopussa oli vielä harkittavana 11 suositusluonnosta, joista yksi oli annettu vuonna 2004. Vuonna 2005 hyväksytyt suositusluonnokset olivat esimerkiksi seuraavat:

- Komissio suostui maksamaan 56 000 euron korvauksen ranskalaiselle toimittajalle. Tämä oli kaikkien aikojen suurin oikeusasiamiehelle tehdystä kantelusta seurannut korvaus. Se perustui oikeusasiamiehen päätökseen, jonka mukaan komissio ei ollut täyttänyt kantelijan perusteltuja odotuksia. Komissio oli perunut rahoitustukensa kantelijan hankkeelle. (2111/2002/MF)
- Komissio poisti harjoitteluohjelmansa valintaperusteista 30 vuoden ikärajan. Tämä perustui ohjelman säännöistä tehtyyn kanteluun. Oikeusasiamies pani merkille, että monet muut yhteisön toimielimet ja laitokset soveltavat harjoitteluohjelmissaan ikärajaa. Hän ilmoitti näin ollen aikovansa käynnistää omasta aloitteestaan tutkimuksen näistä ohjelmista. (2107/2002/(BB)PB)
- Komissio suostui antamaan yleisön saataville kirjeen, jonka Portugalin valtiovarainministeri oli lähettänyt sille Portugalin liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä. Komissio oli evännyt Euroopan parlamentin jäseneltä mahdollisuuden tutustua tähän kirjeeseen sillä perusteella, että sen julkistaminen häittäisi yleistä etua Portugalin finanssi-, raha- tai talouspolitiikan osalta. Oikeusasiamies kääntyi Portugalin viranomaisten puoleen, jotka ilmoittivat hänelle, että maan nykyisessä talousarviontilanteessa kirje ei sisältänyt mitään sellaista, mikä voisi vaikuttaa Portugalin talous- ja finanssipolitiikkaan. (116/2005/MHZ)

Jos yhteisön toimielin tai laitos ei vastaa tyydyttävällä tavalla suositusluonnokseen, oikeusasiamies voi lähettää Euroopan parlamentille erityiskertomuksen. Se on oikeusasiamiehen viimeinen keino ja viimeinen varsinainen toimi, johon hän ryhtyy asian käsittelyn yhteydessä, sillä parlamentti tekee poliittisen arvion päätöslauselman antamisesta ja parlamentin valtuuksien käyttämisestä. Vuonna 2005 annettiin kolme erityiskertomusta:

- Oikeusasiamies esitti parlamentille erityiskertomuksen sen jälkeen, kun neuvosto oli jättänyt esittämättä pätevät perustelut sille, miksi se kieltäytyi avaamasta istuntojaan yleisölle silloin, kun se toimii lainsäätäjänä. Oikeusasiamies käynnisti asiasta tutkimuksen saksalaisen parlamentin jäsenen Elmar Brokin ja CDU-puolueen ("Christlich Demokratische Union Deutschlands") nuorisojärjestön edustajan esittämän kantelun johdosta. Kantelussaan he väittivät, että neuvoston työjärjestys rikkoi Euroopan unionista tehtyä sopimusta, jonka mukaan neuvoston ja yhteisön muiden toimielinten ja laitosten on tehtävä päätöksensä mahdollisimman avoimesti. Oikeusasiamies suosittelee, että neuvosto harkitsisi uudelleen päätöstään olla päästämättä yleisöä istuntoihinsa silloin, kun se toimii lainsäätäjänä. (2395/2003/GG)
- Oikeusasiamies lähetti Euroopan parlamentille erityiskertomuksen, joka koski lausumia, jotka Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) oli esittänyt oikeusasiamiehen tekemän tutkimuksen yhteydessä. Tutkimus koski OLAFin esittämiä lahjontasyytöksiä, joiden voitiin

katsoa kohdistuneen erääseen tiettyyn toimittajaan. Toimittaja esitti oikeusasiamiehelle vielä toisen kantelun, jossa hän väitti, että OLAFin tutkimuksen yhteydessä antamilla tiedoilla oli tarkoitus ”johtaa oikeusasiamiestä harhaan ja ohjailla tutkimusta”. Oikeusasiamies suositteli erityiskertomuksessaan, että OLAFin pitäisi myöntää esittäneensä virheellisiä ja harhaanjohtavia lausumia vastineissa, joita se esitti oikeusasiamiehelle tämän tutkimuksen yhteydessä. Oikeusasiamiehen mielestä asiassa tuotiin esiin tärkeä periaatekysymys, joka vaikuttaa kansalaisten luottamukseen EU:n toimielimiin ja laitoksiin. (2485/2004/GG)

- Oikeusasiamies lähetti Euroopan parlamentille erityiskertomuksen todettuaan, että niiden EU:n työntekijöiden, joiden lapsilla on erityistarpeita, erilainen taloudellinen kohtelu oli perusteetonta syrjintää. Oikeusasiamies oli esittänyt suositusluonnoksessaan, että komission tulisi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, etteivät Eurooppa-koulujen ulkopuolelle vamma-asteensa vuoksi jäävien erityislasten vanhemmat joudu osallistumaan lastensa koulutuskustannuksiin. Komissio ilmoitti vastauksessaan olevansa periaatteessa halukas tarkistamaan nykyistä toimintalinjaa sikäli kuin budjettirajoituksiin pystyttiin vaikuttamaan talousarviomenettelyssä, mutta oikeusasiamies katsoi, ettei vastauksessa hyväksytty yksiselitteisesti suositusluonnosta. (1391/2002/JMA ym.)

Tutkimukset omasta aloitteesta

Oikeusasiamies käyttää valtuuttaan suorittaa tutkimuksia omasta aloitteestaan lähinnä kahdessa yhteydessä. Ensinnäkin hän voi tutkia mahdollisen hallinnollisen epäkohdan ilmenemistä, kun kantelun on esittänyt henkilö, jolla ei siihen ole oikeutta (esim. jos kantelija ei ole unionin kansalainen tai unionissa asuva henkilö taikka oikeushenkilö, jolla on rekisteröity toimipaikka jossakin jäsenvaltiossa). Tällaisia omasta aloitteesta suoritettavia tutkimuksia käynnistettiin vuonna 2005 kolme. Oikeusasiamies voi myös käyttää valtuuttaan tehdä omasta aloitteesta tutkimuksia, jotka kohdistuvat toimielimissä esiintyviin järjestelmällisiltä vaikuttaviin ongelmiin. Vuonna 2005 hän teki näin kahdessa tapauksessa, joista toinen oli seuraava:

- Oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan tutkimuksen, joka koski valintalautakuntien vahvistamien valintaperusteiden esittämistä hakijoille. Tutkimus oli jatkoa kolmelle tapaukselle, jotka hän oli käsitellyt vuonna 2005 ja jotka koskivat hakijoille rekrytointikilpailuissa tarjottavaa tietoa. EPSOn näissä tapauksissa antamat vastaukset sisälsivät yksityiskohtaisia lisätietoja, jotka auttoivat hakijoita ymmärtämään arvosteluja. Tapauksissa tuli esiin tärkeitä yleisluonteisia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, joten oikeusasiamies päätti käynnistää tutkimuksen omasta aloitteestaan. (OI/5/2005/PB)

Tarkempi analyysi

Näitä ja muita tapauksia tarkastellaan vuosikertomuksen toisen luvun viimeisessä osassa seuraavista temaattisista näkökulmista: avoimuus ja tietosuoja, komissio ”perussopimusten vartijana”, tarjouskilpailut, sopimukset ja apurahat sekä henkilöstöasiat, työhönotto mukaan luettuna.

Kertomuksen kolmas luku sisältää yhteenvedon 65 päätöksestä, jotka on valittu 312:sta tapauksen käsittelyn loppuun saattavasta päätöksestä vuonna 2005. Yhteenvedot edustavat oikeusasiamiehen tutkimusten eri aiheiden ja toimielinten monipuolista kirjoa ja tuloksia.

Tapauksen käsittelyn loppuun saattavat päätökset julkaistaan tavallisesti oikeusasiamiehen kotisivustolla (<http://www.ombudsman.europa.eu>) englanniksi ja kantelun alkuperäisellä kielellä.

Suhteet EU:n muihin toimieliimiin ja laitoksiin

Rakentavat yhteistyösuhteet Euroopan unionin toimieliimiin ja laitoksiin ovat ehdoton edellytys sille, että oikeusasiamies voi saavuttaa kansalaisten kannalta myönteisiä tuloksia. Yhteistyö sisältää säännöllisiä tapaamisia ja yhteisiä kokouksia, joissa oikeusasiamies ja hänen keskustelukumppaninsa oppivat ymmärtämään toistensa työtä paremmin, etsivät parhaita keinoja puolustaa ja edistää kansalaisten oikeuksia ja määrittävät aloja, joilla he voivat tulevaisuudessa tehdä yhteistyötä.

Oikeusasiamies hyödynsi toimielimen 10-vuotisjuhlaa lujittaakseen rakentavia suhteita, jotka on luotu toiminnan ensimmäisen vuosikymmenen aikana. Hän järjesti EU:n toimielinten puheenjohtajille ja pääsihteereille sekä unionin laitosten ja virastojen päälliköille virallisen illallisen 17. marraskuuta 2005. Illalliselle osallistui yli 45 henkilöä, jotka edustivat EU:n toimielimiä, laitoksia ja virastoja kaikkialta unionista. Tapahtuman tarkoituksena oli tuoda esiin oikeusasiamiehen vakaa aikomus työskennellä tulevaisuudessa kaikkien EU:n toimielinten, laitosten ja virastojen kanssa EU:n hallinnon laadun parantamiseksi. Koska noin 70 prosenttia oikeusasiamiehen tekemistä tutkimuksista kohdistuu komissioon, oli pääpuhujaksi pyydetty komission puheenjohtaja José Manuel BARROSO. Komission puheenjohtaja kertoi puheessaan eduista, joita komissiolle on sen uudesta sisäisestä menettelystä, jolla se vastaa oikeusasiamiehen tutkimuksiin. Oikeusasiamies painotti olevansa paitsi ulkoinen valvontamekanismi myös arvokas tiedonlähde, joka voi auttaa hallintoelimiä parantamaan niiden toimintaa kiinnittämällä huomiota kehittämisalueisiin.

Oikeusasiamies toisti tämän sanoman useissa muissa tapaamisissa, joita sillä oli toimielinten ja laitosten jäsenten ja virkamiesten kanssa vuonna 2005. Näissä tapaamisissa hän myös esitteli työtään ja neuvoi, miten valituksiin tulisi vastata ja miten menettelyjä voitaisiin parantaa. Tästä näkökulmasta erityisen tärkeä oli komission jäsenten kollegion kokous 25. toukokuuta. Vuonna 2005 pidetyissä tapaamisissa pohdittiin lisäksi aloitteita toimielinten välisen yhteistyön parantamiseksi sekä tietojen ja hyvien toimintatapojen vaihtamiseksi avainkumppaneiden kanssa. Muissa tapaamisissa keskusteltiin muun muassa oikeusasiamiehen ensisijaista tavoitteista ja niiden saavuttamiseen tarvittavista voimavaroista, joiden osalta keskityttiin erityisesti toimielimen vuoden 2006 talousarvioon.

Oikeusasiamies laatii joka vuosi kertomuksen Euroopan parlamentille ja pitää jäsenet säännöllisesti ajan tasalla toiminnastaan lähettämällä heille vuoden mittaan ilmestyvät julkaisunsa. Euroopan parlamentin jäsenille toimitettiin vuonna 2005 yhdeksän julkaisua. Oikeusasiamiehen ja parlamentin vetoamusvaliokunnan välillä on tuloksellinen työsuhte, johon tarvittaessa liittyy tapausten vastavuoroinen vaihto, jotta Euroopan kansalaisia voitaisiin palvella mahdollisimman tehokkaasti. Oikeusasiamies myös kertoo kantelijoille, jotka pyrkivät muuttamaan unionin oikeutta tai politiikkaa, mahdollisuudesta esittää parlamentille vetoamus. Oikeusasiamiehen ja vetoamusvaliokunnan väliset suhteet lujittuivat entisestään vuonna 2005, ja oikeusasiamiehen toimintaa vuonna 2004 käsitelleessä MAVROMMATISIN mietinnössä korostettiin näiden rakentavien työsuhteiden tärkeyttä. Vetoamusvaliokunnan 12. lokakuuta 2005 pitämässä kokouksessa oikeusasiamies sitoutui parlamentin työjärjestyksen 195 artiklan 3 kohdan mukaisesti saapumaan omasta aloitteestaan kuultavaksi aina, kun hän esittää parlamentille erityiskertomuksen.

Suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

Euroopan oikeusasiamies tekee kansallisten, alueellisten ja paikallisten kollegojensa kanssa tiiviisti yhteistyötä varmistaakseen, että EU:n lainsäädäntöä koskevat kansalaisten kantelut käsitellään ripeästi ja tuloksellisesti. Yhteistyö on myös tärkeä keino saada selville oikeusasiamiesten piirissä tapahtuneita tärkeitä muutoksia, vaihtaa tietoa EU:n lainsäädännöstä ja jakaa parhaita toimintatapoja. Yhteistyötä harjoitetaan pääasiallisesti Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kautta, mutta Euroopan oikeusasiamies osallistuu konferensseihin, seminaareihin ja tapaamisiin myös verkoston ulkopuolella.

Euroopan oikeusasiamiesten verkosto

Euroopan oikeusasiamiesten verkosto, joka on kehittynyt vakaasti ja on nyt vaikutusvaltainen yhteistoiminnan väline, on erityisen tärkeä Euroopan oikeusasiamiehelle. Verkostossa on lähes 90 toimistoa 30 maassa. Siihen kuuluu unionin jäsenvaltioiden kansallisen ja alueellisen tason toimistot sekä EU:n ehdokasvaltioiden ja Norjan ja Islannin kansalliset toimistot. Yhteistyö tapausten käsittelyssä on tehokasta. Tämä on erityisen tärkeää, kun muistetaan, että monet kantelijat kääntyvät Euroopan oikeusasiamiehen puoleen, kun heillä on ongelmia valtionhallinnon taikka alue- tai paikallishallinnon kanssa. Monissa tapauksissa kyseisen valtion oikeusasiamies voi tarjota tehokkaan avun. Euroopan oikeusasiamies siirtää tapaukset mahdollisuuksien mukaan suoraan kansallisille ja alueellisille oikeusasiamiehille tai antaa kantelijalle soveltuvia neuvoja. Vuonna 2005 oikeusasiamies neuvoi 945 kantelijaa kääntymään kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen puoleen ja siirsi

91 kantelua suoraan toimivaltaiselle oikeusasiamiehelle. Verkostoon kuuluvien oikeusasiamiesten on myös helppo tiedottaa kansalaisille heidän oikeuksistaan unionin lainsäädännön perusteella sekä siitä, miten he voivat käyttää ja puolustaa oikeuksiaan.

Verkoston kautta tapahtuvan säännöllisen tietojenvaihdon lisäksi on olemassa erityinen menetelmä, jolla kansalliset tai alueelliset oikeusasiamiehet voivat pyytää kirjallisia vastauksia EU:n lainsäädäntöä ja sen tulkintaa koskeviin tiedusteluihin, myös tapausten käsittelyn yhteydessä. Euroopan oikeusasiamies joko antaa vastauksen suoraan tai ohjaa tarvittaessa tiedustelun soveltuvalle EU:n toimielimelle tai laitoksille vastattavaksi. Vuonna 2005 tiedusteluja tuli neljä (kaksi kansallisilta ja kaksi alueellisilta oikeusasiamiehiltä) ja kolmen käsittely saatiin päätökseen (mukaan lukien kaksi, jotka oli siirretty vuodelta 2004).

Verkosto jakaa myös aktiivisesti kokemuksia ja hyviä toimintatapoja. Tämä tapahtuu seminaareissa ja tapaamisissa, säännöllisessä tiedotteessa, sähköisessä keskustelufoorumissa ja päivittäisen sähköisen uutispalvelun kautta.

Euroopan oikeusasiamies ja hänen kansallinen kollegansa järjestävät joka toinen vuosi kansallisten oikeusasiamiesten seminaarin. Viides seminaari, jonka Euroopan oikeusasiamies järjesti alankomaalaisen kollegansa Roel FERNHOUTIN kanssa, pidettiin Haagissa Alankomaissa 11.–13. syyskuuta 2005. Seminaariin kuului Euroopan oikeusasiamiehen toimiston 10-vuotisjuhlan kunniaksi järjestetty juhlailallinen, jossa P. Nikiforos DIAMANDOUROS sai tilaisuuden kiittää kollegoitaan arvokkaasta tuesta toimielimen ensimmäisen vuosikymmenen aikana.

Tämä oli ensimmäinen seminaari, johon osallistui ehdokasvaltioiden oikeusasiamiehiä, ja ensimmäinen, joka järjestettiin unionin kaikkien aikojen suurimman laajentumisen jälkeen. Tapaamisessa olivat edustettuina kaikki EU:n 25 jäsenvaltiota sekä Kroatia, Romania, Islanti ja Norja. Oikeusasiamiehet eri puolilla laajentunutta unionia pitivät seminaarin teemaa – ”Oikeusasiamieslaitosten ja vastaavien elinten rooli EU:n lainsäädännön soveltamisessa” – erittäin kiinnostavana. Oikeusasiamiehillä on valvontaelimenä keskeinen rooli sen varmistamisessa, että EU:n lainsäädäntöä sovelletaan jäsenvaltioissa täydellisesti ja moitteettomasti. Haagissa käydyissä keskusteluissa pohdittiin, miten oikeusasiamiehet voivat yhdessä kehittää työmenetelmiään. Verkoston jäsenten tulevasta yhteistyöstä tehtiin tärkeitä päätöksiä, ja näiden aloitteiden etenemistä tarkastellaan kansallisten oikeusasiamiesten seuraavassa seminaarissa, joka pidetään Strasbourgissa vuonna 2007.

European Ombudsmen – Newsletter oli edelleen vuonna 2005 erittäin arvokas väline EU:n lainsäädäntöä ja parhaita toimintatapoja koskevien tietojen vaihdossa. Huhtikuussa ja lokakuussa julkaistuissa numeroissa käsiteltiin muun muassa EU:n tulevaa perusoikeuksien virastoa, asiakirjojen saatavuutta ja tietosuojaa, syrjintää ja vapaan liikkuvuuden esteitä, vankiloihin liittyviä ongelmia useissa jäsenvaltioissa, terveydenhoidon tarjontaa sekä maahanmuuttajien ongelmia. Oikeusasiamiehen sähköisen asiakirja- ja keskustelufoorumien kehittämistä jatkettiin vuoden aikana, ja se antoi toimistoille tilaisuuden vaihtaa tietoja esittämällä kysymyksiä ja vastauksia. Foorumissa aloitettiin monia tärkeitä keskusteluja, joiden aiheet vaihtelivat kirjojen ilmaisesta lainaamisesta yleisissä kirjastoissa aina oikeusasiamiesten päätösten julkaisemiseen Internetissä. Oikeusasiamiehen sähköinen uutispalvelu – *Ombudsman Daily News* – julkaistiin edelleen jokaisena arkipäivänä. Se sisältää artikkeleita, lehdistötiedotteita ja ilmoituksia kaikkien verkostoon kuuluvien maiden toimistoilta.

Oikeusasiamiehen jäsenvaltioihin ja ehdokasvaltioihin tekemät tutustumiskäynnit ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi verkoston kehittämisen kannalta, ja ne tarjoavat erinomaisen tilaisuuden lisätä tietoa verkoston tarjoamista viestintävälineistä.

Tapaamiset

Oikeusasiamiehen pyrkimykset tehdä yhteistyötä kollegoidensa kanssa ulottuivat vuoden aikana Euroopan oikeusasiamiesten verkoston toimintaa pidemmällekin. Edistääkseen oikeusasiamiesten toimintaa, keskustellakseen toimielinten välisistä suhteista ja vaihtaakseen hyviä toimintatapoja oikeusasiamies osallistui lukuisiin kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten järjestämiin tapahtumiin ja tapasi monia oikeusasiamiehiä ja oikeusasiamieslaitosten edustajia EU:sta ja sen ulkopuolelta.

Tiedottaminen

Oikeusasiamies, joka pyrkii jatkuvasti lisäämään kansalaisten tietoa heidän oikeudestaan kannella, käytti toimielimen 10-vuotisjuhlan tarjoamaa tilaisuutta järjestääkseen ja isännöidäkseen useita tapahtumia, joissa tehtiin tunnetuksi hänen rooliaan. Strasbourgissa *Université Robert Schumanin* kuuluva *Institut des hautes études européennes* järjesti 28. lokakuuta kollokvion *Le Médiateur européen: bilan et perspectives* ("Euroopan oikeusasiamies: tilannekatsaus ja tulevaisuudennäkymiä"). Strasbourgin pormestarin senaattori Fabienne KELLERIN avaamaan tapahtumaan osallistui yli 80 tutkijaa, opiskelijaa, asianajajaa, EU:n työntekijää ja muuta asiasta kiinnostunutta. Oikeusasiamies järjesti Brysselissä 6. joulukuuta kaksi tapahtumaa aiheesta "Euroopan oikeusasiamies: 10 vuotta, 20 000 kantelua – liian paljon vai liian vähän?". Nämä European Journalism Centren kanssa järjestetyt tapahtumat olivat muodoltaan lehdistöseminaari ja avoin työpaja, ja ne oli tarkoitettu oikeusasiamiehen työstä kiinnostuneille toimittajille, kansalaisjärjestöille, sidosryhmille, alue- ja paikallishallintojen edustajille ja kansalaisille. Tapahtumissa käydyissä keskusteluissa tuli esiin tärkeitä näkökohtia oikeusasiamiehen pohdittavaksi toimielimen toisen vuosikymmenen kynnyksellä.

Oikeusasiamies jatkoi vuonna 2005 tutustumiskäyntejään jäsenvaltioihin vierailemalla marraskuussa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Tutustumiskäynnillä oikeusasiamies tapasi kansalaisia, mahdollisia kantelijoita, hallintovirkamiehiä, oikeuslaitoksen jäseniä ja korkea-arvoisia poliitikkoja. Vierailu osoittautui erinomaiseksi keinoksi parantaa kansalaisten käsitystä heidän omista oikeuksistaan, selkeyttää mielikuvaa oikeusasiamiehen toiminnasta oikeuslaitoksen sekä lakiasäättävän ja toimeenpanevan valtion- ja aluehallinnon haaran keskeisten jäsenten keskuudessa ja rikastuttaa oikeusasiamiehen arvokkaita yhteistyösuhteita Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivien kollegoiden kanssa.

Oikeusasiamies ja hänen henkilöstönsä jatkoivat vuonna 2005 työnsä esittelyä konferensseissa, seminaareissa ja tapaamisissa, joissa he pitivät vuoden aikana noin 120 esitystä. Tapaamiset auttoivat lisäämään oikeusasiamiehen työn tunnettuutta mahdollisten kantelijoiden ja asiasta kiinnostuneiden kansalaisten keskuudessa.

Tiedotusvälineille suunnattu toiminta jatkui vilkkaana, ja eri puolilla Eurooppaa työskenteleville toimittajille jaettiin 17 lehdistötiedotetta. Oikeusasiamies antoi yli 50 haastattelua sanomalehtien, radion ja television sekä sähköisten tiedotusvälineiden toimittajille Strasbourgissa, Brysselissä ja muuallakin. Hän myös esitteli työtään ja vastasi kysymyksiin lehdistötilaisuuksissa ja tapaamisissa.

Oikeusasiamiehen työtä käsittelevää aineistoa jaettiin runsaasti koko vuoden ajan ja erityisesti Euroopan parlamentin järjestämänä avointen ovien päivänä. Brysselissä 30. huhtikuuta pidettynä avointen ovien päivänä julkaistiin Euroopan oikeusasiamiehen 10-vuotisen toiminnan kunniaksi ilmaispostikortti 24 kielellä. Oikeusasiamies tuotti myös juhla kirjan 10-vuotisjuhlan kunniaksi. Juhla kirjaa, jonka nimeksi tuli *The European Ombudsman: Origins, Establishment, Evolution*, on saatavana sekä kovakantisena että pehmeäkantisena, ja se julkistettiin Haagissa kansallisten oikeusasiamiesten viidennen seminaarin yhteydessä. Myös Euroopan hyvän hallintotavan säännöstöstä julkaistiin vuonna 2005 uusi painos 24 kielellä. Säännöstöä jaettiin yli 100 000 kappaletta oikeusasiamiehille, parlamentin jäsenille, EU:n toimielinten ja laitosten päälliköille, komission edustustoihin ja parlamentin toimistoihin jäsenvaltioissa, EU:n tiedotuspisteisiin ja verkostoille, jäsenvaltioiden valtionhallinnoille ja paikallishallinnoille sekä kansalaisille ja järjestöille, jotka ovat osoittaneet erityistä kiinnostusta EU:n toimielinten toimintaan. Julkaisu herätti suurta kiinnostusta, ja vuoden loppuun mennessä siitä oli pyydetty tuhansia lisäkappaleita.

Kaikki nämä julkaisut ovat saatavilla säännöllisesti ajan tasalle saatetulla oikeusasiamiehen verkkosivustolla yhdessä päätösten, lehdistötiedotteiden, tilastotietojen ja tiedotustoimintaa koskevien yksityiskohtaisten tietojen kanssa. Verkkosivustolle luotiin vuonna 2005 uusi osio, joka on omistettu kokonaan toimielimen 10-vuotisjuhlalle. Sieltä löytyy juhla kirja ja useita 10-vuotisjuhlan tapahtumiin liittyviä asiakirjoja. Sivustolle luotiin toinenkin uusi osio, joka sisältää oikeusasiamiehen toimielimen perustamiseen liittyviä historiallisia asiakirjoja.

Oikeusasiamiehen kotisivuilla käytiin 304 300 kertaa 1.1.–31.12. 2005. Sivuston englanninkielinen versio oli suosituin (71 166 käyntiä), seuraavaksi suosituimpia olivat ranskan-, italian-, espanjan-,

saksan- ja puolankieliset versiot. Maantieteellisesti tarkasteltuna sivustolla käytiin eniten Belgiasta (27 517 käyntiä) ja sen jälkeen Italiasta, Espanjasta, Ranskasta, Saksasta ja Puolasta.

Sisäinen kehitys

Oikeusasiamies jatkoi vuonna 2005 ponnisteluja varmistaakseen, että toimielin kykenee käsittelemään 25 jäsenvaltion kansalaisten kantelut 21 virallisella kielellä.

Oikeusasiamiehen hallinto- ja talousosastoa uudistettiin vuonna 2005 siten, että se jaettiin neljään jaostoon: hallinto-, talous-, kantelunkäsittely- ja tiedotusjaostoon. Uudistuksen oli tarkoitus kehittää yksittäisten jaostojen erikoistumista samalla kun osaston päällikkö huolehtii toimintojen koordinoinnista. Oikeudellisella osastolla vahvistettiin tapausten hallintaa ja laadunvalvontaa koskevia menettelyjä, jotta varmistettaisiin suuremman kantelumäärän yhdenmukainen seuranta ja luotettava käsittely suuremmissa lakimiesten ryhmissä.

Oikeusasiamiehen henkilöstösuunnitelman virkojen määrä nousi vuoden 2004 38:sta 51:een vuonna 2005, kuten parlamentin vuonna 2002 hyväksymässä monivuotisessa talousarviossa ennakoitiin. Suunnitelman mukaisesti laajentumiseen liittyvät uudet virat täytettiin vaihteittain vuosina 2003–2005. Budjettiviranomaisen joulukuussa 2005 hyväksymässä vuoden 2006 talousarviossa on ennakoitu virkojen määrän nostaminen 57:ään. Kasvu johtuu pääasiassa Euroopan unionin seuraavasta laajentumisesta (Bulgaria ja Romania) ja päätöksen täytäntöönpanosta, jossa oikeusasiamiehen henkilöstöhallinto erotetaan parlamentin yksiköistä. Yksi toimielimen kymmenennen toimintavuoden esisijaisista tavoitteista olikin parlamentin kanssa tehtyjen yhteistyösopimusten tarkistaminen niiden mukauttamiseksi nykytilanteeseen. Vuoden 2006 alussa on tarkoitus allekirjoittaa uusi sopimus, jolla ylläpidetään tiivistä yhteistyötä parlamentin kanssa kaikilla niillä aloilla, joilla voidaan saavuttaa merkittäviä mittakaavaetuja ja budjettisäästöjä.

Oikeusasiamies esitteli uuden talousarviorakenteen (nimikkeistöt) mukaisen talousarvion vuodeksi 2006. Uudella rakenteella on tarkoitus lisätä avoimuutta ja helpottaa budjettivallan käyttäjän valvontaa parantamalla mahdollisuutta samankaltaisten menojen tarkasteluun. Tällaiset menot jakautuivat tähän saakka käytetyssä rakenteessa useisiin osastoihin ja lukuihin. Vuoden 2006 määrärahojen kokonaismäärä on 7 682 538 euroa (7 312 614 euroa vuonna 2005).

2 KANTELOT JA TUTKIMUKSET

Yksi tärkeimmistä keinoista, joiden avulla Euroopan oikeusasiamies edistää hyvää hallintoa, on hallinnollisten epäkohtien tutkiminen ja korjaavien toimenpiteiden suosittelu tarvittaessa. Mahdollisista hallinnollisista epäkohdista oikeusasiamies saa tiedon pääasiassa kanteluista, joiden käsittely on merkittävin osa oikeusasiamiehen reagoititehtävää.

Oikeus kannella Euroopan oikeusasiamiehelle on yksi Euroopan unionin kansalaisen oikeuksista (EY:n perustamissopimuksen 21 artikla) ja se sisältyy myös perusoikeuskirjaan (43 artikla).

Oikeusasiamies voi myös suorittaa tutkimuksia omasta aloitteestaan ja toimia näin ennakoivasti hallinnollisen epäkohdan torjumiseksi.

2.1 OIKEUSASIAMIEHEN TYÖN OIKEUSPERUSTA

Oikeusasiamies hoitaa tehtäviään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan, oikeusasiamiehen ohjesäännön (joka on Euroopan parlamentin päätös¹) ja ohjesäännön 14 artiklan nojalla antamiensa täytäntöönpanosäännösten mukaisesti.

Täytäntöönpanosäännökset koskevat oikeusasiamiehen toimiston sisäistä toimintaa. Jotta ne kuitenkin muodostaisivat kansalaisten kannalta ymmärrettävän ja hyödyllisen asiakirjan, ne sisältävät myös jonkin verran muita toimieliimiä ja laitoksia koskevaa aineistoa, joka jo sisältyy oikeusasiamiehen ohjesääntöön. Nykyiset täytäntöönpanosäännökset tulivat voimaan 1. tammikuuta 2003. Ne ovat saatavilla kaikilla virallisilla kielillä oikeusasiamiehen verkkosivuilta (<http://www.ombudsman.europa.eu>) tai paperitilusteena oikeusasiamiehen toimistosta.

2.2 EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA

EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan oikeusasiamiehellä on valtuudet ottaa vastaan kanteluja unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa. Kantelut voivat koskea hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Kantelu ei siten kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan, jos:

1. kantelija ei ole henkilö, jolla on oikeus tehdä kantelu
2. kantelu ei koske yhteisön toimielintä tai laitosta
3. kantelu koskee Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä tai

¹ Euroopan parlamentin päätös 94/262, tehty 9 päivänä maaliskuuta 1994, oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista, EYVL 1994 L 113, s. 15.

4. kantelu ei koske hallinnollista epäkohtaa.

Kohtia 1, 2 ja 4 käsitellään tarkemmin seuraavassa.

2.2.1 Kantelut henkilöiltä, joilla ei ole oikeutta tehdä kantelua

Vaikka oikeus kannella Euroopan oikeusasiamiehelle on rajattu henkilöihin, jotka ovat unionin kansalaisia, unionissa asuvia henkilöitä taikka oikeushenkilöitä, joilla on sääntömääräinen kotipaikka jossakin jäsenvaltiossa, oikeusasiamiehellä on myös valtuudet aloittaa tutkimus omasta aloitteestaan. Oikeusasiamies voi tutkia kantelussa esiin tuotua mahdollista hallinnollista epäkohtaa omasta aloitteestaan, vaikka kantelijalla ei olisikaan oikeutta tehdä kantelua. Tällaisia omasta aloitteesta suoritettavia tutkimuksia käynnistettiin vuonna 2005 kolme.

Oikeusasiamies päättää oman aloitevaltansa käyttämisestä tapauskohtaisesti. Yhtään kantelua ei ole tähän mennessä hylätty vain sillä perusteella, että kantelijalla ei ole oikeutta tehdä kantelua.

2.2.2 Yhteisön toimielimet ja laitokset

Oikeusasiamiehen toimivalta kattaa yhteisön toimielimet ja laitokset. Toimielimet luetellaan EY:n perustamissopimuksen 7 artiklassa, mutta yhteisön laitoksia ei ole määritelty tai lueteltu sitovasti. Termi käsittää perussopimuksilla perustetut elimet, kuten talous- ja sosiaalikomitean ja Euroopan keskuspankin, sekä lainsäädännöllä perustetut erillisvirastot, joita ovat esimerkiksi Euroopan ympäristökeskus ja Euroopan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskus.

Esimerkkejä kanteluista, jotka eivät koskeneet yhteisön toimielintä tai laitosta

KANTELU EUROOPPA-NEUVOSTON PÄÄTÖKSESTÄ

Kyproksen kansalainen teki kantelun Eurooppa-neuvoston päätöksestä aloittaa liittymisneuvottelut Turkin kanssa. Kantelijan mukaan päätös rikkoo EU:n perusperiaatteita, joita ovat vapaus, demokratia ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen, ja vaati, että Eurooppa-neuvoston tulokset julistetaan mitättömiksi.

Toisin kuin Euroopan unionin neuvosto, Eurooppa-neuvosto ei ole Euroopan yhteisön toimielin. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan mukaan Eurooppa-neuvosto «antaa unionille sen kehittämiseksi tarvittavat virikkeet ja määrittelee kehittämisen yleiset poliittiset suuntaviivat».

Tapaus 221/2005/TN

VÄITETTY TULLIVIRKAILIJOIDEN EPÄASIANMUKAINEN KÄYTÖS

Unionin kansalainen kuljetti kauppatavaraa Santanderista Espanjasta Roomaan Italiaan. Hän valitti, että tullivirkailijat pysäyttivät hänet ja tarkastivat hänen kuormansa moottoritiellä Nizzan lähellä. Kantelijan mukaan häntä kohdeltiin loukkaavasti, hänen kauppatavaransa jätettiin levälleen ajoradalle ja tullivirkailijat kieltäytyivät selittämästä toimintansa syitä.

Kantelu ei koskenut yhteisön toimielimen tai laitoksen toimintaa, joten se ei kuulunut Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan.

Euroopan oikeusasiamies välitti tapauksen Ranskan oikeusasiamiehelle, jolla on valtuudet käsitellä Ranskan tulliviranomaisista tehtyjä kanteluita.

Tapaus 3484/2005/JMA

2.2.3 «Hallinnollinen epäkohta»

Euroopan oikeusasiamies on valinnut johdonmukaisesti kannan, jonka mukaan hallinnollinen epäkohta on laaja-alainen käsite. Hyvä hallinto edellyttää muun muassa lainsäädäntöön sisältyvien sääntöjen ja periaatteiden, joihin kuuluvat myös perusoikeudet, noudattamista. Hyvän hallinnon periaatteissa mennään kuitenkin pidemmälle, sillä niiden mukaan yhteisön toimielinten ja laitosten on paitsi noudatettava lakisääteisiä velvoitteitaan, myös oltava palveluhenkisiä ja varmistettava, että kansalaisia kohdellaan asianmukaisesti ja että he voivat nauttia kaikista oikeuksistaan. Näin ollen vaikka laitton toiminta merkitsee aina hallinnollista epäkohtaa, hallinnolliseen epäkohtaan ei välttämättä aina liity lainvastaisuutta. Oikeusasiamies voi esimerkiksi havaita hallinnollisen epäkohdan, joka liittyy Euroopan unionin perusoikeuskirjan noudattamatta jättämiseen (perusoikeuskirja ei sellaisenaan ole oikeudellisesti sitova), eikä se välttämättä tarkoita, että kyseessä olisi sellainen lainvastainen käytös, josta tuomioistuin voisi langettaa tuomion².

Oikeusasiamies vastasi vuoden 1997 vuosikertomuksessaan Euroopan parlamentin pyyntöön määritellä tarkasti hallinnollinen epäkohta. Hän esitti seuraavan määritelmän:

Hallinnollisesta epäkohdasta on kyse, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti.

Euroopan parlamentti hyväksyi vuonna 1998 päätöslauselman, jossa se kannatti tätä määritelmää. Vuoden 1999 aikana oikeusasiamies kävi komission kanssa kirjeenvaihtoa, josta kävi ilmi, että myös komissio hyväksyi määritelmän.

Perusoikeuskirja, josta annettiin julistus joulukuussa 2000, sisältää oikeuden hyvään hallintoon yhtenä unionin kansalaisten perusoikeuksista (41 artikla).

²

Ks. ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 28. lokakuuta 2004 antama tuomio yhdistetyissä asioissa T-219/02 ja T-337/02, *Herrera vastaan komissio*, kohta 101, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin 15. lokakuuta 2004 antama määräys asiassa T-193/04 R *Hans-Martin Tillack vastaan komissio*, kohta 60.

Esimerkki kantelusta, joka ei koskenut hallinnollista epäkohtaa

VIRHE DIREKTIIVIN SAKSANKIELISESSÄ VERSIOSSA

Kantelija oli kouluttautunut sairaanhoitajaksi entisessä Saksan demokraattisessa tasavallassa ja oli työskennellyt ammatissaan yli 15 vuotta. Menetettyään työpaikkansa Saksassa hän sai työpaikan Itävallassa. Työsuhde päättyi, koska Saksan viranomaiset eivät antaneet itävaltalaisen työnantajan pyytämää todistusta.

Kantelijan mukaan Euroopan unionin lainsäädännössä vaaditaan, että hänen piti pystyä todistamaan työskennelleensä alalla tietyn kauden keskeytyksettä. Hän ei pitkästä työkokemuksestaan huolimatta voinut täyttää tätä vaatimusta, koska hän oli ollut lyhyen ajan työttömänä kahteen otteeseen. Hänen mukaansa tämä oli epäoikeudenmukaista.

Direktiivin 77/452/ETY 4 artiklan mukaan «jäsenvaltioiden on tunnustettava riittäväksi todisteeksi (...) tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, joiden liitteenä on todistus siitä, että asianomaiset ovat tosiasiallisesti ja luvallisesti harjoittaneet yleissairanhoidosta vastaavan sairaanhoitajan toimintaa *ainakin kolme vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana*».

Direktiivin 77/452/ETY 4 a artiklassa, joka lisättiin direktiiviin Saksojen yhdistyttyä ja joka koskee entisessä Saksan demokraattisessa tasavallassa myönnettyjä tutkintotodistuksia, on sama sanamuoto kuin 4 artiklassa. Kyseisen säännöksen saksankielisessä versiossa kuitenkin vaaditaan, että asianomainen henkilö on työskennellyt *keskeytyksettä* ainakin kolme vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.

Oikeusasiamiehelle esitettyä kantelua ei voitu ottaa käsiteltäväksi, koska se ei koskenut hallinnollista epäkohtaa, vaan EU:n lainsäädäntöä.

Oikeusasiamies vertasi direktiivin eri kieliversioita voidakseen auttaa kantelijaa ja havaitsi, että säännöksen englannin-, ranskan-, espanjan-, portugalin-, hollannin- ja italiankielisissä versioissa ei vaadita keskeytymätöntä työsuhdetta. Oikeusasiamies päätteli näin ollen, että saksankielisessä versiossa on mitä ilmeisimmin virhe, ja ilmoitti asiasta komissiolle ja kantelijalle.

Komissio yhtyi oikeusasiamiehen johtopäätökseen ja pyysi kantelijaa toimittamaan jäljennöksen asianomaisten Saksan viranomaisten kanssa käymästään kirjeenvaihdosta sekä antamaan komissiolle luvan ottaa viranomaisiin yhteyttä hänen puolestaan. Oikeusasiamies kiitti komissiota nopeasta ja avuliaasta toiminnasta.

Tapaus 2744/2005/GG

2.2.4 Eurooppalainen hyvän hallintotavan säännöstö

Euroopan parlamentti hyväksyi 6. syyskuuta 2001 hyvän hallintotavan säännösten, jota Euroopan unionin toimielinten ja laitosten sekä niiden hallintojen ja virkamiesten on noudatettava suhteissaan kansalaisiin. Säännöstössä otetaan huomioon yhteisön tuomioistuinten oikeuskäytäntöön sisältyvät eurooppalaisen hallinto-oikeuden periaatteet sekä kansallisiin lainsäädäntöihin sisältyvät esimerkit. Parlamentti myös kehotti oikeusasiamiestä soveltamaan hyvän hallintotavan säännöstöä. Oikeusasiamies ottaakin säännöstöön sisältyvät säännöt ja periaatteet huomioon tutkiessaan kanteluita ja suorittaessaan tutkimuksia omasta aloitteestaan.

2.3 KANTELUJEN OTTAMINEN TUTKITTAVAKSI JA TUTKIMUSTEN PERUSTEET

Vaikka kantelun olisi esittänyt henkilö, jolla on oikeus tehdä kantelu, ja vaikka kantelu koskisi hallinnollista epäkohtaa, johon on syyllistynyt yhteisön toimielin tai laitos, sen on täytettävä myös muita ehtoja, ennen kuin oikeusasiamies voi ottaa asian tutkittavakseen. Ohjesäännössä on esitetty seuraavat perusteet:

1. kantelusta on käytävä ilmi sen tekijän henkilöllisyys sekä kantelun kohde (ohjesäännön 2 artiklan 3 kohta)
2. oikeusasiamies ei voi osallistua asian käsittelyyn tuomioistuimessa eikä asettaa oikeuden päätöstä kyseenalaiseksi (1 artiklan 3 kohta)
3. kantelu on tehtävä kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kantelun tekijä sai tietoonsa kanteluun oikeuttavat seikat (2 artiklan 4 kohta)
4. ennen kantelun tekemistä on suoritettava aiheelliset hallinnolliset menettelyt toimielimissä ja laitoksissa, joita asia koskee (2 artiklan 4 kohta)
5. jos kantelu koskee yhteisöjen toimielinten ja laitosten sekä näiden virkamiesten tai muiden henkilöstöön kuuluvien välisiä työsuhteita, asianosaisen pitää käyttää hallinnon sisäiset valitusmahdollisuudet ennen kantelun tekemistä (2 artiklan 8 kohta).

EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa määrätään, että oikeusasiamies «suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina». Joissakin tapauksissa oikeusasiamiehen tutkimukselle ei ehkä ole riittävästi perusteita, vaikka kantelu voitaisiin muuten ottaa tutkittavaksi.

Esimerkki kantelusta, jonka tutkittavaksi ottamiselle ei ollut riittäviä perusteita

KANTELIJAN ILMOITUS AIKOMUKSESTA RYHTYÄ OIKEUSTOIMIIN

Kantelija, joka työskenteli yhteisön toimielimessä, sairastui ja vietti pitkiä kausia sairauslomalla. Nimittävä viranomais ei suostunut kantelijan vaatimukseen perustaa työkyvyttömyyslautakunta ja hylkäsi myös myöhemmän henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan perusteella tehdyn valituksen. Kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen syyskuun 2005 lopussa.

Kantelu täytti sekä menettelyyn liittyvät että sisällölliset tutkittavaksi ottamisen edellytykset, ja tästä ilmoitettiin kantelijalle. Kantelija oli kuitenkin ilmoittanut aikomuksestaan valittaa 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen hylkäämisestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen. Kanteen esittämisen määräaika umpeutui joulukuun 2005 alussa.

Oikeusasiamiehelle esitetyt kantelut eivät keskeytä oikeudenkäyntiin liittyvän ajan kulumista (ohjesäännön 2 artiklan 6 kohta). Lisäksi kun oikeusasiamiehen on lopetettava tapauksen käsittely sen vuoksi, että esiin tuotuja seikkoja käsitellään oikeudenkäynnissä, aikaisemmin mahdollisesti saadut tutkimustulokset arkistoidaan ilman jatkotoimia (ohjesäännön 2 artiklan 7 kohta). Oikeusasiamies katsoi näin ollen, ettei tutkimuksen aloittamiselle ollut perusteita.

Kantelijaa kehoitettiin tekemään uusi kantelu oikeusasiamiehelle, mikäli hän päättäisi olla ryhtymättä oikeustoimiin.

Luottamuksellinen tapaus

Oikeusasiamies on myös valinnut sen kannan, että jos kantelu on jo ollut käsiteltävänä vetoomuksena Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnassa, oikeusasiamies ei tavallisesti pidä perusteltuna ryhtyä tutkimaan sitä, ellei uusia todisteita esitetä.

2.4 VUONNA 2005 TUTKITTUJEN KANTELUJEN TARKASTELU

Oikeusasiamiehelle tuli vuoden 2005 aikana 3 920 uutta kantelua, mikä on viisi prosenttia enemmän kuin vuonna 2004. Uusista kanteluista 335 koski kuitenkin samaa aihetta ja ne käsiteltiin yhteisesti (ks. yhteenveto tapauksesta 3452/2004/JMA ynnä muut jäljempänä luvussa 3). Vakiintuneen käytännön mukaan oikeusasiamiehen laatimiin tilastoihin lasketaan mukaan kaikki sellaiset kantelut, joiden johdosta tehdään tutkimus. Vääristymien välttämiseksi sähköpostitse lähetetyt joukkokantelut, joita ei voida ottaa tutkittavaksi ja joita on usein lukumääräisesti useita tuhansia, otetaan tilastoissa huomioon erillisinä kanteluina vain yhdenteentoista kanteluun saakka.

Kanteluista 3 705 oli yksityisten kansalaisten suoraan lähettämiä ja 215 yhdistysten tai yritysten lähettämiä. Omasta aloitteestaan oikeusasiamies käynnisti viisi tutkimusta.

Vuonna 2005 kanteluista tutkittiin 93 prosenttia sen selvittämiseksi, kuuluiko kantelu oikeusasiamiehen toimivaltaan, täyttikö se tutkittavaksi ottamisen ehdot ja antoiko se aihetta tutkimukseen. Kaikista tutkituista kanteluista hieman yli 30 prosenttia kuului oikeusasiamiehen toimivaltaan. Näistä 858 täytti tutkittavaksi ottamisen ehdot (niiden joukossa 389 kantelua, jotka tutkittiin yhteisesti), mutta 132 ei antanut aihetta tutkimukseen.

Kanteluiden johdosta käynnistettiin siten 338 uutta tutkimusta (joiden joukossa edellä mainittu yhdistetty tutkimus). Lisäksi oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan viisi tutkimusta. Liitteeseen A sisältyvässä näitä tutkimuksia käsittelevässä katsauksessa samaa aihetta koskevia 389:ää kantelua käsitellään yhtenä tutkimuksena.

Euroopan oikeusasiamies käsitteli vuonna 2005 yhteensä 627 tutkimusta, joista 284 oli aloitettu vuonna 2004.

Edellisten vuosien tapaan suurin osa tutkimuksista koski komissiota (68 prosenttia kokonaismäärästä). Koska komissio tekee yhteisön toimielimistä eniten sellaisia päätöksiä, joilla on suoria vaikutuksia kansalaisiin, on luonnollista, että se on kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistosta (EPSO) tehtiin 73 tutkimusta, Euroopan parlamentista 58 ja Euroopan unionin neuvostosta 14 tutkimusta.

Pääasialliset väitetyt hallinnolliset epäkohdat, joista kanneltiin, olivat avoimuuden puute sekä kieltäytyminen tietojen antamisesta (188 tapausta), epäoikeudenmukaisuus tai vallan väärinkäyttö (132 tapausta), syrjintä (103 tapausta), epätyytyttävät menettelyt (78 tapausta), vältettävissä ollut viivästys (73 tapausta), huolimattomuus (44 tapausta), se, että jäsenvaltion velvollisuuksien täyttämistä ei ollut varmistettu, ts. Euroopan komissio ei ollut hoitanut tehtäväänsä «perussopimusten vartijana» (37 tapausta), ja oikeudellinen virhe (29 tapausta).

2.5 SIIRROT JA NEUVONTA

Jos kantelu ei kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan tai sitä ei voida ottaa tutkittavaksi, oikeusasiamies pyrkii aina neuvomaan kantelijalle toisen elimen, joka voi käsitellä kantelua, erityisesti jos tapauksessa on kyse yhteisön oikeudesta. Mahdollisuuksien mukaan oikeusasiamies siirtää kantelun suoraan toiselle toimivaltaiselle elimelle kantelijan suostumuksella sillä edellytyksellä, että kantelu vaikuttaa perustellulta.

Euroopan oikeusasiamies tekee tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioissa toimivien kansallisten ja alueellisten kollegoidensa kanssa Euroopan oikeusasiamiesten verkoston välityksellä (ks. luku 5 jäljempänä). Yksi verkoston tehtävistä on helpottaa kantelujen nopeaa siirtämistä toimivaltaiselle kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle tai vastaavalle elimelle. Myös Euroopan parlamentin vetoisuusvaliokunta on verkoston täysjäsen.

Vuonna 2005 kanteluita siirrettiin 114. Niistä 91 siirrettiin kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle, 12 Euroopan parlamentille käsiteltäväksi vetoomuksina, kuusi Euroopan komissiolle ja viisi SOLVIT-verkolle³.

Neuvoja annettiin 2 329 tapauksessa. Niistä 945:ssä kantelijaa kehoitettiin kääntymään kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen puoleen ja 144:ssä kantelijaa neuvottiin esittämään vetoomus Euroopan parlamentille. Yhteensä 376 tapauksessa kantelijaa neuvottiin kääntymään Euroopan komission puoleen. Tämä luku sisältää joitakin tapauksia, joissa komissiota vastaan tehtyä kantelua ei voitu ottaa tutkittavaksi, koska tarvittavia hallinnollisia valitusteitä ei ollut käytetty. Yhteensä 112 tapauksessa kantelijaa neuvottiin ottamaan yhteyttä SOLVIT-verkkoon. Kantelijaa neuvottiin 752 tapauksessa ottamaan yhteyttä muihin elimiin, useimmiten jäsenvaltioissa toimiviin erikoisalan oikeusasiamiehiin tai valituselimiin.

Esimerkkejä tapauksista, jotka siirrettiin toiselle toimielimelle tai laitokselle

VIISUMIVAATIMUKSET HENKILÖILLE, JOTKA EIVÄT OLE ASUINMAANSA KANSALAISIA

Kantelija, joka on Ruotsin kansalainen, kertoi, että Latvia myöntää venäjänkielisille asukkaalleen erityispasseja. Kantelijalle oli ilmoitettu, että EU:n jäsenvaltiot ovat Schengenin sopimuksen nojalla velvollisia vaatimaan viisumin latvialaisilta, joilla on erityispassi. Kantelija vaati, että joko Latvian pitäisi antaa tavalliset passit kaikille asukkaalleen, taikka Schengenin sopimuksen määräys, joka syrjii venäjänkielisiä latvialaisia, pitäisi kumota.

Kantelijaa kehoitettiin esittämään Latviaan kohdistuva valitus Latvian kansalliselle ihmisoikeusvirastolle. Schengenin sopimukseen liittyvien väitteiden osalta oikeusasiamies pani merkille, että kantelija ei ilmoituksensa mukaan ollut saanut selvitystä siitä, minkä määräyksen nojalla kyseisenlainen syrjintä oli mahdollista. Oikeusasiamies siirsi tapauksen komissiolle auttaakseen kantelijaa saamaan tiedon. Komissio selitti kantelijalle, että yhteisön oikeus ei estä jäsenvaltioita vapauttamasta kansalaisuutta vailla oleville latvialaisille myönnettävän passin haltijoita viisumivaatimuksista. Komissio ilmoitti myös, että oikeudellista tilannetta oltiin parhaillaan tarkistamassa siten, että kaikki jäsenvaltioissa asuvat henkilöt, joilla on ulkomaalaisille tai kansalaisuutta vailla oleville myönnettävä passi, vapautetaan viisumivaatimuksista.

Tapaus 1254/2005/TN

SYRJINTÄ KANSALLISESSA VEROLAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

Espanjassa työskentelevä Saksan kansalainen teki kantelun siitä, että Espanjan tavanomaista progressiivista tuloverokantaa sovelletaan ulkomaalaisiin vasta sitten, kun he ovat työskennelleet Espanjassa vähintään 183 päivää. Kantelija väitti tämän olevan syrjintää, sillä häneen ja hänen saksalaisiin kollegoihinsa sovellettiin 25 prosentin veroastetta, kun hänen espanjalaisiin kollegoihinsa sovellettava veroaste oli 6–9 prosenttia.

Oikeusasiamies siirsi kantelun kantelijan suostumuksella komission käsiteltäväksi.

Komissio vastasi kantelijalle nopeasti ja ilmoitti, että ongelma oli sen tiedossa ja että se oli päätynyt siihen johtopäätökseen, että kyseinen lainsäädäntö saattoi tietyissä tapauksissa haitata työntekijöiden vapaata liikkumista. Espanjan viranomaisille olikin lähetetty perusteltu lausunto, jossa niitä pyydettiin tekemään muutoksia asianomaisiin säännöksiin.

Myöhemmin ilmoitettiin, että komissio oli saattanut asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Tapaus 2703/2005/GG

³

SOLVIT on Euroopan komission perustama verkko, jonka tehtävänä on auttaa henkilöitä, jotka kohtaavat esteitä yrittäessään harjoittaa oikeuksiaan unionin sisämarkkinoilla.

OIKEUS TYÖTTÖMYYSETUUKSIIN

Työttömyysvakuutusmaksuja hallinnoiva ranskalainen organisaatio Assedic päätti myöntää työttömyysetuuksia kantelijalle, joka on Ranskan kansalainen, mikäli tämä osallistuisi koulutukseen. Kantelija ryhtyi opiskelemaan sairaanhoitajaksi Belgiassa. Assedic ei suostunut maksamaan hänelle työttömyysetuuksia, koska hänen koulutuspaikkansa ei sijainnut Ranskassa.

Euroopan oikeusasiamies siirsi asian Ranskan oikeusasiamiehelle saatuaan kantelijan suostumuksen.

Ranskan oikeusasiamies ilmoitti myöhemmin Euroopan oikeusasiamiehelle, että kantelu oli ratkaistu.

Tapaus 1363/2004/ELB

AVIOLIITON TUNNUSTAMATTA JÄTTÄMINEN

Latvian kansalainen teki kantelun Irlannin viranomaisista, jotka kieltäytyivät tunnustamasta päteväksi hänen avioliittoaan, joka solmittiin Irlannissa venäläisin ortodoksimenoin, ja uhkasivat karkottaa maasta hänen aviomiehensä, joka on Ukrainan kansalainen.

Euroopan oikeusasiamies siirsi kantelun Irlannin oikeusasiamiehelle ja ilmoitti asiasta kantelijalle.

Irlannin oikeusasiamies ilmoitti myöhemmin Euroopan oikeusasiamiehelle, että pari oli sillä välin solminut irlantilaisen siviiliavioliiton ja että tapaus oli Irlannin korkeimman oikeuden käsiteltävänä.

Tapaus 2622/2005/JMA

2.6 OIKEUSASIAMIEHEN MENETTELYT

Kaikki oikeusasiamiehelle lähetetyt kantelut rekisteröidään ja niiden lähettäjälle ilmoitetaan kantelun vastaanottamisesta yleensä viikon kuluessa. Vastaanottoilmoituksessa kantelijalle kerrotaan käsittelymenettelystä ja mainitaan kantelua käsittelevän henkilön nimi ja puhelinnumero. Kantelu analysoidaan sen määrittämiseksi, onko tutkimuksen aloittaminen aiheellista, ja kantelijalle ilmoitetaan analyysin tuloksesta yleensä kuukauden kuluessa.

Jos tutkimusta ei aloiteta, kantelijalle ilmoitetaan, miksi. Jos se on mahdollista, kantelu siirretään tai kantelijalle neuvotaan, minkä toimivaltaisen elimen puoleen hän voisi kääntyä.

2.6.1 Tutkimuksen aloittaminen

Tutkimuksen ensimmäinen vaihe on kantelun toimittaminen asianosaiselle toimielimelle tai laitokselle, jota pyydetään lähettämään oikeusasiamiehelle lausuntonsa yleensä kolmen kalenterikuukauden kuluessa. Euroopan parlamentti ja komissio suostuivat toukokuussa 2004 lyhyempään kahden kuukauden määräaikaan kanteluissa, jotka koskevat asiakirjojen tutustuttavaksi antamisen epäämistä.

Euroopan komissio otti vuoden 2005 aikana käyttöön uuden sisäisen menettelyn, jossa yksittäisille komission jäsenille annetaan suuremmat valtuudet hoitaa komissioon liittyviä oikeusasiamiehen tutkimuksia. Vuonna 1994 käyttöön otetun ja vuonna 1995 tarkistetun entisen järjestelmän mukaan vain komission puheenjohtajalla oli valtuudet välittää tiedonantoja ja asiakirjoja oikeusasiamiehelle.

Valtuudet oli siirretty pääsihteerille⁴. Uudessa järjestelmässä, joka otettiin käyttöön 1. marraskuuta 2005, puheenjohtajan valtuutus on korvattu tutkimuksen kohteena olevasta aiheesta vastaavalle komission jäsenelle myönnettävällä valtuutuksella⁵. Edelleenvaltuuttaminen ei ole sallittua, mutta pääsihteeristön arvokas koordinoititehtävä on säilytetty. Oikeusasiamies on tyytyväinen uuteen menettelyyn, jonka ansiosta kanteluihin annetut komission vastineet ovat johdonmukaisempia ja parempia.

2.6.2 Oikeudenmukainen menettely

Oikeudenmukaisen menettelyn periaate edellyttää, että oikeusasiamiehen kantelusta tekemässä päätöksessä ei voida ottaa huomioon tietoja, jotka sisältyvät joko kantelijan tai yhteisön toimielimen tai laitoksen toimittamiin asiakirjoihin, ellei toinen osapuoli ole saanut mahdollisuutta tutustua asiakirjoihin ja esittää niistä näkemystään.

Oikeusasiamies lähettääkin yhteisön toimielimen tai laitoksen lausunnon kantelijalle ja kehottaa tätä esittämään huomautuksensa. Samaa menettelyä sovelletaan, jos kantelun tutkimista jatketaan.

Mahdollisuudesta valittaa kantelun käsittelyä tai tulosta koskevasta oikeusasiamiehen päätöksestä tai muutoin hakea siihen korjausta ei määrätä EY:n perustamissopimuksessa eikä ohjesäännössä. Oikeusasiamies on kuitenkin kaikkien muiden yhteisön toimielinten ja laitosten tapaan vastuullinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon EY:n perustamissopimuksen 288 artiklan nojalla. Oikeusasiamiestä vastaan on mahdollista nostaa vahingonkorvauskanne, jos oikeusasiamiehen katsotaan käsitelleen kantelua epäasianmukaisesti.

2.6.3 Asiakirjojen tarkastus ja todistajien kuuleminen

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdan mukaan yhteisön toimielinten ja laitosten on toimitettava oikeusasiamiehelle tämän pyytämät tiedot ja myönnettävä tälle oikeus tutustua asianomaisiin asiakirjoihin. Ne voivat kieltäytyä tästä vain aiheellisella tavalla perustelluista salassapitosyistä.

Oikeusasiamiehellä on asiakirjoja tarkastaessaan oikeus varmistaa asianosaisen yhteisön toimielimen tai laitoksen toimittamien tietojen täydellisyys ja paikkansapitävyys. Kantelijan ja yleisön kannalta se, että oikeusasiamies voi suorittaa perusteellisen ja täydellisen tutkimuksen, on tärkeä tae.

Ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdassa myös vaaditaan, että yhteisön toimielinten ja laitosten virkamiehet ja muut henkilöstön jäsenet toimivat todistajina oikeusasiamiehen pyynnöstä. He esiintyvät oman hallintoyksikkönsä nimissä ja sen määräysten alaisina ja heitä koskee salassapitovelvollisuus.

Vuonna 2005 oikeusasiamies käytti yhdeksässä tapauksessa oikeuttaan tarkastaa toimielimen asiakirjat. Oikeutta kuulla todistajia käytettiin yhdessä tapauksessa.

⁴ Valtuutusmenettely N:o 1995/4749; PV(94)1213, 7.9.2004; PV (95)1260, 13.9.1995.

⁵ Puheenjohtajan tiedonanto varapuheenjohtaja Wallströmin suostumuksella: Valtuudet hyväksyvä ja välittää tiedonantoja Euroopan oikeusasiamiehelle ja antaa virkamiehille lupa olla Euroopan oikeusasiamiehen kuultavana (SEC(2005) 1227/4), 4. lokakuuta 2005.

2.6.4 Avoin menettely

Oikeusasiamiehelle tehtyjen kantelujen käsittely on julkista, jollei kantelija ole pyytänyt luottamuksellista käsittelyä.

Täytäntöönpanosäännösten 13 artiklassa säädetään kantelijan oikeudesta tutustua kanteluaan koskeviin oikeusasiamiehen asiakirjoihin. Säännösten 14 artiklassa säädetään oikeusasiamiehen hallussa olevien asiakirjojen julkisuudesta samoin edellytyksin ja rajoituksin kuin asetuksessa (EY) N:o 1049/2001⁶. Kun oikeusasiamies kuitenkin tutkii asianomaisen toimitelimen tai laitoksen arkistoa tai ottaa vastaan todistajien lausuntoja, kantelun tekijä ei voi tutustua luottamuksellisiin asiakirjoihin taikka tutkinnan tai kuulemisen yhteydessä saatuihin luottamuksellisiin tietoihin eivätkä ne ole julkisia (13 artiklan 3 kohta ja 14 artiklan 2 kohta). Tämän rajoituksen tarkoituksena on helpottaa oikeusasiamiehen tutkintavaltuuksien harjoittamista.

2.7 TUTKIMUSTEN TULOKSET

Kantelijalle ilmoitetaan tutkimuksen aikana jokaisesta uudesta käänteestä. Kun oikeusasiamies päättää lopettaa tutkimuksen, hän ilmoittaa tutkimuksen tuloksista ja päätelmistään kantelijalle. Oikeusasiamiehen päätöksistä ei aiheudu oikeudellisesti sitovia oikeuksia tai velvollisuuksia kantelijalle taikka asianosaiselle toimitelimelle tai laitokselle.

Vuonna 2005 oikeusasiamies sai päätökseen 312 tutkimusta, joista 302 oli kantelun perusteella käynnistettyjä ja kymmenen omasta aloitteesta käynnistettyjä.

Jos tutkimuksessa käsitellään useampia väitteitä tai vaatimuksia, oikeusasiamies saattaa päätyä niiden osalta erilaisiin tuloksiin.

2.7.1 Ei hallinnollista epäkohtaa

Vuonna 2005 päätettiin 114 tapauksen (joista kuusi oma-aloitteisia tutkimuksia) käsittely siihen, ettei hallinnollista epäkohtaa havaittu. Tällainen tulos ei ole aina kielteinen kantelijan kannalta, sillä kantelija hyötyy ainakin saadessaan täydellisen selvityksen asianosaiselta toimitelimeltä tai laitokselta sen toiminnasta. Toisaalta vaikka oikeusasiamies ei havaitse hallinnollista epäkohtaa, hän voi huomata, että toimitelimellä tai laitoksella on tilaisuus parantaa hallintonsa laatua tulevaisuudessa. Sellaisessa tapauksessa oikeusasiamies esittää lisähuomautuksen.

2.7.2 Toimitelimen sopimat asiat ja sovintoratkaisut

Oikeusasiamies pyrkii aina kuin se vain on mahdollista saavuttamaan myönteisen tuloksen, joka tyydyttää sekä kantelijaa että kantelun kohteena olevaa toimitelintä. Yhteisön toimitelinten ja laitosten yhteistyö on välttämätöntä, jotta voidaan päästä tällaisiin tuloksiin, jotka auttavat parantamaan toimitelinten ja kansalaisten välisiä suhteita ja voivat tehdä kalliit ja aikaa vievät oikeudenkäynnit tarpeettomiksi.

⁶

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

Vuoden 2005 aikana toimieliin tai laitos sopi itse 89 tapausta oikeusasiamiehelle esitetyn kantelun seurauksena. Näistä 71 oli tapauksia, joissa oikeusasiamiehen puuttumisen ansiosta kansalaisille lähetettiin nopea vastaus kirjeisiin, joihin ei ollut vastattu (ks. *vuoden 1998 vuosikertomuksen* kohta 2.9, jossa on lisätietoja tapauksissa käytetystä menettelytavasta).

Jos tutkimuksessa havaitaan hallinnollinen epäkohta, oikeusasiamies pyrkii mahdollisimman usein saavuttamaan sovintoratkaisun. Vuonna 2005 ehdotettiin 22:ta sovintoratkaisua, mikä on 83 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Lisäksi oikeusasiamies kirjoitti edellä kohdassa 2.6.1 kuvatun komission uuden sisäisen menettelyn mukaisessa hyvän yhteistyön hengessä kahdelle komission jäsenelle ja pyysi heidän henkilökohtaista puuttumistaan kahteen tapaukseen, joissa komissio ei ollut vastannut myönteisesti vuonna 2004 tehtyihin sovintoratkaisuehdotuksiin, jotta niissä päästäisiin tyydyttävään tulokseen. Seitsemän tapauksen käsittely päättyi vuonna 2005 sovintoratkaisun hyväksymiseen (niistä yhdessä tapauksessa ehdotus oli tehty vuonna 2004). Vuoden 2005 lopussa 18 sovintoratkaisuehdotusta oli vielä harkittavana, niiden joukossa edellä mainitut kaksi tapausta, joissa komissio ei ollut suostunut aiempiin sovintoratkaisuehdotuksiin.

Joissakin tapauksissa sovintoratkaisuun voidaan päästä, jos asianomainen toimieliin tai laitos tarjoaa kantelijalle korvauksen. Tällaiset tarjoukset ovat aina vapaaehtoisia, eli niihin ei liity oikeudellisen vastuun tunnustamista eivätkä ne luo ennakkotapauksia.

2.7.3 Kriittiset huomautukset ja suositusluonnokset

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen tai jos siihen ei päästä, oikeusasiamies joko lopettaa asian käsittelyn ja antaa asianomaiselle toimielimelle tai laitokselle kriittisen huomautuksen tai esittää suositusluonnoksen epäkohdan korjaamiseksi.

Kriittinen huomautus annetaan yleensä, jos asianomainen toimieliin ei enää pysty korjaamaan hallinnollista epäkohtaa, jos hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan yleistä merkitystä eikä oikeusasiamies katso jatkotoimien olevan aiheellisia. Kriittinen huomautus esitetään myös, jos oikeusasiamies katsoo, ettei suositusluonnoksella saavuteta haluttua hyötyä tai ettei erityiskertomuksen antaminen ole aiheellista tapauksessa, jossa asianomainen toimieliin tai laitos ei hyväksy suositusluonnosta.

Kriittinen huomautus vahvistaa kantelijalle sen, että hänen kantelunsa on oikeutettu, ja kertoo asianomaiselle toimielimelle tai laitokselle sen, mitä se on tehnyt väärin. Näin voidaan välttää tulevat hallinnolliset epäkohdat. Oikeusasiamies antoi 29 kriittistä huomautusta vuonna 2005.

Oikeusasiamies ilmoitti toimielimille ja laitoksille aikomuksestaan pyytää Euroopan parlamentin ehdotusta noudattaen säännöllisin väliajoin tietoa kriittisten huomautusten suhteen toteutetuista jatkotoimista. Vuonna 2005 komissio vastasi 18 kriittiseen huomautukseen. Vastineita käsitellään tämän luvun seuraavassa kohdassa (2.8).

Tapauksissa, joissa oikeusasiamiehen seuranta osoittautuu tarpeelliseksi (toisin sanoen tapaukset, joissa kantelun kohteena oleva toimieliin voi poistaa hallinnollisen epäkohdan tai joissa hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai sillä on yleisiä vaikutuksia), oikeusasiamies esittää yleensä kyseessä olevalle toimielimelle tai laitokselle suositusluonnoksen. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti toimielimien tai laitoksen on tällöin annettava yksityiskohtainen lausunto asiasta kolmen kuukauden kuluessa. Vuonna 2005 annettiin 20 suositusluonnosta. Lisäksi kahdeksan vuonna 2004 annettua suositusluonnosta johti päätökseen vuonna 2005. Vuoden aikana päätettiin yhdeksän tapausta, joissa toimieliin hyväksyi suositusluonnoksen. Kolme tapausta johti Euroopan parlamentille osoitettuun erityiskertomukseen. Kuusi tapauksista päätettiin muista syistä. Vuoden 2005 lopussa 11 suositusluonnosta oli vielä harkittavana, niistä yksi on vuodelta 2004.

2.7.4 Erityiskertomukset Euroopan parlamentille

Jos yhteisön toimielin tai laitos ei vastaa tyydyttävällä tavalla suositusluonnokseen, oikeusasiamies voi lähettää Euroopan parlamentille erityiskertomuksen. Erityiskertomus voi sisältää suosituksia.

Kuten Euroopan oikeusasiamiehen vuoden 1998 vuosikertomuksessa todetaan, mahdollisuus esittää erityiskertomus Euroopan parlamentille on oikeusasiamiehen työn kannalta korvaamatonta.

Euroopan parlamentille esitettävä erityiskertomus on viimeinen varsinainen toimi, johon oikeusasiamies ryhtyy asian käsittelyn yhteydessä, sillä päätöslauselman antaminen ja parlamentin valtuutuksen käyttäminen ovat asioita, joista parlamentti tekee poliittisen arvion. Oikeusasiamies luonnollisesti antaa parlamentille erityiskertomuksen käsittelyä varten kaikki sen pyytämät tiedot ja avun.

Euroopan parlamentin työjärjestyksen mukaan vetoamusvaliokunta vastaa parlamentin suhteista oikeusasiamieheen. Oikeusasiamies lupasi 12. lokakuuta 2005 pidetyssä vetoamusvaliokunnan kokouksessa parlamentin työjärjestyksen 195 artiklan 3 kohdan mukaisesti saapua omasta aloitteestaan kuultavaksi valiokuntaan aina kun hän esittää parlamentille erityiskertomuksen.

Parlamentille esitettiin vuonna 2005 kolme erityiskertomusta (tapaukset 1391/2002/JMA, 2395/2003/GG ja 2485/2004/GG).

2.8 TAPAUKSIA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET VUONNA 2005

Tapauksia koskevat päätökset julkaistaan pääsääntöisesti oikeusasiamiehen verkkosivuilla (<http://www.ombudsman.europa.eu>) englanniksi ja kantelun alkuperäiskielellä, jos se on jokin muu kieli. Kolmas luku sisältää yhteenvedon 65:stä tutkimuksen seurauksena tehdystä päätöksestä. Yhteenvedot edustavat tutkimuksen jälkeen tehtyihin yhteensä 312:een oikeusasiamiehen päätökseen vuonna 2005 liittyneiden eri aiheiden ja yhteisön toimielinten ja laitosten monipuolista kirjoa ja tuloksia sekä erilaisia tutkimuksen päättämiseen johtaneita syitä. Ne on luokiteltu tapauksien numeroiden, aiheiden eli tapaukseen liittyvän yhteisön toimialan ja väitetyn hallinnollisen epäkohdan mukaan.

Tässä toisessa luvussa tarkastellaan vielä oikeusasiamiehen tekemiin päätöksiin sisältyviä tärkeimpiä oikeudellisia seikkoja ja tietoja. Ne on luokiteltu horisontaalisesti tutkimusten pääaiheiden mukaan seuraaviin viiteen pääryhmään:

- avoimuus (asiakirjojen ja tietojen saanti mukaan luettuna) ja tietosuojat
- Euroopan komissio perussopimusten vartijana
- tarjoukset, sopimukset ja avustukset
- henkilöstöasiat, työhönotto mukaan luettuna
- muut.

Mainitut ryhmät ovat monissa tapauksissa päällekkäisiä. Esimerkiksi avoimuuteen ja yleisön tiedonsaantioikeuteen liittyviä ongelmia tuodaan usein esiin kanteluissa, joiden aiheena on työhönotto tai komission rooli perussopimusten vartijana.

2.8.1 Avoimuus, yleisön oikeus saada tietoa ja henkilötietojen suoja

Suuressa osassa (24 prosenttia) kanteluita aiheena oli avoimuuden puute. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklassa mainitaan, että unionin päätökset tehdään «mahdollisimman avoimesti»,

ja EY:n perustamissopimuksen 255 artiklassa asetetaan oikeus tutustua Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoihin. Tätä oikeutta säännellään asetuksella (EY) N:o 1049/2001⁷. Monet muutkin yhteisön toimielimet ja laitokset ovat ottaneet käyttöön asiakirjojen tutustuttavaksi antamista koskevat säännöt oikeusasiamiehen vuosina 1996 ja 1999 tekemien oma-aloitteisten tutkimusten seurauksena.

Asiakirjojen ja tietojen saanti

Asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 annetaan hakijoille kaksi valitusmahdollisuutta: jos asiakirjaa ei luovuteta, he voivat nostaa kanteen tuomioistuimessa EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan mukaisesti tai kannella oikeusasiamiehelle. Oikeusasiamies teki vuonna 2005 päätöksen 14:stä asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltamiseen liittyvästä kantelusta, joista 11 kohdistui komissioon, kaksi neuvostoon ja yksi Euroopan parlamenttiin. Kahdessa muussa päätöksessä aiheena oli Euroopan keskuspankin (EKP) ja Euroopan investointipankin (EIP) asiakirjojen tutustuttavaksi saamista koskevien sääntöjen soveltaminen.

Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 tai muiden asiakirjojen tutustuttavaksi saamista koskevien sääntöjen nojalla tehdyistä yhteensä 16 kantelusta kahdeksan oli yksityishenkilöiltä, kuusi kansalaisjärjestöiltä ja kaksi yrityksiltä. Kahdeksan näistä tapauksista mainitaan myöhemmin tässä aluvussa.

Tapauksessa 2066/2004/TN oikeusasiamies tutki asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaista yleistä järjestelmää ja päätyi sille kannalle, että olisi kohtuutonta ja epäkäytännöllistä vaatia komissiota tekemään samanlaisen perinpohjaisen analyysin sen harkitessa lainsäädäntöasiakirjan julkaisemista sähköisessä muodossa (vaaditaan asetuksen 2 artiklan 4 kohdassa ja 12 artiklan 4 kohdassa) kuin minkä se tekee käsitellessään asiakirjan tutustuttavaksi saamista koskevaa uudistettua hakemusta.

Oikeusasiamies vetosi ohjesäännön 3 artiklan 3 kohtaan saadakseen apua asianomaisilta jäsenvaltioiden viranomaisilta käsitellessään kahta kantelua, joiden aiheena oli komission kieltäytyminen luovuttamasta tiettyjä kyseisistä jäsenvaltioista peräisin olevia asiakirjoja. Tapauksessa 3381/2004/TN oli kyse asiakirjoista, joilla Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset vastasivat komission tietopyyntöihin 226 artiklan mukaisen menettelyn yhteydessä. Tapauksessa 116/2005/MHZ kyseessä oli kirje, jonka Portugalin valtiovarainministeri oli lähettänyt komissiolle liiallista alijäämää koskevan menettelyn yhteydessä. Oikeusasiamiehen yhteydenotto kansallisiin viranomaisiin johti kantelijoiden kannalta myönteisiin tuloksiin molemmissa tapauksissa, sillä komissio muutti kantaansa ja suostui luovuttamaan kyseiset asiakirjat tutustuttaviksi.

Oikeusasiamies käsitteli asetukseen (EY) N:o 1049/2001 sisältyvien poikkeusten soveltamista viidessä tapauksessa: 2821/2004/OV, 2229/2003/MHZ, 1368/2004/GG ja kaksi edellä mainittua tapausta, joissa oli kyse jäsenvaltioiden laatimista asiakirjoista.

Tapauksessa 2821/2004/OV oikeusasiamies hylkäsi kantelijan perustelun, jonka mukaan asiakirja piti antaa tutustuttavaksi ylivoimaisen yleisen edun vuoksi, ja katsoi, että koska käynnissä oli EY:n perustamissopimuksen 228 artiklan mukainen menettely sakon määräämiseksi jäsenvaltiolle, komissiolla oli oikeus olla antamatta sisäistä asiakirjaa tutustuttavaksi asetuksen 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla.

Tapauksessa 2229/2003/MHZ oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komissiolla oli oikeuskäytännön nojalla oikeus olla antamatta virallista ilmoitusta tutustuttavaksi asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannen luetelmakohdan (tarkastus-, tutkinta- ja tilintarkastustoimien tarkoitukset) nojalla. Oikeusasiamies ei kuitenkaan hyväksynyt komission perustelua, jonka mukaan tutustuttavaksi antaminen olisi yleisen edun kannalta jopa vahingollisempaa, koska kantelija aikoi käyttää ilmoitusta kansallisissa tuomioistuimissa käytävissä oikeudenkäynneissä.

Oikeusasiamiehen tapauksessa 1368/2004/GG antaman suositusluonnoksen seurauksena kantelija sai oikeuden tutustua ainakin osittain joihinkin kyseessä oleviin asiakirjoihin, joita komissio oli vaatinut

⁷

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

suojattavaksi asetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohtaan (yksityiselämän ja yksilön koskemattomuus, erityisesti yhteisön lainsäädännön mukainen henkilötietojen suoja) ja 4 artiklan 2 kohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan (tietyn luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön taloudelliset edut) sisältyviin poikkeussäännöksiin vedoten.

Oikeusasiamies käsitteli myös eräitä EIP:n ja EKP:n asiakirjojen tutustuttavaksi saamista koskeviin sääntöihin sisältyviä poikkeuksia.

Tapauksessa 3442/2004/PB oikeusasiamies päätyi sille kannalle, että EIP:n sääntöjen mukaan sillä oli oikeus olla antamatta tietoa lainoista, jotka myönnetään välittäjäpankkien kautta pienille ja keskiuurille uusiutuvaa energiaa käsitteleville hankkeille.

Tapauksessa 3054/2004/TN kantelija halusi tietää, oliko EKP puuttunut ulkomaanvaluuttamarkkinoihin lieventääkseen dollarin laskua ja euron arvonnousua. Oikeusasiamies katsoi, että EKP oli antanut kantelijalle selkeän ja yksiselitteisen selityksen syistä, joiden vuoksi se kieltäytyi vastaamasta, niin että kantelija saattoi sen perusteella käsittää, miksi EKP kieltäytyi julkistamasta kyseiseen luokkaan kuuluvia tietoja. EKP:n sääntöihin sisältyy poikkeus, joka koskee raha- ja valuuttakurssien vakauteen liittyvän yleisen edun suojaamista, joten oikeusasiamies ei pitänyt aiheellisena tutkia tarkemmin kantelijan vaatimusta saada EKP:lta kyseiset tiedot.

Muut avoimuuteen liittyvät kysymykset

Oikeusasiamies arvioi, noudattiko komissio erään kuulemismenettelyn aikana vuonna 2002 antamassaan tiedonannossa (KOM(2002) 704) asetettuja asianomaisten konsultointia koskevia viittä vähimmäisvaatimusta, ja totesi, ettei hallinnollista epäkohtaa ilmennyt (tapaus 948/2004/OV).

Oikeusasiamies päätti kolmen tapauksen käsittelyn vuonna 2005 esitettyään Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistolle (EPSO) suositusluonnoksen, joka koskee hakijoiden saatavilla olevia tietoja rekrytointikilpailuissa. EPSOn suositusluonnokseen antamissa vastineissa annettiin tarkempia lisätietoja, jotka auttavat asianomaisia kantelijoita ymmärtämään pistemääränsä, mutta niissä nousi esiin myös tärkeitä, yleisluontoisempia tosiasioihin liittyviä ja oikeudellisia kysymyksiä. Oikeusasiamies päätti tästä syystä käynnistää omasta aloitteestaan tutkimuksen, joka koskee valintalautakuntien asettamia arviointiperusteita (ks. tapauksen 2097/2003/PB yhteenvedo kohdassa 3.1.3).

Tapauksessa 2395/2003/GG oli kyse siitä, pitäisikö neuvoston kokousten olla aina julkisia, kun se toimii lainsäätäjänä. Oikeusasiamies katsoi, että periaatetta, jonka mukaan päätökset pitää tehdä «mahdollisimman avoimesti» (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklan 2 kohta), sovelletaan myös neuvostoon. EY:n perustamissopimuksen 207 artiklassa (joka koskee neuvoston työjärjestyksen vahvistamista) ei määrätä, että neuvosto voisi itse harkita ja tehdä poliittisen päätöksen siitä, missä määrin neuvoston kokoukset olisi avattava yleisölle sen toimiessa lainsäätäjänä. Neuvoston vuonna 2000 vahvistamassa uudessa työjärjestyksessäkin määrättiin lakiasäätävien kokousten avoimuuden lisäämisestä ja tehtiin näin selväksi, että lainsäädäntötyön avoimuutta pitäisi ja voitaisiin lisätä yhteisön voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Oikeusasiamies laati asiasta erityiskertomuksen Euroopan parlamentille. Kertomuksessa suositeltiin, että neuvosto tarkistaisi päätöstään, jonka mukaan sen kaikki kokoukset, joissa se toimii lainsäätäjänä, eivät ole yleisölle avoimia.

Tietosuoja koskevat kantelut ja yhteistyö Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa

Tapauksessa 224/2004/PB oikeusasiamies havaitsi, että eräs komission edustusto ei ollut noudattanut tiettyjä asetuksen (EY) N:o 45/2001⁸ vaatimuksia ollessaan yhteydessä kantelijaan. Oikeusasiamiehen tapauksessa tekemään päätökseen sisältyi joitakin yleisiä huomioita siitä, että oikeusasiamies antaa tietoa Euroopan tietosuojavaltuutetulle ja mahdollisesti kuulee häntä. Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on varmistaa, että yhteisön toimielimet ja laitokset kunnioittavat henkilötietoja käsitellessään luonnollisten henkilöiden oikeuksia ja vapauksia ja erityisesti heidän oikeuttaan yksityisyyteen. Oikeusasiamies huomautti, että hän ilmoittaisi tietosuojavaltuutetulle päätöksistään tapauksissa,

⁸

Asetus (EY) N:o 45/2001 yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EYVL 2001, L 8, s. 1.

jotka liittyvät tietosuojaan, ja että hän saattaisi pitää aiheellisena tietosuojavaltuutetun kuulemista tietyissä tapauksissa, joihin liittyy monimutkaisia oikeudellisia tulkintakysymyksiä.

Oikeusasiamies kuuli myöhemmin tietosuojavaltuutettua kahdessa tapauksessa ja ilmoitti hänelle kolmesta muusta tapauksesta, joissa oikeusasiamies oli tehnyt jatkotutkimuksia, joiden mukaan asianomaisen toimielimen tai laitoksen vastauksessa pitäisi ottaa huomioon Euroopan tietosuojavaltuutetun heinäkuussa 2005 antama perehdytysasiakirja Nro 1 *Yleisön oikeus tutustua asiakirjoihin ja tietosuoja*. Kaikki viisi tapusta olivat vielä tutkittavina vuoden 2005 lopussa.

Joulukuussa 2005 apulaistietosuojavaltuutettu ilmoitti oikeusasiamiehelle yhteisön toimielimeen kohdistuneesta kantelusta tehdystä päätöksestä. Apulaistietosuojavaltuutetun päätöksessä otettiin huomioon oikeusasiamiehen tapauksessa 2485/2004/GG antama erityiskertomus, jossa oli kyse samanlaisesta tilanteesta.

2.8.2 Komissio perussopimusten vartijana

Oikeusvaltion periaate on yksi Euroopan unionin perusperiaatteista, ja yksi komission tärkeimmistä tehtävistä on toimia «perussopimusten vartijana»⁹. EY:n perustamissopimuksen 226 artiklassa määritellään yleinen menettely, jonka mukaisesti komissio voi tutkia asiaa ja siirtää mahdollisten jäsenvaltioissa ilmenneiden yhteisön oikeuden rikkomistapausten käsittelyn yhteisöjen tuomioistuimelle. Komissio voi aloittaa tutkimuksen omasta aloitteestaan, kantelujen perusteella tai vastauksena Euroopan parlamentin pyyntöihin käsitellä parlamentille EY:n perustamissopimuksen 194 artiklan mukaisesti esitettyjä vetoamuksia.

Euroopan oikeusasiamiehen toimivallan ulkopuolelle jäävissä kanteluissa on usein kyse yhteisön oikeuden väitetystä rikkomisesta jäsenvaltioissa. Usein tällaiset tapaukset soveltuvat jonkin muun Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenen käsiteltäväksi. Joissakin tapauksissa oikeusasiamies kuitenkin pitää parhaimpana siirtää kantelu komissiolle käsiteltäväksi 226 artiklan mukaista menettelyä noudattaen. Edellä kohdassa 2.5 on esimerkkejä molemmista lähestymistavoista.

Oikeusasiamiehen pääasiallinen vertailukohta arvioitaessa menettelyyn liittyviä velvoitteita, joita komissiolle on kantelijoita kohtaan, on vuonna 2002 annettu komission tiedonanto¹⁰. Tiedonannossa esitetty vaatimus, jonka mukaan komission pääsihteeristön on kirjattava kaikki kantelut, on tärkeä tae hyvän hallintotavan soveltamisesta niiden myöhemmässä käsittelyssä. Tiedonannon kohtaan 3 sisältyy tarkasti rajattu luettelo tilanteista, joissa pääsihteeristöllä on oikeus jättää kirjaamatta yhteydenotto kanteluna.

Kolmannessa luvussa on yhteenvedot kymmenestä päätöksestä, jotka ovat esimerkkejä siitä, miten oikeusasiamies käsittelee komission perussopimusten vartijan rooliin kohdistuvia kanteluita. Niistä kuusi mainitaan vielä erikseen tässä.

Tapauksessa 2229/2003/MHZ (mainittu myös edellä kohdassa 2.8.1) esitettiin kriittinen huomautus sen vuoksi, että komissio oli antanut vain yleisluonteisen selityksen siitä, miksi 226 artiklan mukaisen tutkimuksen valmiiksi saattaminen oli viivästynyt, viittaamatta erikseen kyseiseen tapaukseen liittyviin tekijöihin.

Kolmen tapauksen käsittely päätettiin, koska jatkotutkimukset eivät oikeusasiamiehen mielestä olleet aiheellisia.

⁹ EY:n perustamissopimuksen 211 artiklan mukaisesti komissio «huolehtii siitä, että tämän sopimuksen määräyksiä sekä toimielinten sen nojalla antamia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan».

¹⁰ Tiedonanto Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevista asioista, EYVL 2002 C 244, s. 5.

Tapauksessa 274/2004/JMA komissio pyysi anteeksi sitä, että kantelijan pyytämien EU:n rahoitustuen käyttöä koskevan kantelun käsittelyn edistymistä koskevien tietojen toimittaminen oli viivästynyt. Tapauksessa esitettiin lisähuomautus, jossa ehdotettiin, että komissio selkiyttäisi vastaavanlaisten tapauksien käsittelyyn jatkossa sovellettavia menettelyjään.

Tapauksessa 3452/2004/JMA ynnä muut kantelijat olivat huolissaan siitä, että komissio käytti 226 artiklan mukaista menettelyä tavalla, joka uhkasi rajoittaa oikeutta lainata kirjoja ilmaiseksi julkisista kirjastoista Espanjassa. Asian tutkiminen päätettiin, kun oikeusasiamies sai tietää, että komissio oli saattanut asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tutkimuksessa oli kuitenkin jo siihen mennessä onnistuttu selvittämään sekä komission toiminnan syyt että – yhteistyössä Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kanssa – mahdollisuudet panna asiaa koskeva yhteisön direktiivi asianmukaisesti täytäntöön.

Tapauksessa 3254/2004/ID oli kyse komission tavasta käsitellä ammatillisen pätevyyden tunnustamista jättämistä koskevaa kantelua. Kantelija valitti samasta asiasta myös kansalliseen tuomioistuimeen kohdistuen valituksensa kansallisiin viranomaisiin. Oikeusasiamies päätti asian käsittelyn, sillä komissiosta esitetyn kantelun sisällön arvioimiseksi olisi pitänyt tutkia samoja kansallisen lainsäädännön tulkinta- ja soveltamiskysymyksiä, jotka kantelija oli saattanut kansallisten tuomioistuinten käsiteltäviksi, ja se olisi siten ollut päällekkäistä toimintaa mainitun oikeudenkäynnin kanssa. Kantelijaa kehoitettiin uusimaan kantelu, kun kansalliset oikeudelliset menettelyt olisi saatettu päätökseen.

Oikeusasiamies tarkisti kahta 226 artiklan mukaista kantelua koskevat komission oikeudelliset päätelmät.

Tapauksessa 1687/2003/JMA kantelijat valittivat komission päätöksestä hylätä heidän Espanjaan kohdistuva kantelunsa, joka koski sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää. Tarkasteltuaan asiaan liittyvää oikeudellista kehystä oikeusasiamies totesi, että komission kanta, jonka mukaan kantelijoiden kohtaamat nimenomaiset ongelmat eivät kuuluneet yhteisön oikeuden piiriin, vaikutti perustellulta.

Tapauksessa 1273/2004/GG kantelija väitti komission syyllistyneen oikeusvirheeseen ja epäjohtonmukaisuuteen käsitellessään kiistaa siitä, minä päivänä kalastusta Azoreita ympäröivillä vesillä koskeva yhteisön asetus oli tullut voimaan. Oikeusasiamies tutki asetuksen ja asettui sille kannalle, että komission tulkinta oli virheellinen ja epäjohtonmukainen sen aiemmin esittämän näkemyksen kanssa.

Tapaus 933/2004/JMA, joka ei kylläkään ole 226 artiklan mukainen kantelu, koski komission roolia unionin perusperiaatteiden ja -arvojen vartijana suhteissa kolmansien maihin. Kantelijan mukaan komission olisi pitänyt vedota ns. ihmisoikeuslausekkeeseen ja sanoa irti vuoden 1996 yhteistyösopimus Vietnamin kanssa. Oikeusasiamies katsoi, että komission selvitys syistä, joiden vuoksi sopimusta ei ollut sanottu irti, oli asianmukainen ottaen huomioon komission vuonna 1995 antamassa ns. ihmisoikeuslausekkeen sisällyttämistä kolmansien maiden kanssa tehtäviin sopimuksiin koskevassa tiedonannossa asetetut arviointiperusteet.

2.8.3 Tarjoukset, sopimukset ja avustukset

Yhteisön toimielimet ja laitokset käyttävät sopimuksia hankkiakseen tehtäviensä hoitamisessa tarvittavia tavaroita ja palveluja sekä hallinnoidakseen erilaisten EU:n ohjelmien yhteydessä myönnettäviä avustuksia ja tukia¹¹.

Oikeusasiamies voi käsitellä kanteluita, jotka koskevat sopimusten tekemistä (tai tekemättä jättämistä) ja niiden hallinnointia. Jos kyseessä on sen sijaan mahdollinen sopimuksen rikkominen, oikeusasiamies

¹¹ Työsopimuksiin liittyviä kanteluita käsitellään kohdassa 2.8.4.

tutkii vain, onko yhteisön toimielin tai laitos esittänyt johdonmukaisen ja perustellun selityksen toimintansa oikeusperustasta ja siitä, millä perusteella se katsoo sopimustilannetta koskevan näkemyksensä olevan oikea.

Kolmannessa luvussa esitetään yhteenvedot 16 päätöksestä, joissa oikeusasiamies on käsitellyt tämänkaltaisia kanteluita. Niistä yksitoista mainitaan vielä erikseen tässä.

Kahdessa päätöksessä oli kyse tapauksista, joissa jäsenvaltioissa sijaitsevat komission edustustot olivat luvanneet suullisesti myöntää rahoitusta kantelijoille. Komissio sopi tapauksen 501/2005/IP itse maksamalla kantelijalle rahasumman, ja tapauksessa 2111/2002/MF oikeusasiamiehen tutkimus johti sovintoratkaisuun, johon liittyi huomattavan korvaussumman maksaminen.

Tapauksessa 732/2004/ELB oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komissio oli kantanut Euroopan aluekehitysrahaston moitteetonta varainhoitoa koskevan vastuunsa, johon kuuluu myös sen varmistaminen, että jäsenvaltioiden käyttöön ottamat hallinnointi- ja valvontajärjestelmät ovat tarkoituksenmukaisia ja riittäviä varmistamaan, että maksuviranomaiset noudattavat oikea-aikaista maksamista koskevaa velvoitettaan.

Oikeusasiamiehen tutkimuksessa, joka koski pienyrityksen esittämää kantelua (tapaus 530/2004/GG), paljastui yleinen alihankkijoihin kohdistuva ongelma: sopimuspuiteissa ei vaadita eikä kehoteta päätoimeksisaajaa perimään korkoa alihankkijoiden puolesta, jos komission maksu viivästyy. Oikeusasiamies ehdotti, että komissio harkitsisi sopimus pohjiensa muuttamista siten, että korkojen maksu olisi tällaisissa tapauksissa automaattista. Komissio totesi, että se yrittäisi tulevaisuuden sopimus pohjissa ottaa pk-yritysten edut huomioon sikäli kuin se ei ole ristiriidassa yhteisön taloudellisten etujen ja voimassa olevien lainsäädännöllisten määräysten kanssa.

Sopimusten vakioehdot olivat aiheena myös tapauksessa 338/2004/OV, jossa kantelun esittänyt kansalaisjärjestö vaati komissiolta tiukempia toimenpiteitä sellaisten työpaikkailmoitusten kitkemiseksi, joissa ilmoitetaan sovellettavan kieleen perustuvaa syrjintää. Oikeusasiamies hyväksyi komission perustelut sille, miksi se ei sisällytä omiin sopimuksiinsa erityisiä lausekkeita, joilla kyseisenlainen syrjintä kiellettäisiin. Oikeusasiamies ehdotti myös, että komissio voisi toimittaa mahdolliset toimeksisaajiensa tai edunsaajiensa harjoittamaa kielellistä syrjintää koskevat todisteet asiasta vastaavalle kansalliselle viranomaiselle tai antaa todisteita toimittavalle henkilölle kyseisen viranomaisen yhteystiedot.

Neljässä päätöksessä oli kyse avustussopimusten myöntämisestä koskevista kanteluista. Kahdessa tapauksessa kantelija kiisti hakemuksen hylkäyspäätöksen perustelut. Oikeusasiamies katsoi, että hän saattoi tarkastella hylkäysperusteita vain sen varmistamiseksi, ettei ilmeistä virhettä ollut tapahtunut (1365/2004/TN ja 758/2004/ELB). Viimeksi mainitussa tapauksessa oikeusasiamies oli sitä mieltä, että riippumattomien asiantuntijoiden tekemään arvioon kohdistuvan valitusmahdollisuuden puuttuminen ei sinänsä ole rakenteellinen tai järjestelmään sisältyvä hallinnollinen epäkohta. Tapaukseen 2411/2003/MHZ liittyvässä tilanteessa oikeusasiamies katsoi, että komission olisi pitänyt neuvoa kansalaisjärjestöä paremmin ja kehottaa sitä kiinnittämään huomiota tietynlaisen avustuksen perustavanluonteiseen tukikelpoisuusehtoon. Tapauksessa 2673/2004/PB oikeusasiamies katsoi, että komission perustelut päätökselle jättää voittoa tavoittelevat tahot erään ehdotuspyynnön tukikelpoisuusehtojen ulkopuolelle olivat oikeutettuja.

Kahdessa päätöksessä oli kyse siitä, noudattiko komissio tarjouspyyntömenettelyjä.

Tapauksessa 1808/2004/JMA kantelija kyseenalaisti komission yksiköiden ja kilpailevan tarjouksentekijän välisen puhelinkeskustelun soveliaisuuden. Oikeusasiamies ei löytänyt osoituksia epäasianmukaisuudesta, mutta huomautti, että komission olisi ollut helpompi käsitellä kantelijan valitusta, jos se olisi pystynyt tuottamaan kirjallisen dokumentin kyseisestä puhelinkeskustelusta. Oikeusasiamies ehdottikin, että komissio tarkistaisi tarjouspyyntöjen yhteydessä rekisteröitäviä puhelinlokeja koskevia sisäisiä sääntöjään.

Tapauksessa 538/2004/TN nousi esiin kysymys siitä, oliko tarjouksentekijällä oikeus vaatia, että komissio noudattaisi tiukasti toimitettavien tarjousten jäljennösten lukumäärää koskevaa

vaatimusta. Komissio oli sitä mieltä, että sen julkisia hankintamenettelyjä koskevan käsikirjan asianmukainen soveltaminen ei edellyttänyt tarjouksen hylkäämistä sillä perusteella, että sen mukana ei ollut toimitettu tarjouspyynnössä ilmoitettua kappalemäärää. Oikeusasiamies ehdotti, että komissio arvioisi uudelleen käsikirjan ja tarjouspyyntöjen välistä suhdetta tältä osin, jotta toiminta ei vaikuttaisi epäoikeudenmukaiselta niiden tarjouksentekijöiden näkökulmasta, jotka toimittavat oikean kappalemäärän. Komission vastineessa viitattiin suhteellisuuden, yhdenvertaisen kohtelun, syrjimättömyyden ja mahdollisimman laajan kilpailun periaatteisiin, jotka on asetettu varainhoitoasetuksen 89 artiklassa.

2.8.4 Henkilöstöasiat

Tässä kohdassa käsitellään sellaisista kanteluista tehtyjä päätöksiä, jotka koskevat työhönottoa ja työsuhteasioita EU:n toimielimissä ja laitoksissa, EU:n rahoittamiin sopimuksiin liittyviä henkilöstöasioita ja harjoittelua EU:n toimielimissä.

Edellä kohdassa 2.8.1 jo mainittiinkin, että kolmessa tapauksessa, joiden käsittely on päättynyt, annettiin hakijoiden saatavilla työhönottokilpailuissa olevia tietoja koskeva suositusluonnos (ks. yhteenveto tapauksesta 2097/2003/PB jäljempänä kohdassa 3.1.3). Kolmanteen lukuun sisältyy 15 yhteenvetoa muista tähän ryhmään kuuluvista päätöksistä. Viisi tapauksista johti sovintoratkaisuun ja kahdessa tapauksessa toimielin sopi asian. Kuusi tapausta mainitaan vielä erikseen tässä.

Tapauksessa 839/2004/MHZ oikeusasiamies ehdotti, että väärinkäsitysten välttämiseksi ja parempien suhteiden luomiseksi hakijoihin EPSOn olisi ilmaistava selvästi tulevissa kilpailuilmoituksissa, että i) kutsu esivalintatesteihin ei merkitse sitä, että hakijan kelpoisuus olisi täysin varmistettu ja ii) että niiden hakijoiden kirjallisia testejä ei pisteytetä, joiden kelpoisuusperusteissa havaitaan myöhemmin puutteita. EPSO ilmoitti myöhemmin, että nämä kaksi asiaa mainitaan tulevissa kilpailuilmoituksissa.

Tapauksessa 2107/2002/PB komissio päätti noudattaa 1. maaliskuuta 2005 alkaen suositusluonnosta, jonka mukaan harjoittelijoiden ikäraja poistetaan. Oikeusasiamies ilmoitti, että tulevaisuudessa käynnistetään myös oma-aloitteinen jatkotutkimus siitä, mitkä ovat muiden toimielinten ja laitosten käytännöt asian suhteen.

Kahdessa päätöksessä käsiteltiin työsuhteen irtisanomista.

Tapauksessa 2191/2003/TN komission palveluksessa toiminut asiantuntija erosi toimestaan jouduttuaan loukkausten ja uhkailun kohteeksi eräässä EU:n ulkopuolisessa maassa. Oikeusasiamies katsoi tutkimuksensa perusteella, että komissio oli ryhtynyt tarvittaviin toimiin kantelijan auttamiseksi. Hän toi kuitenkin esiin, että komission ja kantelijan välisten suhteiden kannalta olisi ollut toivottavampaa, että komissio olisi selittänyt jo aiemmin, mitä se oli tehnyt kantelijan auttamiseksi, eikä olisi näin antanut sellaista kuvaa, että se pyrki lähinnä osoittamaan kantelijan olevan itse syyppä ikävään kohteluunsa. Komissio pyysi asiaa anteeksi ja lupasi pitää huomautuksen mielessä tulevien tapausten varalta.

Tapaus 471/2004/OV oli jatkoa aiemmalle kantelulle (tapaus 1200/2003/OV, josta kerrotaan *vuoden 2004 vuosikertomuksessa*), jossa oikeusasiamies oli todennut, että kantelijan puolustus-oikeutta ei ollut kunnioitettu, kun Euroopan unionin poliisioperaatio Sarajevossa (EUPM) irtisanoi hänen sopimuksensa ennen aikaisesta. Oikeusasiamiehen pyydettyä neuvostolta apua EUPM suostui maksamaan kantelijalle palkan, joka hänelle olisi kuulunut sopimuksen normaaliin päättymisajankohtaan asti. Oikeusasiamies totesi myös, että kantelijalla oli oikeus pitää tapauksen 1200/2003/OV lopputulosta osoituksena hänen syyttömyydestään.

Kahdessa muussa päätöksessä käsiteltiin tiettyjä erityismenettelyjä, joita sovelletaan toimielinten henkilöstöön.

Tapauksessa 140/2004/PB oikeusasiamies tarkasteli ns. ilmiäntämiseen sovellettavia aiempia sääntöjä ja totesi muun muassa, että sääntöjen mukaan OLAF oli velvollinen ilmoittamaan ilmiäntäjälle kaikissa tapauksissa, mihin mennessä tutkinnan on määrä valmistua.

Tapauksessa 620/2004/PB oikeusasiamies katsoi, että oikeutta tulla kuulluksi on noudatettava hallinnollisessa tutkinnassa, jonka aiheena on virkamiehen toisesta virkamiehestä esittämä ahdisteluväite. Kaikkea tutkijoiden käytössä olevaa materiaalia ei kuitenkaan tarvitse toimittaa kantelijalle, kunhan kantelijalle ilmoitetaan ennen tutkintaraportin valmistumista tutkijoiden alustavista tosiasiallisista havainnoista ja asiaan liittyvän todistusaineiston sisällöstä ja hänelle annetaan kohtuulliset mahdollisuudet kommentoida niitä.

2.8.5 Muut asiat

Kolmanteen lukuun sisältyy myös yksitoista yhteenvetoa päätöksistä, joita ei voida luokitella mihinkään edellä olevista kohdista.

Kolmessa tapauksessa oli kyse Eurooppa-kouluista.

Tapauksessa 1435/2003/MF komissio päätti noudattaa suositusluonnosta, jonka mukaan sen pitäisi selkiyttää oppilailta Eurooppa-koulujen kieliosastoille pääsyyn vaadittavia edellytyksiä, ja ryhtyi tyydyttäviin toimiin sen täytäntöön panemiseksi.

Tapauksessa 1155/2004/TN komissio selvitti oikeusasiamiehen pyynnöstä, että omasta aloitteesta tehdyn tutkimuksen OI/5/2003/IJH (ks. oikeusasiamiehen *vuoden 2004 vuosikertomus*) yhteydessä mainittuihin tuleviin uudistustoimiin kuuluisi myös perusoikeuskirjan noudattaminen kaikissa Eurooppa-kouluissa.

Kolmas tapaus (1391/2002/JMA ynnä muut) johti erityiskertomuksen laatimiseen Euroopan parlamentille. Sitä ennen komissiolle oli annettu suositusluonnos, jonka mukaan sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, etteivät Eurooppa-koulujen ulkopuolelle vammaasteensa vuoksi jäävien erityisopetusta tarvitsevien lasten vanhemmat joudu osallistumaan lastensa koulutuskustannuksiin.

Vammaisten yhdenvertaisen kohtelun kysymys nousi esiin myös kanteluissa, joiden mukaan komissio ja neuvosto eivät olleet varanneet riittävästi vammaisille tarkoitettuja pysäköintipaikkoja komission ja neuvoston Brysselissä sijaitsevien päärakennusten läheisyyteen (yhteinen yhteenveto tapauksista 2415/2003/JMA ja 237/2004/JMA). Oikeusasiamies oli tyytyväinen komission ja neuvoston Belgian viranomaisille esittämiin pyyntöihin osoittaa lisää pysäköintipaikkoja ja pyysi, että hänelle ilmoitetaan asiassa saaduista tuloksista. Oikeusasiamies myös kehotti neuvostoa harkitsemaan uudelleen lähestymistapaansa, jonka mukaan vammaisille tarkoitetuille pysäköintipaikoille pääsyä rajoitetaan turvallisuussyistä.

Kaksi päätöstä koski Euroopan petostentorjuntavirastoa (OLAF).

Tapauksessa 2485/2004/GG OLAF kieltäytyi noudattamasta suositusluonnosta, jonka mukaan sen pitäisi myöntää, että se oli esittänyt virheellisiä ja harhaanjohtavia lausuntoja erästä aiempaa tapausta koskeneen oikeusasiamiehen tutkimuksen yhteydessä antamissaan kommenteissa. Oikeusasiamies katsoi, että tapauksessa oli kyse tärkeästä periaatekysymyksestä, joka vaikutti siihen, saattoivatko kansalaiset luottaa EU:n toimielimiin ja laitoksiin. Hän laatikin asiasta erityiskertomuksen Euroopan parlamentille.

Tapauksessa 3446/2004/GG OLAF hyväksyi suositusluonnokseen, jonka mukaan sen pitäisi tarkistaa ja oikaista verkkosivuillaan julkaistuun lehdistötiedotteeseen sisältyneet tiedot, ja ryhtyi tyydyttäviin toimiin sen noudattamiseksi.

Tapauksessa 1737/2004/TN Svenska Finlands folkting valitti, että Suomessa vuoden 2004 Euroopan parlamentin vaaleihin liittyneessä Euroopan parlamentin tiedotuskampanjassa käytetyt julisteet julkaistiin vain suomenkielisinä. Oikeusasiamiehen tutkimus johti sovintoratkaisuun, jossa parlamentti myönsi kampanjansa puutteet sekä sen, että Suomen ruotsinkielisen väestön määrä ei ole merkityksellinen asia sen kannalta, onko kyseinen kieli EU:n virallinen kieli tai mikä on sen asema Suomen perustuslain mukaan.

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

Tapaukset esitellään tämän luvun kaikissa kohdissa tapausnumeroiden mukaisessa järjestyksessä. Tapausnumero mainitaan kunkin tapausyhteenvedon otsikon alla. Esimerkiksi kohdassa 3.1.1 tapaus 1687/2003/JMA esitellään ennen tapausta 2191/2003/TN, joka puolestaan esitellään ennen tapausta 274/2004/JMA. Kaikkiin tapauksiin liittyvien päätösten teksti kokonaisuudessaan löytyy Euroopan oikeusasiamiehen verkkosivujen kohdasta «Päätökset: hakemisto» (<http://www.ombudsman.europa.eu/decision/en/default.htm>). Asianomaisen päätöksen saa esiin käyttämällä tapausnumeroa. Päätökset ovat verkkosivuilla kokonaisuudessaan englanniksi ja kantelun alkuperäiskielellä, jos se on jokin muu kieli. Euroopan oikeusasiamiehen toimistosta saa pyynnöstä tulosteen päätöksen tekstistä sellaisena kuin se on esitetty verkkosivuilla.

Vuoden 2006 jälkipuoliskolla oikeusasiamiehen verkkosivuille liitetään tässä luvussa esiteltyihin tapauksiin liittyvät päätökset kokonaisuudessaan yhtenä sähköisenä asiakirjana, joka on saatavana englanniksi, ranskaksi ja saksaksi. Se löytyy oikeusasiamiehen verkkosivujen kohdasta «Vuosikertomukset». Myös tästä asiakirjasta voi pyytää tulostetun tai CD-ROM-version Euroopan oikeusasiamiehen toimistosta.

3.1 EI HALLINNOLLISTA EPÄKOHTAA

3.1.1 Euroopan komissio

JATKOTOIMIEN TOTEUTTAMATTA JÄTTÄMINEN SUKUPUOLISEEN SUUNTAUTUMISEEN PERUSTUVAA SYRJINTÄÄ KOSKENEEN KANTELUN SEURAUKSENA

Yhteen veto päätöksestä kanteluun 1687/2003/JMA Euroopan komissiota vastaan

Kantelijat, joista toinen on Espanjan ja toinen Argentiinan kansalainen, valittivat komissiolle Espanjan viranomaisen päätöksestä evätä argentiinalaiselta perheenjäsenen yhdistämiseen tarkoitettu viisumi, jonka hän tarvitsi voidakseen muuttaa Espanjaan espanjalaisen kumppaninsa luokse. Kantelijoiden mukaan kiello perustui siihen, että he ovat samaa sukupuolta, ja on siten syrjintää sukupuolisen suuntautumisen perusteella. Kantelijat väittivät, että komissio ei ollut käsitellyt heidän valitustaan asianmukaisesti sikäli, että se oli tulkinut asiaan sovellettavia yhteisön sääntöjä kohtuuttoman rajoittavasti. He väittivät, että voimassa olevia yhteisön sääntöjä voidaan soveltaa heidän tilanteeseensa ja että komission olisi pitänyt ryhtyä oikeudenkäyntiin Espanjan viranomaisia vastaan, koska ne olivat rikkoneet yhteisön oikeutta, erityisesti EY:n perustamissopimuksen 13 artiklaa, jossa kielletään kaikenlainen ja myös sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä, ja perusoikeuslainsäädännön 20 ja 21 artiklaa sekä yhdenvertaisesta kohtelusta työssä annetun direktiivin 2000/78/EY säännöksiä¹ ja rodusta tai etnisestä alkuperästä johtuvasta syrjinnästä annettua direktiiviä 2000/43/EY².

¹ Neuvoston direktiivi 2000/78/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista, EYVL 2002 L 303, s. 16.

² Neuvoston direktiivi 2000/43/EY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2000, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta, EYVL 2002 L 180, s. 22.

Komissio väitti, että kantelijoiden kohtaama ongelma ei kuulunut yhteisön oikeuden piiriin, ja ehdotti, että he valittavat siitä kansallisella tasolla tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen.

Oikeusasiamies totesi, että syrjimättömyyden periaate, joka käsittää myös sukupuolisen suuntautumisen, on yhteisön oikeuden peruseriaate, joka on vahvistettu sekä perustamissopimuksessa että perusoikeuskirjassa. EY:n perustamissopimuksen 13 artiklan mukaan neuvostolla on valtuudet ryhtyä toimiin sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, mutta vain sille perustamissopimuksessa uskotun toimivallan rajoissa. Vastaavasti myös perusoikeuskirjan 20 ja 21 artikla koskee jäsenvaltioita vain silloin, kun ne panevat täytäntöön yhteisön oikeutta. Yksittäisistä syrjimättömyyden periaatteeseen liittyvistä direktiiveistä oikeusasiamies totesi, että toistaiseksi vain yhdessä oikeudellisessa välineessä eli direktiivissä 2000/78/EY käsitellään sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää, ja sitäkin sovelletaan vain työhön liittyviin asioihin. Oikeusasiamies tarkasteli myös voimassa olevia yhteisön direktiivejä, jotka koskevat kolmannen maan kansalaisen pääsyä unionin alueelle unionin jäsenvaltion kansalaisen tai unionin alueella asuvan henkilön luokse eli direktiiviä 2003/86 oikeudesta perheen yhdistämiseen³ ja direktiiviä 2004/38 EU:n kansalaisten oikeudesta liikkua vapaasti⁴. Mainittujen direktiivien soveltamisala on kuitenkin rajattu, sillä ensin mainittua sovelletaan vain sellaisiin kolmansien maiden kansalaisiin, jotka asuvat jo laillisesti jäsenvaltioiden alueella, ja toista unionin kansalaisiin, jotka ovat muuttaneet muuhun kuin alkuperäjäsenvaltioon tai asuneet siellä.

Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komission perustelut Espanjan viranomaisista esitetyn kantelun hylkäämiselle vaikuttivat oikeutetuilta eikä hallinnollista epäkohtaa siten ollut ilmennyt.

SOPIMUKSEN IRTISANOMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2191/2003/TN (luottamuksellinen) Euroopan komissiota vastaan

Kantelun aiheena oli kantelijan ja komission välisen sopimuksen, jonka mukaan kantelija oli otettu palvelukseen avustamaan EU:n ulkopuolisessa maassa toimivaa lähetystyä, irtisanominen. Kantelija väitti, että luovutettuaan poliittisen asiakirjan työnsä osana hän joutui loukkausten ja uhkailun kohteeksi ja joutui siten eroamaan tehtävästä. Kantelija väitti, että komissio oli sallinut tilanteen kehittymisen. Hän vaati, että hänelle maksetaan palkka, joka hänen olisi pitänyt saada alkuperäisen sopimuksen päättymiseen asti.

Komissio väitti, että kantelija oli rikkonut luottamuksellisuusvelvollisuuttaan julkaisemalla poliittisen asiakirjan ja oli ylittänyt sopimukseen perustuvat tavoitteensa ja vastuunsa. Komission ei siksi voitu katsoa olevan vastuussa loukkauksista ja uhkailusta.

Oikeusasiamies ymmärsi komission perustelun, jonka mukaan se ei ollut velvollinen auttamaan kantelijaa, koska tämä oli rikkonut sopimusvelvoitteensa ja oli siksi syyppää ikävään kohteluunsa. Oikeusasiamies piti kuitenkin tilapäisenä hallinnollisena epäkohtana sitä, että komissio ei ollut auttanut kantelijaa yksittäisten asiantuntijoiden sopimuksiin sovellettavien yleisten ehtojen mukaisesti. Hän esitti myös ehdotuksen sovintoratkaisuksi.

Vastauksena ehdotukseen komissio myönsi, että se oli velvollinen avustamaan kantelijaa yksittäisten asiantuntijoiden sopimuksiin sovellettavien yleisten ehtojen mukaan, ja selvitti, miten se oli mielestään hoitanut tämän tehtävän.

³ Neuvoston direktiivi 2003/86/EY, annettu 22 päivänä syyskuuta 2003, oikeudesta perheen yhdistämiseen, EUVL 2003 L 251, s. 12.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/38/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti), EUVL 2004 L 158, s. 77.

Oikeusasiamies katsoi komission toimittamien lisätietojen perusteella, että komissio oli ryhtynyt tarvittaviin toimiin kantelijan auttamiseksi. Oikeusasiamies ei siten havainnut hallinnollista epäkohtaa komission toiminnassa, mutta katsoi tarpeelliseksi kuitenkin esittää lisähuomautuksen, jossa hän totesi, että komission ja kantelijan välisten suhteiden kannalta olisi ollut toivottavampaa, että komission ensimmäisessä kantelua koskevassa lausunnossa olisi selvitetty ne asiat, jotka komissio oli tosiasiaa tehnyt kantelijan auttamiseksi siinä hankalassa tilanteessa, johon tämä oli joutunut. Lausunnosta oli sen sijaan saanut sellaisen vaikutelman, että komissio pyrki lähinnä osoittamaan, että kantelija oli syypää omaan onnettomuuteensa.

Komissio pyysikin anteeksi sitä, että sen ensimmäinen lausunto oli antanut epätäydellisen kuvan toimista, joihin se oli ryhtynyt kantelijan auttamiseksi, ja se lupasi pitää huomautuksen mielessä tulevien tapausten varalta.

EU:N RAHOITUSTUEN KÄYTTÖ

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 274/2004/JMA Euroopan komissiota vastaan

Kantelun aiheena oli se, että komissio ei ollut ilmoittanut kantelijalle tietoja siitä, miten se käsitteli valitusta Madridin alueviranomaisten päätöksestä alentaa kantelijalle työntekijöiden koulutuskurssien järjestämiseen myönnetyn avustuksen määrää. Avustus rahoitettiin Euroopan sosiaalirahastosta. Rahoitusosan pienentäminen perustui siihen, että osa koulutuskurssien osanottajista ei ollut Espanjan kansalaisia. Kantelija piti tätä syrjintänä. Kantelija väitti, että komissio ei ollut useita kuukausia sen jälkeen, kun hän oli valittanut asiasta komissiolle, ilmoittanut hänelle mitään tietoja tapauksen käsittelystä.

Komissio pahoitteli, että tietoja tapauksen ensimmäisestä arviosta ei ollut välitetty kantelijalle. Toisessa ja yksityiskohtaisemmassa arviossa komissio oli myöntänyt, että osa avustussumman alennuksesta perustui siihen, että kaksi opiskelijaa ei ollut Espanjan kansalaisia. Komissio oli siksi suositellut, että asiasta vastaavat Espanjan viranomaiset maksavat asianomaisen summan kantelijalle ja poistavat tulevista ohjelmista kaikki viittaukset kansalaisuuteen.

Oikeusasiamies ei katsonut tarpeelliseksi jatkaa tutkimusta, sillä komissio oli antanut kantelijan pyytämät tiedot ja oli myöntänyt virheensä, kun se ei ollut ottanut kanteliijaan yhteyttä aiemmin, ja oli pahoitellut sitä.

Koska komissio ei kuitenkaan maininnut mitään perusteita, joiden pohjalta määräytyisi menettely, jota sen yksiköiden tulisi noudattaa käsitellessään EU:n rahoitustukea koskevia valituksia, oikeusasiamies katsoi aiheelliseksi esittää lisähuomautuksen. Oikeusasiamies totesi, että parantaakseen kansalaisten kanssa ylläpitämiensä suhteiden tuloksellisuutta ja avoimuutta komissio voisi määritellä ja julkaista EU:n rahoitustukea koskevien valitusten vastaanottoon ja käsittelemiseen sovellettavat menettelyt, jotka vastaavat kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevissa asioissa vuonna 2002 Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle annetussa tiedonannossa⁵ asetettuja menettelyjä.

ELINTARVIKELAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVA 226 ARTIKLAN MUKAINEN KANTELU

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 295/2004/JMA Euroopan komissiota vastaan

Kantelija jätti komissiolle kantelun, jossa väitettiin, että eräät viranomaiset ja yksityiset yritykset olivat vastuussa elintarvikkeiden puutteellisesta turvallisuudesta Espanjassa. Kantelijan mukaan tilanteessa rikottiin asiaa koskevaa EU:n lainsäädäntöä ja erityisesti elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä

periaatteista ja vaatimuksista annetun asetuksen (EY) N:o 178/2002⁶ säännöksiä. Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että komission päätös lopettaa hänen kantelunsa käsittely oli mielivaltainen. Hän valitti myös tapauksen käsittelyyn kuluneen ajan pituudesta, annettujen tietojen niukkuudesta ja siitä, että toimielimen oikeudellinen tulkinta asiaan sovellettavasta EU:n lainsäädännöstä oli virheellinen.

Komission mukaan kantelu oli arvioitu normaaleissa aikarajoissa, ja se totesi, että sen yksiköt eivät pystyneet määrittämään tarkasti kantelun aihetta kanteluun sisältyneiden tietojen pohjalta. Komissio kommentoi väitteitä siitä, että Espanjan viranomaiset eivät olleet tiedottaneet kuluttajille riskeistä, toteamalla, että kuluttajille tiedottamista koskevan asetuksen säännöksiä ei vielä sovelleta, sillä jäsenvaltioille on myönnetty siirtymäaika tammikuun 1. päivään 2007 saakka.

Oikeusasiamies totesi, että menettelyt, joita komission tulee noudattaa käsitellessään kanteluita, on asetettu vuonna 2002 Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle annetussa tiedonannossa kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevista asioista⁷. Hän arvioi näin ollen, vaikuttivatko kantelijat esittämät väitteet perustelluilta tiedonannon säännösten valossa.

Oikeusasiamies totesi, että kantelija oli jättänyt kantelunsa komissiolle tammikuussa 2003 ja että komissio, suorittuaan tutkimuksensa, ilmoitti hänelle marraskuussa 2003 päätöksestään lopettaa asian käsittely. Oikeusasiamies katsoi siten, että komissio oli käsitellyt kantelun omassa tiedonannossaan asetetun yhden vuoden aikarajan puitteissa.

Oikeusasiamies totesi myös, että kantelijalle oli ilmoitettu kirjallisesti useissa tiedonannoissa kantelun käsittelyn vaiheista tiedonannossa asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Oikeusasiamies päätteli myös, että komissio vetosi perustellusti asetuksen (EY) N:o 178/2002 4 artiklan 3 kohtaan, jonka mukaan *«voimassa olevat elintarvikelainsäädännön periaatteet ja menettelyt on mukautettava mahdollisimman pian ja viimeistään 1 päivään tammikuuta 2007 mennessä [...]»*.

Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komissio toimi oikeudellisen toimivaltansa rajoissa päättäessään lopettaa asian käsittelyn todettuaan, ettei rikkomisesta johtuvan menettelyn aloittaminen Espanjaa vastaan ollut perusteltua kantelun sisältämien tietojen pohjalta.

SYRJIVIKSI VÄITETYT TYÖPAIKKAILMOITUKSET

Yhteen veto päätöksestä kanteluun 338/2004/OV Euroopan komissiota vastaan

Euroopan esperantoliitto esitti komissiosta kantelun, jossa väitettiin komission rahoittamien eurooppalaisten organisaatioiden ja komission kanssa sopimuksen tehneiden yritysten syyllistyvän kielelliseen syrjintään. Oikeusasiamies oli jo aiemmin käsitellyt Maailman esperantoyhdistyksen esittämän kantelun (tapaus 659/2002/IP) samasta aiheesta.

Käsiteltävänä olevassa kantelussa Euroopan esperantoliitto toi esiin, että useat organisaatiot ja yritykset julkaisevat edelleen työpaikkailmoituksia, joissa vaaditaan «äidinkielenä englantia» tai «englannin syntyperäistä taitoa», eikä komissio ole ryhtynyt oikeustoimiin. Kantelija vaati muun muassa, että komissio ryhtyisi toimiin sellaisia organisaatioita ja yrityksiä vastaan, jotka julkaisevat syrjiviä työpaikkailmoituksia, esimerkiksi pidättämällä niiltä rahoituksen.

Komissio esitteli yleisesti toimenpiteitä, joihin se oli ryhtynyt tapauksen 659/2002/IP jälkeen. Niitä olivat esimerkiksi erilaiset sisäiset muistiot, joissa yksiköitä kehoitetaan kiinnittämään huomiota asiaan. Komissio viittasi myös varainhoitoasetuksen asiaa koskeviin artikloihin ja sopimusten tekomenettelyjen

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002, annettu 28 päivänä tammikuuta 2002, elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä, EYVL 2002 L 31, s. 1.

⁷ EYVL 2002 C 244, s. 5.

yhteensovittamisesta annettuun direktiiviin 2004/18/EY, jossa säädetään hankintamenettelyjen ulkopuolelle jättämisestä ammatin harjoittamiseen liittyvästä rikoksesta saadun tuomion vuoksi.

Oikeusasiamiehen jatkotutkimuksiin antamassaan vastineessa komissio totesi, että ammatin harjoittamiseen liittyvä rikkomus voi liittyä moniin erilaisiin tilanteisiin, ja oli sitä mieltä, ettei kaikkia tällaisia tilanteita voida mainita erikseen hankinta-asiakirjoissa tai ehdotuspyynnössä. Komissio vastasi oikeusasiamiehen kysymykseen siitä, voitaisiinko sen sopimuksiin sisällyttää syrjimättömyyttä edellyttävä lauseke, ilmoittamalla, että sopimusten sisällöstä ja rakenteesta tulee hyvin monimutkaisia, jos niihin liitetään moninaisia erityislausekkeita, jotka koskevat hyvin yksityiskohtaisia sopimuksen soveltamisalaan kuulumattomia tilanteita, ja se vaikuttaa haitallisesti kilpailuun. Komissio korosti myös, että kansalliset tuomioistuimet ovat edelleen ainoita tahoja, joilla on valtuudet arvioida yksittäisiä kielelliseen syrjintään liittyviä väitteitä.

Oikeusasiamies katsoi, että komission esittämät erityisten sopimuslausekkeiden lisäämisen vastaiset syyt eivät olleet perusteettomia. Hän piti myös perusteltuna toissijaisuusperiaatteen näkökulmasta sitä, että komission mielestä väitteet kielellisestä syrjinnästä pitää arvioida kansallisella tasolla. Komission toiminnassa ei siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies esitti kuitenkin lisähuomautuksen, jonka mukaan komissio voisi toimittaa mahdollisesti haltuunsa saamat toimeksisaajansa tai edunsaajansa harjoittamaa kielellistä syrjintää koskevat todisteet asian käsittelystä vastaavalle kansalliselle viranomaiselle tai antaa todisteita toimittaneelle henkilölle kyseisen viranomaisen yhteystiedot.

EUROOPAN ALUEKEHITYSRAHASTON VAROJEN HALLINNOINTI

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 732/2004/ELB Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka oli Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) rahoitettavan avustuksen saajaksi valitun keskuksen johtaja, väitti, että komissio ei ollut varmistanut EAKR:n varojen moitteetonta hallinnointia. Hän vaati, että komissio ottaisi yhteyttä kyseisten varojen hallinnoinnista Italiassa vastaaviin Italian viranomaisiin ja pyytäisi kantelijalle aiheutuneiden menojen korvaamista, vaatisi kyseisiä viranomaisia noudattamaan sopimusta ja maksamaan korkoa viivästyneistä maksuista sekä mahdollisesti rankaisisi Italiaa huonon varainhoidon johdosta.

Komission mukaan jäsenvaltiot ovat vastuussa rakennerahastojen ohjelmien hallinnoinnista ja hallinto- ja maksuviranomaisten nimittämisestä. Komissio varmistaa valvonta- ja seurantavaltuuksiensa rajoissa, että rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä annetun asetuksen (EY) N:o 1260/1999⁸ 32 artiklan 1 kohdan viidennessä kappaleessa asetettua maksujen mahdollisimman nopeaa maksamista koskevaa periaatetta noudatetaan. Komissio oli pyytänyt Italian viranomaisilta tietoja, joiden perusteella se päätteli, että eräät viivästykset voitiin lukea kantelijan vastuulle, sillä hänen pankkiyhteystietonsa olivat olleet puutteelliset. Huhtikuussa 2004 maksuviranomainen ilmoitti komissiolle, että maksut oli suoritettu edunsaajalle. Komissio kirjoitti hallintoviranomaiselle pyytääkseen tietoa ohjelman lopullisista rahoitusjärjestelyistä ja vaatiakseen, että kyseistä asiaa käsitellään seurantakomitean seuraavassa komiteassa. Seurantakomitea päätti arvioida maksuviranomaisen valitsemien rahoitusjärjestelyjen asianmukaisuutta ja ryhtyä toimiin maksuaikojen lyhentämiseksi. Komissio ei katsonut voivansa asettaa rangaistuksia maksuviranomaiselle tai ryhtyä toimiin sitä vastaan.

Oikeusasiamies katsoi, että vaikka jäsenvaltioiden nimittämät maksuviranomaiset ovat vastuussa EAKR:n varojen maksamisesta ajoissa, komission vastuu EAKR:n varojen moitteettomasta varainhoidosta kattaa myös sen asian varmistamisen, että jäsenvaltioiden ilmoittamat hallinnointi- ja valvontajärjestelmät ovat tarkoituksenmukaisia ja riittäviä varmistamaan, että maksuviranomaiset noudattavat velvoitettaan suorittaa maksut ajoissa.

8

Neuvoston asetus (EY) N:o 1260/1999, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1999, rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä, EYVL 1999 L 161, s. 1.

Oikeusasiamies ei yhtynyt kantelijan väitteeseen, jonka mukaan komissio ei ollut varmistanut EAKR:n varojen moitteetonta hallinnointia, vaan oli sitä mieltä, että komissio oli ryhtynyt asianmukaisiin ja tarvittaviin toimiin kantaakseen vastuunsa EAKR:n varojen moitteettomasta hallinnoinnista. Hän näkemyksensä mukaan tilanteeseen ei siten liittynyt hallinnollista epäkohtaa.

Kantelijan vaatimuksista oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komissio oli ryhtynyt tarvittaviin toimiin kantelijalle kuuluvien maksujen suorittamisen varmistamiseksi. Hän korosti, että vastuu korkojen maksamisesta kuului Italian maksuviranomaiselle. Oikeusasiamies katsoi myös, että komission näkemys, jonka mukaan sillä ei ole valtuuksia asettaa seuraamuksia Italialle, oli perusteltu.

HANKE-EHDOTUKSEN ARVIOINTI (1)

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 758/2004/ELB Euroopan komissiota vastaan

Kantelijan komissiolle tekemä esitys välilliseksi TTK-hankkeeksi (tutkimus, teknologinen kehittäminen ja esittely) hylättiin. Kantelija väitti, että riippumattomat asiantuntijat, joiden mielestä hänen ehdotuksensa silmänsisäisten linssien kehittämiseksi ei kuulunut asianomaisen strategisen tavoitteen piiriin, erehtyivät. Hän väitti myös, että menettely oli epäoikeudenmukainen, sillä asiantuntijoiden päätöksestä ei voinut valittaa eikä toista ehdotusta voinut esittää. Hän väitti myös, että hänelle menettelyn aikana annetut tiedot olivat riittämättömiä ja epätarkkoja ja että hän sai tiedot liian myöhään voidakseen harkita uuden ehdotuksen tekemistä.

Komission mukaan ehdotusta tulee arvioida asianomaisen strategisen tavoitteen, sen keskeisten linjojen ja työohjelman yleisten tavoitteiden valossa. Kolmen riippumattoman asiantuntijan yksimielinen näkemys oli se, että ehdotus ei selvästikään ollut asiaankuuluva. Komissio oli arvioinut tämän näkemyksen ja päätellyt, että se oli oikeutettu. Rehdin ja tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi komissio ja hakijat eivät ole yhteydessä toisiinsa ennen kuin ehdotuksen arviointi on saatu valmiiksi. Sen jälkeen kun ehdotus on arvioitu, komissio voi kuitenkin antaa hakijan pyynnöstä mahdollisia lisäselvityksiä arviointia koskevan yhteenvetoraportin lisäksi. Komission mielestä kantelija pystyi arvioimaan uuden ehdotuksen esittämisen kannattavuutta seuraavan ehdotuspyynnön yhteydessä niiden tietojen perusteella, jotka se oli toimittanut kantelijan ehdotuksen hyvistä ja huonoista puolista.

Oikeusasiamies katsoi, että sen arvioimiseen, kuuluiko kantelijan ehdotus asianomaisen strategisen tavoitteen piiriin vai ei, tarvittiin asiantuntijoiden tieteellistä ja teknistä tietoa, ja että hänen sisällöllinen tutkimuksensa kohdistuisi siten vain sen arvioimiseen, vaikuttiko komission päätös, jolla arviointitulokset vahvistettiin, ilmeisen perusteettomalta. Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komission päätös ei ollut ilmeisen perusteeton.

Oikeusasiamies oli myös sitä mieltä, että asiantuntijoiden rooli sellaisena kuin se on määritetty asiassa sovellettavissa julkisissa suuntaviivoissa on antaa tieteellisiä ja teknisiä neuvoja, jotka auttavat komissiota tekemään parhaita mahdollisia päätöksiä yhteisön tavoitteiden edistämiseksi, ja että asiantuntijoiden riippumattomuudella varmistetaan prosessin tuloksellisuus ja oikeudenmukaisuus. Näissä olosuhteissa hän ei katsonut, että asiantuntija-arvioon kohdistuvan valitusmekanismin puuttuminen voisi itsessään olla rakenteellinen tai järjestelmään sisältyvä hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies piti selvänä myös sitä, että kantelija ei voinut esittää tarkistettua ehdotusta saman ehdotuspyynnön puitteissa, koska ehdotusten jättämisen määräaika oli umpeutunut, ja että kantelija ei ollut osoittanut, että komissio olisi toimittanut hänelle tiedot liian myöhään sen kannalta, että hän ei olisi voinut esittää uutta ehdotusta seuraavan ehdotuspyynnön yhteydessä.

226 ARTIKLAN MUKAISEN KANTELUN KÄSITTELY

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1298/2004/PB Euroopan komissiota vastaan

Kantelija oli esittänyt komissiolle valituksen Yhdistyneen kuningaskunnan toimista, joiden väitettiin rikkovan muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettua direktiiviä 73/239/ETY⁹.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa hän väitti saaneensa epätydyttävän selityksen siihen, miksi komissio ei ollut vastannut hänen 29. toukokuuta 2003 lähettämäänsä kirjeeseen. Hän väitti myös, että komissio ei ollut vastannut hänen kysymyksiinsä eli siihen, i) miksi komissio peruutti kaavaillun rikkomisesta johtuvan menettelyn Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan vuonna 1978, ii) miksi komissio salli (hänen näkemyksensä mukaan) Yhdistyneen kuningaskunnan rikkoa yhteisön oikeutta, ja iii) miten hän voisi itse saattaa asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Hän väitti myös, että komissio ei ollut toimittanut hänelle tietoa Yhdistyneen kuningaskunnan vakiintuneesta käytännöstä, jonka mukaan kansalainen voi saada korvausta yhteisön oikeuden rikkomisesta johtuneesta menetyksestä ja/tai vahingosta.

Tutkittuaan asiaan liittyvää kirjeenvaihtoa oikeusasiamies totesi, että komissio oli yleisesti ottaen pyrkinyt käsittelemään kantelijalta saadut viestit nopeasti ja että se oli pyytänyt kantelijalta anteeksi ja oli ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin yhden tapahtuneen viivästymisen johdosta. Oikeusasiamies katsoi myös, että komission esittämät syyt viivästykselle vaikuttivat uskottavilta.

Oikeusasiamies pani merkille lisäksi, että komissio oli selittänyt kantelijalle i) että komission yksiköt olivat olleet tyytyväisiä Yhdistyneen kuningaskunnan sitoumuksiin antaa vaadittu lainsäädäntö, ii) että se ei mielestään ollut sallinut Yhdistyneen kuningaskunnan rikkoa yhteisön oikeutta ja iii) että kansalliset tuomioistuimet olisivat toimivaltaisia arvioimaan aiemman kansallisen lainsäädännön yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa. Oikeusasiamiehen mielestä nämä komission vastaukset olivat riittäviä.

Oikeusasiamies katsoi, että komissiolla oli perustellusti oikeus antaa yksityishenkilöiden kanssa käymänsä konkreettisiin tapauksiin liittyvän yhteydenpidon puitteissa vain sellaisia jäsenvaltioihin kohdistettuja korvausvaatimuksia koskevia tietoja, jotka liittyvät yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisiin oikeuksiin. Komissiota ei voisi oikeusasiamiehen mielestä vaatia antamaan oikeudellisia neuvoja kansallisista menettelytapasäännöistä.

Oikeusasiamiehen mukaan tilanteeseen ei siten liittynyt hallinnollista epäkohtaa.

HANKE-EHDOTUKSEN ARVIOINTI (2)

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1365/2004/TN Euroopan komissiota vastaan

Kantelun aiheena oli komission tekemä arvio kuudennen tutkimuksen puiteohjelman yhteydessä esitetystä hanke-ehdotuksesta. Eurooppalaisten yritysten konsortio oli hakenut rahoitusta Irlannin rannikolla toteutettavalle tuulivoimahankkeelle. Kantelija väitti, että komissio oli tehnyt ilmeisen arviointivirheen konsortion hanke-ehdotuksen kohdalla todetessaan, että konsortiosta puuttui perustussuunnittelun erityisasiantuntija. Kantelijan mukaan ehdotuksessa ilmoitettiin, että kantelijan tanskalainen kumppani oli alan erikoisasiantuntija ja mitä todennäköisimmin maailman terävintä kärkeä kyseisellä alalla. Kantelija vaati muun muassa, että komissio oikaisisi hanke-ehdotuksen arviossa tehdyt tosiasioihin liittyvät virheet.

⁹

Ensimmäinen neuvoston direktiivi 73/239/ETY, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, EYVL 1973 L 228, s. 3.

Komissio väitti, että rannikkotuulihanke-ehdotusta arvioineiden asiantuntijoiden mukaan tanskalaisesta kumppanista annetut vähäiset tiedot eivät olleet vakuuttavia.

Oikeusasiamies muistutti päätöksessään, että hänen tehtävänänsä ei ollut arvioida hanke-ehdotusta uudelleen, vaan tutkia, oliko komissio tehnyt ilmeisen arviointivirheen. Oikeusasiamies katsoi, että hanke-ehdotukseen sisältyneet melko suppeat tiedot tanskalaisesta kumppanista eivät antaneet viitteitä siitä, että yhtiö olisi erikoisasiantuntija tai maailman huippu kyseisellä alalla. Oikeusasiamies katsoi, että vaikka kantelija olisikin oikeassa tanskalaisen kumppanin asemasta, se ei ollut pystynyt osoittamaan, että komissio tai ehdotusta arvioineet asiantuntijat olisivat tienneet kumppanin aseman ehdotukseen sisältyneistä tiedoista riippumatta. Oikeusasiamies ei siksi katsonut, että komissio olisi syyllistynyt ilmeiseen arviointivirheeseen päätellessään ehdotukseen sisältyneiden tietojen pohjalta, että konsortioista puuttui perustussuunnittelun erikoisasiantuntija.

Oikeusasiamies kommentoi tosiseikkaan liittyvän virheen oikaisemista koskevaa kantelijan vaatimusta toteamalla, että hänen käsityksensä mukaan komissio perusteli asian siten, että hanke-ehdotuksessa oli liian vähän tietoa tanskalaisesta kumppanista, eikä kiistänyt kantelijan lausuntoa, jonka mukaan kumppani oli erikoisasiantuntija tai maailman terävintä kärkeä kyseisellä alalla. Näin ollen ja koska komissio ei nähtävästi ollut syyllistynyt ilmeiseen arviointivirheeseen, oikeusasiamies ei katsonut aiheelliseksi jatkaa asian käsittelyä.

VIETNAMIN KANSSA TEHTYYN YHTEISTYÖSOPIMUKSEEN SISÄLTYVÄN IHMISOIKEUSLAUSEKKEEN SOVELTAMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 933/2004/JMA Euroopan komissiota vastaan

Euroopan yhteisön ja Vietnamin välillä vuonna 1996 tehdyn yhteistyösopimuksen 1 artiklassa (ns. ihmisoikeuslauseke) säädetään, että osapuolten välisen yhteistyön on perustuttava ihmisoikeuksien ja demokraattisten periaatteiden kunnioittamiselle, josta on määrä tulla keskeinen osa sopimusta. Kantelija väitti, että komissio ei käyttänyt oikeuttaan irtisanoa yhteistyösopimus, vaikka Vietnamin viranomaiset syyllistyivät vakaviin ihmisoikeusrikkomuksiin.

Komissio oli sitä mieltä, että Vietnamin ihmisoikeustilannetta voitaisiin kohentaa yhdistämällä vuoropuhelun ja yhteistyön keinoja. Sen mielestä sopimusta ei ollut rikottu niin merkittävällä tavalla, että se pitäisi irtisanoa. Komission mukaan tällainen ratkaisu olisi viimeinen keino, johon turvauduttaisiin vain yhteisymmärryksessä jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin kanssa.

Oikeusasiamies huomautti, että ns. ihmisoikeuslausekkeen perusteella perusihmisoikeuksien kunnioittaminen on olennainen osa sopimusta, ja kyseisen lausekkeen rikkominen voisi siten johtaa sopimuksen irtisanomiseen. Hän totesi, että lauseke on komissiota sitova ja että siihen liittyvät komission toimet tai laiminlyönnit saattaisivat olla hallinnollisia epäkohtia.

Oikeusasiamies kuitenkin katsoi, että sopimuksessa ei määritelty komission velvollisuuksia niiltä osin, missä olosuhteissa kyseistä määräystä pitäisi käyttää yhteistyösopimuksen irtisanomiseen. Myöskään EY:n perustamissopimuksessa tai valtiosopimus-oikeutta koskevassa Wienin yleissopimuksessa ei anneta tarkempia ohjeita asiasta. Oikeusasiamies pani merkille, että komissio oli määritellyt joitakin ihmisoikeuslausekkeen käyttöön liittyviä periaatteita vuonna 1995 antamassaan tiedonannossa kansanvallan periaatteiden ja ihmisoikeuksien sisällyttämisestä yhteisön ja kolmansien maiden sopimuksiin.

Oikeusasiamies totesi, että komissio oli valinnut sen kannan, että sopimuksen irtisanominen veisi EU:lta mahdollisuuden käyttää EU:n rahoittamia yhteistyöohjelmia Vietnamin uudistusprosessien tukemiseen ja että se oli siksi päättänyt jatkaa vuoropuhelua Vietnamin viranomaisten kanssa yhteistyösopimuksen nojalla perustettujen erilaisten elinten kautta. Oikeusasiamiehen mielestä komission perustelut päätökselle olla irtisanomatta yhteistyösopimusta ja käyttää sen sijaan oikeasuhteisemmiksi katsomiaan toimenpiteitä vuoden 1995 tiedonannossa asetettujen perusteiden

mukaisesti olivat oikeutettuja. Oikeusasiamiehen mukaan komission toiminnassa ei siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

RAKENNERAHASTOJEN TULEVAISUUTTA KOSKEVA KUULEMINEN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 948/2004/OV Euroopan komissiota vastaan

Eräs kansalaisjärjestö valitti, että komissio ei ollut kuullut kansalaisjärjestöjen mielipiteitä rakennerahastojen tulevaisuudesta. Väitteensä tueksi kantelija viittasi komission tiedonantoon «Neuvottelu- ja keskustelukulttuurin edistäminen – Komission konsultointiprosessiin sovellettavat yleiset periaatteet ja vähimmäisvaatimukset» (KOM(2002)0704 lopullinen, annettu 11. joulukuuta 2002), jossa konsultointiprosessille asetetaan viisi vähimmäisvaatimusta. Kantelija epäili, ovatko vähimmäisvaatimukset riittävän selkeitä, ja ehdotti, että komissio valitsisi monialaisemman ja kokonaisvaltaisemman lähestymistavan konsultointiin, erityisesti silloin kun sen ehdotukset vaikuttavat monenlaisiin eturyhmiin.

Komissio väitti käynnistäneensä laajan kuulemisprosessin, johon osallistuivat kaikki asianomaiset osapuolet, ja kuvaili yksityiskohtaisesti toteuttamiaan toimia. Se huomautti kuitenkin toivovansa enemmän kannanottoja kansalaisjärjestöiltä, mikä edellyttäisi niiltä aktiivisempaa osallistumista tulevaisuudessa.

Oikeusasiamiehen mielestä vähimmäisvaatimukset ovat riittävän selkeitä sen arvioimiseen, onko komissio noudattanut niitä. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa oikeusasiamies teki yksityiskohtaisen arvion ja katsoi, että komissio oli noudattanut viittä ilmoitettua vähimmäisvaatimusta. Hallinnollista epäkohtaa ei siten ilmennyt. Oikeusasiamies ei kuitenkaan sulkenut pois sitä mahdollisuutta, että vähimmäisvaatimukset voitaisiin ilmaista selkeämmin tai että tietyissä tapauksissa konsultointiin olisi parempi soveltaa monialaisempaa ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Oikeusasiamies totesi, että kantelija voi esittää tämänsuuntaisia ehdotuksia komissiolle ja että olisi hyvän hallintotavan mukaista, että komissio harkitsisi vakavasti ehdotusten noudattamista.

EUROOPPALAINEN HÄTÄNUMERO 112

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1096/2004/TN Euroopan komissiota vastaan

Kantelun esitti yhdistys, joka väitti komission syyllistyneen laiminlyönteihin eurooppalaisen hätänumeron 112:n täytäntöönpanon yhteydessä. Yhdistys väitti, että komissio ei ollut ryhtynyt lisätoimiin 112:n pelastuspalveluosuuden osalta, kuten työohjelmissa oli johdonmukaisesti luvattu. Se väitti myös, että komissio ei antanut ajantasaista ja tärkeää tietoa 112-numerosta verkkosivuillaan.

Komissio totesi, että asiasta vastaava yksikkö oli osarahoittanut useita 112-numeroon liittyviä hankkeita väestönsuojeluun liittyvän yhteisön toimintaohjelman yhteydessä ja että se koordinoi ja tekee yhteistyötä muiden komission yksiköiden kanssa 112-numeron yhteydessä. Se selitti myös, että vaikka verkkosivujen päivittämisessä oli aiemmin ilmennyt viiveitä, näin ei enää ollut.

Oikeusasiamies muistutti, miten tärkeää on valtaannuttaa kansalaisia ja ilmoittaa heille heidän oikeuksistaan, ja totesi, että hän ymmärsi siten yhdistyksen pyrkimykset näiltä osin. Oikeusasiamies totesi kuitenkin, että komissiolla on työohjelmia toteuttaessaan tietty harkintavaltansa sen varainhoitovuoden yhteydessä, josta se on vastuuvollinen parlamentille talousarviomenettelyn kautta. Oikeusasiamies otti huomioon sen, että yleispalveludirektiivissä tunnustetaan kansalaisilla olevan tärkeitä etuja 112-numeron suhteen, mutta direktiivin mukaan jäsenvaltiot ovat vastuussa 112-numeroon liittyvien tarvittavien tietojen jakamisesta. Oikeusasiamies ei havainnut mitään todisteita siitä, että komissio olisi ylittänyt harkintavaltansa tai rikkonut jotain sitä sitovaa sääntöä tai periaatetta toteuttaessaan asianomaisia työohjelmia.

Oikeusasiamies huomautti myös, että 112-verkkosivuilla ilmoitettiin niiden edellisiksi päivitysajankohdaksi 21. syyskuuta 2004, mikä vaikutti olevan paikkansapitävä tieto. Linkit sellaiseen lainsäädäntöön, joka ei enää ole voimassa, liittyivät selvästi siihen, miten 112 on perustettu, ja verkkosivuilla oli myös päivitetty linkit voimassa olevaan lainsäädäntöön. Oikeusasiamies totesi myös, että ympäristöasioiden pääosasto oli julkaissut verkkosivuillaan luettelon vuonna 2003 myönnettyistä avustuksista ja että varainhoitoasetuksen soveltamissäännöistä annetussa asetuksessa (EY) N:o 2342/2002 asetettu määräaika kyseisten luetteloiden julkaisemiselle vuoden 2004 osalta ei ollut vielä mennyt umpeen.

Oikeusasiamies ei edellä esitetyn perusteella havainnut hallinnollista epäkohtaa komission toiminnassa.

KIELIOSASTOJEN ASTEITTAINEN LAKKAUTTAMINEN EUROOPPA-KOULUSSA

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1155/2004/TN Euroopan komissiota vastaan

Kantelu koski komission toimia, jotka liittyvät kahden kieliosaston asteittaiseen lakkauttamiseen Culhamin Eurooppa-koulussa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Kantelijat väittivät, että johtokunnan asiaa koskevaa päätöstä ei tehty johtokunnan menettelytapasääntöjen mukaisesti ja että koulun tai kieliosaston sulkemispäätökseen sovellettavaa menettelyä ei ollut noudatettu. Komissio oli ehdottanut ja puoltanut äänestyksessä kahden kieliosaston asteittaista lakkauttamista, joten kantelijat väittivät, että se ei ollut varmistanut Eurooppa-koulujen hyvää hallintoa ja erityisesti päätösten avoimuutta ja perusteltavuutta, kuten Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vaaditaan.

Komissio katsoi, että asiaan sovellettavia sääntöjä ja menettelyjä oli noudatettu. Komissio väitti myös, että perusoikeuskirjaa ei sovelleta Eurooppa-kouluihin, vaan että johtokunnan päätöksiin liittyvät perusoikeudet on suojattu kansallisilla laeilla ja kansainvälisillä sopimuksilla.

Oikeusasiamies muistutti, että Eurooppa-koulut eivät ole yhteisön toimielin tai laitos, joten ne eivät kuulu hänen toimivaltansa piiriin. Oikeusasiamies on kuitenkin ollut johdonmukaisesti sitä mieltä, että komissiolla on tietty vastuu Eurooppa-koulujen toiminnasta ja sen pitää esimerkiksi edistää hyvää hallintoa kyseisissä kouluissa. Oikeusasiamies ei kuitenkaan havainnut komission toiminnassa hallinnollista epäkohtaa tutkittuaan toimia, joita komissio oli suorittanut kahden kieliosaston asteittaista lakkauttamista koskevan johtokunnan päätöksen yhteydessä.

Oikeusasiamies kuitenkin muistutti, että aiempien tutkimusten yhteydessä komissio oli myöntänyt perusoikeuskirjaa sovellettavan myös Eurooppa-kouluihin. Oikeusasiamies esittikin lisähuomautuksen, jonka mukaan se, että komissio on myöntänyt perusoikeuskirjan sitovan Eurooppa-kouluja, kuuluu tärkeänä osana komission tehtävään edistää hyvää hallintoa kyseisissä kouluissa. Hän pyysi komissiota täsmentämään kantansa ilmoittamalla hänelle omasta aloitteesta suoritettua tutkimuksen OI/5/2003/IJH yhteydessä mainittujen uudistustoimenpiteiden edistymisestä. Komissio vastasi lisähuomautukseen toimittamalla oikeusasiamiehelle tietoja oma-aloitteisen tutkimuksen yhteydessä mainittujen uudistustoimenpiteiden, joihin kuuluu myös perusoikeuskirjan sisältämien oikeuksien täytäntöönpano, edistymisestä.

VÄITETYT EPÄASIANMUKAISET YHTEYDENOTOT TARJOUSPYYNTÖMENETTELYN AIKANA

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1808/2004/JMA Euroopan komissiota vastaan

Kantelija väitti, että komissio oli toiminut epäasianmukaisesti käsitellessään T&K-ohjelman toiseen vaiheeseen liittyvää tarjouspyyntöä. Kyseinen aloite, jonka komissio rahoittaa suurelta osin, oli jaettu kolmeen vaiheeseen. Ensimmäisen vaiheen sopimus oli tehty kantelijan kilpailijoiden, konsortio Z:n, kanssa. Kantelija jätti joulukuussa 2003 tarjouksen toista vaihetta varten. Vaikka kantelija otettiin mukaan

valintamenettelyyn ja oli ilmeisesti ainoa tarjoaja, koska konsortio Z ei esittänyt ehdotustaan ajoissa, kantelijan tarjousta ei hyväksytty arvioijien antaman kielteisen arvion seurauksena. Kantelija katsoi joutuneensa syrjinnän kohteeksi ja oli sitä mieltä, että komission yksiköt olivat halunneet suosia konsortio Z:aa. Väitteensä tueksi kantelija viittasi konsortio Z:n ja asiasta vastaavien komission yksiköiden väliseen puhelinkeskusteluun, joka käytiin pian tarjousten jättämisen määräajan umpeuduttua, kun oli käynyt selväksi, että konsortio Z:n tarjousta ei ollut jätetty ajoissa.

Komissio totesi vastineessaan, että riippumattomat arvioijat arvioivat kantelijan ehdotuksen virallisten menettelyjen mukaisesti. Kantelijan kilpailijan edustajan soittama puhelu oli komission mukaan vain tietopyyntö, jonka aikana ei keskusteltu sisällöllisistä asioista. Komission yksiköt olivat sitä mieltä, että puhelinlokia ei ilmeisesti ollut tarvittu keskustelun aiheena olevien asioiden luonteen johdosta.

Oikeusasiamies totesi, että kuten yhteisön tuomioistuimet ovat vahvistaneet, komissiolla on laaja harkintavalta niiden tekijöiden osalta, jotka se ottaa huomioon päättäessään sopimuksen teosta tarjouspyynnön seurauksena. Oikeusasiamies korosti, että komissio oli vastannut kantelijan pyyntöön antamalla yksityiskohtaisen selvityksen syistä, joiden vuoksi kantelijan tarjousta ei ollut hyväksytty. Se oli myös toimittanut jäljennöksen arviointia koskevasta yhteenvetoraportista, johon sisältyi arvioijien näkemys kantelijan ehdotuksesta perusteluineen. Tarkastettuaan yhteenvetoraportin sisällön oikeusasiamies katsoi, että se sisälsi riittävän tarkan selvityksen toimieliimen valitsemasta kannasta, joka noudatteli työohjelmassa asetettuja arviointiperusteita.

Oikeusasiamies pani merkille, että tietyt tapaukseen liittyvistä tosiasiallisista näkökohdista olivat saaneet kantelijan epäilemään komission toiminnan asianmukaisuutta. Oikeusasiamies arvioi huolellisesti kaikki saatavilla olevat tiedot, mutta ei havainnut osoituksia epäasianmukaisista toimista. Oikeusasiamies huomautti kuitenkin, että komission olisi ollut helpompi käsitellä kantelijan valitusta, jos se olisi pystynyt tuottamaan kirjallisen dokumentin kyseisestä puhelinkeskustelusta. Oikeusasiamies esittikin komissiolle lisähuomautuksen, jossa hän ehdotti, että komissio tarkistaisi puhelinlokeihin tarjouspyyntöjen yhteydessä sovellettavia sääntöjään, jotta vastaavia ongelmia ei syntyisi tulevaisuudessa.

ASIAKIRJOJEN SAATAVUUS VERKOSSA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2066/2004/TN Euroopan komissiota vastaan

Kantelija väitti muun muassa, että komissio ei ollut asettanut Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001¹⁰ 2 artiklan 4 kohdan mukaisesti verkkoon saataville asiakirjoja, jotka liittyvät sähköisestä rahasta annetun direktiivin soveltamista matkapuhelinoperaattoreihin käsittelevään kuulemisasiakirjaan. Kantelijan mukaan kuulemisasiakirja koski lainsäädännöllisiä kysymyksiä, sillä se saattaisi johtaa sähköisestä rahasta annetun direktiivin muuttamiseen.

Komissio katsoi asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan perusteella, että komission työasiakirjojen ja jäsenvaltioiden ja elinkeinoelämän valmisteluvaiheessa laatimien kirjallisten kannanottojen julkaiseminen olisi asianomaisessa tilanteessa harhaanjohtavaa ja voisi vaarantaa jäsenvaltioiden kanssa myöhemmin käytävien keskustelujen puolueettomuuden, aiheuttaa suhteettomia tai asiaankuulumattomia reaktioita yleisöltä ja vaikuttaa kielteisesti tuleviin keskusteluihin ja lainsäädäntöaloitteisiin.

Oikeusasiamies katsoi päätöksessään, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukainen yleinen järjestelmä, jossa kansalaisilla on oikeus pyytää lupaa tutustua asiakirjaan, jota ei ole julkaistu, ja valittaa mahdollisesta uudistettuun hakemukseen annetusta kieltävästä vastauksesta, on perusmekanismi, jolla taataan asiakirjojen mahdollisimman laaja julkisuus. Oikeusasiamies katsoikin,

¹⁰

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

että olisi kohtuutonta ja hankalaa vaatia komissiota tekemään samanlainen perinpohjainen arviointi päätettäessä lainsäädäntöasiakirjan verkossa julkaisemisesta kuin minkä se tekee käsitellessään asiakirjan julkistamista koskevaa uudistettua hakemusta.

Oikeusasiamies huomautti, että komissio vaikutti aidosti pohtineen, julkaistaanko kyseiset asiakirjat verkossa. Kantelija oli lisäksi käyttänyt oikeuttaan pyytää tutustumisoikeutta ja oli saanut tilaisuuden esittää uudistetun hakemuksen. Näissä oloissa oikeusasiamies katsoi, ettei kantelijan väitteiden tarkempi tutkiminen ollut aiheellista.

OIKEUS TUTUSTUA MATKARAPORTTIIN 228 ARTIKLAN MUKAISEN MENETTELYN YHTEYDESSÄ

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 2821/2004/OV Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on merikilpikonnien suojeluyhdistys, haki komission ympäristöasioiden pääosastolta oikeutta tutustua komission yksiköiden kreikkalaiselle Zakynthosin saarelle tekemän matkan raporttiin. Komission edustajat olivat tutkineet merikilpikonnien suojelutilannetta. Matka liittyi oikeudenkäyntiin, jonka komissio oli pannut alulle EY:n perustamissopimuksen 228 artiklan nojalla Kreikkaa vastaan johtuen yhteisöjen tuomioistuimen antaman tuomion noudattamisen edellyttämien toimenpiteiden toteuttamatta jättämisestä. Uudistetun hakemuksen seurauksena myönnettiin osittainen oikeus tutustua raporttiin, mutta julkistamatta jätettiin ne tekniset tai oikeudelliset arviot ja näkemykset, jotka liittyivät käynnissä olevaan oikeudenkäyntiin.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa yhdistys pyysi oikeutta saada tutustua raporttiin kokonaisuudessaan. Komissio perusteli raportin tiettyjen osien salaamista koskevaa päätöstään Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001¹¹ 4 artiklan 2 kohdan kolmannelle luetelmakohdalla ja 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisellä alakohdalla ja väitti, että kyseisten tietojen ilmaisemiseen liittyvä yleinen etu oli pienempi kuin riski, että paljastaminen vahingoittaisi käynnissä olevaa tutkintaa ja keskusteluja Kreikan viranomaisten kanssa.

Kun otetaan huomioon, että kyseinen tutkintaraportti oli asiakirja, joka oli laadittu komission sisäistä käyttöä varten, ja että se liittyi EY:n perustamissopimuksen 228 artiklan nojalla käytävään oikeudenkäyntiin, oikeusasiamies piti kohtuullisena sitä, että komissio katsoi olevansa oikeutettu kieltämään tutustumisoikeuden asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ja 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla, mikäli ylivoimainen yleinen etu ei edellyttänyt ilmaisemista.

Oikeusasiamies tutki yksityiskohtaisesti myös kantelijan esittämät perustelut, joiden mukaan ylivoimainen yleinen etu edellytti tietojen ilmaisemista, ja katsoi, että yksi perusteluista oli pätevä vain asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan nojalla ja toinen vain 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla. Oikeusasiamies ei pitänyt 4 artiklan 3 kohtaan liittyvää kantelijan perustelua vakuuttavana ja katsoi siten, että komissiolla oli täysi oikeus vedota kyseiseen poikkeukseen. Asetuksen 4 artiklan 2 kohtaan liittyvän perustelun arviointi edellytti oikeusasiamiehen mielestä sitä, että oikeusasiamies tutustuisi asianomaiseen raporttiin. Koska oikeusasiamies oli kuitenkin päättänyt, että komissiolle riitti perusteluksi 4 artiklan 3 kohdan ensimmäinen alakohta, oikeusasiamies päätti, ettei tapausta koskevan päätöksen tekemistä viivytettäisi asiakirjan tarkastuksella. Oikeusasiamiehen mukaan komission toiminnassa ei siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

¹¹

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

HANKEPÄÄLLIKÖN VAIHTAMINEN HONDURASSISSA

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 3110/2004/GG Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka työskenteli saksalaisen konsulttiyrityksen palveluksessa, oli ollut pyörremyrsky Mitchin vaurioittamien Keski-Amerikan kaupunkien infrastruktuurien EU:n rahoittaman korjaus- ja kehittämishankkeen johtaja. Hänen tilalleen vaihdettiin toinen henkilö komission Managuan-lähetystön pyynnöstä.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti muun muassa, että hankkeen valmistelussa oli ollut puutteita ja tarpeettomia viivästyksiä. Hän väitti myös, että komissio oli toiminut syrjivästi tarkastellessaan virka-autojen käyttöön liittyvää ongelmaa vain hänen hankkeessaan. Virka-autojen yksityiskäyttö oli aina suvaittu muissa hankkeissa. Lisäksi kantelija väitti, että komission vaatimus hänen syrjäyttamisestään oli epäoikeudenmukainen ja perusteeton.

Komission mukaan hanketta haitanneet viivästykset olivat johtuneet kantelijan liiallisesta täydellisyyteen pyrkimisestä ja siitä, että hän jätti useaan otteeseen noudattamatta komission tarjouspyyntömenettelyä ja ohjeita. Kantelijan työn tulokset eivät myöskään olleet odotetun tasoisia. Lähetystö oli havainnut, että kantelijan ja hänen alaisensa kireistä suhteista oli ollut vakavia haittavaikutuksia hankkeen toteutukseen.

Virka-autojen yksityiskäytöstä komissio totesi, että asiaan sovellettavissa säännöissä todetaan selvästi ajoneuvojen olevan tarkoitettu vain työkäyttöön. Lähetystön antamista toistuneista ohjeista huolimatta tätä ei ollut noudatettu kyseisessä tapauksessa.

Tutkittuaan huolellisesti todistusaineiston oikeusasiamies katsoi, että kantelija ei ollut näyttänyt toteen yhtäkään väitteistään, joten hallinnollista epäkohtaa ei voitu havaita.

Kantelijan syrjintäväitteestä oikeusasiamies katsoi, että yhteisön tuomioistuinten oikeuskäytännön perusteella se, että muut henkilöt ovat saattaneet käyttää virka-autoja yksityiskäyttöön ilman että komissio olisi sitä kieltänyt, ei estänyt komissiota toimimasta niin kuin se toimi kantelijaa kohtaan. Oikeusasiamies mainitsi kuitenkin lisähuomautuksessaan, että hän pitäisi varsin tarpeellisena ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisena, että komissio harkitsisi tämän kohdan tutkimista tarkemmin muiden samaan ohjelmaan liittyvien sopimusten osalta.

Huomautus

Komissio kommentoi myöhemmin oikeusasiamiehen lisähuomautusta toteamalla, että siitä oli olemassa selvät säännöt, että virka-autoja sai käyttää ainoastaan työtehtävien hoitamiseen. Säännöissä määrätään myös, että hallinto valvoo tarkasti ajoneuvojen käyttöä ajan tasalla pidettävän ajopäiväkirjan avulla.

Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle myös, että se oli päättänyt oikeusasiamiehen huomautuksen seurauksena ja oikeudenmukaisuuden nimissä tarkastaa viisi muuta Hondurasissa toteutettavaa hanketta.

3.1.2 Euroopan komissio ja Euroopan unionin neuvosto

VÄITE VAMMAISPYSÄKÖINTIPAIKKOJEN PUUTTUMISESTA KOMISSION JA NEUVOSTON RAKENNUSTEN LÄHEISYYDESSÄ

Yhteenveto päätöksistä kanteluun 2415/2003/JMA komissiota vastaan ja kanteluun 237/2004/JMA Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Kantelija väitti, että komissio ja neuvosto eivät olleet ryhtyneet tarvittaviin toimiin sen varmistamiseksi, että komission ja neuvoston päärakennusten läheisyydessä Brysselissä olisi riittävästi liikuntavammaisille tarkoitettuja pysäköintipaikkoja.

Komissio selitti, että kaikissa sen Brysselissä sijaitsevilla rakennuksissa oli vähintään kaksi vammaisille tarkoitettua pysäköintipaikkaa. Vammaiset vierailijat saavat pysäköintipaikat pyynnöstä käyttöönsä. Vammaisille tarkoitettuja pysäköintipaikkoja Brysselin rakennusten läheisyydessä sijaitsevilla kaduilla kuuluvat sen sijaan yksinomaan Belgian viranomaisten vastuulle. Koska vain neljässä komission 60 Brysselin-rakennuksesta on pysäköintipaikat vammaisille, toimitellaan on pyytännyt paikallisviranomaisia ryhtymään lisätoimiin tilanteen korjaamiseksi.

Oikeusasiamies oli tyytyväinen komission Belgian viranomaisille esittämään pyyntöön osoittaa lisää vammaisille tarkoitettuja pysäköintipaikkoja Brysselissä sijaitsevien rakennusten läheisyyteen ja kehotti komissiota ilmoittamaan hänelle toiminnan tuloksista. Oikeusasiamies pani merkille, että komissio oli vuonna 2000 antamassaan tiedonannossa «Esteetön Eurooppa vammaisille» päättänyt kehittää ja tukea kokonaisvaltaista ja yhdenmukaista strategiaa, jolla puututaan sosiaalisiin, arkkitehtonisiin ja suunnittelullisiin esteisiin, jotka turhaan rajoittavat vammaisten pääsymahdollisuuksia. Oikeusasiamies pani kuitenkin merkille, että komissio ei ollut vielä sopinut tarvittavista jatkotoimenpiteistä. Oikeusasiamies ei katsonut saatavilla olevien tietojen perusteella aiheelliseksi jatkaa tutkimusta. Hän muistutti, että hän tarkastelee parhaillaan omasta aloitteesta suoritettavan tutkimuksen OI/3/2003 yhteydessä yleisemmin vammaisten huomioon ottamista komissiossa ja että autolla liikkuvien vammaisten mahdollisuudet päästä komission tiloihin ovat yksi osa tutkimusta.

Neuvosto kertoi, että kaikissa sen Brysselin-rakennuksissa on varattu useita pysäköintipaikkoja vammaisille työntekijöille, mutta turvallisuussyistä parkkitiloja ei voida antaa yleisön käyttöön. Toimitellaan ilmoitti, että sen yksiköt olivat ottaneet yhteyttä Belgian viranomaisiin ja pyytäneet niitä osoittamaan lisää vammaisille varattuja pysäköintipaikkoja kaikkien Brysselissä sijaitsevien rakennusten läheisyyteen.

Oikeusasiamies oli tyytyväinen neuvoston Belgian viranomaisille esittämään pyyntöön osoittaa lisää vammaisille tarkoitettuja pysäköintipaikkoja Brysselissä sijaitsevien rakennusten läheisyyteen ja kehotti neuvostoa ilmoittamaan hänelle toiminnan tuloksista. Oikeusasiamies ei katsonut neuvoston toimittamien tietojen perusteella aiheelliseksi jatkaa tutkimusta.

Oikeusasiamies esitti neuvostolle myös lisähuomautuksen, jossa se arvosteli neuvoston lähestymistapaa, jonka mukaan vammaisille tarkoitetuille pysäköintipaikoille pääsyä rajoitetaan turvallisuussyistä. Oikeusasiamies totesi, että muissa EU:n toimielimissä, kuten komissiossa, on valittu erilainen lähestymistapa, ilman että se nähtävästi olisi aiheuttanut turvallisuusriskejä. Oikeusasiamies kehottikin neuvostoa harkitsemaan uudelleen kantaansa ja sallimaan tiloihinsa varattujen pysäköintipaikkojen käytön kaikille vammaisille henkilöille, joilla on perusteltu syy saapua neuvoston tiloihin.

3.1.3 Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimisto (EPSO)

HAKIJOIDEN OIKEUS TUTUSTUA ARVIOINTIPERUSTEISIIN

Yhteen veto päätöksestä kanteluun 2097/2003/(ADB)PB Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistoa (EPSO) vastaan

Kantelija osallistui kilpailuun, joka pidettiin saksankielisiä konekirjoittajia käsittävän varallaololuettelon laatimiseksi. Kantelija ei saanut vaadittua pistemäärää ja pyysi lisätietoja testinsä arvioinnista. Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa hän väitti, että EPSO ei ollut ilmoittanut hänelle testien pisteytyksessä käytettyjä perusteita. Hän ilmoitti halunneensa tiedot voidakseen parantaa suoritustaan tulevissa palvelukseenottokilpailuissa.

EPSO väitti, että henkilöstösääntöjen liitteessä III olevan 6 artiklan mukainen vaitiolovelvollisuus kattoi arviointiperusteet ja että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan pistemäärän ilmoittaminen hakijalle riitti rekrytointipäätöksen perustelemista koskevan velvoitteen täyttämiseksi.

Oikeusasiamies tutki asiaan liittyvän oikeuskäytännön ja totesi, että arviointiperusteiden ilmaiseminen näyttäisi sopivan avoimuutta ja asiakirjojen julkisuutta koskevaan Euroopan unionin lähestymistapaan ja oikeuteen, joka on kehittynyt merkittävästi EPSO:n mainitsemien oikeuskäytännön jälkeen. Oikeusasiamies katsoikin, että EPSO ei ollut antanut päteviä syitä tutustumisoikeuden epäämiselle. Oikeusasiamies esitti suositusluonnoksen, jonka mukaan EPSOn pitäisi harkita uudelleen päätöstään kieltää kantelijalta oikeus tutustua arviointiperusteisiin ja antaa ne tutustuttaviksi, elleivät pätevät syyt edellyttäisi niiden salassa pitämistä.

EPSO totesi suositusluonnoksen johdosta antamassaan yksityiskohtaisessa lausunnossa, että valintalautakunnan asettamat arviointiperusteet voitiin erottaa yksittäisille arvioijille annetuista ohjeista, suosituksista ja näkemyksistä. Jotta kantelija kuitenkin voisi tässä tapauksessa paremmin ymmärtää saamiaan pisteitä, EPSO toimitti jäljennöksen kantelijan koepaperista, jossa on arvioijan käsin kirjoittamat merkinnät. EPSO esitti erillisellä paperilla myös yksityiskohtaisia kommentteja korjauksista ja selosti testivaatimuksia. Se mainitsi myös, että koepaperissa olevat virheet arvioidaan erillisellä arviointilomakkeella, jonka jäljennös oli jo lähetetty kantelijalle.

Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että EPSOn tässä tapauksessa toimittamien huomattavasti yksityiskohtaisempien tietojen pitäisi auttaa hakijaa ymmärtämään paremmin pisteet, jotka hän oli saanut, ja ettei tutkimuksen jatkaminen kyseisessä tapauksessa ollut siksi aiheellista. Oikeusasiamies huomautti kuitenkin, että EPSOn lausuntoon sisältyi tärkeitä yleisempiä tosiasiallisia ja oikeudellisia kysymyksiä. Hän päättikin aloittaa oma-aloitteisen tutkimuksen siitä, annetaanko hakijoille oikeus tutustua valintalautakuntien asettamiin arviointiperusteisiin.

Huomautus

Oikeusasiamies päätti samasta syystä kaksi vastaavaa muuta tutkimusta, joiden yhteydessä EPSO:lle oli esitetty suositusluonnos (413/2004/PB ja 2028/2003/PB).

Oikeusasiamiehen oma-aloitteinen tutkimus käynnistettiin 10. lokakuuta 2005 (OI/5/05/PB). Tutkimuksen tulokset julkaistaan oikeusasiamiehen verkkosivuilla.

PÄÄSY VALINTAKOKEISIIN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 839/2004/MHZ Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimistoa (EPSO) vastaan

Unkarin kansalainen haki EPSOn järjestämään apulaiskääntäjien avoimeen kilpailuun. Hän ilmoitti hakemuksessaan saavansa vaaditun tutkinnon muutama kuukausi ilmoittautumispäivän jälkeen. Kun hänet kutsuttiin esivalintakokeisiin, hän uskoi EPSOn hyväksyneen hänen hakemuksensa. Hän läpäisi esivalintakokeet ja hänet kutsuttiin kirjallisiin testeihin. Muutamaa kuukautta myöhemmin EPSO kuitenkin ilmoitti hänelle, ettei häntä voitu ottaa valinnassa huomioon, koska hänellä ei ollut vaadittua tutkintotodistusta hakupäivänä. Tästä syystä hänen kirjallista koettaan ei arvioitu.

Kantelija piti epäoikeudenmukaisena sitä, että EPSO jätti hänet valintamenettelyn ulkopuolelle sen jälkeen, kun oli hyväksynyt hänen hakemuksensa ja sallinut hänen osallistua esivalintakokeeseen ja kirjalliseen kokeeseen.

Kantelun jättämisen ajankohtana kantelija ei ollut unionin kansalainen eikä asunut jäsenvaltion alueella. Koska asia oikeusasiamiehen mielestä kuitenkin vaati tutkimista, hän aloitti oma-aloitteisen tutkimuksen. EPSO ilmoitti myöhemmin oikeusasiamiehelle, että se suostuisi siihen, että asia käsiteltäisiin kanteluna, sillä kantelijasta oli sillä välin tullut EU:n kansalainen Unkarin liittyttyä EU:hun.

EPSO selosti, että kilpailuilmoituksen mukaan valintalautakunta ei voinut päättää, täyttikö kantelija kyseistä vaatimusta, ennen kuin se oli käsitellyt kantelijan koko hakemuksen. Hakemus pyydettiin hakijoilta vasta sen jälkeen, kun he olivat läpäisseet esivalintakokeet. EPSO viittasi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan kilpailuilmoituksessa voidaan määrittää, että tietyt kelpoisuusvaatimukset varmistetaan vasta esivalintakokeiden pisteytyksen jälkeen.

Oikeusasiamies totesi, että kilpailuilmoituksen mukaan valintalautakunta tarkistaisi hakijoiden kelpoisuuden kahdessa vaiheessa. Koska EPSO oli nähtävästi toiminut kilpailuilmoituksen mukaisesti ja oli ottanut huomioon asiaan liittyvän oikeuskäytännön, oikeusasiamies ei todennut hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies esitti kuitenkin lisähuomautuksen, jossa ehdotettiin, että EPSO ilmaisisi selvästi tulevissa kilpailuilmoituksissa väärinkäsitysten välttämiseksi ja parempien suhteiden luomiseksi hakijoihin, että i) kutsu esivalintatesteihin ei merkitse sitä, että hakijan kelpoisuus olisi täysin varmistettu ja ii) että niiden hakijoiden kirjallisia testejä ei pisteytetä, joiden kelpoisuusperusteissa havaitaan myöhemmin puutteita.

Huomautus

EPSO ilmoitti oikeusasiamiehelle 14. syyskuuta 2005 päivätyllä kirjeellä, että tulevissa kilpailuilmoituksissa mainitaan oikeusasiamiehen lisähuomautuksessa esitetyt kaksi asiaa.

3.1.4 Euroopan keskuspankki

TIEDOT EKP:N MAHDOLLISESTA INTERVENTIOSTA

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 3054/2004/TN Euroopan keskuspankkia vastaan

Kantelijan mukaan EKP ei ollut perustellut, miksi se ei ollut vastannut hänen kysymyksiensä siitä, oliko se puuttunut kansainvälisiin valuuttamarkkinoihin lieventääkseen dollarin laskua ja euron arvon nousua.

EKP väitti vastanneensa hänen kysymyksiinsä niin laajasti kuin mahdollista. EKP:lla oli kuitenkin syynsä olla kommentoimatta interventioita. Ulkomaanvaluuttainterventioihin liittyvät tiedot ovat markkinoiden kannalta arkaluonteisia ja niiden julkaisemisella on ratkaiseva merkitys yleisen lähestymistavan soveltamisen kannalta. Tällaisia tiedonantoja on siksi käsiteltävä hyvin varauksellisesti, jotta operaation vaikutusta ei vaaranneta. EKP, kuten kaikki muutkin keskuspankit, varaa itselleen oikeuden päättää, milloin ja miten interventioihin liittyvää tietoa julkaistaan tai julkaistaanko sitä lainkaan.

Oikeusasiamies muistutti, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklan mukaan päätökset on tehtävä mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia, ja katsoi, että periaatteessa kansalaisille pitäisi antaa heidän pyytämänsä tiedot yhteisön toimielinten ja laitosten tekemistä päätöksistä.

Sellaisissa tilanteissa, joissa pyydetyn tiedon ilmaiseminen on mahdotonta, pyyntöön kieltävästi vastaavan toimielimen tai laitoksen pitäisi oikeusasiamiehen mielestä kertoa riittävän tarkasti ja yksiselitteisesti kansalaiselle päätöksen taustalla olevat syyt. Oikeusasiamies totesi, että tätä lähestymistapaa noudatetaan johdonmukaisesti yhteisön tuomioistuinten oikeuskäytännössä asiakirjoihin tutustumista koskevien pyyntöjen yhteydessä. Tietyissä tapauksissa oikeuskäytäntö kuitenkin osoittaa, että perusteluksi voi riittää viittaus tiettyyn asiakirjaluokkaan.

Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että EKP:n esittämät perustelut sille, että se ei paljastanut pyydettyjä tietoa, täyttivät oikeudelliset vaatimukset sikäli, että niistä kävi selvästi ja yksiselitteisesti ilmi EKP:n syyt ja kantelija saattoi niiden pohjalta käsittää, miksi EKP ei antanut kyseisenlaisia tietoja. Oikeusasiamiehen mukaan EKP:n toiminnassa ei siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Oikeusasiamies huomautti, että kyseinen EKP:n päätös asiakirjojen tutustuttavaksi antamisesta oli poikkeus, jolla suojellaan «raha- ja valuuttakurssien vakauteen» liittyvää yleistä etua. Oikeusasiamies ei siksi katsonut aiheelliseksi jatkaa kantelun käsittelemistä.

3.2 TOIMIELIN SOPI ASIAN

3.2.1 Euroopan parlamentti

ELÄKEOIKEUKSIEN SIIRTÄMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 127/2004/OV (luottamuksellinen) Euroopan parlamenttia vastaan

Kantelija, joka on parlamentin virkamies, päätti parlamentin eläkekassan tekemien laskelmien perusteella siirtää Saksassa ja Italiassa aiemmin hankkimansa eläkeoikeudet yhteisön järjestelmään. Siirto olisi teoriassa mahdollistanut hänelle eläkkeen, jonka määrä olisi yli 70 prosenttia hänen viimeisestä palkastaan ura-alueella B3. Eläkekassa kuitenkin ilmoitti hänelle, että eläke olisi vain alle 65 prosenttia. Kantelijan henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan nojalla tekemä kantelu hylättiin ja nimittävä viranomainen ilmoitti hänelle, ettei Italiasta saatuja eläkeoikeuksia ollut tosiasiallisesti siirretty.

Kantelija vaati, että i) hänen eläkeoikeuksiensa määräytyminen pitäisi tarkistaa ja taso pitäisi vahvistaa 70 prosenttiin hänen viimeisestä ura-alueen B3 palkastaan ja että ii) Italiasta (1995) ja Saksasta (1997) siirrettyjen eläkeoikeuksien ylijäävä määrä pitäisi korvata hänelle.

Parlamentti toimitti yksityiskohtaisen selvityksen kantelijan eläkkeen laskemisesta ja väitti, että Saksan eläkejärjestelmästä siirretty summa oli kokonaisuudessaan muunnettu yhteisön eläkeoikeuksiksi ja ettei kantelijalle korvattavaa yli jäävää summaa ollut. Italian eläkejärjestelmästä ei kuitenkaan ollut siirretty eläkeoikeuksia.

Oikeusasiamies teki lisätutkimuksia ja pyysi parlamenttia selvittämään i) miten siirretyt eläkeoikeudet ja mahdollinen korvattava yli jäävä osuus lasketaan ja ii) mikä on Italiasta hankittujen eläkeoikeuksien siirtämistä koskeva tilanne. Parlamentti ilmoitti vastauksena lisäkyselyihin, että eläkekassa oli laskenut kantelijan eläkkeen uudelleen huomattuaan virheitä siirrettyjen oikeuksien tasossa. Korjauksen tuloksena eläke oli selvästi suurempi. Parlamentti totesi virheiden johtuneen tietokonejärjestelmän virheellisestä analyysistä.

Kantelija hyväksyi uuden laskelman ja parlamentin selityksen yli jäävän summan korvaamatta jättämisestä, joten oikeusasiamies katsoi, että parlamentti oli ryhtynyt toimiin asian sopimiseksi kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Hän päätti näin ollen tapauksen käsittelyn.

3.2.2 Euroopan unionin neuvosto

EU:N POLIISIOPERAATIOON LIITTYVÄN TYÖSOPIMUKSEN IRTISANOMINEN

Yhteen veto päätöksestä kanteluun 471/2004/OV Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Kantelija esitti kesäkuussa 2003 oikeusasiamiehelle ensimmäisen kantelun (tapaus 1200/2003/OV) siitä, että hänen tietotekniikasta vastaavan siviiliasiantuntijan työsopimuksensa Euroopan unionin poliisioperaatiossa Sarajevossa (EUPM) oli irtisanottu 8. joulukuuta 2002. Kyseisessä tapauksessa tekemässään päätöksessä (ks. vuoden 2003 vuosikertomus) oikeusasiamies katsoi, että kantelijan puolustautumisoikeutta ei ollut kunnioitettu. Oikeusasiamies ehdotti, että kantelija esittäisi vaatimuksensa suoraan neuvostolle, jotta neuvosto puhdistaisi hänen maineensa häneen kohdistuvien väitteiden osalta ja jotta kantelija saisi palkkansa joulukuulta 2002.

Neuvosto ei suostunut kumpaankaan vaatimukseen sillä perusteella, että se ei ollut osallisena irtisanomisessa, joten kantelija esitti oikeusasiamiehelle uuden kantelun helmikuussa 2004.

Neuvosto korosti, että sen pääsihteeristö oli tehnyt kaikkensa auttaakseen oikeusasiamiestä ja oli lähettänyt EUPM:lle jäljennöksen koko kirjeenvaihdosta, jotta myös EUPM voisi tehdä yhteistyötä oikeusasiamiehen kanssa. Saatuaan lausunnon EUPM:n johtajalta oikeusasiamies ilmoitti neuvostolle, että hänen tapauksessa 1200/2003/OV antamansa kriittinen huomautus merkitsi sitä, että EUPM:llä ei ollut oikeutta irtisanoa kantelijan sopimusta ennenaikaisesti ja että kantelijan vaatimus saada palkka sopimuksen loppuun asti vaikutti siten oikeutetulta. Oikeusasiamies pyysi neuvostoa auttamaan sen varmistamisessa, että kantelijalle maksettaisiin koko puuttuva palkkasumma.

Vastineessaan neuvosto muistutti, että EUPM:stä maaliskuussa 2002 annetun yhteisen toiminnan 9 artiklan mukaan EUPM:n johtaja toimii maksuviranomaisena. Neuvosto lähettikin EUPM:n johtajalle jäljennöksen oikeusasiamiehen kirjeestä ja pyysi tätä ottamaan oikeusasiamiehen suosituksen erityisen vakavasti.

EUPM ilmoitti myöhemmin oikeusasiamiehelle, että se maksaisi kantelijalle 9.–31. joulukuuta 2002 kattavan osan hänen aiemmasta kuukausipalkastaan kantelijan alulle paneman menettelyn loppuun saattamiseksi.

Oikeusasiamies katsoi päätöksessään, että tapauksen tämä osa oli ratkaistu kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

Mitä tulee kantelijan vaatimukseen siitä, että neuvoston pitäisi puhdistaa hänen maineensa kaikista hänestä esitetystä väitteistä, oikeusasiamies muistutti, että oikeusvaltion periaatteen mukaisesti lähtökohtana on se, että sellaiset havaitut tosiseikat, joiden yhteydessä ei ole noudatettu oikeutta tulla kuulluksi, ovat mitättömiä. Oikeusasiamiehen mielestä kantelijalla oli siten oikeus katsoa, että oikeusasiamiehen aiempi, tapauksen 1200/2003/OV yhteydessä tekemä päätelmä puhdisti hänen maineensa ja ettei tapauksen tämän osan tarkempi tutkiminen ollut aiheellista.

3.2.3 Euroopan komissio

PERUSTEETON VIIVÄSTYS JA VASTAAMATTA JÄTTÄMINEN PYYNTÖÖN TUTUSTUA ASIAKIRJAAN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1798/2004/PB Euroopan komissiota vastaan

Kantelija väitti, että komission vastaus Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001¹² mukaiseen 22. maaliskuuta 2004 esitettyyn ensimmäiseen pyyntöön oli viivästynyt perusteetta ja että komissio ei ollut vastannut hänen 26. toukokuuta 2004 esittämäänsä pyyntöön.

Komissio pahoitteli viivästystä ja selitti, että ne johtuivat tiukasta työtilanteesta. Se totesi myös, että kansalaisille oli yleensä ottaen päätetty antaa järjestelmällisempää palautetta kaikissa sellaisissa tapauksissa, joissa vastaus saattaisi myöhästyä tietopyyntöihin annettaville vastauksille asetetuista määräajoista joko tapauksen monitahoisuuden tai yllättävän kysymystulvan vuoksi.

Kantelija ilmoitti, että hän hyväksyi komission anteeksipyyntöön ja katsoi asian olevan ratkaistu. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn ja esitti lisähuomautuksen, jossa hän ilmoitti luottavansa siihen, että komissio tekisi kaiken tarvittavan noudattaakseen sitoumustaan jatkossa.

KIELTÄVÄ VASTAUS PYYNTÖÖN TUTUSTUA ASIAKIRJOIHIN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 3381/2004/TN Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimiva asukasyhdistys, oli tehnyt komissiolle 226 artiklan mukaisen kantelun Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisista, joiden väitettiin rikkoneen yhteisön lainsäädäntöä asukkaiden kotien läheisyydessä sijaitsevan suuren kaatopaikka-alueen osalta. Komissio vastasi kielteisesti kantelijan pyyntöön saada tutustua komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten väliseen asiaa käsittelevään kirjeenvaihtoon sillä perusteella, että asiakirjojen paljastaminen vahingoittaisi tarkastus-, tutkimus- ja tilintarkastustoimien tarkoitusten suojaa (Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001¹³ 4 artiklan 2 kohta).

Oikeusasiamies välitti kantelun komissiolle ja kirjoitti samanaikaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan pysyvälle EU-edustustolle kysyäkseen, sallisivatko Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset kyseisten asiakirjojen sisällön ilmaisemisen.

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

Komissio väitti lausunnossaan, että sen päätös olla antamatta asiakirjoja tutustuttavaksi kyseisessä menettelyn vaiheessa oli yhtäpitävä asiaan liittyvän oikeuskäytännön kanssa. Komissio oli kuitenkin tapauksen virallisen käsittelyn päättymisen jälkeen päättänyt lähettää tutustuttavaksi kaksi Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille osoitettua asiaa käsittelevää kirjettä. Koska Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat vahvistaneet, että ne eivät vastustaneet vastauskirjeidensä antamista tutustuttavaksi, myös kyseiset kirjeet toimitettiin nähtäviksi. Komissio pahoitteli kantelijan uudistetun pyynnön käsittelyyn kulunutta aiheutonta viivästystä.

Komissio päätti lisätutkimusten jälkeen sallia kantelijan tutustua myös kolmeen CD-ROM:iin, jotka sisälsivät tietoja, jotka Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset olivat lähettäneet komissiolle väitteidensä tueksi 226 artiklan mukaisessa menettelyssä. Koska komissio oli ryhtynyt toimiin asian sopimiseksi kantelijaa tyydyttävällä tavalla, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

MATKA- JA MAJOITUSKULUJEN KORVAAMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 3485/2004/OV Euroopan komissiota vastaan

Kantelija osallistui avoimeen kilpailuun COM/A/12/01 ja kävi haastatteluissa Italiassa 15. ja 16. tammikuuta 2004. Haastattelujen jälkeen kantelija käytti virallista lomaketta saadakseen korvauksen matka- ja majoituskuluistaan. Komissio ei korvannut kuluja kantelijan vuoden 2004 aikana lähettämistä kolmesta muistutuksesta huolimatta. Komissio ilmoitti kantelijalle, että hänen korvauspyyntönsä oli kirjattu ja siirretty maksettavaksi. Kun kantelija ei vielä vuoden 2004 marraskuussakaan ollut saanut korvausta, hän valitti oikeusasiamiehelle.

Oikeusasiamies lähetti kantelun komissiolle 15. joulukuuta 2004. Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle 30. joulukuuta sähköpostitse, että maksu oli suoritettu ja että tapauksen käsittely voitiin lopettaa. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komissio oli ryhtynyt toimiin asian sopimiseksi kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

MATKAKULUJEN KORVAAMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 501/2005/IP Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on italialainen kulttuuriyhdistys, vaati, että komissio pitäisi lupauksensa korvata komissioon suuntautuneen vierailun matkakustannukset.

Komissio totesi, että sen Italian-edustusto ei ollut tehnyt tarvittavia järjestelyjä ajallaan eli laatinut maksusitoumusta kyseisen summan osalta (5 500 euroa). Komissio ei tästä syystä ollut voinut noudattaa suullisesti antamaansa lupausta maksaa kulut. Tarkoitusta varten oli kuitenkin varattu 5 500 euron summa, jotta komission hyvä maine ei kärsisi ja koska Italian-edustusto oli ilmoittanut, että toimitellaan maksaisi kulut.

Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle, että hänen näkemyksensä mukaan asia oli sovittu, joten oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

VÄITTEET KOMISSION ARVIOIJILLE SUORITETTAVIEN MAKSUJEN VIIVÄSTYMESESTÄ

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1266/2005/MF Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on saksalainen tiedelehden toimittaja, työskenteli riippumattomana asiantuntijana, joka arvioi kuudennen puiteohjelman yhteydessä julkaistuja ehdotuspyyntöjä. Hän väitti, että komissio i) ei ollut maksanut hänelle ajallaan palkkiota vuonna 2004 suoritetuista arviointitehtävistä, ii) ei ollut

toimittanut selvitystä palkkionlaskennasta ja iii) ei ollut maksanut korkoa viivästyneistä maksuista. Kantelija vaati, että hänelle maksetaan viimeistään 31. maaliskuuta 2005 palkkio lokakuun 2004 alussa suoritetusta arviointitehtävästä. Lisäksi hän vaati, että hänelle maksetaan viivästyskorkoa maksusta, joka suoritettiin erästä toisesta tehtävästä vuonna 2004. Kantelija vaati myös, että hänelle esitetään selvitys vuodesta 2004 lähtien maksettujen palkkioiden laskennasta.

Komissio selitti, miksi maksut olivat myöhästyneet, ja totesi, että kantelijalle oli myöhemmin suoritettu maksu lokakuun 2004 alussa suoritetusta tehtävästä. Kantelijalle oli selostettu yksityiskohtaisesti summat, jotka oli maksettu työpäivistä ja Brysselin ulkopuolisista työpäivistä, sekä päivärahat ja matkakulut kustakin vuosina 2003 ja 2004 suoritetuista arviointitehtävistä. Komissio ehdotti myös, että kantelijalle maksetaan summa, joka vastaa lokakuun 2004 alussa suoritettuun tehtävään liittyvän maksun viivästyskorkoa. Toukokuussa 2005 komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin, jotka esitettiin yhteenvetona toimintasuunnitelmassa, nopeuttaakseen asiantuntijoille suoritettavia maksuja. Toimenpiteiden tuloksena komissio oli lyhentänyt huomattavasti viivettä, jonka kuluttua arviointeihin osallistuvat asiantuntijat saivat palkkionsa.

Huomautuksissaan kantelija totesi, että komissio oli hänen mielestään parantanut korvausmenettelyjään ja että hän suostui komission ehdotukseen viivästyskoron maksamisesta. Lisäksi hän ilmoitti, että hänelle oli maksettu palkkio viimeisimmästä sopimuksesta 30 päivän kuluessa.

Oikeusasiamies päätteli komission lausunnon ja kantelijan huomautuksien pohjalta, että komissio oli ryhtynyt toimiin asian sopimiseksi kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Hän päätti näin ollen tapauksen käsittelyn.

3.3 SOVINTORATKAISUT

3.3.1 Euroopan parlamentti

PÄÄSY EUROOPAN PARLAMENTIN TILOIHIN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 628/2004/OV Euroopan parlamenttia vastaan

Komission ylimääräinen toimihenkilö valitti, että hänellä ja muilla komission ylimääräisillä toimihenkilöillä ei ole oikeutta päästä parlamentin tiloihin Brysselissä, ellei ohjelmassa ollut kokousta. Kantelija piti tätä kieltoa syrjivänä, sillä väliaikaisille toimihenkilöille, komennuksella oleville kansallisille asiantuntijoille tai yksityisten yritysten valtuutetuille edustajille ei tällaista rajoitusta ole asetettu.

Parlamentti totesi, että se myöntää muiden EU:n toimielinten virkamiehille pääsyoikeuden, kun he ovat esittäneet kulkulupansa, mutta tämä käytäntö ei koske kaikkia toimielinten muita virkamiehiä, sillä siinä tapauksessa parlamentissa käyvien mahdollisten vierailijoiden määrä kasvaisi huomattavasti. Parlamentti totesi myös, että pääsyoikeuden rajoittaminen on tarpeellista siksi, että tiloihin sovelletaan kansallista lainsäädäntöä ja säännöksiä, jotka rajoittavat turvallisuussyistä tiloihin päästettävien henkilöiden lukumäärää erityisesti tulipaloriskin vuoksi. Se viittasi tässä yhteydessä kvestorikollegiolle lähetettyyn muistioon.

Oikeusasiamies katsoi, että parlamentti ei ollut selvittänyt, miksi kaikkia yhteisön henkilöstöryhmiä ei pidetty asemaltaan vastaavina sen tiloihin pääsyn osalta, vaan parlamentti oli päinvastoin pelkästään viitannut yleiseen tarpeeseen rajoittaa turvallisuussyistä pääsyoikeuden omaavien henkilöiden määrää tekemättä eroa henkilöstöryhmien välillä. Hän katsoi, että parlamentti ei ollut esittänyt objektiivista perustelua sille, miksi se oli kieltänyt komission ylimääräisiltä toimihenkilöiltä pääsyn

sen tiloihin, kun ohjelmassa ei ole kokousta, ja että kiello oli aiheetonta syrjintää. Oikeusasiamies ehdotti siksi sovintoratkaisua, jonka mukaan parlamentti lopettaisi kohtelun, jonka mukaan muiden toimielinten ylimääräisten toimihenkilöiden pääsyä Euroopan parlamenttiin rajoitetaan ilman objektiivista perustetta.

Vastauksena parlamentti ilmoitti oikeusasiamiehelle, että kantelussa esitettyä ongelmaa ei enää ole uusien henkilöstösääntöjen tultua voimaan. Parlamentti kertoi, että sopimussuhteisia toimihenkilöitä koskevaa uutta järjestelmää sovelletaan parlamentissa 1. maaliskuuta 2005 alkaen sellaisen henkilöstön osalta, joka on aiemmin toiminut ylimääräisinä toimihenkilöinä, ja 1. tammikuuta 2005 lähtien palvelukseen otettavan uuden henkilöstön osalta. Tämän tuloksena parlamentti ei enää tee eroa erilaisten henkilöstöryhmien välillä tiloihin pääsyn osalta. Parlamentin tiloihin pääsyä koskevien 28. tammikuuta 2005 hyväksyttyjen uusien sääntöjen 6 artiklan mukaan muiden toimielinten kaikilla henkilöstöryhmillä on oikeus päästä parlamentin tiloihin.

Kantelija oli sitä mieltä, että ongelma oli ratkaistu tyydyttävällä tavalla, ja oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

OIKEUSKULUJEN KORVAAMINEN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1733/2004/OV uroopan parlamenttia vastaan

Euroopan parlamentin virkamies valitti oikeusasiamiehelle vuonna 2001 siitä, että häntä ei otettu takaisin virkaan palkattoman vapaan jälkeen. Oikeusasiamiehen tehtyä päätöksen kyseisessä tapauksessa (tapaus 1462/2001/ME) kantelija pyysi parlamentilta marraskuussa 2002 korvausta tulon ja eläkeoikeuksien menetyksestä. Kantelija ei saanut vastausta henkilöstösäännöissä asetetussa neljän kuukauden määräajassa, joten hän palkkasi asianajajan maaliskuussa 2003 käymään oikeudenkäyntiä ensimmäisen asteen tuomioistuimessa. Toukokuussa 2003 kuusi viikkoa henkilöstösäännöissä asetetun vastausmääräajan umpeutumisen jälkeen parlamentti suostui lopulta kantelijan pyyntöön. Kantelija ilmoitti parlamentille, että hän oli tyytyväinen vastaukseen. Hän vaati kuitenkin, että parlamentti korvaisi myös hänen oikeuskulunsa. Parlamentti kieltäytyi sillä perusteella, että kantelija oli kääntynyt asianajajan puoleen menettelyn ollessa vielä hallinnollisessa vaiheessa.

Kantelijä valitti kesäkuussa 2004 oikeusasiamiehelle ja väitti, että parlamentti i) ei ollut noudattanut henkilöstösäännöissä asetettuja määräaikoja ja ii) ei ollut korvannut hänelle hänen oikeuskulujaan.

Parlamentti väitti, ettei toimielin ole henkilöstösääntöjen eikä asiaan liittyvän oikeuskäytännön nojalla velvollinen korvaamaan kuluja menettelyn hallinnollisessa vaiheessa.

Oikeusasiamies totesi, että parlamentti oli itse pitänyt kantelijan marraskuussa 2002 lähettämää kirjettä henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisena valituksena. Hän piti hallinnollisena epäkohtana sitä, että parlamentti ei ollut vastannut kirjeeseen neljän kuukauden kuluessa, ja katsoi, että kantelija toimi odotuksenmukaisesti ottaessaan asianajajan tuomioistuimelle tehtävän valituksen valmistelemiseksi olettaessaan, että päätös olisi kielteinen. Kantelijalle oli siten koitunut oikeuskuluja, jotka olisi voitu välttää, jos parlamentti olisi vastannut ajoissa. Oikeusasiamies katsoi tällä perusteella, että oli väärin, että parlamentti kieltäytyi korjaamasta kantelijalle aiheutuneita kuluja, ja ehdotti sovintoratkaisua, jonka mukaan parlamentti harkitsisi uudelleen kielteistä vastaustaan.

Parlamentti hyväksyi sovintoratkaisuehdotuksen ja ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se korvaa kantelijan oikeuskulut. Oikeusasiamies päätti näin ollen tapauksen käsittelyn.

TIETOJEN TOIMITTAMINEN ERI KIELILLÄ VAALIKAMPANJAN AIKANA

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1737/2004/TN Euroopan parlamenttia vastaan

Suomessa toimiva Svenska Finlands folkting valitti, että vuoden 2004 Euroopan parlamentin jäsenten vaaleja varten toteutetun parlamentin tiedotuskampanjan aikana Suomessa käytetyt julisteet julkaistiin vain suomeksi. Kantelija kertoi, että Suomessa on kaksi virallista kieltä, suomi ja ruotsi, jotka molemmat ovat myös EU:n virallisia kieliä. Se väitti, että parlamentin asiassa valitsema kanta, johon liittyi muun muassa lausunto, jonka mukaan ruotsinkielisten osuus Suomen väestöstä on vain 5,6 prosenttia, ei ollut yhdensuuntainen Suomen perustuslain kanssa, sillä siinä määrätään kyseisten kahden kielen tasa-arvoisesta asemasta. Kantelija väitti myös, että tasa-arvo toteutuu Suomen kansallisissa vaaleissa ja ettei tästä käytännöstä ollut mitään syytä poiketa eurooppalaisissa vaaleissa. Kantelija vaati, että parlamentti ryhtyisi toimiin väitetyn hallinnollisen epäkohdan korjaamiseksi.

Parlamentti totesi, että sen Suomen tiedotustoimistolla on käytäntönä tarjota palveluja ja vastata Suomen kansalaisten tiedusteluihin sekä suomeksi että ruotsiksi. Vuoden 2004 Euroopan parlamentin jäsenten vaaleissa osa markkinointihankkeista oli toteutettu vain suomeksi; yksi näistä oli katujulistekampanja. Julistekampanja ei kuitenkaan sisältänyt mitään sellaista uutta tietoa, jota ei olisi ollut saatavilla ruotsiksi muilla tavoilla.

Oikeusasiamiehen mielestä parlamentti ei ollut vastannut riittävän tyhjentävästi kantelijan väitteisiin ja vaatimuksiin. Hän muistutti, että perusoikeuskirjan 21 artiklan mukaan kaikenlainen kieleen perustuva syrjintä on kielletty, ja oli sitä mieltä, että parlamentin tehtävänä on todistaa, että sen kyseisessä tapauksessa harjoittama kielipolitiikka oli asianmukaista ja oikeasuhtaista. Oikeusasiamies ei pitänyt parlamentin selvitystä vakuuttavana, vaan ehdotti sovintoratkaisua, jossa parlamentti myöntäisi kampanjansa puutteet sekä sen, että Suomen ruotsinkielisen väestön määrä ei ole merkityksellinen asia sen kannalta, onko kyseinen kieli EU:n virallinen kieli tai mikä on sen asema Suomen perustuslain mukaan. Parlamentti hyväksyi sovintoehdotuksen ja lupasi olla jatkossa tarkempi asian suhteen, mikä oli kantelijaa tyydyttävä vastaus.

3.3.2 Euroopan komissio

PUHELUNVÄLITTÄJÄN TYÖSUHTEEN PÄÄTTÄMINEN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1336/2003/IP Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, jonka työharjoittelujakso oli päättynyt 31. maaliskuuta 2003, aloitti 1. heinäkuuta 2003 työskentelyn komission tiloissa henkilöstön ja hallinnon pääosaston puhelunvälittäjänä. Hän sai 4. heinäkuuta 2003 kuulla, että Euroopan yhteisöjen komissiossa suoritettavaan työharjoitteluun sovellettavien sääntöjen 19 kohdan mukaan hän ei voisi jatkaa työssään, sillä kohdan mukaan harjoittelijat saavat tehdä komission kanssa työsopimuksen aikaisintaan vuoden kuluttua työharjoittelun päättymisestä.

Kantelija väitti, että komissio oli toiminut epäoikeudenmukaisesti päätettyään, että hän ei voisi toimia puhelunvälittäjänä, vasta sen jälkeen kun hän oli jo aloittanut työn. Lisäksi hän väitti, ettei komission mainitsemia sääntöjä pitäisi soveltaa häneen, sillä hänen sopimuksensa oli tehty erään yrityksen eikä komission kanssa. Kantelija vaati, että komissio maksaa hänelle kuuden kuukauden palkan eli palkan siltä ajalta, jonka sopimuksen oli määrä olla voimassa.

Oikeusasiamiehen mielestä se, että komissio oli tehnyt kantelijaa koskevan päätöksen vasta sen jälkeen, kun tämä oli aloittanut työnsä puhelunvälittäjänä, saattaisi olla hallinnollinen epäkohta, sillä komissio ei ollut osoittanut, että kantelijan tilannetta olisi ollut mahdollista tutkia ennen työn aloittamista. Hän

katsoi myös, että sääntöjen 19 kohdan soveltaminen kantelijan tapaukseen ja komission päätös olla sallimatta puhelunvälittäjän työn jatkumista saattaisivat olla hallinnollisia epäkohtia.

Oikeusasiamies oli näin ollen sitä mieltä, että komission pitäisi harkita asiaankuuluvan korvauksen maksamista kantelijalle niistä aineellisista menetyksistä, jotka hänelle oli koitunut komission käytöksen vuoksi, ja ehdotti tämänsuuntaista sovintoratkaisua.

Komissio myönsi, että tarvittavat toimenpiteet sitä varten, että kantelijalle olisi voitu ilmoittaa puhelunvälittäjänä työskentelyn mahdottomuudesta, olisi voitu tehdä ennen heinäkuun 1. päivää 2003. Vaikka komissio ei yhtynyt oikeusasiamiehen näkemykseen mahdollisesta hallinnollisesta epäkohdasta, se suostui korvaamaan kantelijalle 1 000 euroa asianomaisen menettelyn puitteissa ja sovinnon eleenä.

Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle hyväksyvänsä komission tarjouksen, joten oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

ELÄKEOIKEUDET

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 2188/2003/OV Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, Kreikan kansalainen, oli työskennellyt komissiossa ylimääräisenä toimihenkilönä heinäkuusta 1965 joulukuuhun 1968 ja oli palannut sen jälkeen Kreikkaan. Vuonna 2002 Belgian kansallinen eläkekassa ilmoitti hänelle, että komissio ei ollut maksanut eläkemaksuja vuosilta 1967 ja 1968. Hänelle aiheutui tästä syystä ongelmia Kreikan sosiaalivakuutusorganisaation (IKA) hyväksymien eläkeoikeuksien osalta. Kantelija otti yhteyttä komissioon, joka ilmoitti, että hän oli vuosina 1967 ja 1968 ollut rekisteröitynä Kreikan eläkejärjestelmään liittyvään vapaaehtoiseen eläkesäästökassaan.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija vaati, että komissio myöntäisi velvollisuutensa vakuuttaa hänet Belgian eläkejärjestelmän mukaan koko sen kauden ajan, jonka hän oli työskennellyt ylimääräisenä toimihenkilönä.

Komissio totesi, ettei Belgian sosiaaliturvatoimistoon (ONSS) ollut maksettu mitään maksuja syyskuun 1966 jälkeen ja että kantelija oli siitä lähtien ollut vakuutettu Kreikan vapaaehtoisen vakuutuskassan piirissä. Komissio ilmoitti myös, että koska sillä ei enää ollut asianomaisia palkkaliuskoja, se ei pystynyt todistamaan, että se oli lopettanut henkilökohtaisen maksuosuuden vähentämisen kantelijan palkasta.

Oikeusasiamies totesi, että hyvän hallinnon periaatteiden mukaista olisi säilyttää eläkeoikeuksia koskevat arkistot luotettavasti pitkien ajanjaksojen ajan, jotta voidaan varmistaa, että henkilöt voivat nauttia ansaitsemistaan etuuksista. Komission toiminnassa ilmeni siten hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies ehdotti sovintoratkaisua, jonka mukaan komissio ryhtyisi tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että kantelija saa riittävät eläkeoikeudet koko siltä ajalta, jonka hän on työskennellyt komission palveluksessa. Komissio hyväksyi ehdotuksen ja ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli ottanut yhteyttä Belgian viranomaisiin marraskuussa 2004 sopiakseen, että maksut maksetaan koko kantelijan työsopimuskaudelta. Kantelija oli tyytyväinen tulokseen ja oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

POIKKEAMINEN HARJOITTELJOILLE ASETETUSTA IKÄRAJASTA

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 518/2004/MF Euroopan komissiota vastaan

Kantelijan mukaan komissio ei ollut vastannut hänen pyyntöönsä poiketa työharjoittelun hakijoille asetetusta 30 vuoden ikärajusta. Hän vaati, että hänen hakemuksensa hyväksytään.

Komission mukaan harjoittelutoimisto myönsi, että se oli vain ilmoittanut kantelijalle tämän hakemuksen hylkäämisestä ikärajan vuoksi. Tämä johtui siitä, että hylkäämisperusteet oli koodattu väärin uuteen tietokonejärjestelmään. Heti kun virhe tuli tietoon, kantelijalle lähetettiin kuitenkin uusi selvityskirje, jossa kerrottiin syyt siihen, miksi hänen ikärajasta poikkeamista koskevaan pyyntöönsä ei suostuttu. Syyt olivat seuraavat: i) kantelija ei antanut mitään tosiasiallisia, erityisiä tai perusteltavissa olevia syitä, joiden vuoksi poikkeusta pitäisi soveltaa, ii) kantelija ilmoitti osaavansa vain yhtä vierasta eurooppalaista kieltä (ranskaa), vaikka EU:n jäsenvaltioita edustavilta hakijoilta edellytetään vähintään kahden yhteisön kielen hyvää osaamista, ja iii) kantelija ilmoitti vain yhden pääosaston harjoitteluhakemuksessaan.

Oikeusasiamies esitti 29. huhtikuuta 2005 ehdotuksen sovintoratkaisuksi. Sen mukaan komissio arvioisi uudelleen kantelijan harjoitteluhakemuksen kolmen näkökohdan valossa. Ensinnäkin, kun otetaan huomioon komissiolle tapauksessa 2107/2002/(BB)PB esitetty suositusluonnos (ks. kohta 3.5.1 jäljempänä) ja komission päätös kumota harjoittelijoihin sovellettavat ikärajat, kantelijan iän ei pitäisi enää olla este hakemuksen hyväksymiselle. Toiseksi oikeusasiamies katsoi, että kantelijan huomautuksista ja hänen toimittamistaan asiakirjoista kävi ilmi, että hän osasi hyvin vähintään kahta yhteisön kieltä. Kolmanneksi oikeusasiamies totesi, ettei hän tiennyt mistään komission 7. heinäkuuta 1997 tekemään harjoitteluja koskevaan päätökseen sisältyvästä säännöstä, jonka mukaan hakijoiden pitäisi mainita tietty määrä pääosastoja, joihin he toivoivat pääsevänsä harjoittelemaan.

Komissio hyväksyi sovintoratkaisun ja ilmoitti poikkeuksellisesti ottavansa kantelijan hakemuksen automaattisesti huomioon valittaessa harjoittelijoita 1. maaliskuuta 2006 alkavalle työharjoittelukaudelle. Kantelijan nimi lisättäisiin näin ollen esivalinnan läpäisseiden hakijoiden luetteloon.

Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehen toimistolle, että hänen kanteluunsa oli hänen mukaansa löytynyt sovintoratkaisu. Oikeusasiamies päätti näin ollen tapauksen käsittelyn.

MARIE CURIE -STIPENDIN MAKSAMISEN VIIVÄSTYMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1772/2004/GG Euroopan komissiota vastaan

Kantelijalle myönnettiin Marie Curie -stipendi viidennestä tutkimuksen puiteohjelmasta. Komissio ja isäntäorganisaatio sopivat 24 kuukauden pituisesta stipendisopimuksesta. Kantelija jäi kyseisten 24 kuukauden aikana yhdeksän kuukauden äitiyslomalle ja pyysi loppuraportin jättämisen määräajan lykkäämistä. Isäntäorganisaatio ja komissio suostuivat tähän. Komission tekemän virheen vuoksi hanketta pidennettiin sopimusmuutoksella 35 kuukauteen 33 kuukauden sijaan. Hankkeen päätyttyä isäntäorganisaatio toimitti kantelijan loppuraportin ja pyynnön loppumaksusta, jonka summa oli 13 472 euroa. Summa maksettiin vasta 11 kuukautta myöhemmin, huolimatta kantelijan useista yhteydenotoista komissioon.

Kantelija väitti, että komissio ei ollut käsitellyt hänen loppuraporttiaan ja viimeistä maksupyyntöään asianmukaisesti ja ajallaan. Hän vaati, että komissio maksaa korkoa laillisen maksueräpäivän ja todellisen maksupäivän väliseltä ajalta.

Komissio myönsi, että tapaukseen liittyi useita epätavallisia väärinymmärryksiä ja virheitä. Se totesi kuitenkin, että sillä oli sopimus isäntäorganisaation eikä kantelijan kanssa. Komissio kertoi, ettei isäntäorganisaatio eikä kantelija ollut huomauttanut sopimusmuutoksessa olleista virheistä, että useat sopimusta hoitaneet virkamiehet olivat kyseisen kauden aikana lopettaneet työsuhteensa komissioon ja että isäntäorganisaatio oli useaan otteeseen jättänyt reagoimatta ja tekemättä yhteistyötä komission kanssa.

Oikeusasiamies oli sitä mieltä, ettei mikään näistä perusteluista ollut ensi näkemältä vakuuttava. Hän huomautti erityisesti, että koska isäntäorganisaation yleisenä käytäntönä näytti olevan maksujen suorittaminen vasta kun se oli saanut komissiolta tarvittavat varat, komission toiminta sen jättäessä varat maksamatta vaikutti väistämättä kantelijan etuihin.

Koska komission ja kantelijan välillä ei ollut suoraa sopimussuhdetta, viimeksi mainitulla ei periaatteessa ollut oikeutta vaatia viivästyskorkoa. Oikeusasiamies huomautti kuitenkin, että komission tekemät virheet ja se, että virheet oli oikaistu niin hitaasti, oli johtanut isäntäorganisaation maksujen huomattavaan viivästymiseen. Oikeusasiamies ehdottikin komissiolle, että se harkitsisi sovintoratkaisun aikaan saamiseksi kohtuullisen taloudellisen korvauksen tarjoamista kantelijalle komission virheistä aiheutuneiden kielteisten vaikutusten hyvittämiseksi.

Komissio vastasi, että eräät oikeusasiamiehen mainitsemat tekijät sekä tapaukseen liittyvät poikkeukselliset olosuhteet saivat sen ehdottamaan kantelijalle maksettavaksi 596,11 euron summaa, joka vastasi viivästyneestä maksusta kertynyttä korkoa.

Kantelija oli tyytyväinen tarjoukseen ja oikeusasiamiehen asiassa saamaan tulokseen. Oikeusasiamies päätti näin ollen tapauksen käsittelyn.

3.4 OIKEUSASIAMIEHEN KRIITTINEN HUOMAUTUS

3.4.1 Euroopan parlamentti

ASIAKIRJAN TUTUSTUTTAVAKSI ANTAMISEN VIIVÄSTYMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1756/2004/MF Euroopan parlamenttia vastaan

Kantelija väitti, että parlamentti ei ollut antanut hänelle Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetussa asetuksessa (EY) N:o 1049/2001¹⁴ säädetyssä määräajassa oikeutta tutustua nimittävän viranomaisen 19. marraskuuta 2003 tekemään päätökseen, jolla muutettiin erään hänen kollegansa työpaikkaa. Hän vaati, että parlamentti antaa hänen tutustua kyseiseen asiakirjaan.

Parlamentti totesi, että kantelijan tutustumispyyntöä ei ollut käsitelty asetuksen (EY) N:o 1049/2001 muodostamassa oikeudellisessa kehyksessä. Parlamentin virkamiehillä on erityisoikeudet tutustua erilaisiin tietolähteisiin, joten parlamentti on neuvonut hakijoita olemaan käyttämättä asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 asetettua menettelyä pyydettyä oikeutta tutustua aiemmin julkaistuihin asiakirjoihin. Oikeusasiamiehen pyydettyä lausunnon kantelusta parlamentti lähetti pyydetyn asiakirjan kantelijalle. Kantelijan pyynnön käsittelyssä ilmennyt epäjohtonmukaisuus johtui oikeudellisesta epävarmuudesta henkilöstösääntöjen, asetuksen (EY) N:o 1049/2001 ja tietosuojasta annetun asetuksen (EY) N:o 45/2001¹⁵ välisen hierarkian suhteen. Tarvittaviin toimenpiteisiin oli ryhdytty, jotta eri parlamentin yksiköt pystyisivät jatkossa käsittelemään nopeasti asiakirjojen tutustuttavaksi saamista koskevat pyynnöt.

Oikeusasiamies pani merkille, että kantelija oli lopulta saanut tutustua pyydettyyn asiakirjaan. Hän muistutti kuitenkin, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 7 artiklan 1 kohdassa vaaditaan, että asiakirjan tutustuttavaksi saamista koskeva hakemus käsitellään välittömästi. Hän huomautti, että kantelija oli 3. toukokuuta 2004 esitettyssä uudistetussa hakemuksessaan maininnut asetuksen (EY) N:o 1049/2001 pyyntönsä oikeudelliseksi perustaksi.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EYVL 2001, L 8, s. 1.

Oikeusasiamiehen mielestä parlamentin 9. elokuuta 2004 lähettämästä kirjeestä kävi selvästi ilmi, että se aikoi soveltaa asetusta (EY) N:o 1049/2001 kantelijan tapaukseen. Hän oli siksi sitä mieltä, että parlamentin olisi joko pitänyt käsitellä kantelijan 3. toukokuuta 2004 päivätty kirje asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisena uudistettuna hakemuksena tai selittää, minkä vuoksi kyseistä kirjettä pidettiin uutena tutustumispyyntönä. Oikeusasiamies pani merkille myös, että kantelijan uudistetun hakemuksen ja asianomaisten asiakirjan tutustuttavaksi saamisen välillä ehti kulua kolme kuukautta. Oikeusasiamies esittikin kriittisen huomautuksen.

Lisähuomautuksessaan oikeusasiamies totesi, että tarkoituksena ei ollut sulkea pois sitä mahdollisuutta, että parlamentti käsittelee virkamiesten esittämiä asiakirjoihin tutustumista koskevia pyyntöjä soveltamatta asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisia yleisön tutustuttavaksi saamista koskevia säännöksiä, ellei hakija ole selvästi ilmaissut toivovansa pyynnön käsittelemistä kyseisen asetuksen mukaisesti. Oikeusasiamiehen mielestä parlamentin pitäisi ratkaista tässä yhteydessä mahdollisesti ilmenevät ongelmat joko yleisellä tasolla tai saadessaan asiakirjoihin tutustumista koskevan pyynnön. Oikeusasiamiehen mielestä parlamentin pitäisi joka tapauksessa varmistaa, että virkamiesten tutustumispyyntöihin annetaan nopea vastaus. Oikeusasiamies ilmoitti luottavansa siihen, että parlamentti ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin käsitellessään virkamiesten esittämiä asiakirjoihin tutustumista koskevia pyyntöjä tulevaisuudessa.

TIEDUSTELUUN VASTAAMATTA JÄTTÄMINEN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 2038/2004/GG Euroopan parlamenttia vastaan

Kantelija väitti, että parlamentti ei ollut vastannut kahteen sähköpostitse lähetettyyn tiedusteluun, jotka koskivat parlamentin päätöslauselmaa ja jotka hän oli lähettänyt parlamentin sähköiseen «Civis»-osoitteeseen. Hän vaati saada vastauksen.

Parlamentti selitti, että sähköistä «Civis»-postilaatikkoon ei enää käytetty yleisön viestien vastaanottamiseen, vaan se oli korvattu tarkoitusta varten luodulla Internet-lomakkeella. Parlamentin mukaan vanhaan sähköpostiosoitteeseen kirjoittaneet saavat automaattisen viestin, jossa kehoitetaan käyttämään uutta lomaketta. Parlamentti totesi, että jos kantelija olisi käyttänyt lomaketta, hän olisi saanut vastauksen nopeasti.

Kantelija painotti, että hän ei ollut saanut vakiovastausta sähköpostiviesteihinsä. Oikeusasiamiehen yksiköt lähettivät testiviestejä «Civis»-postilaatikkoon, mutta eivät saaneet parlamentin mainitsemaa vakiovastausta.

Oikeusasiamies pyysi parlamentilta lisätietoja. Vastauksessaan parlamentti selitti, että ajankohtana, jolloin kantelija oli lähettänyt sähköpostiviestinsä, parlamentin sähköpostijärjestelmässä oli ei-toivotun mainosviestitulvan aiheuttamia vakavia ongelmia. Parlamentin mukaan «Civis»-postilaatikkoon saapui yli 300 000 sähköpostiviestiä, mikä oli lamaannuttanut sähköpostin hallintaohjelmaan ohjelmoidut ohjeet, joiden piti aktivoida automaattinen vastaustoiminto. Parlamentti lisäsi, että tilanne oli ratkaistu, kun uusi sähköpostiohjelma oli otettu käyttöön, ja vastausten järjestelmällinen lähetystoiminto toimi jälleen täydellisesti. Parlamentti kertoi myös, että automaattinen vastaus toimii vain, kun sähköpostiviestit tulevat muualta kuin Euroopan unionin toimielimiltä.

Oikeusasiamies huomautti, että parlamentti oli vastannut kantelijan sähköpostiviestiin lähes seitsemän kuukautta tiedustelun saatuaan ja yli kaksi kuukautta sen jälkeen, kun oikeusasiamies oli ilmoittanut parlamentille kantelijan tapauksesta. Oikeusasiamiehen mielestä tämä oli ehdottomasti enemmän kuin mitä voitiin pitää kohtuullisena aikana kyseisenlaisiin tiedusteluihin vastaamiseksi. Oikeusasiamies ymmärsi, että parlamentin mainitsemat tekniset ongelmat ovat voineet aiheuttaa viivästyksiä, joista asianomaista toimielintä tai laitosta ei voida pitää vastuullisena. Hän huomautti kuitenkin, että vielä ongelman ratkaisemisen jälkeenkin oli tarvittu lähes viisi kuukautta (ja kantelu oikeusasiamiehelle) ennen kuin kantelijan tiedusteluun vastattiin. Oikeusasiamies huomautti myös, että parlamentti ei ollut tiedottanut kantelijalle teknisistä ongelmista eikä ollut pahoitellut tapahtunutta. Oikeusasiamies päättikin tapauksen käsittelyn esittämällä kriittisen huomautuksen.

3.4.2 Euroopan unionin neuvosto

OIKEUS TUTUSTUA YHTEISTÄ ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIikkaa KOSKEVIIN ASIAKIRJOIHIN

Yhteen veto päätöksestä kanteluun 1875/2005/GG Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Kantelija pyysi neuvostolta lupaa saada tutustua kaikkiin asiakirjoihin, jotka liittyvät neuvotteluihin EU:n jäsenvaltioiden välisestä sopimuksesta, joka koskee Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa konfliktintorjunta- ja kriisinhallintatehtävissä toimivan sotilas- ja siviilihenkilöstön asemaa, ja sen allekirjoittamiseen. Kantelija pyysi myös täydellistä luetteloa niistä arkaluonteisista asiakirjoista, joihin neuvosto ei mahdollisesti antaisi tutustua.

Neuvosto myönsi oikeuden tutustua neljään valmisteluasiakirjaan osittain. Uudistetussa hakemuksessaan kantelija ilmoitti, että kun otetaan huomioon sopimuksen soveltamisala, se, että sopimuksen laatimisprosessiin on kulunut yli kaksi vuotta, ja neljän osittain tutustuttavaksi annetun valmisteluasiakirjan numerot, voitiin olettaa, että neuvoston hallussa oli muutakin kuin vain kyseiset neljä asiakirjaa. Neuvosto vastasi, että muita asiaan liittyviä asiakirjoja ei ollut löytynyt. Numerointijärjestelmässä olevat aukot johtuivat siitä, että sisäisiä asiakirjoja oli julistettu mitättömiksi ja ne oli hylätty laatimisen aikana.

Kantelija väitti, että neuvoston kanta, jonka mukaan asiaankuuluvia asiakirjoja oli vain neljä, oli ilmeisen epäuskottava. Hän korosti, että hänen oli annettu tutustua asiakirjaan, jota neuvosto ei ollut maininnut, kun hän oli esittänyt erillisen pyynnön tiedonvälityksen vapautta koskevan kansallisen lainsäädännön nojalla.

Neuvosto totesi, että tarkempien tutkimusten jälkeen se pystyi nyt vahvistamaan, että kyseisestä asiakirjasta oli todellakin laadittu kymmenen versiota. Neuvosto selitti, että puuttuvia versioita ei ollut ladattu sen sähköiseen rekisteriin, vaan niitä oli säilytetty asiasta vastaavassa yksikössä. Koska asiakirjojen sähköisestä rekisteröimisestä ja hyväksymisestä ei ollut todisteita, niitä oli pidetty mitättöminä. Neuvosto pahoitteli tätä toimistotyössä tapahtunutta virhettä. Se painotti kuitenkin, että sen sisäiset asiakirjojen rekisteröimistä koskevat säännöt olivat tällä välin muuttuneet, ja nyt kyseisenlaiset asiakirjat rekisteröidään automaattisesti. Neuvosto antoi sisäiset asiakirjat tutustuttavaksi kokonaan tai osittain.

Oikeusasiamies ei käsittänyt, miksei kadonneita asiakirjoja havaittu heti alussa tai ainakin kantelijan esitettyä uudistetun hakemuksensa. Oikeusasiamiehen mielestä neuvoston ilmoitus, jonka mukaan tarkistettut versiot oli julistettu mitättömiksi ja hylätty laatimisvaiheessa, oli harhaanjohtava, koska siitä sai sellaisen virheellisen käsityksen, ettei asiakirjoja ollut koskaan levitetty. Silti kyseisten asiakirjojen kansilehden perusteella oli selvää, että ne oli tarkoitettu levitykseen.

Oikeusasiamiehen mielestä kyseessä oli vakavampi ongelma kuin vain «toimistotyössä tapahtunut virhe». Hän katsoi kuitenkin neuvoston mainitsemien uusien sisäisten sääntöjen merkitsevän sitä, että tapauksessa havaitun kaltaiset ongelmat eivät enää toistuisi. Hän esittikin kriittisen huomautuksen käsiteltävänä olevasta tapauksesta.

Neuvosto ilmoitti myös, ettei kantelijan pyytämää luetteloa arkaluonteisista asiakirjoista ollut olemassa. Oikeusasiamies huomautti, että neuvosto ilmoitti tämän asian ensimmäistä kertaa käsiteltävänä olevan kantelun yhteydessä antamassaan lausunnossa. Hän esittikin lisähuomautuksen, jossa ilmoitti, että neuvoston olisi hyvä antaa tulevaisuudessa tällainen tieto hakijoille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

3.4.3 Euroopan komissio

RIKKOMISMENETTELYN KESTO JA OIKEUS TUTUSTUA ASIAKIRJOIHIN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2229/2003/MHZ Euroopan komissiota vastaan

Kantelija väitti muun muassa, että komissio oli turhaan viivytännyt päätöstään kantelusta, joka liittyi rikkomismenettelyn käynnistämiseen Espanjan viranomaisia vastaan asiassa, joka koski jätteiden käsittelykeskuksen rakentamista San Roman de la Vegaan. Kantelija väitti myös, että komissio oli jättänyt vastaamatta hänen uudistettuun hakemukseensa saada tutustua päätökseen, jolla aloitettiin rikkomisesta johtuva menettely Espanjaa vastaan, ja Espanjan viranomaisille esitettyyn viralliseen huomautuskirjeeseen.

Komissio pahoitteli, että kantelijan uudistettuun hakemukseen ei ollut vastattu, ja selitti sen johtuneen hallinnollisesta virheestä. Komissio ilmoitti, että hiljattain käyttöön otetun kirjeenvaihdon sähköisen valvontajärjestelmän avulla vastaavat virheet voitaisiin välttää tulevaisuudessa. Komissio katsoi kuitenkin, että sillä oli oikeus kieltää tutustumisoikeus tarkastus-, tutkimus- ja tilintarkastustoimien tarkoitusten suojaamiseksi (Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001¹⁶ 4 artiklan 2 kohta). Komission mukaan virallisen huomautuksen tutustuttavaksi antaminen olisi yleisen edun kannalta jopa vieläkin vahingollisempaa, koska kantelija aikoi käyttää ilmoitusta kansallisissa tuomioistuimissa käytävissä oikeudenkäynneissä. Oikeusasiamies ei hyväksynyt tätä perustelua. Hän totesi, että kansallisissa tuomioistuimissa käytävät oikeudenkäynnit ovat tärkeitä keinoja, joita kansalaiset voivat käyttää yhteisön oikeuden nojalla heille kuuluvien oikeuksien suojaamiseen. Oikeusasiamies huomautti käsiteltävänä olevaan tilanteeseen liittyen, että yhteisön lainsäätäjä oli erikseen säätänyt tavaroiden vapaan liikkuvuuden osalta, että kenellä tahansa oli oikeus saada jäljennös komission jäsenvaltiolle esittämästä huomautuksesta, joka koskee estettä tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle, ja että yksi tämän säännöksen vaikutuksista oli nimenomaan helpottaa yksityishenkilöiden mahdollisuuksia nostaa kanteita kansallisissa tuomioistuimissa. Oikeusasiamies ei siksi ollut vakuuttunut siitä, että komissiolla olisi muissa olosuhteissa oikeus vedota perusteluihin, joissa viitataan kielteisesti kansallisissa tuomioistuimissa käytäviin oikeudenkäynteihin. Hän katsoi kuitenkin, että komissio saattoi oikeuskäytännön perusteella olla perustellusti sitä mieltä, että päätös olla ilmaisematta asiakirjojen sisältöä oli oikeutettu. Hallinnollista epäkohtaa ei siten todettu kantelun tämän osan suhteen.

Menettelyn kestosta oikeusasiamies totesi, että komission tutkinta oli kestänyt hieman alle kolme vuotta. Koska komission lausunnossa mainittiin vain yleisiä viivästyttäviä tekijöitä, kuten suuri työmäärä, oikeusasiamiehen mielestä se ei ollut antanut riittävän tyhjentävää selitystä tutkinnan pituudesta. Asiasta esitettiinkin kriittinen huomautus.

Myöhemmin komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se pyrki antamaan täsmällisemmän selvityksen, jos vastaavia tapauksia tulisi eteen tulevaisuudessa.

APURAHOJA KOSKEVIEN TARVITTAVIEN NEUVOJEN ANTAMATTA JÄTTÄMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2411/2003/MHZ Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa rekisteröity kansalaisjärjestö, väitti muun muassa, että komission poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevan AGIS-

¹⁶

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

puiteohjelman yhteydessä toteuttama rahoitusmenettely on liian monimutkainen ja vaikeaselkoinen. Kantelijan mukaan komissio oli vaatinut siltä kalliita ja aikaa vieviä toimintoja, jotta se saattoi täyttää muodolliset hyväksymisperusteet, vaikka komissio oli tiennyt alusta alkaen, ettei kantelija voinut täyttää yhtä kelpoisuusperustetta, jonka mukaan hankkeessa piti olla mukana kumppaniorganisaatioita. Se vaati, että komissio korvaisi menetykset, jotka sille aiheutui pyrkimyksistä noudattaa muodollisia hyväksymisperusteita.

Komission mukaan suuressa osassa AGIS-ohjelman hakemuksia oli puutteita ehdotuspyynnössä asetettuihin vaatimuksiin nähden. Se myönsi, että yhden ainoan hakulomakkeen käyttäminen kahdenlaisten apurahojen hakemiseen oli saattanut osaltaan aiheuttaa näitä puutteita. Tämän vuoksi ja koska kantelijan hanke oli näyttänyt sopivan poliittiseen painopisteeseen, joka oli tukipalvelujen kehittäminen perusoikeuksien alalla, ehdotus oli läpäissyt esivalinnan. Kun kantelijan toiminta-apurahahakemus ei ollut valmistunut määräaikaan mennessä, komissio oli ehdottanut kantelijalle, että se muuttaisi hakemustaan ja hakisi sen sijaan hankeapurahaa. Koska kantelija ei kuitenkaan ollut liittänyt hakemukseensa muun muassa ilmoitusta kumppaneista, komissio ei valinnut sen ehdotusta.

Oikeusasiamies piti valitettavana sitä, että AGIS-ohjelman hakumenettely oli nähtävästi aiheuttanut hankaluuksia. Hän pani kuitenkin merkille, että komissio oli myöntänyt nämä vaikeudet ja ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin. Hän katsoi myös, että komissio oli antanut uskottavan selityksen siitä, miksi se oli neuvonut kantelijaa hakemaan hankeapurahaa toiminta-apurahan sijasta.

Oikeusasiamies muistutti kuitenkin, että hyvän hallinnon periaatteiden mukaan virkamies neuvoo tarvittaessa yleisölle, miten hänen toimialaansa kuuluva asia tulee hoitaa ja miten asian käsittelyssä kannattaa edetä. Hänen mielestään komission olisi pitänyt käsiteltävänä olevassa tilanteessa varmistaa, että kantelijalle annettu neuvo soveltui hänen nimenomaiseen tilanteeseensa. Se, että komissio ei ollut kiinnittänyt kantelijan huomiota perustavanluonteiseen kelpoisuusperusteeseen eli kumppaniorganisaatioita koskevaan vaatimukseen, oli siten hallinnollinen epäkohta.

Kantelijan korvausvaatimusta oikeusasiamies kommentoi toteamalla, että kantelija ei ollut ilmaissut vaadettua määrällisesti eikä ollut esittänyt todisteita menetyksistään. Hän olikin sitä mieltä, että jos kantelija halusi jatkaa asiansa ajamista, sen pitäisi kääntyä suoraan komission puoleen ja vaatia korvausta oikeusasiamiehen havaitseman hallinnollisen epäkohdan perusteella.

TIETOSUOJAA KOSKEVIEN TIETOJEN ANTAMATTA JÄTTÄMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 224/2004/PB Euroopan komissiota vastaan

Kantelun aiheena oli komission Kööpenhaminan edustuston vastaus kantelijan tiedusteluun häneen liittyvien tietojen käsittelystä. Edustusto oli soittanut kantelijalle 10. kesäkuuta 2003 asiakirjojen saamista yleisön tutustuttavaksi koskevan pyynnön yhteydessä. Kantelija tiedusteli samana päivänä edustustolta, miten se oli saanut hänen puhelinnumeronsa. Edustusto ilmoitti 13. kesäkuuta 2003, että kantelija oli ilmoittanut puhelinnumeronsa Euroopan oikeusasiamiehelle esittämänsä aiemman kantelun yhteydessä. Kantelija pyysi 14. kesäkuuta 2003 edustustolta tarkempia tietoja hänen henkilötietojensa käsittelystä. Hänen tiedustelunsa perustui Tanskan lainsäädäntöön, jolla pannaan täytäntöön tietosuojaa koskeva direktiivi 95/46/EY¹⁷ ja joka sisältää pääpiirteittäin samat vaatimukset kuin tietosuojaa koskevan asetuksen (EY) N:o 45/2001¹⁸ 13 artikla.

Oikeusasiamiehen tutkimuksessa kävi ilmi seuraavia seikkoja: Komission edustusto ei ollut ilmoittanut kantelijalle, oliko 10. kesäkuuta 2003 tehdyssä yhteydenotossa käytetty puhelinnumero

17

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EYVL 1995 L 281, s. 31.

18

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelystä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EYVL 2001, L 8, s. 1.

rekisteröity vaiko ei. Komissio selvensi vasta oikeusasiamiehelle antamassaan lausunnossa, ettei puhelinnumeroa ollut rekisteröity mihinkään. Lisäksi kävi ilmi, että kun edustusto ilmoitti kantelijalle 27. elokuuta 2003 virheellisestä puhelinnumerosta, joka oli ollut rekisteröity hänen nimensä yhteyteen ja joka oli myöhemmin poistettu, se ei ollut kertonut, milloin numero oli rekisteröity tai milloin se oli poistettu. Lisäksi edustuston 27. elokuuta 2003 kantelijalle lähettämästä kirjeestä kävi selvästi ilmi, että sen aikaisempi 1. heinäkuuta 2003 päivätty kirje, jossa se oli todennut, ettei komission Tanskan-edustusto ollut aiemmin rekisteröinyt muita henkilötietoja kantelijan nimen yhteyteen, ei pitänyt paikkaansa, sillä kirjeessä ei mainittu virheellistä, rekisteröityä puhelinnumeroa. Näiden havaintojen perusteella oikeusasiamies katsoi, että edustusto ei ollut antanut asetuksen (EY) N:o 45/2001 13 artiklassa vaadittua paikkansapitävää ja ymmärrettävää tietoa. Tämä oli hallinnollinen epäkohta, jonka johdosta oikeusasiamies esitti kriittisen huomautuksen. Oikeusasiamies ilmoitti Euroopan tietosuojavaltuutetulle tästä päätöksestä, johon sisältyy myös joitakin yleisiä huomioita oikeusasiamiehen aikomuksista toimittaa tietoa ja kuulla tietosuojavaltuutettua tietosuojaan liittyvien kanteluiden käsittelyn yhteydessä.

Huomautus

Komissio ilmoitti myöhemmin pahoittelevansa, että asetuksen (EY) N:o 45/2001 13 artiklaa oli rikottu kyseisessä tapauksessa. Sen mukaan komission Tanskan edustustolle muistutettaisiin siitä, että tietosuojasääntöjä on aina noudatettava.

GALILEI-HANKKEEN MAKSUOSUUDEN SUORITTAMISEN VIIVÄSTYMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 530/2004/GG Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on pieni saksalainen yritys, oli «Galileon» eli maailmanlaajuista satelliittinavigointijärjestelmää koskevan eurooppalaisen aloitteen valmisteluanalyysin suorittamista varten perustetun «Galilei»-hankkeen alihankkija. Kantelijan mukaan kustannusselvitysten toimittamisen ja maksun suorittamisen väliset viiveet johtuivat pääasiassa komissiosta eivätkä hankkeessa mukana olleista välikäsistä. Se valitti myös, että komissio ei ollut maksanut takuusummaa, joka oli määrä pidättää hankkeen loppuarvioinnin valmistumiseen saakka. Kantelijan mukaan summa oli lähes 13 000 euroa. Tilanne oli aiheuttanut sille vakavia rahoitusongelmia. Kantelija vaati, että takuusumma vapautettaisiin ja että sille maksettaisiin viivästyskorkoa myöhästyneistä maksuista.

Komissio väitti, että kustannusselvityksen toimittamisen ja alihankkijalle osoitetun maksun suorittamisen välillä saattoi normaalistikin kulua 240 päivää, kun otetaan huomioon hankkeen rakenne, ja että kantelija oli sopimusta allekirjoittaessaan suostunut siihen, että 15 prosenttia summasta pidätetään takuuna siihen asti, kunnes kaikki hankkeen osatekijät on toimitettu komissiolle ja se on hyväksynyt ne.

Oikeusasiamiehen mukaan kahteen kustannusselvitykseen liittyi viiveitä. Hänen mielestään komissio ei myöskään ollut vastannut riittävän tyhjentävästi kantelijan takuusummaa koskevaan väitteeseen. Hän ehdotti sovintoratkaisua, jonka mukaan komissio harkitsisi uudelleen takuusumman vapauttamista ja korkojen maksamista.

Vastineessaan komissio viittasi hankkeen erityisen monimutkaiseen rakenteeseen, jossa oli mukana yli 90 toimeksisaajaa ja alihankkijaa. Se pahoitteli viivästymisiä, mutta totesi, ettei niitä voitu pitää kovin merkittävinä. Komissio väitti myös, ettei loppusumman ennaikainen maksaminen joillekin tärkeimmille toimeksisaajille olisi johdonmukaista sen kanssa, että kaikki toimeksisaajat ovat yhteisesti vastuussa Galilei-apurahasopimuksesta.

Oikeusasiamies huomautti, ettei mikään antanut viitteitä siitä, etteikö komissio olisi tiennyt sopimuksen monimutkaisen luonteen jo silloin, kun se sitoutui suorittamaan maksut tietyn ajan kuluessa. Vaikka viiveet olivat suhteellisen pieniä, ne muodostivat hallinnollisen epäkohdan.

Takuusumman osalta oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komissiolle oli täydet oikeudet – ja jopa velvollisuus – ryhtyä toimenpiteisiin yhteisön taloudellisten etujen suojaamiseksi tehtäessä

alihankintasopimuksia. Hän ei kuitenkaan ollut vakuuttunut siitä, etteikö komissio olisi voinut maksaa summaa kantelijalle, ottaen huomioon, ettei komissio ollut epäillyt kantelijan työn laatua tai sen ilmoittamien kustannusten todenperäisyyttä. Koska komissio kuitenkin oli tällä välin maksanut summan, tapauksen tätä osaa ei ollut aiheellista tutkia enempää.

Oikeusasiamiehen mukaan sopimusjärjestelyjen rakenne oli käsiteltävänä olevassa tapauksessa sellainen, että oli erittäin epätodennäköistä, että komissio joutuisi koskaan maksamaan korkoa, vaikka maksuja alihankkijoille ei suoritettaisi ajallaan. Oikeusasiamies esitti komissiolle suositusluonnoksen, jonka mukaan sen pitäisi maksaa kantelijalle korvausta.

Komissio hylkäsi suositusluonnoksen sillä perusteella, että se ei ollut vaatinut toimeksisaajia käyttämään tiettyä alihankintasopimusmallia ja että kantelija olisi siten voinut neuvotella koronmaksua koskevista erityisehdoista välittäjäosapuolen kanssa. Oikeusasiamiehen mielestä ei ollut kovin todennäköistä, että kantelijan kaltainen pieni tai keskisuuri yritys voisi vaatia muutoksia mallisopimuksen ehtoihin. Koska tätä mahdollisuutta ei kuitenkaan voitu sulkea pois, oikeusasiamies ei voinut pitäytyä aiemmassa päätelmässään koronmaksusta.

Oikeusasiamies totesi kuitenkin, että pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on harvoin realistiset mahdollisuudet osallistua tämänkaltaisiin hankkeisiin. Hän esittikin lisähuomautuksen, jonka mukaan komission pitäisi harkita yleisten sopimuskäytäntöjensä muuttamista siten, että toimeksisaajille maksetaan automaattisesti korkoa summista, jotka kuuluvat tehtävänsä asianmukaisesti hoitaneille alihankkijoille. Oikeusasiamiehen mukaan tällainen muutos olisi tervetullut osoitus komission halusta ottaa huomioon pienten ja keskisuurten yritysten edut.

Huomautus

Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle panneensa kriittisen huomautuksen ja lisähuomautuksen merkille ja että se yrittäisi tulevissa sopimus pohjissa ottaa pk-yritysten edut huomioon, sikäli kuin se ei ole ristiriidassa yhteisön taloudellisten etujen ja voimassa olevien säädösten kanssa.

KOMISSION TAPA KÄSITELLÄ TARJOUSPYYNTÖMENETTELYÄ

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 538/2004/TN Euroopan komissiota vastaan

Komissio hylkäsi kantelijan yrityksen erään tarjouspyynnön yhteydessä esittämän tarjouksen. Kantelija väitti muun muassa, että komissio lähetti hämmentäviä viestejä, joissa esitettiin keskenään ristiriitaisia syitä tarjouksen hylkäämiselle. Kantelija kysyi myös, miksi hän ei ollut saanut erästä komission kirjettä faksilla. Kantelija selitti lisäksi kuulleensa, että yksi hyväksytyistä tarjouksista oli tarjouspyynnössä esitetyn vaatimuksen vastaisesti toimitettu vain yhtenä alkuperäiskappaleena ilman jäljennöksiä.

Komissio kertoi toimittaneensa vastaukseksi kantelijalta saatuun viestiin lisätietoja syistä, joiden vuoksi kantelijan tarjous hylättiin. Se ilmoitti, ettei se ole velvollinen lähettämään kirjeitä faksilla, mutta yleensä se tekee niin, ja että sen sisäisten sääntöjen (julkisia hankintamenettelyjä koskeva käsikirja) mukaan sen ei tarvitse hylätä tarjousta, jota ei ole toimitettu kolmena kappaleena.

Oikeusasiamies pani merkille, että kantelija oli kirjoittanut komissiolle kiistääkseen komission esittämät perusteet tarjouksen hylkäämiselle ja että komissio oli vastauksessa esittänyt uusia syitä tarjouksen hylkäämiselle mainitsematta, että kyseiset syyt täydensivät ensimmäisessä kirjeessä mainittuja syitä. Komissio ei myöskään ollut huomionnut kantelijan yritystä kiistää ensin mainitut tarjouksen hylkäämisen perusteet tai ei ainakaan vastannut siihen. Oikeusasiamiehen mielestä komissio ei siten ollut vastannut kantelijan kirjeeseen mahdollisimman kattavasti ja tarkasti, kuten eurooppalainen hyvän hallintotavan säännöstö edellyttää. Oikeusasiamies esittikin kriittisen huomautuksen.

Oikeusasiamies esitti myös kaksi lisähuomautusta. Ensimmäisessä ehdotettiin, että komissio harkitsisi tarjousten arviointia koskevien kirjeiden faksilla lähettämiseen sovellettavien menettelyjensä virallistamista ja selkiyttämistä. Toisessa huomautettiin, että julkisia hankintamenettelyjä koskevan käsikirjan kohta 10.5 ei vastannut käsiteltävänä olevan tarjouspyynnön sananmuotoa, jonka mukaan tarjouksia, joita ei ole toimitettu yhtenä allekirjoitettuna alkuperäiskappaleena ja kahtena jäljennöksenä, ei oteta huomioon. Jotta mahdolliselta epäoikeudenmukaiselta kohtelulta vältyttäisiin tulevaisuudessa, oikeusasiamies ehdotti, että komissio tarkastelisi, mikä on käsikirjan ja tarjouspyyntöjen suhde toimitettavaksi vaadittavien tarjouskappaleiden lukumäärän osalta.

Huomautus

Kriittiseen huomautukseen antamassaan vastineessa komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että vaikka se mielestään oli noudattanut oikein asiaan sovellettavia menettelytapasääntöjä, se myönsi, että periaatteessa kirjeenvaihdon pitäisi olla mahdollisimman kattavaa ja että tässä olisi vielä parantamisen varaa. Ensimmäisestä lisähuomautuksesta komissio totesi, että sääntöä, jonka mukaan hylätyille tarjouksentekijöille ilmoitetaan asiasta kirjeitse, faksilla tai sähköpostilla, sovelletaan vain ensimmäiseen ilmoitukseen, kun taas myöhempien viestien kiireellisyyden hankintaviranomainen arvioi tapauskohtaisesti. Toisesta lisähuomautuksesta komissio totesi, että käsikirjassa asetetaan yleiset säännöt, mutta hankintaviranomaisella on oikeus asettaa yksityiskohtaisia tarjousten lukumäärää ja muotoa koskevia sääntöjä. Sitä, ovatko tarjoajat noudattaneet kyseisiä sääntöjä, on arvioitava varainhoitoasetuksen 89 artiklan mukaisesti suhteellisuuden, yhdenvertaisen kohtelun, syrjimättömyyden ja mahdollisimman laajan kilpailun periaatteiden valossa.

PUOLUSTAUTUMISOIKEUS HALLINNOLLISSssa TUTKINNASSA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 620/2004/PB Euroopan komissiota vastaan

Komission virkamies oli jättänyt valituksen, jossa väitettiin kantelijan, joka myös on komission virkamies, syyllistyneen ahdisteluun. Komissio asetti tutkintaryhmän suorittamaan väitteen hallinnollista tutkintaa. Tutkinta suoritettiin ajankohtana, jolloin ei ilmeisesti ollut käytössä minkäänlaisia kirjallisia sääntöjä kyseisenlaisen tutkinnan suorittamisesta.

Tutkintaryhmä päätteli tutkintaraportissa, että kantelijan suorittamasta ahdistelusta oli todisteita. Raportin seurauksena ehdotettiin, että kantelijalle annetaan sellainen varoitus, joka liitettäisiin kantelijan tietoihin. Lisäksi komission lausunnosta kävi ilmi, että asianomainen pääjohtaja ottaisi ja ottikin tutkintaraportin tulokset huomioon päättäessään, pitäisikö kantelijaa vastaan ryhtyä kurinpitotoimiin.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti muun muassa, että hallinnollisen tutkinnan suorittanut ryhmä ei ollut kunnioittanut hänen puolustautumisoikeuttaan.

Oikeusasiamies totesi, että puolustautumisoikeus on yhteisön oikeuden yleinen periaate, jota on noudatettava, vaikka sitä ei erikseen vaadittaisikaan.

Oikeusasiamies katsoi, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa piti soveltaa oikeutta tulla kuulluksi. Se ei kuitenkaan edellyttänyt, että kaikki tutkijoiden käytössä oleva materiaali olisi pitänyt toimittaa kantelijalle, kunhan kantelijalle ilmoitetaan ennen tutkintaraportin valmistumista tutkijoiden alustavista tosiasiallisista havainnoista ja asiaan liittyvän todistusaineiston sisällöstä ja hänelle annetaan kohtuulliset mahdollisuudet kommentoida niitä.

Kävi ilmi, että tutkintaryhmä oli tosiasiaa laatinut raportin ja toimittanut sen asianomaiselle pääjohtajalle ilmoittamatta kantelijalle alustavista tuloksista ja todisteista, joihin ne perustuivat, ja antamatta hänelle kohtuullista tilaisuutta kommentoida niitä. Oikeusasiamiehen mielestä kantelijan puolustautumisoikeutta ei siten ollut kunnioitettu, mikä oli hallinnollinen epäkohta.

KALASTUSOIKEUDET AZOREIDEN VESILLÄ

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1273/2004/GG Euroopan komissiota vastaan

Kantelun aiheena oli, missä määrin kalastus oli sallittu ennen elokuun 1. päivää 2004 Azoreiden aluevesillä eli Portugalille kuuluvaa Azoreiden saaristoa ympäröivillä vesillä. Portugalin liittyttyä Euroopan yhteisöihin vuonna 1986 Azoreiden vesillä harjoitettavaan kalastukseen sovellettiin eräitä siirtymämääräyksiä. Määräyksillä, joista merkittävin vahvistettiin lopulta neuvoston asetuksilla (EY) N:o 685/95¹⁹ ja 2027/95²⁰, säilytettiin Portugalin oikeus kalastaa Azoreiden vesillä.

Neuvoston asetuksella (EY) N:o 1954/2003²¹, joka tuli voimaan 14. marraskuuta 2003, kumottiin asetuksilla (EY) N:o 685/95 ja N:o 2027/95 luotu vanha Azoreiden vesien kalastusoikeusjärjestelmä. Asetuksen 11 artiklassa säädetään, että viimeistään heinäkuun 31. päivänä 2004 annetaan asetus, jossa vahvistetaan vuosittainen pyyntiponnistuksen enimmäistaso kunkin jäsenvaltion ja kunkin kalastuksen osalta. Asetus hyväksyttiin 19. heinäkuuta 2004 ja se tuli voimaan 5. elokuuta 2004. Asetuksen 15 artiklan mukaan asetukset (EY) N:o 685/05 ja N:o 2027/95 kumottiin 11 artiklan mukaisen asetuksen voimaantulopäivästä lähtien tai 1. päivästä elokuuta 2004, sen mukaan, kumpi päivä on aikaisempi.

Kyse oli siis siitä, kumottiinko vanha järjestelmä 14. marraskuuta 2003, kun asetus (EY) N:o 1954/2003 tuli voimaan, vai 1. elokuuta 2004, joka mainitaan asetuksen (EY) N:o 1954/2003 15 artiklassa.

Tammikuussa 2004 Azoreiden vesillä havaittiin espanjalaisia kalastusaluksia. Espanjan viranomaiset olivat sitä mieltä, että se oli laillista, sillä vanha järjestelmä oli kumottu 14. päivästä marraskuuta 2003.

Azoreiden aluehallinto teki Espanjasta komissiolle kantelun, jossa väitettiin, että espanjalaisten kalastusalusten toiminta oli asetusten (EY) N:o 685/95 ja N:o 2027/95 vastaista.

Kantelija, joka on portugalilainen Euroopan parlamentin jäsen, pyysi komissiolta selvennystä asiaan. Komissio ilmoitti lopulta, että se yhtyi Espanjan tulkintaan asetuksesta (EY) N:o 1954/2003.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että komissio oli syyllistynyt oikeudelliseen virheeseen ja että sen kanta oli ollut epäjohtonmukainen.

Oikeusasiamies muistutti, että hallinnon pitäisi hyvän hallintotavan mukaan välttää oikeudellisia virheitä ja epäjohtonmukaisuuksia julkisissa lausunnoissaan sekä myöntää ja oikaista mahdollisesti sattuneet virheet. Hän pani merkille, että komissio tulkitsi asianomaisia sääntöjä siltä pohjalta, että jos kaksi säädöstä on keskenään ristiriidassa, viimeksi annettu otetaan huomioon (*lex posterior derogat legi priori*). Oikeusasiamiehen mielestä tämän oikeudellisen maksiimin soveltaminen on oikeutettua, jos kaksi edellytystä täyttyy: i) uudempi säädös on ristiriidassa aiemman kanssa ja ii) lainsäätäjä ei ole ratkaissut kahden säädöksen välistä suhdetta muulla tavalla. Oikeusasiamies huomautti, että ensimmäinen ehto täyttyi käsiteltävänä olevassa tapauksessa. Asetukseen (EY) N:o 1954/2003 sisältyy kuitenkin erillinen säännös siitä, minä päivänä asetukset (EY) N:o 685/95 ja N:o 2027/95 kumotaan, eikä kyseinen päivä ole 14. marraskuuta 2003. Oikeusasiamies katsoi, että säännöksen loogisin tulkinta on se, että lainsäätäjän tarkoituksena ei ollut kumota vuoden 1995 asetuksia välittömästi, vaan vasta sitten, kun «11 artiklan mukainen asetus» olisi annettu tai sen jälkeen, kun sen antamisen mahdollistava riittävän pitkä kausi olisi kulunut; tämän kauden päättymispäiväksi lainsäätäjä vahvisti elokuun 1. päivän 2004. Oikeusasiamiehen mielestä tämän tulkinnan vahvasti asetuksen sananmuoto ja rakenne ja se sopi yhteen myös asetuksen (EY) N:o 1954/2003 15 artiklan tarkoituksen kanssa.

¹⁹ Neuvoston asetus (EY) N:o 685/95, annettu 27 päivänä maaliskuuta 1995, tiettyjä yhteisön kalastusalueita ja kalakantoja koskevasta pyyntiponnistusten hallinnosta, EYVL 1995 L 71, s. 5.

²⁰ Neuvoston asetus (EY) N:o 2027/95, annettu 15 päivänä kesäkuuta 1995, tiettyjä yhteisön kalastusalueita ja kalakantoja koskevasta pyyntiponnistusten hallintojärjestelmästä, EYVL 1995 L 199, s. 1.

²¹ Neuvoston asetus (EY) N:o 1954/2003, annettu 4 päivänä marraskuuta 2003, tiettyjä yhteisön kalastusalueita ja kalavaroja koskevan pyyntiponnistuksen hallinnoinnista, asetuksen (ETY) N:o 2847/93 muuttamisesta sekä asetusten (EY) N:o 685/95 ja (EY) N:o 2027/95 kumoamisesta, EUVL 2003 L 289, s. 1.

Oikeusasiamies pani merkille myös, että komissio oli itsekin 3. helmikuuta 2004 antamassaan lainsäädäntöehdotusta koskevassa selittävässä muistiossa vahvistanut, että asetuksia (EY) N:o 685/95 ja N:o 2027/95 ei ollut vielä kumottu.

Näissä olosuhteissa oikeusasiamies oli sitä mieltä, että komission tulkinta asetuksesta (EY) N:o 1954/2003 oli virheellinen ja ristiriidassa 3. helmikuuta 2004 annetun selittävän muistion kanssa.

OIKEUS TUTUSTUA KIINASSA TEHTYÄ SOPIMUSTA KOSKEVIIN ASIAKIRJOIHIN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1368/2004/GG Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on saksalainen yritys, kuului konsortioon, jonka kanssa komissio oli tehnyt palvelusopimuksen kahden EU-asiantuntijan, apulaisjohtajan ja rahoitus-/hallintojohtajan, palkkaamiseksi Kiinassa toteutettavaan ympäristöhankkeeseen. Kantelijan palveluksessa työskentelevä asiantuntija nimitettiin rahoitus-/hallintojohtajaksi, ja hänet nimitettiin lopulta vara-apulaisjohtajaksi sopimukseen tehdyllä lisäyksellä. Kaksi vuotta myöhemmin komission Beijingin lähetystö ilmoitti konsortiolle, että se oli päättänyt irtisanoa palvelusopimuksen, koska asiantuntija ei ollut hoitanut tehtäviään sellaisina kuin ne oli muutettu lisäyksellä. Kantelija pyysi komissiolta tutustuttavaksi asiakirjoja, joihin sopimuksen irtisanominen perustui. Komissio ei suostunut pyyntöön.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että komissio ei ollut noudattanut Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annettua asetusta (EY) N:o 1049/2001²². Kantelija väitti myös, että sopimuksen irtisanominen oli ollut laitonta.

Komissio pitäytyi kannassaan, jonka mukaan asiakirjojen sisältöä ei voinut ilmaista, sillä ne loukkaisivat asiantuntijan henkilökohtaista koskemattomuutta ja hänen kaupallisia etujaan. Se lisäsi, että asiakirjat voitaisiin antaa vain oikeusviranomaisen tutustuttavaksi tuomioistuimen määräyksestä. Sopimuksen irtisanomista komissio kommentoi kertomalla, että se oli kirjoittanut konsortiolle kahdesti valittaakseen, että asiantuntija ei hoitanut uusia tehtäviään, mutta tilanne ei ollut korjaantunut.

Tarkastettuaan komission arkistot ja tutkittuaan todistusaineiston oikeusasiamies tuli siihen johtopäätökseen, että vaikka sopimuksen irtisanomiseen ei liittynyt hallinnollista epäkohtaa, komissio ei ollut antanut kunnollista selitystä siitä, miksi se ei antanut kyseisiä asiakirjoja tutustuttavaksi. Hän esittikin komissiolle suositusluonnoksen, jossa sitä pyydettiin pohtimaan uudelleen kantelijan pyyntöä.

Komissio totesi olevansa edelleen vakuuttunut siitä, että oli käsitellyt pyynnön asianmukaisesti. Se oli kuitenkin harkinnut asiaa uudelleen hyvien yhteistyösuhteiden säilyttämiseksi ja päätti myöntää oikeuden tutustua osittain 13:een 16 asiakirjasta siten, että tietyt nimet ja sopimukseen liittyvät yksityiskohdat viivataan yli. Kantelija oli tyytyväinen komission tekemiin myönnytyksiin, mutta painotti, että ne eivät riittäneet.

Oikeusasiamies myönsi, että komissio oli tullut selvästi vastaan noudattaakseen hänen toivomuksiaan, mutta siitä huolimatta hän katsoi, että suositusluonnoksen noudattamiseksi toteutetut toimenpiteet eivät olleet tyydyttäviä. Hänen mielestään komissio ei ollut antanut kunnollista selitystä siitä, miksi EU-apulaisjohtajan nimi oli viivattu yli tietyistä asiakirjoista ja miksi jäljellä oleviin kolmeen asiakirjaan ei annettu lupaa tutustua edes osittain. Katsottuaan, että erityiskertomuksen laatiminen Euroopan parlamentille ei ollut aiheellista, oikeusasiamies päätti tapauksen käsittelyn esittämällä kriittisen huomautuksen.

²²

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

HARHAANJOHTAVA TIETO AIEMPAAN KANTELUUN LIITTYVÄSSÄ LAUSUNNOSSA

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 2862/2004/GG Euroopan komissiota vastaan

Saksalainen kansalaisjärjestö esitti Euroopan yhteisön humanitaarisen avun toimistolle (ECHO) hakemuksen puitekumppanuussopimuksen allekirjoittamiseksi. Hakemus hylättiin, ja komission tapa käsitellä tapausta johti siihen, että kantelija esitti ensimmäisen kantelun vuonna 2001 (tapaus 1702/2001/GG). Oikeusasiamies esitti kantelusta tekemässään päätöksessä useita kriittisiä huomautuksia.

Tapauksen 1702/2001/GG yhteydessä antamassaan lausunnossa komissio oli viitannut kirjeenvaihtoonsa Saksan ulkoasianministeriön kanssa. Se oli todennut, että ulkoasianministeriö oli pyydettäessä tietoa kantelijan soveltuvuudesta antanut vastauksen, jonka mukaan parhaillaan oli käynnissä kantelijaan kohdistuva tutkinta ja että se ei siten voinut esittää suosituksia. ECHO:n henkilöstön jäsen oli kirjannut myöhempään sisäiseen muistioon, että Saksan viranomaiset eivät olleet antaneet suosituksia, koska ne eivät työskennelleet kantelijan kanssa eivätkä siten tunteneet sitä. Komissio oli lisännyt, että Saksan viranomaiset eivät antaneet lisätietoja kantelijasta, vaikka ECHO ja Saksan ulkoasianministeriö olivat jatkuvasti yhteydessä toisiinsa saksalaisten kansalaisjärjestöjen tietojen tarkistamisen merkeissä.

Syyskuussa 2004 jätetyssä uudessa kantelussaan kantelija toi esiin tiedot, jotka se oli saanut Saksan ulkoasianministeriöltä. Tietojen mukaan ulkoasianministeriö ei ollut katsonut velvollisuudekseen toimittaa ECHOLle tarkempia tietoja, eikä ECHO ollut koskaan kysynyt siltä mainittujen menettelyjen edistymisestä. Kantelija väittikin muun muassa, että ECHO ei koskaan ollut yrittänyt saada ajantasaista, luotettavaa ja todistetusti oikeaa tietoa kantelijasta, toisin kuin se oli väittänyt, ja oli valehdellut oikeusasiamiehelle tapauksen 1702/2001/GG yhteydessä antamassaan lausunnossa.

Komissio ilmoitti, että kyseisiä lausuntoja ei voitu tulkita siten kuin kantelija asian esitti. Se oli päättänyt keskeyttää kantelijan hakemuksen käsittelyn Saksan ulkoasianministeriöltä saatujen tietojen valossa. Komissio totesi, että se oli odottanut ulkoasianministeriöltä tietoja asian edistymisestä eikä koskaan ollut väittänyt muuta.

Oikeusasiamies huomautti, että viittauksella «jatkuvaan yhteydenpitoon» tarkoitettiin mitä ilmeisimmin kantelijan tapaukseen liittyviä yhteydenottoja. Silti komissio ei näyttänyt kiistävän sitä, ettei yhteydenottoja ollut sisäisessä muistiossa kuvatun yhteydenoton jälkeen. Hän ei myöskään ymmärtänyt, minkälaista lopullista vastausta voitiin odottaa toimielimeltä, joka oli ilmoittanut, ettei se tunne kantelijaa.

Oikeusasiamies katsoikin, että komission lausuma, jonka mukaan Saksan viranomaiset eivät olleet antaneet lisätietoja huolimatta jatkuvista yhteydenotoista, oli harhaanjohtava. Hän esitti kriittisen huomautuksen. Hän katsoi kuitenkin, ettei tapauksessa ollut riittäviä todisteita siitä, että lausuma olisi ollut tahallinen valhe. Kantelijan muiden väitteiden osalta toiminnassa ei havaittu hallinnollista epäkohtaa.

YKSITYISESTÄ YRITYKSESTÄ TEHDYN KANTELUN KÄSITTELEMINEN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 3622/2004/GG Euroopan komissiota vastaan

Ranskassa asuva Saksan kansalainen oli ranskalaisen televiestintäyhtiön Tele 2:n asiakas. Hän halusi maksaa laskunsa suoraveloituksella saksalaiselta pankkitililtä. Tele 2 kieltäytyi kuitenkin antamasta hänelle tietoja, jotka tarvitaan kyseisenlaisten maksuoperaatioiden suorittamiseen, eli IBAN- (International Bank Account Number, kansainvälinen pankkitilinumero) ja BIC-koodejaan (Bank Identifier Code, pankin tunnus). Kantelija valitti Tele 2:sta komissiolle, koska hän katsoi, että Tele 2:n käytös oli EU:n sisämarkkinasääntöjen vastaista.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että komissio ei ollut käsitellyt hänen valitustaan asianmukaisesti.

Komissio totesi tapauksen sisällöstä, ettei Tele 2 ollut rikkonut asiaan sovellettavaa lainsäädäntöä, koska lainsäädännössä ei vaadittu yritystä hyväksymään tiettyä maksutapaa. Siinä ainoastaan vahvistettiin periaate, jonka mukaan kansallisia ja rajat ylittäviä maksuvälineitä on kohdeltava yhdenvertaisesti. Koska Tele 2 ei harjoittanut rajat ylittävää laskutusta, sillä oli oikeus kieltäytyä antamasta kansainvälisiä pankkiyhteystietojaan kantelijalle. Komissio totesi, että rajat ylittävää suoraveloitusta ei toistaiseksi ole mahdollista käyttää EU:ssa. Se lisäsi, että parhaillaan valmistellaan yhtenäisen maksualueen luomista, ja siihen sisältyy myös yleiseurooppalainen suoraveloitujärjestelmä. Asiasta oli tarkoitus ehdottaa direktiiviä vuonna 2005.

Oikeusasiamies katsoi, että komission johtopäätös, jonka mukaan Tele 2 ei ollut rikkonut yhteisön oikeutta, oli järkeenkäypä. Hän piti valitettavana sitä, että suoraveloitus ei EU:ssa ole rajat ylittävällä tasolla mahdollinen, mutta pani merkille, että komissio oli ilmoittanut tilanteen parantamiseen tähtävien toimien toteuttamisesta lähitulevaisuudessa.

Menettelyyn liittyvien seikkojen osalta oikeusasiamies katsoi kuitenkin, ettei mikään todistanut, että rikkomismenettelyyn liittyvien kanteluiden käsittelyyn sovellettavia menettelytakeita olisi noudatettu käsiteltävänä olevassa tapauksessa. Kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskeissa asioissa Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle vuonna 2002 annetun komission tiedonannon²³ mukaan kirjeitä, joissa arvostellaan yksityisten yritysten toimintaa, ei tarvitse rekisteröidä kanteluiksi, mutta jos komissio päättää olla rekisteröimättä kirjettä kanteluna, on tästä ilmoitettava kirjoittajalle. Oikeusasiamies pani merkille, ettei käsiteltävänä olevassa tapauksessa ollut mitään osoituksia siitä, että näin oli tapahtunut. Oikeusasiamies katsoi myös, että komissio olisi toiminut hyvän hallintotavan mukaisesti, jos se olisi ilmoittanut kantelijalle tutkinnastaan, joka kohdistui Ranskan viranomaisiin Tele 2:n toiminnan osalta. Tällaista tietoa ei ilmeisesti kuitenkaan ollut annettu ennen kuin kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen. Oikeusasiamies päättikin tapauksen käsittelyn esittämällä kriittisen huomautuksen.

VOITTOA TAVOITTELEVIENTAHJOJEN SULKEMINEN TUEN ULKOPUOLELLE

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 2673/2004/PB Euroopan komissiota vastaan

Komissio oli ilmoittanut kantelijalle, että hänen konserninsa ei täyttänyt EU:n laajentumiseen liittyvää yleisövalistusta koskevan EU:n ohjelman tukikelpoisuusperusteita, koska pitkäaikaisen hallinnollisen käytännön mukaan voittoa tavoittelevat tahot jätetään kyseisten ohjelmien ulkopuolelle. Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että komission käytäntö oli epäoikeudenmukainen.

Komissio selitti, että voittoa tavoittelevien tahojen sulkeminen ohjelman ulkopuolelle ei ole «hallinnollinen käytäntö», vaan se perustuu useisiin yksityiskohtaisiin näkökohtiin. Ensinnäkään EU:n rahoitustuki ei saa tuottaa voittoa sen saajille. Komissio katsoi, että voiton saamisen riski oli suurempi, kun kyseessä oli yksityinen voittoa tavoitteleva taho, kuin jos kyseessä oli kansalaisyhteiskuntaa edustava toimija, joihin komissio ei lukenut voittoa tavoittelevia tahoja. Toiseksi kansalaisyhteiskunta tarjoaa kerrannaisvaikutuksia, joita pidettiin hyödyllisinä asianomaisessa ohjelmassa. Kolmanneksi yleisen edun hyväksi työskentelevien kansalaisyhteiskunnan toimijoiden jakama EU:n laajentumista koskeva tieto on kansalaisten silmissä uskottavampaa kuin voittoa tavoittelevien tahojen jakama tieto.

Oikeusasiamies totesi, että EU:n toimielimillä on laaja harkintavalta valintaperusteiden ja muiden ehdotuspyyntöihin sisältyvien ehtojen asettamisen suhteen. Oikeusasiamies saattoi kuitenkin tutkia, olivatko toimielimet ylittäneet harkintavaltansa rajat.

Komission ensimmäisestä perustelusta, jonka mukaan voiton saaminen on todennäköisempää, kun kyseessä ovat voittoa tavoittelevat tahot, oikeusasiamies oli ensinnäkin sitä mieltä, että komissio teki oikein päättäessään, että ohjelma ei saa tuottaa voittoa EU:n varojen saajille. Oikeusasiamies kuitenkin totesi, että tämä tavoite olisi voitu saavuttaa myös sisällyttämällä asianomaisiin apurahanopimuksiin tähän liittyvä erillinen ehto. Komission huolenaiheena näytti siten olevan se olettaus, että voittoa tavoittelevat tahot eivät noudata yhtä tunnollisesti apurahanopimuksen ehtoja kuin kansalaisyhteiskunnan toimijat. Oikeusasiamies epäili, olisiko tällainen olettaus todellisuudessa mitenkään perusteltavissa. Oikeusasiamies ei kuitenkaan katsonut tarpeelliseksi tutkia asiaa tarkemmin toiseen ja kolmanteen näkökohtaan liittyvän johtopäätöksen valossa.

Toinen ja kolmas komission mainitsema näkökohta koskivat pääasiassa etuja, joita todennäköisesti saadaan, kun ohjelmassa keskitytään yleisen edun hyväksi työskenteleviin kansalaisyhteiskunnan toimijoihin. Vaikutti järkevältä, että komissio katsoi näiden etujen olevan helpommin saavutettavissa kansalaisyhteiskunnan toimijoiden avulla. Oikeusasiamiehen mielestä kantelija ei siten ollut pystynyt osoittamaan, että komissio oli ylittänyt harkintavaltansa päättäessään sulkea voittoa tavoittelevat tahot asianomaisen ehdotuspyynnön ulkopuolelle. Oikeusasiamiehen mukaan tilanteeseen ei siten liittynyt hallinnollista epäkohtaa.

Oikeusasiamies esitti kriittisen huomautuksen siitä, että komissio ei ollut lähettänyt vastaanottoilmoitusta saatuaan kantelijan ja muiden hakijoiden ehdotukset vastauksena ehdotuspyyntöön.

3.4.4 Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF)

TUTKINNAN TODENNÄKÖISTÄ KESTOA KOSKEVAN TIEDON ILMOITTAMATTA JÄTTÄMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 140/2004/PB Euroopan petostentorjuntavirastoa (OLAF) vastaan

Virkamies kanteli OLAFin tavasta käsitellä tietoa, jonka hän oli toimittanut epäillyistä laittomuuksista eräässä yhteisön toimielimessä, jossa hän oli työskennellyt. Kantelija väitti muun muassa, että OLAF ei ilmoittanut, kuinka kauan siltä todennäköisesti kului kantelun tutkimiseen. Tuolloin voimassa olleen asiaan liittyvään säännökseen sisältyi ns. ilmiantamisehto, jonka mukaan virkamies antoi OLAFille tai komissiolle «kohtuullisen määräajan ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin» ennen kuin virkamies sai ilmoittaa tiettyjen muiden yhteisön toimielinten johtajille väärinkäytösväitteistä. «Kohtuullisella määräajalla» tarkoitettiin «määräaikaa, jonka petostentorjuntavirasto tai toimielin on ilmoittanut olevan tarpeen tutkimusten tekemiselle» ja josta «virkamiehelle on ilmoitettava asianmukaisesti».

OLAF oli sitä mieltä, että kyseistä säännöstä ei sovellettu käsiteltävänä olevassa tapauksessa, sillä kantelija ei ollut väittänyt kärsineensä haittavaikutuksista paljastettuaan tiedot komission tai OLAFin ulkopuolelle. Se totesi myös, että vaikka säännöstä sovellettaisiinkin, sitä oli noudatettu täysin käsiteltävänä olevassa tapauksessa, sillä kantelija ei ollut koskaan ilmoittanut, että hänen mukaansa kohtuullinen määräaika olisi kulunut.

Oikeusasiamies katsoi, i) että kyseisen säännöksen tarkoituksena oli se, että asianomainen virkamies saisi tietää, milloin hän voisi paljastaa tiedon komission tai OLAFin ulkopuolelle kärsimättä mahdollisista haittavaikutuksista, ii) että säännöksessä ei edellytetty asianomaisen virkamiehen jo kärsineen haittavaikutuksista tai pyytävän tietoa kohtuullisesta määräajasta, ja iii) että säännöksessä selvästi veloitettiin OLAF ilmoittamaan kaikissa tapauksissa virkamiehelle, mihin mennessä se uskoi saavansa ilmi antokantelun tutkinnan päätökseen. Oikeusasiamies esitti kriittisen huomautuksen OLAFin tavasta käsitellä tapausta, muistuttaen kuitenkin, että yhteisön oikeuden tulkintaperustana on tulkinnasta vastaava korkein viranomaislainen on yhteisöjen tuomioistuin.

Huomautus

Tarkistettuihin henkilöstösääntöihin (2004) sisältyy erityisiä asiaan liittyviä sääntöjä (osasto II, «Virkamiesten oikeudet ja velvollisuudet»).

3.4.5 Euroopan investointipankki

SÄHKÖPOSTITSE KÄYTY KIRJEENVAIHTO TYÖNHAKIJAN KANSSA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1700/2004/MF Euroopan investointipankkia vastaan

Kantelija pääsi Euroopan investointipankin (EIP) varallaololuetteloön valintamenettelyn kautta. Kantelija lähetti 30. toukokuuta 2002 sähköpostiviestin, jossa hän tiedusteli mahdollisuuksista päästä töihin EIP:hen. EIP:n henkilöstöyksikön johtaja lähetti kantelijalle samana päivänä kaksi sähköpostiviestiä. Ensimmäisessä todettiin «*hän on seonnut täysin*» ja ilmoitettiin, että kantelija oli lähettänyt hakemuksensa 18 yksikönpäällikölle. Toisessa sähköpostiviestissä kantelijaa neuvottiin olemaan lähettämättä enää sähköpostiviestejä. Lisäksi viestissä todettiin: «*Olisin kiitollinen, jos lopettaisitte nämä toimet, joiden ei voida katsoa edistävän hakemustanne.*»

Oikeusasiamiehelle tekemässään kantelussa kantelija väitti pääasiallisesti, että EIP:n henkilöstöyksikön johtaja oli käyttäytynyt loukkaavasti ja uhkaavasti häntä kohtaan kahdessa 30. toukokuuta 2002 lähetetyssä sähköpostiviestissä.

EIP selitti, että ensimmäinen kahdesta sähköpostiviestistä oli lähetetty kantelijalle vahingossa ja että EIP pahoitteli vilpittömästi sen sisältöä. Toisessa sähköpostiviestissä kantelijaa ei ollut uhkailtu millään tavalla. Yksikönjohtaja lähetti tämän viestin hänelle yksinkertaisesti auttaakseen kantelijaa neuvomalla hänelle, että jatkuvat yhteydenotot EIP:hen ja tiedustelut mahdollisesta työpaikasta saattaisivat heikentää hänen mahdollisuuksiaan.

Oikeusasiamies totesi, että ensimmäisen sähköpostiviestin sisältö olisi ilman muuta ollut sopimatonta kielenkäyttöä, jos se olisi ollut tarkoitettu kantelijalle. Koska EIP oli selittänyt, että sähköpostiviesti oli lähetetty kantelijalle vahingossa, oikeusasiamiehen mielestä asia ei antanut aiheutta kantelun tätä osaa koskeviin jatkotutkimuksiin.

Oikeusasiamies totesi, että EIP:n toisessa 30. toukokuuta 2002 lähetetyssä sähköpostiviestissä kytkettiin toisiinsa kantelijan sähköpostiviestit ja hänen hakemuksensa siten, että hakemus voitaisiin hylätä, jos hän jatkaisi tiedustelujen lähettämistä. Oikeusasiamies totesi, että käyttämällä ilmaisia, joita keskivertolukija voisi pitää uhkaavina, vastatessaan kantelijan tiedusteluun hakemuksesta, EIP oli rikkonut eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 11 artiklaa ja 12 artiklan 1 kohtaa. Oikeusasiamies esittikin kriittisen huomautuksen.

TIETOPYYNNÖN KÄSITTELEMINEN EIP:SSÄ

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 3442/2004/PB Euroopan investointipankkia vastaan

Kantelija oli pyytänyt tietoa lainoista, jotka Euroopan investointipankki (EIP) tarjosi välittäjäpankkien kautta pienille ja keskisuurille uusiutuvaa energiaa käsitteleville hankkeille. Hän väitti, että EIP oli epäoikeudenmukaisesti vastannut kieltävästi hänen pyyntöönsä. EIP selitti, että sen käytännön mukaan yleisiä laina-avustuksia koskevien yksityiskohtaisten tietojen antaminen on välittäjäpankkien vastuulla. EIP antaa pyynnöstä yleistä lainarahoitusta käsittelevän yhteenvedon, joka käsittää maa- ja alakohtaisia tietoja. EIP:n mukaan käytäntö perustuu siihen, että lopulliset edunsaajat solmivat sopimussuhteen välittäjäpankkiin eivätkä EIP:hen ja että EIP ei paljastaisi tietoja, jotka liittyivät

välittäjäpankin ja lopullisen edunsaajan väliseen luottamukselliseen suhteeseen. Asiakirjojen antamista yleisön tutustuttavaksi koskeviin EIP:n sääntöihin sisältyvän asiaa koskevan poikkeuksen valossa tämä seikka vaikutti oikeutetulta. Oikeusasiamies ei näin ollen havainnut toiminnassa hallinnollista epäkohtaa.

Kantelija väitti myös, että EIP:n vastaus hänen valitukseensa, joka koski edellä mainittujen tietojen tutustuttavaksi antamisen epäämistä, oli viivästynyt. EIP totesi, että kantelijan esittämä valitus oli ollut niin monimutkainen, että sen oli pitänyt odottaa, kunnes kaikkia asiasta vastaavia henkilöstön asiantuntijoita oli kuultu.

Arvioidessaan tätä väitettä oikeusasiamies totesi, että on hyvän hallintotavan mukaista vastata kantelijoille kohtuullisessa määräajassa ja joka tapauksessa asetetuissa aikarajoissa, mikäli asianomainen toimielin on sellaisia asettanut. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa EIP:n omassa hyvän hallintotavan säännöstössä asetettu aikaraja oli kaksi kuukautta. Oikeusasiamies ei ollut vakuuttunut vastauksen viipymistä koskevasta EIP:n selityksestä, koska hän ei käsittänyt, miksi EIP piti esille otettuja kysymyksiä «monimutkaisina» oman hyvää hallintotapaa koskevan säännöstönsä asiaa koskevassa säännössä tarkoitetulla tavalla. Oikeusasiamies olikin sitä mieltä, että EIP oli syyllistynyt hallinnolliseen epäkohtaan, kun se ei vastannut kantelijan 9. heinäkuuta 2004 esittämää valitukseen hyvän hallintotavan säännöstössään asetetussa kahden kuukauden määräajassa, ja asiasta esitettiin kriittinen huomautus.

3.5 TOIMIELIN HYVÄKSYI SUOSITUSLUONNOKSEN

3.5.1 Euroopan komissio

IKÄRAJAT HARJOITTELUOHJELMASSA

Yhteen veto päätöksestä kanteluun 2107/2002/(BB)PB Euroopan komissiota vastaan

Kantelun aiheena olivat komissiossa suoritettaviin työharjoittelujaksoihin sovellettavat säännöt, joissa mainitaan erikseen 30 vuoden ikäraja. Kantelija väitti, että ikäraja oli ikään perustuvaa syrjintää ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan vastainen.

Perusoikeuskirjan 21 artiklan mukaan «Kielletään kaikenlainen syrjintä, joka perustuu [...] ikään [...]». Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan erilainen kohtelu on syrjivää, ellei se perustu objektiivisiin seikkoihin.

Komissio väitti, että 30 vuoden ikäraja oli objektiivisesti perusteltavissa, koska komission työharjoitteluohjelma oli suunnattu uransa alkuvaiheessa oleville nuorille ja että ikäraja ei siksi ollut syrjivä ja sopi yhteen perusoikeuskirjan 21 artiklan kanssa.

Tarkasteltuaan huolellisesti komission perustelut oikeusasiamies päätyi sille kannalle, että harjoitteluohjelman ikäraja on perusteetonta syrjintää. Hän osoittikin komissiolle 15. kesäkuuta 2004 suositusluonnoksen, jonka mukaan sen pitäisi kumota ikäraja.

Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle 29. maaliskuuta 2005, että se oli hyväksynyt uudet harjoitteluohjelmaan sovellettavat säännöt, joissa ei enää ole ikärajaa. Sääntöjä sovelletaan maaliskuun 1. päivästä 2005 alkaen.

Oikeusasiamies päätteli tutkimuksensa perusteella, että komissio oli noudattanut oikeusasiamiehen suositusluonnosta ja että komission toimenpide oli tyydyttävä. Oikeusasiamies päätti näin ollen tapauksen käsittelyn.

Oikeusasiamies pani merkille myös, että useat muut yhteisön toimielimet ja laitokset soveltavat ikärajaa harjoitteluohjelmissaan. Oikeusasiamies ilmoitti, että hän aikoo tutkia ohjelmia oma-aloitteisesti.

RAHOITUSSITOUMUKSEN PERUUTTAMINEN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 2111/2002/MF (luottamuksellinen) Euroopan komissiota vastaan

Kantelija ehdotti komission Ranskan edustustolle EU:n laajentumiseen liittyvää viestintästrategiahanketta. Hankkeeseen sisältyi kolme lehdistövierailua. Komissio teki marraskuussa 2001 rahoitussitoumuksen, jonka mukaan se rahoittaisi kantelijan hanketta 94 854 euron summalla kolmen vierailun osalta. Neljä viikkoa ennen hankkeen viimeistä, kolmatta lehdistövierailua koskevaa osiota komission Ranskan edustusto kuitenkin päätti peruuttaa sitoumuksen.

Oikeusasiاميةhelle esittämässään kantelussa kantelija vaati komissiota korvaamaan kulut ja aiheutuneet vahingot.

Komission mukaan kyseinen päätös ei ollut yksipuolinen sopimusvelvoitteen purku, eikä sillä ollut minkäänlaisia oikeudellisia velvoitteita kantelijaa kohtaan. Mitään aiheutuneita vahinkoja ei siten pitäisi tulla kyseeseen.

Oikeusasiamies muistutti eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten 10 artiklasta. Hän huomautti, että kantelijalle oli ilmoitettu hankkeen hyväksymisestä ja määrättyjen kustannusten kattamisesta. Hän huomautti myös, että komissio oli maksanut osan kahdesta ensimmäisestä lehdistövierailusta. Oikeusasiamies katsoi, että kantelija saattoi näissä olosuhteissa kohtuudella odottaa, että komissio osallistuisi myös viimeisen lehdistövierailun rahoittamiseen.

Oikeusasiamies ehdotti sovintoratkaisua, jonka mukaan komissio ryhtyisi toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että kantelijan tilanne palautettaisiin mahdollisimman tarkasti sellaiseksi, kuin se olisi ollut, jos hallinnollista epäkohtaa ei olisi tapahtunut. Tähän saattaisi sisältyä kohtuullinen tarjous taloudellisesta korvauksesta.

Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli päättänyt hyväksyä ehdotuksen. Kantelija huomautti kuitenkin, että komissio ei ollut ottanut häneen yhteyttä tästä lupauksesta huolimatta. Oikeusasiamies esittikin suositusluonnoksen, jossa komissiota kehoitettiin ottamaan viipymättä yhteyttä kantelijaan sellaisen oikeudenmukaisen ratkaisun etsimiseksi, johon sisältyisi tarjous kohtuulliseksi korvaukseksi.

Komissio suostui lopulta maksamaan kantelijalle korvauksena 56 000 euroa, mihin kantelija oli tyytyväinen. Oikeusasiamies päätti näin ollen tapauksen käsittelyn.

OPPILAIDEN VALITSEMINEN EUROOPPA-KOULUIHIN

Yhteenvedo päätöksestä kanteluun 1435/2003/MF Euroopan komissiota vastaan

Kantelijat hakivat pojalleen paikkaa Brysselissä sijaitsevan Ixelles'n Eurooppa-koulun ala-asteen englanninkieliseen kieliosastoon lukuvuodeksi 2003–2004, mutta hakemus hylättiin. Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa he väittivät, ettei heille ollut perusteltu kielteistä päätöstä, ja vaativat sen peruuttamista.

Komissio totesi, että johtokunta oli antanut oppilaiden Eurooppa-kouluihin hyväksymiseen sovellettavat säännöt, joiden mukaan Eurooppa-koulujen (lastentarha, ala-aste ja yläaste) kieliosastoille pääsystä

päätetään pääsääntöisesti sen perusteella, mikä on oppilaan ensisijaisesti puhuma kieli. Kantelijan tapauksessa perheen kielet olivat italia ja espanja. Kantelijan poika otettaisiin kyllä Eurooppa-kouluun, mutta ei välttämättä vanhempien valitsemaan kieliosastoon.

Oikeusasiamies huomautti, että Ixelles'n Eurooppa-koulun rehtorin kantelijoille 25. syyskuuta 2003 lähettämässä kirjeessä mainittiin sekä kielet, joita kantelijoiden poika hänen mukaansa ensisijaisesti puhui, eli espanja ja italia, että se, että englanninkielisellä osastolla ei ollut tilaa. Päätös näytti perustuneen näihin molempiin seikkoihin. Jos oppilaan ottaminen tietylle kieliosastolle riippuu kuitenkin siitä, mitä kieltä oppilas ensisijaisesti puhuu, oli vaikea ymmärtää, miksi rehtori oli viitannut myös siihen, että englanninkielisellä osastolla ei ollut paikkoja, sillä kyseinen kieli ei johtajan mukaan kuulunut kantelijoiden pojan ensisijaisesti puhumiin kieliin. Jos taas tietylle kieliosastolle ottaminen riippuukin siitä, onko kyseisellä osastolla vapaita paikkoja, oli vaikea ymmärtää, miksi rehtori mainitsi myös kantelijoiden pojan ensisijaisesti puhumat kielet. Oikeusasiamiehen mielestä Ixelles'n Eurooppa-koulun rehtorin kirje ei ollut riittävän selkeä, jotta kantelijat olisivat voineet ymmärtää, mistä syystä heidän poikaansa ei otettu englanninkieliselle osastolle. Tästä syystä oppilaiden valintamenettely ei ollut avoin. Se on hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies esitti komissiolle suositusluonnoksen, jonka mukaan komission pitäisi pyrkiä selkiyttämään ehtoja, joita sovelletaan oppilaiden valitsemiseen Eurooppa-koulujen kieliosastoille.

Yksityiskohtaisessa lausunnossaan komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että johtokunta oli päättänyt, että tarkastuslautakunta tutkisi Eurooppa-koulujen kieliosastojen organisointia yleensä. Komissio kertoi myös, että se oli tällä välin esittänyt Eurooppa-koulujen pääsihteerille pyynnön, että oppilaiden valintaperusteita selkiytettäisiin. Komissio oli käynnistänyt laaja-alaisen kuulemisen Eurooppa-koulujen kehittämisestä edistääkseen hyvää hallintoa, avoimuutta ja vastuuvollisuutta Eurooppa-koulujärjestelmässä. Kuuleminen kesti kesäkuun 30. päivään 2005 saakka.

Kantelijat ilmoittivat oikeusasiamiehen toimistolle, että he olivat tyytyväisiä komission yksityiskohtaiseen lausuntoon ja että heidän poikansa oli otettu englanninkieliselle osastolle lukuvuodeksi 2005–2006. Oikeusasiamies päätteli, että komissio oli noudattanut suositusluonnosta ja että komission toimenpiteet olivat tyydyttäviä. Oikeusasiamies päätti näin ollen tapauksen käsittelyn.

OIKEUS TUTUSTUA LIALLISTA YLIJÄÄMÄÄ KOSKEVAAN MENETTELYYN LIITTYVÄÄN JÄSENVALTIOLTA PERÄISIN OLEVAAN ASIAKIRJAAN

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 116/2005/MHZ Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on Euroopan parlamentin jäsen, pyysi komissiolta saada tutustua kirjeeseen, jonka Portugalin silloinen valtiovarainministeri lähetti komissiolle maaliskuussa 2004 liallista ylijäämää koskevan menettelyn yhteydessä. Komissio vastasi pyyntöön kielteisesti vedoten Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001²⁴ 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan neljänteen luetelmakohtaan sillä perusteella, että kirjeen sisällön ilmaiseminen vahingoittaisi asianomaisten jäsenvaltion finanssi-, raha- tai talouspolitiikkaa koskevan yleisen edun suojaa.

Kantelija väitti, että komissio oli tulkinnut edellä mainittua poikkeusta liian laajasti, ja vaati saada tutustua asiakirjaan.

Komissio pitäytyi kannassaan, jonka mukaan kirjeen sisällön ilmaiseminen vaikuttaisi haitallisesti Portugalin hallituksen talous- ja finanssipolitiikkaan. Lisäksi se totesi, että koska sen näkemyksen mukaan mainittu poikkeus esti sitä antamasta kyseistä kirjettä tutustuttavaksi, se ei ollut kuullut Portugalin viranomaisten mielipidettä ennen kantelijan hakemuksen hylkäämistä.

²⁴

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EYVL 2001 L 145, s. 43.

Oikeusasiamies kirjoitti Portugalin pysyvälle Euroopan unionin edustustolle ja pyysi Portugalin viranomaisten näkemystä siitä, vaikuttaisiko kyseisen kirjeen tutustuttavaksi antaminen haitallisesti Portugalin hallituksen talous- ja finanssipolitiikkaan. Vastauksessaan Portugalin viranomaiset ilmoittivat, että kyseiseen kirjeeseen ei sisällynyt mitään sellaista tietoa, joka voisi vahingoittaa Portugalin talous- ja finanssipolitiikkaa, joten se voitaisiin antaa kantelijan tutustuttavaksi.

Oikeusasiamies välitti Portugalin viranomaisten vastauksen komissiolle ja pyysi komissiota ilmoittamaan, olisiko se nyt valmis antamaan kyseisen kirjeen tutustuttavaksi. Komissio ei vastannut asetettuun määräaikaan mennessä, joten oikeusasiamies esitti suositusluonnoksen, jonka mukaan komission pitäisi harkita uudelleen kyseiseen asiakirjaan tutustumista koskevaan pyyntöön antamaansa kielteistä vastausta.

Pian suositusluonnoksen antamisen jälkeen oikeusasiamies sai komissiolta vastauksen aiempaan kysymykseensä. Vastauksessaan komissio ilmoitti antavansa kyseisen asiakirjan kantelijan tutustuttavaksi ja liitti mukaan sen jäljennöksen. Komissio myös pahoitteli oikeusasiamiehelle antamansa vastauksen viipymistä.

Oikeusasiamies katsoi, että komission vastaus merkitsi sisällöltään suositusluonnoksen noudattamista, ja siinä ilmoitettiin tyydyttävistä toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty sen täytäntöön panemiseksi.

3.5.2 Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF)

HARHAANJOHTAVAA TIETOA LEHDISTÖKATSAUKSESSA

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 3446/2004/GG Euroopan petostentorjuntavirastoa (OLAF) vastaan

Kantelija, joka oli ennen saksalaisen viikkolehti *Sternin* Brysselin kirjeenvaihtaja, teki oikeusasiamiehelle useita kanteluita OLAF:sta. Tapauksessa 1840/2002/GG oli kyse OLAFin esittämistä syytteistä, joiden mukaan kantelijan kahdessa lehtiartikkelissa käyttämät luottamukselliset OLAFin asiakirjat oli hankittu lahjomalla. Oikeusasiamies esitti kyseisessä tapauksessa tutkimuksensa jälkeen kriittisen huomautuksen (ks. oikeusasiamiehen vuoden 2004 vuosikertomus). Tapaus 2485/2004/GG (ks. jäljempänä kohta 3.7.3) liittyi virheellisiin ja harhaanjohtaviin tietoihin, joita OLAF oli ilmoittanut oikeusasiamiehelle tapaukseen 1840/2002/GG liittyvässä tutkimuksessa.

Käsiteltävänä oleva tapaus koski kesäkuussa 2004 tehtyä lehdistökatsausta, jonka OLAF julkaisi verkkosivuillaan. Se sisälsi viittauksia lehdissä *Süddeutsche Zeitung*- ja *EUobserver* julkaistuihin artikkeleihin, joissa käsiteltiin kantelijan riitaa OLAFin kanssa. Kantelija väitti, että OLAF lainasi näitä artikkeleita tavalla, joka vääristi niiden sisällön ja oli tarkoitushakuista, eikä käyttäytynyt siten objektiivisesti ja puolueettomasti. OLAF oli hänen pyynnöstään jo muuttanut asianomaista kohtaa. Kantelijan mielestä se oli silti edelleen harhaanjohtava. Hän vaati, että OLAF vetää tekstin välittömästi pois tai korjaa sen.

Oikeusasiamiehen mukaan OLAFin tekstissä annettiin selvästi ymmärtää, että komission entinen tiedottaja oli vahvistanut kantelijaan kohdistuvat syytteensä. *Süddeutsche Zeitung* -lehdessä ilmestyneen artikkelin mukaan tiedottaja oli pikemminkin lieventänyt ja vähätellyt sanomisiaan. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että OLAFin teksti oli harhaanjohtava.

OLAFin lehdistökatsauksessa mainittiin myös, että sen apulaistiedottaja oli kertonut *EUobserver*-lehdelle, ettei hänen mielestään ollut mitään syytä sanoutua irti *Süddeutsche Zeitung* -lehdessä ilmestyneen artikkelin väitteistä. Koska OLAF ei kuitenkaan ollut esittänyt kyseisen artikkelin sisältöä oikein, oikeusasiamies oli sitä mieltä, että tiedottajan sanomisia oli vääristelty. Hän pyysikin OLAFia suositusluonnoksessa tarkistamaan ja korjaamaan lehdistökatsauksessa esitetyt tiedot.

Vastineessaan OLAF ehdotti kolmea vaihtoehtoista tapaa noudattaa oikeusasiamiehen suositusluonnosta: i) lehdistökatsauksesta poistetaan kaksi kappaletta, ii) yhtä kappaletta muutetaan tai iii) poistetaan kaikki lehdistöanalyysit sen verkkosivuilta ja keskeytetään tämän palvelun tarjoaminen. Oikeusasiamies ilmoitti OLAFille, että kaksi ensimmäistä vaihtoehtoa näyttivät soveltuvan ongelman ratkaisemiseen ja että kantelija piti erityisesti jälkimmäistä vaihtoehtoa soveltuvana. OLAF muuttikin asianomaisen kappaleen sanamuotoa, ja kantelija myönsi, että OLAF oli tehnyt tarvittavat korjaukset.

Oikeusasiamies pani merkille, että kantelija oli esittänyt OLAFista muutakin kritiikkiä, mutta päätyi siihen lopputulokseen, että OLAF oli hyväksynyt hänen suositusluonnoksensa ja että toimenpiteet sen täytäntöön panemiseksi olivat tyydyttäviä. Hän päätti näin ollen tapauksen käsittelyn.

3.6 ASIAN KÄSITTELYN LOPETTAMINEN MUISTA SYISTÄ

3.6.1 Euroopan komissio

ELÄKKEEN SIIRTOA KOSKEVA 226 ARTIKLAN MUKAINEN KANTELU

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 1423/2004/ELB Euroopan komissiota vastaan

Kantelija, joka on Euroopan parlamentin väliaikainen toimihenkilö, oli aiemmin hankkinut eläkeoikeuksia työskentelemällä maatalousalalla Ranskassa. Hän yritti siirtää kyseiset eläkeoikeudet yhteisön eläkejärjestelmään henkilöstösääntöjen mukaisesti, mutta se ei onnistunut. Hän teki Ranskasta 226 artiklan mukaisen kantelun komissiolle.

Oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa kantelija väitti, että komissio ei ollut käsitellyt hänen 226 artiklan mukaista kanteluaan asianmukaisesti.

Komissio selitti, että Ranskan eläkeviranomainen harkitsi Ranskan sosiaaliministeriön suostumuksella mahdollisuutta, että eläkeoikeudet voitaisiin siirtää riippumatta siitä, oliko Ranska ratifioinut erillistä eläkeoikeuksien siirtosopimusta. Se neuvoi kantelijaa ottamaan yhteyttä siihen hallintoelimeen, jonka alaisuudessa hän työskenteli (parlamentti), ja kehottamaan sitä lähettämään asiasta vastaavalle Ranskan eläkeviranomaiselle muistutuskirjeen perusteluineen. Komissio katsoi, että asian saattaminen yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi ei tässä vaiheessa ollut aiheellista. Jos ratkaisua ei kuitenkaan saataisi aikaan pian, komissio tarkistaisi kantansa ja veisi asian tuomioistuimen käsiteltäväksi. Myöhemmin komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle Ranskan eläkeviranomaisen lähettämästä vastauksesta, jonka mukaan maataloustyöntekijöihin voitaisiin soveltaa vastaavia säännöksiä kuin yleisessä järjestelmässä ja että sille esitetyt pyynnöt käsiteltäisiin uudelleen.

Oikeusasiamies katsoi, että koska komissio todistetusti pyrki jatkuvasti varmistamaan asiaa koskevan yhteisön oikeuden noudattamisen, komissio ei ollut ylittänyt sille perussopimusten vartijana kuuluvaa oikeudellista toimivaltaa. Oikeusasiamies katsoi tarpeelliseksi esittää lisähuomautuksen, jonka mukaan hän ymmärsi komission olevan sitoutunut löytämään ratkaisun, jonka ansiosta kantelija voisi nauttia oikeuksistaan Euroopan yhteisöjen toimihenkilönä.

KANSALLISESSA KORKEIMMASSA OIKEUDESSA VIREILLÄ OLEVAAN ASIAAN LIITTYVÄ 226 ARTIKLAN MUKAINEN KANTELU

Yhteenveto päätöksestä kanteluun 3254/2004/(OV)ID Euroopan komissiota vastaan

Oikeusasiamiehelle esitetyssä kantelussa väitettiin, että komissio ei ollut käsitellyt asianmukaisesti kantelijan tekemää 226 artiklan mukaista kantelua Kreikan viranomaisista, jotka eivät olleet hyväksyneet häntä kemisti-insinööriksi Yhdistyneessä kuningaskunnassa hankitun materiaali-insinöörin ammattitutkinnon perusteella. Kantelija väitti erityisesti, että komissio oli väärin perustein tulkinnut ja soveltanut direktiiviä 89/48/ETY²⁵ ja EY:n perustamissopimuksen 43 ja 47 artiklaa hänen tapaukseensa.

Päätääkseen, onko kantelun tutkiminen perusteltua, oikeusasiamies tutki, liittyisikö kantelun sisällön arviointiin sellaisten oikeudellisten tai tosiasiallisten seikkojen tarkastelua, jotka sisältyvät yhteisöjen tuomioistuimen tai kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi annettuun kanteeseen. Tämä on erityisen merkittävää silloin, kun kantelussa on kyse kansallisen lainsäädännön tulkintaan ja soveltamiseen liittyvistä asioista, sillä kansalliset tuomioistuimet pystyvät käsittelemään kyseisiä kysymyksiä oikeusasiamiestä paremmin.

Tutkittuaan huolellisesti kantelun, kantelijan esittämät huomautukset komission lausunnosta sekä kumoamiskanteen, jonka kantelija oli saattanut Kreikan korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltäväksi syyskuussa 2004, oikeusasiamies totesi, että kantelijan väitteiden arviointi olisi edellyttänyt sellaisten asioiden perinpohjaista tutkimista, jotka sisältyvät kantelijan Kreikan korkeimmalle hallinto-oikeudelle esittämään kanteeseen. Näitä asioita ovat esimerkiksi «materiaali-insinöörin, jonka erikoisalana on polymeeritiede ja -tekniikka» ammatin harjoittamisen sääntelyä Kreikassa koskevan Kreikan lainsäädännön tulkintaan ja soveltamiseen liittyvät kysymykset sekä kyseisen ammatillisen toiminnan suhde jäsenvaltioissa säännellyn kemisti-insinöörin toimenkuvaan. Näissä olosuhteissa oikeusasiamies katsoi, että kantelun tarkempi tutkiminen ja käsittely ei ollut aiheellista, sillä se olisi olennaisilta osiltaan päällekkäistä kantelijan Kreikan korkeimmassa hallinto-oikeudessa alulle paneman oikeudenkäynnin kanssa.

Oikeusasiamies ilmoitti kuitenkin, että kantelija voisi tietyssä tapauksessa uusia oikeusasiamiehelle esittämänsä kantelun, kun kansallinen oikeudenkäynti olisi päättynyt.

KIRJOJEN LAINAAMINEN ILMAISEKSI JULKISISTA KIRJASTOISTA

Yhteenveto päätöksestä yhdistettyihin kanteluihin 3452/2004/JMA ynnä muut Euroopan komissiota vastaan

Oikeusasiamies sai lukuisia kanteluita komission päätöksestä, joka koski rikkomisesta johtuvan menettelyn aloittamista Espanjaa vastaan tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla annetun direktiivin 92/100/ETY²⁶ täytäntöönpanosta johtuen.

Kantelijoiden mukaan komissio oli ollut sitä mieltä, että Espanjan julkisten kirjastojen tapa lainata kirjoja yleisölle ilmaiseksi on direktiivin vastainen. He väittivät, että komission direktiivitulkinta ja sen johdosta tehty päätös aloittaa rikkomisesta johtuva menettely Espanjaa vastaan vaaransivat julkista peruspalvelua tarjoavien julkisten kirjastojen olemassaolon ja olivat kulttuuripalvelujen saantia koskevan kansalaisten perusoikeuden vastaisia.

²⁵ Neuvoston direktiivi 89/48/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, vähintään kolmivuotisesta ammatillisesta korkeammasta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä, EYVL 1989 L 19, s. 16.

²⁶ Neuvoston direktiivi 92/100/ETY, annettu 19 päivänä marraskuuta 1992, vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla, EYVL 1992 L 346, s. 61.

Oikeusasiamies pyysi tutkimuksensa yhteydessä tietoja kansallisilta ja alueellisilta kollegoiltaan, jotka kuuluvat Euroopan oikeusasiamiesten verkostoon. Verkostolta saatujen vastausten perusteella näytti siltä, että monet jäsenvaltiot ovat pystyneet panemaan direktiivin 92/100/ETY täytäntöön moitteettomasti ilman, että yksityishenkilöiltä pitäisi periä maksua kirjojen lainaamisesta julkisista kirjastoista.

Komissio selitti, että syy rikkomisesta johtuvan menettelyn alulle panemiseen ei ollut se, että Espanjan julkiset kirjastot lainaavat kirjoja ilmaiseksi, vaan se, että Espanjan viranomaiset eivät olleet pystyneet varmistamaan, että kirjailijoille maksetaan palkkio, kun heidän töitään lainataan julkisista kirjastoista. Tekijänoikeuksien ja lähioikeuksien kunnioittaminen ja oikeuksien korvaaminen direktiivissä 92/100/ETY tarkoitetulla tavalla ei merkitse sitä, että lainaajat eivät enää saa lainata kirjoja ilmaiseksi tai että kirjastot veloitetaan perimään lisämaksuja. Useimmissa jäsenvaltioissa palkkion maksavat asiasta vastaavat viranomaiset. Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle myös, että se oli saattanut asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi (asia C-36/05).

Oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn ottaen huomioon yhteisöjen tuomioistuimessa käytävän oikeudenkäynnin. Hän korosti, että hänen tutkimuksensa ja erityisesti yhteistyö kansallisten oikeusasiamiesten kanssa olivat auttaneet selvittämään kantelijoille, mitkä olivat komission toiminnan syyt ja miten direktiivi voitaisiin panna moitteettomasti täytäntöön.

3.7 ASIAN KÄSITTELYN LOPETTAMINEN ERITYISKERTOMUKSEN JÄLKEEN

3.7.1 Euroopan unionin neuvosto

LAINSÄÄDÄNTÄTYÖN JATKAMINEN SULJETTujen OVien TAKANA ILMAN PÄTEVIÄ SYITÄ

Yhteenveto erityiskertomuksesta, joka annettiin Euroopan unionin neuvostosta tehdyn kantelun 2395/2003/GG seurauksena

Kantelijat, jotka ovat saksalainen Euroopan parlamentin jäsen ja kristillis-demokraattisen liiton (CDU) nuorisoryhmän edustaja, väittivät, että neuvoston työjärjestys ei ole Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklan 2 kohdan mukainen, sillä sen mukaan neuvoston ja muiden yhteisön toimielinten ja laitosten on tehtävä päätöksensä mahdollisimman avoimesti.

Neuvoston mielestä sen kokousten julkisuusaste on asia, josta neuvosto tekee poliittisen päätöksen. Oikeusasiamies oli tästä eri mieltä sillä perusteella, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklan 2 kohtaa sovelletaan myös neuvostoon ja että vaikka sillä on EY:n perustamissopimuksen 207 artiklan mukaan oikeus hyväksyä oma työjärjestyksensä, kyseisessä artiklassa ei määrätä, että sen lainsäädäntöistuntojen julkisuusaste olisi poliittinen valinta, josta neuvosto saisi päättää itse harkintansa mukaan.

Neuvosto väitti myös, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklan 2 kohdassa vain viitataan siihen, että *tulevan* unionin pitäisi olla mahdollisimman avoin. Oikeusasiamies oli sitä

mieltä, että huomioon pitäisi ottaa myös vaiheet, jotka ovat toteutuneet sen jälkeen, kun artikla nyky muodossaan hyväksyttiin vuonna 1997. Hän korosti, että neuvosto oli jo hyväksynyt vuonna 2000 uuden työjärjestyksen, jossa säädettiin avoimuuden lisäämisestä sen toimiessa lainsäätäjänä. Oikeusasiamiehen mielestä neuvosto oli näin tehnyt selväksi, että lainsäädäntötyön avoimuutta pyrittiin ja sitä pitäisikin lisätä. Uuden työjärjestyksen hyväksyminen vahvisti myös sen, että tämän tavoitteen saavuttaminen oli ja on mahdollista tämänhetkisen yhteisön oikeuden nojalla.

Oikeusasiamies katsoikin, että neuvosto ei ollut esittänyt päteviä syitä siihen, miksi se ei voisi muuttaa työjärjestystään siten, että kaikki sen istunnot, joissa neuvosto toimii lainsäätäjänä, olisivat yleisölle avoimia. Oikeusasiamies ilmoitti tästä hallinnollisesta epäkohdasta Euroopan parlamentille erityiskertomuksessa, jossa suositeltiin, että «neuvoston olisi käsiteltävä uudelleen kieltäytymistään tekemästä päätöstä avata istuntonsa yleisölle silloin, kun se toimii lainsäätäjänä».

3.7.2 Euroopan komissio

ERITYISOPETUSTA TARVITSEVIEN LASTEN KOULUTUSKUSTANNUKSET

Yhteenveto erityiskertomuksesta, joka annettiin Euroopan komissiosta tehdyn kantelun 1391/2002/JMA seurauksena

Kantelija oli komission virkamies, jonka tyttärellä oli sellaisia erityisopetustarpeita, joihin yhteisön toimielinten ja laitosten henkilöstölle ilmaiseksi koulutusta tarjoavat Eurooppa-koulut eivät voi vastata. Koska hänen tyttärtään ei voitu sijoittaa Eurooppa-kouluun, kantelijan piti lähettää lapsi toiseen kouluun ja maksaa osa hänen koulutuskustannuksistaan.

Oikeusasiamies sai tutkimuksen aikana 21 muutakin kantelua, joissa tuotiin esiin vastaavia seikkoja ja esitettiin samoja väitteitä.

Oikeusasiamiehen tutkimus osoitti, että vammaisten lasten ottaminen mukaan tavalliseen opetusjärjestelmään on komission poliittinen tavoite, jolta kuitenkin toistaiseksi puuttuu sitova luonne. Jäsenvaltioiden lait ja käytännöt asian suhteen vaihtelevat myös huomattavan paljon. Oikeusasiamies katsoi tämän valossa, että komissio oli pystynyt antamaan tyydyttävän selvityksen siitä, miksi Eurooppa-kouluihin voidaan ottaa vain tietyt erityisopetusta tarvitsevat lapset, kun taas vakavammasta vammasta kärsiviä lapsia ei voida sijoittaa Eurooppa-kouluihin. Oikeusasiamies ei kuitenkaan ollut vakuuttunut siitä, että komissio oli pystynyt perustelemaan riittävän hyvin asiaan liittyvät taloudelliset näkökohdat. Koska perustelua ei saatu, oikeusasiamies piti perusteettomana syrjintänä sitä, että henkilöstö joutuu erilaisen taloudellisen kohtelun kohteeksi.

Oikeusasiamies esittikin komissiolle suositusluonnoksen, jonka mukaan sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, etteivät Eurooppa-koulujen ulkopuolelle vammaasteensa vuoksi jäävien erityisopetusta tarvitsevien lasten vanhemmat joudu osallistumaan lastensa koulutuskustannuksiin.

Komissio ilmaisi yksityiskohtaisessa lausunnossaan periaatteellisen halunsa tarkistaa nykyistä käytäntöä, ottaen huomioon talousarvion rajoitukset, joihin voitaisiin puuttua talousarvioprosessissa. Vaikka tämä oli rohkaisevaa, se ei merkinnyt suositusluonnoksen yksiselitteistä hyväksymistä.

Oikeusasiamies katsoikin tarpeelliseksi esittää Euroopan parlamentille erityiskertomuksen, johon sisältyi sama suositus kuin aiempaan suositusluonnokseen.

3.7.3 Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF)

VIRHEELLISEN JA HARHAANJOHTAVAN TIEDON ANTAMINEN OIKEUSASIAMIEHELLE AIEMMAN TUTKIMUKSEN AIKANA

Yhteenvedo erityiskertomuksesta, joka annettiin Euroopan petostentorjuntavirastosta (OLAF) tehdyn kanteluun 2485/2004/GG eurauksena

Kantelija, joka oli saksalaisen *Stern*-viikkolehden Brysselin kirjeenvaihtaja, oli saanut käsiinsä jäljennökset luottamuksellisista OLAFin asiakirjoista ja käytti asiakirjoja kahdessa artikkelissa. Kaksi viikkoa myöhemmin OLAF julkaisi lehdistötiedotteen, jossa se totesi, että «eräs toimittaja» oli saanut haltuunsa luottamuksellisia OLAFin asiakirjoja, mahdollisesti «maksamalla virkamiehelle», ja että se oli siksi päättänyt aloittaa sisäisen tutkinnan. Kantelija ja hänen lehtensä olivat sitä mieltä, että vaikka lehdistötiedotteessa ei mainittu nimiä, lahjontasyyte kohdistui heihin. Kantelijan mukaan syytös oli aiheeton.

Kun OLAF kieltäytyi vetämästä pois lehdistötiedotetta, kantelija jätti oikeusasiamiehelle kantelun (tapaus 1840/2002/GG). Oikeusasiamiehen tutkiessa kyseistä kantelua OLAF kiisti kantelijan syytökset ja esitti useita perusteluja sen osoittamiseksi, että viittaus «erääseen toimittajaan» olisi voinut tarkoittaa useita eri toimittajia, jotka olivat julkaisseet sellaisia artikkeleja, joiden perusteella heidän hallussaan voitiin olettaa olevan kyseiset asiakirjat. Lisäksi se mainitsi, että «viittaus saattoi todellakin kohdistua kehen tahansa muuhun toimittajaan, sillä OLAF ei maininnut tutkimuksen olevan yhteydessä mihinkään tiettyyn aineistoon, joka oli jo julkaistu».

Oikeusasiamies päätyi hallussaan olevien todisteiden perusteella kuitenkin siihen johtopäätökseen, että asianomaisessa lehdistötiedotteessa viitattiin nimenomaan kantelijaan ja että OLAF ei ollut esittänyt mitään todisteita siinä esitetyn syytöksen tueksi. Oikeusasiamies esittikin OLAFille suositusluonnoksen, jossa sitä kehoitettiin poistamaan lahjontaväite. Koska OLAF ei oikeusasiamiehen näkemyksen mukaan noudattanut suositusluonnosta asianmukaisesti, hän esitti kriittisen huomautuksen.

Myöhemmin Belgian syyttäjänvirasto tarkasti kantelijan toimiston ja kodin Brysselissä ja takavarikoi suuren määrän asiakirjoja. Myöhemmin ilmeni, että nämä tutkintatoimet olivat perustuneet tietoihin, jotka OLAF oli toimittanut Belgian ja Saksan viranomaisille. Kantelija jätti oikeusasiamiehelle uuden kantelun, jonka mukaan oli liitetty jäljennökset OLAFin viranomaisille lähettämistä kirjeistä. Niistä kävi hänen mukaansa ilmi se, että OLAF oli antanut tapauksen 1840/2002/GG käsittelyn yhteydessä virheellistä tietoa, jolla pyrittiin johtamaan oikeusasiamiestä harhaan ja vaikuttamaan tutkimukseen.

OLAF totesi, että sen lausumat olivat olleet paikkansapitäviä eivätkä harhaanjohtavia.

Oikeusasiamies tutki neljä lausumaa tai lausumakokonaisuutta, joita kantelija piti virheellisinä tai harhaanjohtavina, ja päätyi siihen johtopäätökseen, että OLAF oli todellakin antanut virheellistä tai harhaanjohtavaa tietoa kaikissa neljässä tapauksessa. Oikeusasiamies esitti OLAFille suositusluonnoksen, jossa sitä kehoitettiin myöntämään esittäneensä virheellisiä ja harhaanjohtavia lausumia vastineissa, joita se esitti oikeusasiamiehelle tämän kantelua 1840/2002/GG koskeneen tutkimuksen yhteydessä.

Tutkittuaan OLAFin yksityiskohtaisen lausunnon oikeusasiamies katsoi, että OLAF on kieltäytynyt hyväksymästä hänen suositusluonnostaan. Hän esittikin Euroopan parlamentille erityiskertomuksen, jossa toisti suositusluonnoksensa uudelleen suosituksena.

3.8 TUTKIMUS OIKEUSASIAMIEHEN OMASTA ALOITTEESTA

KUKKAKORISTEIDEN MAKSAMINEN

*Yhteenveto päätöksestä oma-aloitteeseen tutkimukseen OI/3/2005/OV (luottamuksellinen)
Euroopan komissiota vastaan*

Oikeusasiamies sai huhtikuussa 2005 EU:n ulkopuolisessa maassa toimivalta kukkakauppiaalta kantelun, jossa väitettiin komission kyseisen maan lähetystön (jäljempänä «lähetystö») jättäneen maksamatta kukkakoristeet, jotka hän oli toimittanut lähetystön hiljattain avaamaan lehdistökeskukseen. Kantelija vaati, että komissio pitäisi antamansa suullisen lupauksen ja maksaisi hänelle palvelusta, jonka hän oli suorittanut.

Oikeusasiamies ei voinut tutkia asiaa kanteluna, koska kantelija ei ollut EU:n kansalainen eikä asunut EU:n jäsenvaltiossa (EY:n perustamissopimuksen 195 artikla). Koska asia kuitenkin antoi aihetta tutkimiseen, oikeusasiamies päätti aloittaa asiassa oma-aloitteisen tutkimuksen komissiota vastaan.

Komissio kertoi, että lähetystön lehdistö- ja tiedotuskeskuksen tilat oli annettu Italian suurlähetystön ja sen yhteistyökumppanina toimivan säätiön käyttöön erästä tilaisuutta varten ja että kukkakoristeet oli toimitettu kyseiseen tilaisuuteen. Kantelija oli tehnyt sopimuksen kukkakoristeiden toimittamisesta Italian suurlähetystön ja säätiön kanssa. Lähetystön ja kantelijan välillä ei ollut tehty mitään sopimusta.

Oikeusasiamies päätteli, että komission ja kantelijan välillä ei siten ollut minkäänlaista sopimusta kukkakoristelusta ja että tähän lopputulokseen ei vaikuttanut mitenkään se seikka, että koristelu toimitettiin lähetystön tiloihin. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että kantelijan komissiolle esittämää korvausvaatimusta ei voitu hyväksyä eikä hallinnollista epäkohtaa ollut ilmennyt.

Oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle kuitenkin, että tämä voisi harkita kantelun tekemistä Italian ulkoasiainministeriölle. Koska yksi kantelijan kohtaamien ongelmien syistä näytti olevan se, että asiasta vastaava henkilö Italian suurlähetystössä ei enää ollut suurlähetystön palveluksessa, oikeusasiamies katsoi aiheelliseksi lähettää päätöksestään jäljennöksen lähetystön sijaintimaassa sijaitsevalle Italian suurlähetystölle.

Kantelija vastasi oikeusasiamiehelle, että päätös oli oikea ja että se auttoi häntä ratkaisemaan tilanteen.

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN TOIMIELIMIIN JA LAITOKSIIN

Oikeusasiamiehen ja Euroopan unionin toimielinten ja laitosten välillä on oltava rakentavat yhteistyösuhteet, jotta kansalaisten kantelut voidaan käsitellä ripeästi ja tehokkaasti. Oikeusasiamies selittää toimielinten ja laitosten jäsenten ja virkamiesten kanssa pidettävissä tapaamisissa, mitkä ovat hänen työnsä taustalla vaikuttavat tekijät, mikä on paras tapa vastata heille esitettyihin kanteluihin ja miten menettelyjä voidaan kehittää. Tämä auttaa häntä hoitamaan kaksoisrooliaan, jossa hän on toisaalta ulkoisen valvonnan mekanismi ja toisaalta keino parantaa hallinnon laatua. Oikeusasiamies myös kutsuu muiden toimielinten ja laitosten edustajia kertomaan henkilöstölleen unionin viimeisimmistä poliittisista ja lainsäädännöllisistä tapahtumista. Hän vaihtaa myös säännöllisesti tietoa keskeisten kumppaneiden kanssa. Sellainen on esimerkiksi Euroopan tietosuojavaltuutettu, jonka työllä on suora vaikutus oikeusasiamiehen toimintaan.

Oikeusasiamies halusi toimielimen kymmenennen vuosipäivän yhteydessä lujittaa näiden vuosien aikana kehittyneitä yhteistyösuhteita, joiden avulla varmistetaan ensiluokkainen EU-hallinto. Tähän tavoitteeseen pyrittiin ennen kaikkea EU:n toimielinten puheenjohtajien ja pääsihteerien sekä EU:n laitosten ja virastojen johtajien virallisilla päivällisillä, joka pidettiin 17. marraskuuta (ks. kohta 6.1). Euroopan komission puheenjohtaja José Manuel Barroso piti tilaisuudessa pääpuheen, jossa hän toisti oikeusasiamiehelle komission jäsenten kollegion kanssa pidetyssä tapaamisessa 25. toukokuuta esittämänsä sitoumuksen tehdä oikeusasiamiehen kanssa tiivistä yhteistyötä kansalaisten etujen ajamiseksi. Tapaamista käsitellään tarkemmin jäljempänä kohdassa 4.2.

Oikeusasiamies ja parlamentti – erityissuhde

Oikeusasiamiehen erityinen suhde Euroopan parlamenttiin, joka valitsee hänet ja jolle hän laatii vuosikertomuksensa, on erityisen merkittävä. Hänellä on hedelmälliset yhteistyösuhteet parlamentin vetoamusvaliokuntaan, joka vastaa parlamentin suhteista oikeusasiamieheen ja laatii mietinnön hänen vuosikertomuksestaan. Oikeusasiamies lupasi 12. lokakuuta 2005 pidetyssä vetoamusvaliokunnan kokouksessa parlamentin työjärjestyksen 195 artiklan 3 kohdan mukaisesti myös saapua omasta aloitteestaan kuultavaksi valiokuntaan aina kun hän esittää parlamentille erityiskertomuksen.

Parlamentin jokavuotinen täysistuntokeskustelu oikeusasiamiehen toiminnasta on oikeusasiamiehen työvuoden kohokohta, joka antaa tilaisuuden hänen aiempaa työtään ja tulevia aloitteitaan koskevaan laajaan näkemystenvaihtoon.

Oikeusasiamies tekee läheistä yhteistyötä myös parlamentin hallinnon kanssa, jotta hänen toimistonsa työskentely olisi sujuvaa. Toimielinten välinen yhteistyö on paras keino hyödyntää toimistolle osoitetut resurssit mahdollisimman tehokkaasti, välttää henkilöstön päällekkäisyyttä ja mahdollisuuksien mukaan saada aikaan mittakaavaetuja. Tämä pätee erityisesti eräisiin budjetti- ja hallintoasioihin (ks. liite B). Oikeusasiamies tekee tiivistä yhteistyötä myös EU:n budjettiviranomaisen kanssa sen varmistamiseksi, että oikeusasiamiehen toimielimelle myönnetään sille osoitettuihin tehtäviin suhteutetut määrärahat, ja tapaa asiasta vastaavia toimielinten edustajia selittääkseen ja puolustatakseen toimielimen ensisijaisia tarpeita. Tällaisia tapaamisia järjestettiin vuoden 2005 aikana lukuisia.

Tässä luvussa luetellaan EU:n toimielinten ja laitosten jäsenten ja virkamiesten kanssa vuoden 2005 aikana pidetyt tapaamiset ja tilaisuudet¹.

¹

Tapaamiset ja tilaisuudet pidettiin Brysselissä, Luxemburgissa tai Strasbourgissa.

4.1 EUROOPAN PARLAMENTTI

22. helmikuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin pääjohtajan ja lakimiehen Gregorio Garzón Clarianan kanssa.
7. maaliskuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen David Hammerstein Mintzin kanssa.
8. maaliskuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin puhemiehen Josep Borrell Fontellesin kanssa.
10. toukokuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen Stanisław Jałowickin kanssa.
10. toukokuuta: Oikeusasiamiehen *vuoden 2004 vuosikertomuksen* esitleminen Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnalle.
11. toukokuuta: Tapaaminen Gregorio Garzón Clarianan kanssa.
8. kesäkuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen Valdis Dombrovskisin kanssa, joka on Euroopan oikeusasiamiehen vuoden 2006 talousarvion esittelijä Euroopan parlamentissa.
6. heinäkuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen Sir Robert Atkinsin kanssa.
6. heinäkuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin pääsihteerin Julian Priestleyn kanssa.
7. heinäkuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen Manolis Mavrommatisin kanssa, joka on Euroopan oikeusasiamiehen *vuoden 2004 vuosikertomuksen* esittelijä Euroopan parlamentissa.
6. syyskuuta: Euroopan oikeusasiamiehen järjestämä päivällinen vetoomusvaliokunnan puheenjohtajistolle ja koordinaattoreille. Päivälliselle osallistuivat Euroopan parlamentin jäsen, valiokunnan puheenjohtaja Marcin Libicki, Euroopan parlamentin jäsen Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Euroopan parlamentin jäsen Alexandra Dobolyi, Euroopan parlamentin jäsen David Hammerstein Mintz ja vetoomusvaliokunnan sihteeristön johtaja David Lowe.
8. syyskuuta: Tapaaminen Euroopan parlamentin jäsenen Proinsias de Rossan kanssa.
14. syyskuuta: Tapaamiset Euroopan parlamentin jäsenen Herbert Böschin ja Julian Priestleyn kanssa.
27. syyskuuta: Tapaaminen Gregorio Garzón Clarianan kanssa.
27. syyskuuta: Vastaanotto Euroopan parlamentin jäsenille sekä Euroopan komission ja Euroopan parlamentin edustajille Euroopan oikeusasiamiehen perustamisen kymmenvuotispäivän kunniaksi (ks. kohta 6.1). Tilaisuuden pääpuhuja oli Euroopan parlamentin puhemies Josep Borrell Fontelles.
10. lokakuuta: Tapaamiset Euroopan parlamentin jäsenen Alexandra Dobolyin ja Euroopan parlamentin jäsenen David Hammerstein Mintzin kanssa.
12. lokakuuta: Tapaamiset Euroopan parlamentin jäsenen Herbert Böschin ja Euroopan parlamentin jäsenen Sir Robert Atkinsin kanssa.
27. lokakuuta: Oikeusasiamiehen *vuoden 2004 vuosikertomuksen* esitleminen Euroopan parlamentin täysistunnolle (ks. kohta 6.1).

4.2 EUROOPAN KOMISSIO

Euroopan oikeusasiamies tapasi 25. toukokuuta komission jäsenten kollegion Brysselissä. Diamandourosin toivotti tervetulleeksi komission puheenjohtaja José Manuel Barroso, joka kertoi olevansa sitoutunut tekemään oikeusasiamiehen kanssa läheistä yhteistyötä sen varmistamiseksi,

että kansalaisten oikeudet toteutuvat. Institutionaalisista suhteista ja viestintästrategiasta vastaava komission varapuheenjohtaja Margot Wallström määritteli sen jälkeen useita tapoja, joilla toimielinten välistä yhteistyötä voitaisiin kehittää. Tällaisia toimenpiteitä ovat kustakin tapauksesta vastaavan komission jäsenen poliittisen vastuullisuuden lisääminen, koordinoinnin tehostaminen, oikeudellisen yksikön ja pääsihteeristön tehtäväksi osoitettava tapausten seuranta ja jatkotoimet sekä oikeusasiamiehen ehdottamien sovintoratkaisujen hyväksymiseen tähtäävien ponnistelujen tehostaminen. Näiden parannusten takeeksi komission varapuheenjohtaja ehdotti, että oikeusasiamiehen tutkimuksista vastuussa olevat komission koordinoitiverkoston virkamiehet ja oikeusasiamiehen toimiston virkamiehet tapaisivat säännöllisesti ja osallistuisivat kyseisten kahden toimielimen välisiä suhteita ja työjärjestelyjä käsitteleville koulutuskursseille.

Sen jälkeen oikeusasiamies esitteli työtään kollegiolle korostaen erityisesti rooliaan hallinnon laadun parantamisen edistäjänä. Oikeusasiamies viittasi eurooppalaiseen hyvän hallintotavan säännöstöön ja kehotti komissiota tekemään kiireellisesti aloitteen, jotta tämänhetkisellemä sekaannusta aiheuttavalle tilanteelle, jossa eri toimielimet ja laitokset soveltavat monia erilaisia säännöstöjä, saadaan loppu. Oikeusasiamies kannusti komissiota myös harkitsemaan sellaisten toimenpiteiden toteuttamista, joilla levitetään ja lujitetaan oikeusasiamiehen tutkimuksiin annettavien vastineiden valmistelusta saatuja parhaita käytäntöjä eri pääosastojen ja muiden komission yksiköiden keskuuteen. Lopuksi oikeusasiamies ilmoitti aikovansa ehdottaa komissiolle entistä useammin sovintoratkaisuja ja käynnistää oma-aloitteisia tutkimuksia ongelmien ja parhaiden käytäntöjen tunnistamiseksi.

Puheen jälkeen oikeusasiamies jatkoi kansalaisten hyväksi tekemäänsä työtä käsittelevää keskustelua kollegion jäsenten kanssa yhteisellä lounaalla.

Tämän tilaisuuden lisäksi oikeusasiamies tapasi seuraavia komission jäseniä ja virkamiehiä vuonna 2005:

12. tammikuuta: Tapaaminen institutionaalisista suhteista ja viestintästrategiasta vastaavan Euroopan komission varapuheenjohtajan Margot Wallströmin kanssa.

23. helmikuuta: Tapaaminen hallinnosta, tilintarkastuksesta ja petostentorjunnasta vastaavan Euroopan komission varapuheenjohtajan Siim Kallasin kanssa.

12. huhtikuuta: Tapaaminen Margot Wallströmin kanssa.

10. toukokuuta: Tapaaminen suhteista Euroopan oikeusasiamieheen vastaavan Euroopan komission johtajan Giuseppe Massangiolin kanssa.

7. syyskuuta: Tapaaminen Giuseppe Massangiolin ja komission yksikönpäällikön Andrea Pieruccin kanssa.

14. syyskuuta: Tapaaminen Siim Kallasin kanssa.

4.3 EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Euroopan tietosuojavaltuutettu Peter Hustinx kuuli Euroopan oikeusasiamiestä toukokuussa 2005 valmistellessaan tietosuojavaltuutetun perehdytysaineistoa Nro 1 «Yleisön oikeus tutustua asiakirjoihin ja tietosuojaa» (saatavilla tietosuojavaltuutetun verkkosivuilla osoitteessa <http://www.edps.europa.eu>). Oikeusasiamiehen ja Euroopan tietosuojavaltuutetun välisestä yhteistyöstä kanteluiden käsittelyssä kerrotaan kohdassa 2.8.1.

Lokakuun 20. päivänä Euroopan oikeusasiamies tapasi Peter Hustinxin ja apulaistietosuojavaltuutetun Joaquín Bayo Delgadon. Tapaamisessa keskusteltiin toimielinten välisestä yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta liittyen ennen kaikkea sellaisiin oikeusasiamiehelle esitettyihin kanteluihin, joihin liittyy tietosuojaa koskevia kysymyksiä. Aiemmin samana päivänä Diamandouros oli toivottanut

yhteisön toimielinten ja laitosten tietosuojavastaavat tervetulleiksi kokoukseen, jonka järjestivät yhdessä Euroopan oikeusasiamiehen tietosuojavastaava Alessandro del Bon ja Euroopan parlamentin tietosuojavastaava Jonathan Steele. Iltapäivällä tietosuojavastaavien kokoukseen osallistuivat myös Euroopan tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutettu.

4.4 MUUT TOIMIELIMET JA LAITOKSET

20. tammikuuta: Diamandourosin järjestämä tapaaminen ja lounas Euroopan unionin toimielinten hallinnon johtajille.

21. tammikuuta: Osallistuminen tilaisuuteen, jossa Euroopan komission puheenjohtaja ja uudet jäsenet antoivat juhlallisen vakuutuksen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle.

8. kesäkuuta: Tapaaminen Euroopan yhteisöjen henkilöstökoulutuskeskuksen johtajan David Walkerin kanssa.

5. lokakuuta: Osallistuminen tilaisuuteen, jossa hiljattain perustetun Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen jäsenet antoivat juhlallisen vakuutuksen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle.

11. lokakuuta: Puhe «Oikeusasiamiehen rooli sekä Euroopan oikeusasiamiehen ja alueellisten oikeusasiamiesten välinen yhteistyö» alueiden komitean puheenjohtajistolle.

24. lokakuuta: Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin Bo Vesterdorfin puhe Euroopan oikeusasiamiehen toimiston henkilöstölle aiheesta «Tuomioistuinten ja oikeusasiamiesten väliset suhteet».

Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti Bo Vesterdorf (toinen vasemmalta) puhuu Euroopan oikeusasiamiehen henkilöstölle. Strasbourg, Ranska, 24. lokakuuta 2005.

17. marraskuuta: Virallinen päivällinen EU:n toimielinten puheenjohtajille ja pääsihteereille ja EU:n elinten johtajille Euroopan oikeusasiamieslaitoksen kymmenvuotispäivän kunniaksi (ks. kohta 6.1).

5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

5 SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

Kansallisilla, alueellisilla ja paikallisilla oikeusasiamiehillä on keskeinen rooli sen varmistamisessa, että kansalaisille EU:n oikeuden nojalla kuuluvia oikeuksia kunnioitetaan kaikkialla unionissa. Euroopan oikeusasiamies tekee läheistä yhteistyötä kollegoidensa kanssa sen takaamiseksi, että EU:n oikeutta käsittelevät kansalaisten kantelut käsitellään ripeästi ja tehokkaasti. Yhteistyötä tehdään pääasiassa Euroopan oikeusasiamiesten verkoston puitteissa. Sen toimintaa kuvataan tarkemmin jäljempänä kohdassa 5.1. Tässä luvussa kerrotaan myös erilaisista konferensseista ja tapaamisista, joihin oikeusasiamies ja hänen henkilöstönsä jäsenet osallistuivat vuonna 2005 ja joissa pyrittiin edistämään oikeusasiamiesaatetta kaikkialla unionissa ja sen ulkopuolellakin. Lopuksi kerrotaan lyhyesti Euroopan oikeusasiamiehen ja hänen oikeusasiamieskollegoidensa kahdenvälisistä tapaamisista.

5.1 EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN VERKOSTO

Euroopan oikeusasiamiesten verkosto käsittää lähes 90 toimistoa 30:ssa Euroopan maassa. Siihen kuuluvat unionin jäsenvaltioiden oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet eurooppalaiselta, kansalliselta ja alueelliselta tasolta sekä Norjan, Islannin ja EU:n jäsenyyttä hakeneiden maiden kansalliset oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet. Kaikki EU:n jäsenvaltioiden sekä Norjan ja Islannin kansalliset oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet ovat nimittäneet yhteyshenkilön, joka vastaa yhteydenpidosta verkoston muiden jäsenten kanssa.

Verkosto syntyi ensimmäisen Euroopan oikeusasiamiehen Jacob Södermanin aloitteesta kutsua EU:ssa toimivat oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet Strasbourgissa syyskuussa 1996 järjestettyyn seminaariin. Osallistujat päättivät aloittaa jatkuvan yhteistyöprosessin, jolla edistetään yhteisön oikeutta ja sen täytäntöönpanoa koskevan tiedon vapaata kulkua ja mahdollistetaan kantelujen siirtäminen sille elimelle, joka parhaiten pystyy niitä käsittelemään.

Verkostosta on vähitellen kehittynyt tehokas väline oikeusasiamiesten ja heidän henkilöstönsä välistä yhteistoimintaa varten ja se on tehokas yhteistyömekanismi tapausten käsittelyssä. Kokemuksia ja parhaita käytäntöjä vaihdetaan seminaareissa ja tapaamisissa, säännöllisessä uutiskirjeessä, sähköisessä keskustelufoorumissa ja päivittäisen sähköisen uutispalvelun kautta. Nämä toimet, joita kuvataan jäljempänä, auttavat oikeusasiamiehiä hoitamaan tehtävänsä, joka on sen varmistaminen, että EU:n oikeutta sovelletaan oikein kaikkialla unionissa. Oikeusasiamiesten roolia käsiteltiin viidennessä kansallisten oikeusasiamiesten seminaarissa, joka järjestettiin Haagissa syyskuussa 2005. Tässä luvussa selostetaan yksityiskohtaisesti kyseisen seminaarin keskusteluja, sillä siellä tehtiin tärkeitä päätöksiä verkoston tulevasta suunnasta ja sen vahvistamisesta.

Tutustumismatkat jäsenvaltioissa ja hakijamaissa toimivien oikeusasiamiesten luokse ovat myös osoittautuneet erittäin tehokkaaksi keinoksi kehittää verkostoa, ja niiden avulla voidaan erinomaisesti välittää tietoa sen tarjoamista viestintävälineistä. Kohdan 5.1 lopussa kerrotaankin oikeusasiamiehen käynnistä Yhdistyneessä kuningaskunnassa marraskuussa 2005. Tarkemmin matkaa kuvataan kohdassa 6.2.

© De Nationale Ombudsman van Nederland

EU:n jäsenvaltioiden kansallisten oikeusasiamiesten viides seminaari.
Haag, Alankomaat, 11.–13. syyskuuta 2005.

Kansallisten oikeusasiamiesten seminaarit

Euroopan oikeusasiamies ja jokin kansallinen oikeusasiamies järjestävät joka toinen vuosi kansallisten oikeusasiamiesten seminaarin. Viides seminaari, jonka Alankomaiden kansallinen oikeusasiamies Roel Fernhout järjesti yhdessä Euroopan oikeusasiamiehen kanssa, pidettiin Haagissa 11.–13 syyskuuta 2005.

Se oli ensimmäinen seminaari, johon osallistuivat myös ehdokasmaiden oikeusasiamiehet, ja ensimmäinen unionin toistaiseksi suurimman laajentumisen jälkeen. Kokouksessa olivat edustettuina kaikki 25 jäsenvaltiota sekä Kroatia, Romania, Islanti ja Norja. Seminaari järjestettiin Euroopan oikeusasiamieslaitoksen kymmenvuotisjuhlan puitteissa ja täsmälleen yhdeksän vuotta Strasbourgissa syyskuussa 1996 pidetyn EU:n jäsenvaltioiden kansallisten oikeusasiamiesten ensimmäisen seminaarin jälkeen.

Kaikki nämä seikat toivat lisäväriä vuoden 2005 seminaariin, jonka aiheena oli kaikkia laajentuneen unionin oikeusasiamiehiä konkreettisesti koskettava «Oikeusasiamieslaitosten ja vastaavien elinten rooli EU:n oikeuden täytäntöönpanossa». Oikeusasiamiehillä, jotka ovat valvovia elimiä, on ratkaiseva rooli sen varmistamisessa, että EU:n oikeutta sovelletaan täysimääräisesti ja oikein jäsenvaltioissa. Haagissa käydyissä keskusteluissa pohdittiin sitä, miten oikeusasiamiehet voivat hoitaa tehtävänsä yhteistyön avulla.

Seminaarissa käydyt keskustelut

Seminaarin avasivat Alankomaiden parlamentin puhemies Frans W. Weisglas ja Alankomaiden Eurooppa-asioiden ministeri Atzo Nicolai.

Leidenin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan Eurooppa-instituutin professori Rick Lawson alusti keskustelun esittelemällä raportin, jossa käsitellään oikeusasiamiesten kokemuksia EU:n oikeuden täytäntöönpanosta. Raportti perustui EU:n oikeuden valvonnasta saatuja kokemuksia luotaavaan kyselyyn, joka oli lähetetty kaikille kansallisille toimistoille. Siinä tiedusteltiin esimerkiksi, millaisiin «EU-tapausten» tyyppeihin oikeusasiamiehet törmäävät jokapäiväisessä työssään, kuinka usein kyseisiä tapauksia esiintyy, kuinka merkittäviä ne ovat ja mikä on paras tapa käsitellä niitä.

Lawsonin mukaan oikeusasiamiehillä on todellakin keskeinen rooli sen varmistamisessa, että viranomaiset soveltavat EU:n oikeutta täysimääräisesti ja oikein. Hoitaessaan tätä tehtävää omalla vastuualueellaan oikeusasiamiesten on Lawsonin mielestä oltava välittämättä sellaisista kansallisista säännöistä, jotka estävät heitä suojelemasta yksilöille yhteisön oikeuden nojalla kuuluvia oikeuksia.

He eivät myöskään saisi soveltaa EU:n oikeutta vain silloin, kun kantelija siihen vetoaa, vaan heidän olisi mieluummin tuotava se esiin ennakoivasti. Lawson totesi, että tehtävä on valtaisa, kun otetaan huomioon EU:n oikeuden soveltamisala. Lawson muistutti myös, että oikeusasiamiesten on varmistettava perusoikeuksien noudattaminen, kun he arvioivat hallintoelinten toimintaa jollakin EU:n oikeuden kattamalla alalla.

Ensimmäinen teemaistunto: oikeusasiamiehet ja Euroopan unionin perustuslaki

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies Luís Miguel Poiares Pessoa Maduro oli istunnon pääpuhujana. Hänen mielestään oikeusasiamiehillä on kaksi selkeää hallinnollista etua tuomioistuimiin verrattuna, kun kyse on EU:n oikeuden soveltamisesta. Ensimmäinen on se, että esimerkiksi vapaan liikkuvuuden alalla hyvityksen hakeminen tuomioistuimen kautta ei ole tehokasta oikeudenkäyntiin liittyvien kulujen ja sen keston vuoksi. Oikeusasiamiehillä on erinomainen tilaisuus käsitellä kansalaisten huolenaiheita tällaisissa asioissa. Toinen on se, että oikeusasiamiehet voivat olla keskeisessä roolissa valistamassa viranomaisia niiden EU:n oikeuden täytäntöönpanoon liittyvistä velvollisuuksista. Heillä on moraalinen velvollisuus kannustaa julkishallintoa siihen, että EU:n oikeuden säännösten täysimääräiset vaikutukset toteutuvat.

Ruotsin parlamentin pääoikeusasiamies Mats Melin johti sen jälkeen istunnon keskustelua. Hän totesi, että unionin perusoikeuksien ja -vapauksien kehityssuunta on epävarma Euroopan perustuslain ratifioinnissa kohdattujen ongelmien vuoksi. Tämä tapahtuu hetkellä, jolloin kyseisten oikeuksien ja vapauksien suojeleminen olisi ratkaisevan tärkeää (varsinkin parhaillaan terrorismin uhan torjumiseksi annettavan lainsäädännön ja voimassa oleviin sääntöihin tehtävien poikkeusten valossa). Hänen mielestään oikeusasiamiesten pitäisi seurata tarkasti lainsäädännön kehittymistä eli toisaalta uutta EU:n lainsäädäntöä ja toisaalta sen täytäntöönpanomenettelyjä asianomaisissa jäsenvaltioissa. Tehokkuus ei saa nousta laillisuutta tärkeämmäksi, hän muistutti.

Toinen teemaistunto: ympäristö

Euroopan komission ympäristöasioiden pääosaston pääjohtaja Catherine Day aloitti toisen teemaistunnon esittelemällä EU:n ympäristölainsäädännön tämänhetkistä tilaa. Dayn mukaan 80 prosenttia jäsenvaltioiden ympäristölainsäädännöstä on nyt peräisin EU:n tasolta. Siksi ei ehkä olekaan yllätys, että noin neljännes komissiolle esitettävistä EU:n oikeuden täytäntöönpanoa käsittelevistä kanteluista liittyy ympäristöasioihin ja erityisesti Natura 2000 -verkostoa koskeviin ongelmiin ja puutteellisiin ympäristövaikutusten arviointeihin. Day oli sitä mieltä, että kansalaisten ei välttämättä tarvitsisi tuoda kaikkia kanteluitaan EU:n tasolle, vaan oikeusasiamiehet voisivat osallistua merkittävällä tavalla jäsenvaltioissa tapahtuneiden EU:n ympäristölainsäädännön rikkomistapausten selvittämiseen. Komissio voisi tarvittaessa antaa oikeudellisia neuvoja.

Ranskan kansallinen oikeusasiamies Jean-Paul Delevoye johti istunnon keskustelua. Hän kertoi, miten Ranskan oikeusasiamies käsittelee kansalaisten ympäristöön liittyviä kanteluita ja korosti Ranskan oikeusasiamiehen valtuutettujen edustajien tärkeää roolia ongelmien ratkaisussa paikallisella tasolla.

Kolmas teemaistunto: syrjintä

Kansallisten ja etnisten vähemmistöjen oikeuksista vastaava Unkarin parlamentin asiamies Jenő Kaltenbach oli istunnon pääpuhujana. Hän totesi, että vaikka syrjinnän torjumisessa on edistytty merkittävästi, asiaa koskevia EU:n direktiivejä ei ole vielä saatettu täysin osaksi kansallista lainsäädäntöä. Hänen mukaansa kansallisten oikeusasiamiesten tehtäviin kuuluu edistää kyseisten säännösten sisällyttämistä kotimaiseen oikeusjärjestelmään. Heidän pitäisi myös tehdä läheistä yhteistyötä niiden elinten kanssa, jotka on perustettu käsittelemään syrjintäongelmaa eri aloilla. Luxemburgin kansallinen oikeusasiamies Marc Fischbach esitti seuraavaksi useita esimerkkejä hänelle esitetyistä kanteluista, joiden joukossa oli myös sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvasta syrjinnästä tehty kantelu.

Neljäs teemaistunto: vapaa liikkuvuus

Alankomaalaisen Nijmegenin yliopiston maahanmuuttolainsäädännöstä vastaava professori Elsbeth Guild piti vapaata liikkuvuutta käsittelevän viimeisen teemaistunnon pääpuheen, jossa hän toi esiin erilaisia jäljellä olevia vapaan liikkuvuuden esteitä. Guild totesi, että useimmat kansallisen tason toimielimet käsittelevät edelleen sellaisia unionin kansalaisia, jotka eivät ole kyseisen maan kansalaisia ulkomaalaislainsäädännön piiriin kuuluvina ulkomaalaisina. Lisäksi (maahanmuuttaneiden) EU-kansalaisten perheenjäsenille, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia, ei aina myönnetä EU:n kansalaisen asemaa.

Irlannin kansallinen oikeusasiamies Emily O'Reilly johti istunnon keskustelua ja käsitteli puheenvuorossaan sosiaaliturvaa tuoden esiin eräitä ongelmia, joihin kansalaiset törmäävät perätessään EU:n oikeuden nojalla heille kuuluvia oikeuksia (erityisesti asetuksen (ETY) N:o 1408/71¹ yhteydessä). Hänen mielestään ongelma johtuu pääosin asianomaisen lainsäädännön monimutkaisuudesta. O'Reilly viittasikin Euroopan komission TRESS-hankkeeseen (Training and Reporting in Social Security, sosiaaliturvaan liittyvä koulutus ja raportointi), jonka tavoitteena on parantaa lähinnä koulutusseminaarien avulla asiaa koskevien yhteisön säännösten tuntemusta kaikkien asianomaisten sidosryhmien, kuten kansallisten tuomareiden, keskuudessa.

Institutionaaliset kysymykset

Teemaistuntojen lisäksi seminaarissa käytiin laaja-alainen keskustelu eräistä institutionaalisista kysymyksistä, jotka kiinnostavat oikeusasiamiehiä EU:ssa ja ehdokasmaissa. Keskustelun avasi Euroopan oikeusasiamies puheellaan, jossa hän kertoi tavoitteesta luoda Euroopan oikeusasiamiesten verkostolle selkeämpi julkinen identiteetti. Euroopan oikeusasiamies haluaa parantaa verkoston näkyvyyttä kansalaisten ja poliittisten päättäjien keskuudessa ja kertoi siksi olevansa valmis investoimaan resursseja siihen, että verkosto käyttää Internetiä enemmän sekä yleisölle tiedottamiseen että oikeusasiamiesten keskinäiseen yhteydenpitoon. Hän ehdotti myös, että seuraavien kahden vuoden aikana laaditaan tiedote, jossa kansalaisille selitetään, mitä he voivat odottaa, jos kääntyvät verkostoon kuuluvan oikeusasiamiehen puoleen. Tiedotteesta voitaisiin keskustella ja se voitaisiin mahdollisesti hyväksyä oikeusasiamiesten kuudennessa seminaarissa, jonka Euroopan oikeusasiamies järjestää yhdessä Ranskan kansallisen oikeusasiamiehen kanssa Strasbourgissa vuonna 2007. Euroopan oikeusasiamies muistutti sen tärkeydestä, että alueellisten oikeusasiamiesten näkemykset ovat riittävästi edustettuina kansalaisille laadittavaa tiedotetta koskevilla keskusteluilla, ja ehdotti sitä varten, että kaikkien jäsenvaltioiden alueellisia oikeusasiamiehiä, mikäli sellaisia on, kehoitettaisiin nimittämään yksi edustaja, joka osallistuu vuonna 2007 Strasbourgissa pidettävään seminaariin asianomaisen kansallisen oikeusasiamiehen lisäksi. Euroopan oikeusasiamies ilmoitti myös, että hänen toimielimensä sitoutuu tapaamaan alueellisia oikeusasiamiehiä joka toinen vuosi eli niinä vuosina, joihin ei järjestetä kansallisten oikeusasiamiesten tapaamista.

Seminaarin johtopäätökset

Seminaarin päätteeksi Euroopan oikeusasiamies piti lyhyen puheen ja Lawson esitteli seminaarin johtopäätökset.

Jatkotoimet

Seminaarissa käydyissä keskusteluissa tuotiin esiin monia sellaisia ajatuksia, jotka auttavat määrittämään Euroopan oikeusasiamiesten verkoston yhteistyön suuntaa tulevien kuukausien ja vuosien aikana. Euroopan oikeusasiamies on ehdottanut seuraavia kohtia julkaistaviksi kokouksen alustavina, toiminnallisina johtopäätöksinä:

¹ Neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, annettu 14 päivänä kesäkuuta 1971, sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä, EYVL 1971 L 149, s. 2.

1. Oikeusasiamiehet ovat julkisia viranomaisia ja heidän pitäisi siksi omalla toimialallaan varmistaa EU:n lainsäädäntöön perustuvien oikeuksien ja niihin sisältyvien ihmisoikeuksien täysimääräinen toteutuminen.
2. Oikeusasiamiehillä on erinomainen mahdollisuus tutkia, ovatko jäsenvaltioiden valtiolliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset soveltaneet EU:n oikeutta oikein yksittäisissä tapauksissa, ja ryhtyä toimiin, jos puutteita on ilmennyt, jotta laiminlyönnit korjataan tehokkaasti ja vastaavilta puutteilta vältetään tulevaisuudessa.
3. Oikeusasiamiehillä on selvä vertailuetu tuomioistuimiin nähden tietyillä aloilla, sillä he voivat tarjota nopeampia hyvityskeinoja. Henkilöt, joiden vapaan liikkumisen oikeutta on rajoitettu vakavalla tavalla, kuten esimerkiksi tutkintotodistuksen tunnustamatta jättämisellä, eivät voi odottaa vuosikausia tilanteen korjaantumista.
4. Eurooppalaisten oikeusasiamiesten välille Euroopan oikeusasiamiesten verkoston puitteissa kehittyneelle yhteistoiminnalle pitäisi antaa enemmän näkyvyyttä, jotta kansalaiset ja poliittiset päättäjät tiedostaisivat paremmin sen tarkoituksen. Internetiä pitäisi käyttää tehokkaammin verkoston julkisen identiteetin selkiyttämiseen, ja kansalaisille pitäisi laatia tiedote siitä, mitä verkostoon kuuluvat oikeusasiamiehet voivat tehdä heidän hyväkseen.
5. Muun muassa henkilöiden vapaata liikkumista ja syrjinnän kieltoa käsitelleissä istunnoissa osoitettiin hyvin konkreettisesti, miten monipuolista ja yksityiskohtaista EU:n oikeus voi olla ja että se muuttuu koko ajan. Jatkuva kouluttautuminen on välttämätöntä sekä kansallisissa hallinnoissa että myös oikeusasiamieslaitoksissa, mutta siihen tarvitaan pysyviä toimia ja resursseja. Euroopan oikeusasiamies lupasi hänelle esitettyjen pyyntöjen mukaisesti toimia tehokkaammin Euroopan oikeusasiamiesten verkoston voimavarana tällä alalla.

Erinomainen seminaari

Kiinnostavien virallisten istuntojen lisäksi tapaamiseen kuului myös epävirallisia keskusteluja ja tutustumisia. Kiertoajelu sodanjälkeisessä Rotterdamissa, kanavakierros Amsterdamissa ja vierailu Van Gogh -museossa ja Mauritshuis-taidemuseossa sekä Euroopan oikeusasiamieslaitoksen kymmenvuotisjuhlaillallinen varmistivat osaltaan tilaisuuden onnistumisen. Hänen kuninkaallisen korkeutensa kuningatar Beatrixin vastaanotto Huis ten Bosch -palatsissa oli ikimuistoinen kohokohta, ja epävirallinen päivällinen Alankomaiden oikeusasiamiehen toimistossa oli täydellinen päätös erinomaiselle viidennelle seminaarille.

Yhteistyö tapausten käsittelyssä

Jäsenvaltioiden kansallisilla ja alueellisilla oikeusasiamiehillä on valtuudet käsitellä monia sellaisia kanteluja, jotka eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan, koska ne eivät kohdistu yhteisön toimielimeen tai laitokseen. Vuonna 2005 Euroopan oikeusasiamies neuvoi 945 kantelijaa kääntymään kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen puoleen ja siirsi 91 kantelua suoraan toimivaltaiselle oikeusasiamiehelle. Tämän kertomuksen kohdassa 2.5 on esimerkkejä näistä kanteluista.

Verkoston puitteissa harjoitettavan säännöllisen tietojenvaihdon lisäksi on olemassa erityinen menettely, jonka mukaan kansalliset tai alueelliset oikeusasiamiehet voivat pyytää kirjallisia vastauksia EU:n oikeutta ja sen tulkintaa koskeviin tiedusteluihin, joita esitetään esimerkiksi heidän käsiteltävänänsä olevissa tapauksissa. Euroopan oikeusasiamies joko antaa vastauksen suoraan tai ohjaa tiedustelun tarvittaessa toiselle EU:n toimielimelle tai laitokselle vastattavaksi. Vuonna 2005 saatiin neljä tiedustelua (kaksi kansallisilta ja kaksi alueellisilta oikeusasiamiehiltä) ja päätettiin kolmen tiedustelun käsittely (joista kaksi oli esitetty vuonna 2004).

Euroopan oikeusasiamiehen uutislehti

Uutislehti *European Ombudsmen – Newsletter* käsittelee Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenten ja laajemman kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin (IOI) Euroopan alueen jäsenten työtä. Englanniksi, ranskaksi, saksaksi, italiaksi ja espanjaksi julkaistava lehti lähetetään yli 400:lle

Euroopan tasolla sekä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla toimivalle toimistolle. Uutislehti julkaistaan kaksi kertaa vuodessa, huhtikuussa ja lokakuussa.

Uutislehteen kirjoittavat artikkelieita oikeusasiamiehet kaikkialta Euroopasta. Niihin pohjautuvat lehden palstat, joita ovat uutiset, EU:n oikeus, oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten työ, seminaarit ja kokoukset sekä ilmoitukset. Euroopan oikeusasiamies vastaa uutislehden toimittamisesta ja kirjoittaa pääkirjoituksen, jossa tuodaan esiin verkoston kannalta tärkeitä asioita ja pohditaan niiden merkitystä. Toisen osaston, joka on nimeltään «kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin viestit», laatii IOI:n Euroopan alueen varapuheenjohtaja. Siinä tiedotetaan IOI:n Euroopan osaston jäsenille viimeaikaisista muutoksista, tulevista tapahtumista ja muista kiinnostavista asioista.

Uutislehti on osoittautunut erittäin arvokkaaksi foorumiksi, jossa voidaan vaihtaa tietoa EU:n oikeudesta ja parhaista käytännöistä. Vuoden 2005 numeroissa käsiteltiin muun muassa EU:n tulevaa perusoikeuksien virastoa, asiakirjojen tutustuttavaksi saamista ja tietosuojaa, syrjintää ja vapaan liikkuvuuden esteitä, vankiloihin liittyviä ongelmia eräissä jäsenvaltioissa, terveydenhuoltopalveluja sekä maahanmuuttajien kohtaamia ongelmia.

Sähköisen viestinnän välineet

Oikeusasiamies käynnisti marraskuussa 2000 Internet-keskustelufoorumin ja verkkosivut Euroopassa toimiville oikeusasiamiehille ja heidän henkilöstölleen. Lähes 90 toimistoa 30:stä Euroopan maasta on tähän mennessä ottanut käyttöön oman käyttäjätunnuksen ja salasanan keskustelufoorumiin osallistumiseksi. Lisäksi ne IOI:n Euroopan osaston jäsenet, jotka eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiesten verkostoon, voivat osallistua keskustelufoorumiin yleisellä käyttäjätunnuksella ja sanasalalla. Keskustelufoorumi tarjoaa tilaisuuden päivittäiseen tietojenvaihtoon ja yhteistyöhön toimistojen välillä.

Keskustelufoorumin suosituin osa-alue on uutispalvelu *Ombudsman Daily News*, joka julkaistaan joka arkipäivä ja joka sisältää uutisia oikeusasiamiesten toimistoista sekä Euroopan unionista. *Daily News* -osastoa laativat ja lukevat säännöllisesti lähes kaikki kansalliset ja alueelliset oikeusasiamiesten toimistot Euroopassa.

Keskustelufoorumi oli edelleen vuonna 2005 erittäin hyvä väline toimistoille vaihtaa tietoa lähettämällä kysymyksiä ja vastauksia, ja foorumilla käytiin useita laajoja keskusteluja, joissa käsiteltiin hyvin erilaisia aiheita, kuten kirjojen ilmaista lainaamista julkisista kirjastoista, oikeusasiamiesten päätösten julkaisemista Internetissä ja oikeusasiamiesten suositusten noudattamista.

Keskustelufoorumista löytyy myös virallinen luettelo EU:n jäsenvaltioiden, Norjan, Islannin ja EU:n jäsenyyttä hakeneiden maiden kansallisista ja alueellisista oikeusasiamiehistä. Luettelo päivitetään joka kerran, kun jonkun oikeusasiamiehen toimiston yhteystiedot muuttuvat, joten se on elintärkeä apukeino kaikille Euroopan oikeusasiamiehille.

Tutustumismatkat

Oikeusasiamies vieraili Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin terveyspalveluista vastaavan oikeusasiamiehen Ann Abrahamin luona marraskuussa 2005 (ks. kohta 6.2).

5.2 MUUT OIKEUSASIAMIESTEN SEMINAARIT JA KONFERENSSIT

Euroopan oikeusasiamies edistää yhteistyötä oikeusasiamieskollegoidensa kanssa myös muilla keinoilla kuin Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kautta. Hän osallistuu aktiivisena oikeusasiamiesjärjestöjen jäsenenä säännöllisesti järjestöjen konferensseihin ja seminaareihin. Tässä luvussa kuvataan oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä osallistumista tällaisiin tapahtumiin vuonna 2005.

Liettuan tasavallan Seiman oikeusasiamieslaitoksen kymmenvuotisjuhla

Ian Harden edusti Euroopan oikeusasiamiestä Vilnassa 14.–15. huhtikuuta 2005 Liettuan tasavallan Seiman oikeusasiamiesten järjestämässä konferenssissa, jonka aiheena oli «Oikeusasiamies keinona korjata hyvän hallinnon saamista koskevaan oikeuteen kohdistunut loukkaus» ja joka pidettiin laitoksen kymmenvuotisjuhlan kunniaksi. Harden piti tilaisuudessa puheen, jonka otsikko oli «Euroopan oikeusasiamiehen rooli Euroopan kansalaisten oikeuksien suojelemissa ja edistämisessä».

Tanskan oikeusasiamieslaitoksen 50. vuosipäivä

Diamandouros osallistui 30. maaliskuuta – 2. huhtikuuta 2005 Hans Gammeltoft-Hansenin vuodesta 1987 asti johtaman Tanskan oikeusasiamieslaitoksen 50. vuosipäivän kunniaksi järjestettyihin tapahtumiin ja juhlallisuuksiin. Tapahtumiin kuului myös Euroopan oikeusasiamiesten ja Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettujen yhdeksäs pyöreän pöydän kokous, jonka ihmisoikeusvaltuutettu Alvaro Gil-Robles järjesti 31. maaliskuuta ja 1. huhtikuuta.

Maaliskuun 30. päivänä pidettiin seminaari aiheesta «Demokraattisten toimielinten perustaminen ja avustaminen». Sen avasi Hans Gammeltoft-Hansen, joka toivotti osallistujat tervetulleiksi ja luki Yhdistyneiden Kansakuntien pääihmisoikeusvaltuutetun Louise Arborin onnitteluviestin. Avajaisistunnon paneelikeskusteluun osallistuivat Tanskan ulkoasiainministeriön valtiosihteeri, suurlähettiläs Carsten Staur ja Tanskan ihmisoikeusinstituutin pääjohtaja Morten Kjærum.

Jordanian tapahtumista kertoi entinen hallinnon kehittämisestä sekä tieto- ja viestintätekniikasta vastaava ministeri Fawaz Al Zu'bi. Albanian tapahtumista kertoivat Albanian oikeusasiamies Ermir Dobjani ja Yhdistyneiden Kansakuntien entisen Jugoslavian kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomari Hans Henrik Brydensholt. Ghanan tilanteesta kertoi ihmisoikeuksista ja hallinnon oikeudenmukaisuudesta vastaavan komission valtuutettu Anne Bossman ja Tanskan oikeusasiamiehen toimiston ylempi oikeudellinen neuvonantaja Jens Olsen. Istunnon päätteeksi pidettyyn paneelikeskusteluun osallistuivat Tanskan ulkoasiainministeriön ylempi neuvonantaja Lars Adam Rehof, Hans Gammeltoft-Hansen, Fawaz Al Zu'bi, Anne Bossman, Morten Kjærum ja Tanskan ulkoasiainministeriön pääneuvonantaja Morten Elkaær.

Euroopan oikeusasiamiesten ja Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettujen yhdeksäs pyöreän pöydän keskustelu avattiin 31. maaliskuuta. Tilaisuudessa olivat läsnä hänen kuninkaallinen korkeutensa kruununprinssi Frederik, Tanskan parlamentin puhemies Christian Mejdahl, Alvaro Gil-Robles ja Hans Gammeltoft-Hansen. Diamandouros piti ensimmäisessä työistunnossa puheen aiheesta «Oikeusasiamiesten rooli ja tehtävät huomisen Euroopassa» ja Alvaro Gil-Robles aiheesta «Euroopan neuvoston rooli kansallisten oikeusasiamiesten tukijana». Venäjän liittovaltion oikeusasiamies Vladimir Lukin piti puheen aiheesta «Kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten väliset suhteet».

Viron oikeuskansleri Allar Jöks johti 1. huhtikuuta pidettyä työistuntoa, jonka aiheena oli «Työskentely vaikeiden vankien kanssa». Kansalaisoikeuksien suojelusta vastaava Puolan asiamies Andrzej Zoll piti puheen aiheesta «Vaikeat vangit: käytännön ongelmat» ja Unkarin parlamentin apulaisihmisoikeusasiamies Albert Takács piti puheen aiheesta «Vaikeat vangit: oikeudelliset haasteet ja niiden ratkaisut». Puheiden jälkeen keskusteltiin ryhmissä, joissa puhetta johtivat Ukrainan kansallinen oikeusasiamies Nina Karpachova ja Belgian liittovaltion oikeusasiamies Pierre-Yves Monette.

Ruotsin parlamentin pääoikeusasiamies Mats Melin johti työistuntoa, jonka aiheena oli «Yksityisyyden suojan kunnioittaminen». Tšekin tasavallan kansallinen oikeusasiamies Otakar Motejl piti puheen aiheesta «Yksityisyyden suojan kunnioittaminen: käytännön ongelmat», ja Norjan parlamentin oikeusasiamies Arne Fliflet piti puheen aiheesta «Yksityisyyden suojan kunnioittaminen: oikeudelliset haasteet ja niiden ratkaisut». Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomari Lucius Caflisch johti keskustelua ryhmässä, jonka aiheena oli «Yksityisyyden suojan kunnioittaminen: käytännön ongelmat», ja Itävallan oikeusasiamieslautakunnan puheenjohtaja Peter Kostelka toimi puheenjohtajana keskusteluryhmässä, jonka aiheena oli «Yksityisyyden suojan kunnioittaminen: oikeudelliset haasteet ja niiden ratkaisut». Alvaro Gil-Robles johti puhetta päätösistunnossa, jossa esiteltiin neljän keskusteluryhmän raportit ja hyväksyttiin pyöreän pöydän istunnon päätelmät.

Huhtikuun 2. päivänä 2005 pidettiin Kööpenhaminan yliopistossa symposiumi, jonka aiheena oli «Oikeusasiamies lainsäätäjän, hallinnon ja kansalaisen välissä – oikeusasiamieskäsitteen kehittäminen». Kööpenhaminan yliopiston rehtori Linda Nielsen toivotti osallistujat tervetulleiksi symposiumiin, ja avajaispuheen piti Gammeltoft-Hansen. Diamandouros ja Århusin yliopiston oikeustieteen professori Jens Peter Christensen pitivät puheet istunnossa, jonka aiheena oli «Valtio-opillinen näkökulma». Slovenian kansallinen oikeusasiamies Ivan Bizjak ja entinen työministeri ja entinen ympäristöministeri Svend Auken pitivät puheet istunnossa, jonka aiheena oli «Poliittinen näkökulma». Irlannin valtiovarainministeriön entinen julkisten palvelujen hallinnoinnista ja kehittämisestä vastaava pääsihteeri ja entinen Irlannin kansallinen oikeusasiamies Kevin Murphy ja Tanskan oikeusministeriön pysyvä sihteeri Michael Lunn pitivät puheet istunnossa, jonka aiheena oli «Hallinnollinen näkökulma». Irlannin kansallinen oikeusasiamies ja tiedotusasiamies Emily O'Reilly ja tanskalaisen *Politiken*-lehden päätoimittaja Tøger Siefendaden pitivät puheet istunnossa, jonka aiheena oli «Tiedotusvälineiden näkökulma». Symposiumin päätteeksi puhui Hans Gammeltoft-Hansen.

Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin oikeusasiamiesyhdistyksen konferenssi, Warwick, Yhdistynyt kuningaskunta

Diamandouros osallistui 7.–8. huhtikuuta Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin oikeusasiamiesyhdistyksen (BIOA) konferenssiin, joka pidettiin Warwickin yliopistossa Coventryssä Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Huhtikuun 7. päivän aamuna pidetyn BIOA:n vuosikokouksen jälkeen konferenssi alkoi täysistunnolla, jonka aiheena oli «Muutoksenhakukierre». Istuntoa johti parlamentin terveyspalveluista vastaava oikeusasiamies ja yhdistyksen puheenjohtaja Ann Abraham. Istunnossa puhuivat kansallisen kuluttajaneuvoston puheenjohtaja Dame Deirdre Hutton, DBE, entinen korkeimman oikeuden tuomari ja Skotlannin siviilioikeudellisen kuluttajaneuvoston julkaiseman katsauksen puheenjohtaja Rt Hon Lord Coulsfield, QC, ja Irlannin pääministerin (Taoiseach) osaston apulaispääsihteeri Philip Kelly. Seuraavan täysistunnon aiheena oli «Hallinnon oikeudenmukaisuus» ja sitä johti taloudellinen pääoikeusasiamies Walter Merricks. Aihetta pohtivat tuomioistuinneuvoston puheenjohtaja Rt Hon Lord Newton of Braintree, OBE, tuomioistuinryhmän pääjohtajan virkaan nimitetty Peter Hancock, CBEM ja lainsäädäntöasiamies Martin Partington, CBE. Huhtikuun 8. päivän aamuna pidetyn ensimmäisen täysistunnon aiheena oli «Laillisuuden valvonta» ja sitä johti Pohjois-Irlannin oikeusasiamies Tom Frawley. Tilaisuudessa puhui Pohjois-Irlannin korkeimman oikeuden presidentti Rt Hon Sir Brian Kerr, QC. Viimeisessä täysistunnossa, jota johti Englannin paikallishallintokomission puheenjohtaja Tony Redmond, Diamandouros piti puheen aiheesta «Euroopan oikeusasiamiehen rooli». Kahden konferenssipäivän aikana kokoontui yhteensä kaksitoista työryhmää, joissa käsiteltiin hyvin monenlaisia aiheita tiedonvälityksen vapautta koskevasta lainsäädännöstä korvauksiin, kanteluiden sovitteluun ja oikeusuihin.

Seminaari «Ihmisoikeudet Euroopassa oikeusasiamiesten näkökulmasta», Ibiza, Espanja

Euroopan oikeusasiamies osallistui 5. syyskuuta seminaariin, jonka järjestivät yhdessä Baleaarien yliopisto ja Espanjan oikeusasiamies ja jossa käsiteltiin ihmisoikeuksia Euroopassa oikeusasiamiesten näkökulmasta. Diamandouros käsitteli puheessaan Euroopan oikeusasiamiehen roolia perusihmisoikeuksien puolustajana. Seminaariin osallistui runsaasti kuulijoita, joiden joukossa opiskelijoita ja yliopistoväkeä.

Katalonian oikeusasiamieslain 20. vuosipäivän juhlatilaisuus, Barcelona, Espanja

Diamandouros osallistui Katalonian alueellisen oikeusasiamiehen (*Síndic de Greuges*) Rafael Ribón kutsusta Barcelonassa 29.–30. syyskuuta pidettyihin tilaisuuksiin, joilla juhlistettiin Katalonian oikeusasiamieslain antamisen 20. vuosipäivää. Tilaisuuteen osallistui monia kansallisia ja alueellisia oikeusasiamiehiä eri EU:n jäsenvaltioista, mm. Irlannin kansallinen oikeusasiamies Emily O'Reilly, Ruotsin parlamentin pääoikeusasiamies Mats Melin, Espanjan apulaisoikeusasiamies María Luisa Cava De Llano, Itävallan oikeusasiamieslautakunnan puheenjohtaja Peter Kostelka, Kreikan kansallinen oikeusasiamies Yorgos Kaminiis ja Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu Alvaro Gil-Robles. Diamandouros piti puheen aiheesta «Keinot suojella kansalaisten oikeuksia: yhteistyö Euroopan oikeusasiamiehen ja kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten välillä». Puheessaan Diamandouros

korosti alueellisten oikeusasiamiesten roolia ja esitti useita ehdotuksia, joilla yhteistyösuhteita voidaan tiivistää Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kautta.

© Síndic de Greuges de Catalunya

Katalonian oikeusasiamiehen viran perustamisesta annetun asetuksen 20-vuotisjuhlan osanottajia. Barcelona, Espanja, 29.–30. syyskuuta 2005.

5.3 MUUT TAPAAMISET OIKEUSASIAMIESTEN JA HEIDÄN HENKILÖSTÖNSÄ KANSSA

Kahdenväliset tapaamiset oikeusasiamiesten kanssa

Euroopan oikeusasiamies tapasi vuonna 2005 kahdenvälisellä tasolla monia eurooppalaisia ja muualtakin tulevia oikeusasiamiehiä. Tapaamisissa edistettiin oikeusasiamiesaatetta, keskusteltiin toimielinten välisistä suhteista ja vaihdettiin tietoa parhaista käytännöistä.

Tammikuun 31. päivänä Diamandouros tapasi Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun Alvaro Gil-Roblesin ja Itävallan oikeusasiamieslautakunnan puheenjohtajan ja kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin Euroopan alueen varapuheenjohtajan Peter Kostelkan. He keskustelivat tapaamisista ja tilaisuuksista, joita asianomaiset toimielimet aikoivat järjestää seuraavien 18 kuukauden aikana, ja sovittivat yhteen aikataulujaan.

Helmikuun 17. päivänä Diamandouros tapasi Kyproksen hallintoasiamiehen (oikeusasiamies) Eliana Nicolaoun ja suurlähettiläs Constantin Yerocstopoulosin, joka on Kreikan pysyvä edustaja Euroopan neuvostossa.

Helmikuun 18. päivänä Diamandouros tapasi Slovenian ihmisoikeusasioista vastaavan oikeusasiamiehen Matjaž Hanžekin.

Maaliskuun 12. päivänä Diamandouros tapasi Kyproksen hallintoasiamiehen (oikeusasiamies) Eliana Nicolaoun Nikosiassa Kyproksessa.

Huhtikuun 6. päivänä Diamandouros tapasi Saksan Bundestagin vetoamusvaliokunnan puheenjohtajan Karlheinz Gutmacherin.

Toukokuun 24. päivänä Pohjois-Irlannin edustajakokouksen apulaisoikeusasiamies John MacQuarrie vieraili Euroopan oikeusasiamiehen toimistossa Strasbourgissa. Vierailun tarkoituksena oli tutustua

Euroopan oikeusasiamiehen tutkimusmenettelyyn. Sitä varten tarkasteltiin valittuja tapauksia ja haastateltiin niiden käsittelystä vastaavia lakimiehiä. MacQuarrie tapasi myös Diamandourosin ja oikeudellisen osaston johtajan Ian Hardenin.

Itävallassa sijaitsevan Tirolin oikeusasiamies Josef Hauser ja seitsemän hänen henkilöstönsä jäsentä vieraili Euroopan oikeusasiamiehen toimistossa Brysselissä 10. kesäkuuta. Hauser ja hänen henkilöstönsä jäsenet tapasivat oikeudellisen pääneuvonantajan ja Euroopan oikeusasiamiehen Brysselin toimiston päällikön Benita Bromsin ja viestintäjohtajan Rosita Agnewin, ja he keskustelivat kanteluiden käsittelemisestä ja viestinnästä kansalaisten kanssa. Valtuuskunta keskusteli sen jälkeen Euroopan oikeusasiamies Diamandourosin kanssa videokonferenssissa, jossa käsiteltiin mahdollisuutta käydä tutustumismatkalla Tirolin alueella.

Kesäkuun 30. päivänä Diamandouros osallistui Firenzessä päivälliselle Toscanan (Italia) alueellisen oikeusasiamiehen Giorgio Moralesin ja eräiden hänen henkilöstönsä jäsenten kanssa. He keskustelivat tehtävistään ja yhteydenpidosta kansalaisten kanssa. He keskustelivat myös Toscanan oikeusasiamiehen mahdollisesta virallisesta vierailusta Euroopan oikeusasiamiehen luokse.

Georgian yleinen puolustaja Sozar Subari vieraili Euroopan oikeusasiamiehen luona 7. heinäkuuta Euroopan neuvoston järjestämän virallisen Strasbourgin-matkansa yhteydessä. Subari ja Diamandouros tapasivat lyhyesti, minkä jälkeen oikeudellinen pääneuvonantaja José Martínez-Aragón kertoi hänelle laitoksen tehtävistä ja roolista.

Lokakuun 10. päivänä Diamandouros tapasi Hondurasin kansallisen ihmisoikeusvaltuutetun Ramón Custodio Lòpezin.

Joulukuun 1. päivänä Diamandouros tapasi Kiinan tasavallan (Taiwan) oikeusasiamieslaitoksen («3rd Control Yuan») edustajia.

Henkilöstön jäsenten tapaamiset

Oikeusasiamiehen henkilöstön jäsenet osallistuivat seuraaviin tapaamisiin:

Suomen eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia ja Suomen oikeuskanslerinvirasto järjestivät 6.–7. kesäkuuta Itämeren alueen laillisuusvalvojien seminaarin. Seminaariin osallistui oikeusasiamiehiä tai heidän edustajiaan Tanskasta, Virosta, Latviasta, Liettuasta, Norjasta, Puolasta ja Ruotsista. Seminaariin osallistui myös Saksan *Bundestag*in vetoomusvaliokunnan edustajia. Euroopan oikeusasiamiehen toimistoa edusti oikeudellinen pääneuvonantaja Gerhard Grill. Seminaariin osallistui yhteensä noin 60 henkilöä.

Oikeudellinen pääneuvonantaja Olivier Verheecke osallistui 28.–29. marraskuuta ranskankielisten oikeusasiamiesten yhdistyksen AOMF:n (*Association des Ombudsmans et Médiateurs de la Francophonie*) neljänteen kongressiin, joka pidettiin Pariisissa. Kongressin, jonka otsikkona oli «Oikeusasiamies: odotusten tulkki, uudistusten ajaja» («Le Médiateur: interprète des attentes, acteurs des réformes») järjesti Ranskan oikeusasiamies Jean-Paul Delevoye. Tilaisuudessa puhuivat mm. Ranskan perustuslakituomioistuimen entinen presidentti Robert Badinter, entinen ministeri Luc Ferry ja talous- ja sosiaalineuvoston puheenjohtaja Jacques Dermagne.

6 TIEDOTUSTOIMINTA

6.1 VUODEN TAPAHTUMIA

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN KYMMENVUOTISJUHLA

Euroopan oikeusasiamieslaitos juhli kymmenettä vuosipäiväänsä vuonna 2005. Tilaisuuden kunniaksi järjestettiin erilaisia tapahtumia, joita kuvataan seuraavassa tarkemmin. Tilaisuudet oli suunnattu aina eri kohdeyleisölle, jotta kaikki oikeusasiamiehen tärkeimmät yhteistyökumppanit – EU:n toimielimet, laitokset ja erillisvirastot, Euroopan parlamentin jäsenet, oikeusasiamieskollegat, tiedotusvälineet, kansalaisjärjestöt, yliopistoväki, kantelijat ja kansalaiset – saisivat mahdollisuuden osallistua niihin konkreettisesti.

Lisätietoa tapahtumista on osoitteessa:

<http://www.ombudsman.europa.eu/10anniversary/en/default.htm>

© De Nationale Ombudsman van Nederland

Ensimmäinen Euroopan oikeusasiamies Jacob Söderman, Ruotsin parlamentin pääoikeusasiamies Mats Melin ja Suomen eduskunnan oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio EU:n jäsenvaltioiden kansallisten oikeusasiamiesten viidennessä seminaarissa. Haag, Alankomaat, 11.–13. syyskuuta 2005.

EU:n jäsenvaltioiden ja ehdokasmaiden kansallisten oikeusasiamiesten gaalaillallinen Haagissa Alankomaissa

Yli 80 EU:n jäsenvaltioiden ja ehdokasmaiden kansallisten oikeusasiamiesten toimistojen edustajaa osallistui viidenteen kansallisten oikeusasiamiesten seminaariin, joka pidettiin Haagissa 11.–13. syyskuuta 2005. Tapahtuman yhteydessä järjestettiin gaalaillallinen Euroopan oikeusasiamieslaitoksen kymmenennen vuosipäivän kunniaksi. Illalliselle osallistui yli 70 henkeä. Mukana olivat myös toimielimen perustamiseen osallistuneet henkilöt, jotka olivat kirjoittaneet

kymmenennen vuosipäivän kunniaksi julkaistun muistateoksen. Diamandouros esitteli teoksen, jonka otsikkona on *The European Ombudsman: Origins, Establishment, Evolution*, illallisen yhteydessä ensimmäisen Euroopan oikeusasiamiehen Jacob Södermanin läsnäollessa.

Vastaanotto Euroopan oikeusasiamiehen perustamisen kymmenvuotispäivän kunniaksi, Strasbourg, Ranska

Ensimmäinen Euroopan oikeusasiamies Jacob Söderman aloitti työnsä 27. syyskuuta 1995. Tiistaina 27. syyskuuta 1995 järjestettiin Euroopan parlamentin syyskuun Strasbourgin istuntojakson yhteydessä vastaanotto, jolla juhlistettiin Euroopan oikeusasiamiehen perustamisen kymmenvuotispäivää. Tilaisuuteen oli kutsuttu Euroopan parlamentin ja Euroopan komission jäsenet, Euroopan oikeusasiamiehen toimiston henkilöstö, Euroopan parlamentin henkilöstö ja niiden muiden EU:n toimielinten ja laitosten henkilöstö, jotka ovat tehneet läheistä yhteistyötä oikeusasiamiehen kanssa kymmenen viime vuoden aikana. Ensimmäinen Euroopan oikeusasiamies Jacob Söderman oli tilaisuuden kunniavieras. Euroopan parlamentilla oli keskeinen rooli Euroopan oikeusasiamieslaitoksen perustamisessa ja se on ollut parlamentin tukena vuosikymmenen ajan, joten oli asiaankuuluvaa, että tilaisuuden pääpuhuja oli Euroopan parlamentin puhemies Josep Borrell Fontelles. Vastaanottoon osallistui yli 250 henkilöä, joiden joukossa oli viisi Euroopan komission jäsentä, yli 100 Euroopan parlamentin jäsentä, viisi Euroopan parlamentin pääjohtajaa sekä EU:n puheenjohtajavaltion Yhdistyneen kuningaskunnan edustajia.

Euroopan parlamentin puhemies Josep Borrell Fontelles ja Diamandouros Euroopan oikeusasiamiehen viran perustamisen 10-vuotisjuhlavastaanotolla. Strasbourg, Ranska, 27. syyskuuta 2005.

Konferenssi «Euroopan oikeusasiamies – arvio ja tulevaisuudennäkymät», Strasbourg, Ranska

Strasbourg'n Robert Schuman -yliopiston Eurooppa-opintojen laitos (*Institut des hautes études européennes*) järjesti 28. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen kymmenenteen vuosipäivään liittyvän konferenssin, jonka tieteellisinä vastuuhenkilöinä toimivat Robert Schuman -yliopiston professori Syméon Karagiannis ja Bourgognen yliopiston professori Yves Petit. Euroopan parlamentissa järjestetyn konferenssin aihe oli *Le Médiateur européen: bilan et perspectives* (Euroopan oikeusasiamies – arvio ja tulevaisuudennäkymät). Konferenssin avasivat senaattori, Strasbourg'n kaupunginjohtaja Fabienne Keller ja Robert Schuman -yliopiston rehtori Florence Benoît-Rohmer.

Aamupäivän istuntoa johti Robert Schuman -yliopiston kansainvälisten ja Eurooppa-opintojen keskuksen (*Centre d'études internationales et européennes*) apulaisjohtaja, professori Vlad Constaninesco. Istunnon ensimmäisellä puoliskolla käsiteltiin oikeusasiamiestä ja hänen institutionaalista toimintaympäristöään. Yves Petit tarkasteli oikeusasiamiehen ja Euroopan unionin toimielinten

välisiä suhteita, ja Bordeaux IV -yliopiston professori Loïc Grard arvioi Euroopan oikeusasiamiehen ja kansallisten oikeusasiamiesten välisiä suhteita. Istunnon jälkimmäisellä puoliskolla pohdittiin oikeusasiamiestä ja hänen toimintaansa. Paris II -yliopiston vararehtori, professori Claude Blumann kertoi oikeusasiamiehen osuudesta Euroopan kansalaisuuden edistämisessä. Syméon Karagiannis analysoi sen jälkeen oikeusasiamiehen roolia perusoikeuksien suojelemisessa. Esitelmäparien jälkeen lukuisille läsnä olleille yliopiston opettajille, opiskelijoille ja muille osanottajille annettiin tilaisuus esittää puhujille kysymyksiä ja ilmaista mielipiteensä käsitellyistä aiheista.

Nikiforos Diamandouros, Université Robert Schuman -yliopiston rehtori Florence Benoît-Rohmer sekä senaattori ja Strasbourgin pormestari Fabienne Keller puhuvat keskustelutilaisuudessa "Euroopan oikeusasiamies – arviointia ja tulevaisuuden näkymiä". Strasbourg, Ranska, 28. lokakuuta 2005.

Iltapäivän istunto toteutettiin pyöreän pöydän keskusteluna, jossa käsiteltiin aihetta «Euroopan oikeusasiamies – 10 toimintavuotta». Pyöreän pöydän keskustelua johti Robert Schuman -yliopiston entinen rehtori, yliopiston emeritusprofessori Robert Kovar. Pyöreän pöydän keskusteluun osallistuivat Diamandouros, Ruotsin parlamentin pääoikeusasiamies Mats Melin, Ranskan kansallisen oikeusasiamiehen päävaltuutettu Bernard Dreyfus, Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan sihteeristön osastopäällikkö David Lowe, Euroopan komission pääsihteeristön johtaja Giuseppe Massangioli ja Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu Alvaro Gil-Robles. Keskustelussa käsiteltiin muun muassa Euroopan oikeusasiamiestä ja laajentumisen haastetta, oikeusasiamiesten välisiä suhteita ja Euroopan oikeusasiamiehen vaikutusta kansallisiin ja alueellisiin oikeusasiamiehiin sekä Euroopan oikeusasiamiehen toiminnan vaikutusta Euroopan unionin toimielinten työhön.

Konferenssin päätelmät esitteli Euroopan unionin neuvoston oikeudellisen yksikön johtaja Jean-Paul Jacqué.

Tilaisuuteen osallistui yli 80 yliopiston opettajaa, opiskelijaa, lakimiestä, Euroopan unionin henkilöstön jäsentä ja muuta osallistujaa. Robert Schuman -yliopiston kansainvälisten ja Eurooppa-opintojen keskus julkaisee konferenssin päätelmät vuoden 2006 aikana.

Virallinen päivällinen oikeusasiamiehen ranskalaisille pääkumppaneille, Strasbourg, Ranska

Strasbourgin kaupunginjohtaja Fabienne Keller ja Strasbourgin kaupunkialueen (*Communauté Urbaine de Strasbourg*) puheenjohtaja Robert Grossmann järjestivät 28. lokakuuta virallisen päivällisen Euroopan oikeusasiamiehen kymmenen Strasbourgin vuoden kunniaksi. Päivälliselle oli kutsuttu paikallisia, alueellisia ja kansallisia poliitikkoja ja virkamiehiä, aiemmin päivällä Strasbourgissa pidetyn konferenssin (ks. edellä) puhujat ja Euroopan oikeusasiamiehen toimiston henkilöstön jäsenet. Kunniavieras oli Euroopan oikeusasiamies Diamandouros. Päivällisen aikana kaupunginjohtaja vahvisti Strasbourgin kaupungin sitoumuksen edistää kaupungin eurooppalaista ulottuvuutta ja ihmisoikeuksien suojelua ja luki Ranskan Eurooppa-asioiden ministerin Catherine Colonnan onnitteluviestin. Oikeusasiamies kiitti vastauksessaan kaupunkia ja seutua vuosikymmenen aikana saamastaan tuesta, toisti sitoumuksensa tiedottaa kansalaisille yhä paremmin heidän oikeuksistaan EU:n tasolla ja ilmoitti, että kuudes kansallisten oikeusasiamiesten seminaari pidetään Strasbourgissa vuonna 2007.

EU:n toimielinten puheenjohtajien ja pääsihteerien sekä EU:n laitosten ja erillisvirastojen johtajien virallinen päivällinen, Bryssel, Belgia

Oikeusasiamies järjesti 17. marraskuuta virallisen päivällisen EU:n toimielinten puheenjohtajille ja pääsihteereille sekä unionin laitosten ja erillisvirastojen johtajille. Päivälliseen osallistui yli 45 henkilöä, jotka edustivat kaikkia unionin toimielimiä, laitoksia ja erillisvirastoja. Tilaisuuden tarkoituksena oli muistuttaa Euroopan oikeusasiamiehen halusta tehdä tulevana vuosina yhteistyötä kaikkien toimielinten, laitosten ja virastojen kanssa EU:n hallinnon laadun parantamiseksi ja sen varmistamiseksi, että kansalaisten oikeuksia kunnioitetaan kaikkialla unionissa. Komission puheenjohtajaa José Manuel Barrosoa oli pyydetty pitämään illan pääpuhe, sillä oikeusasiamiehen tutkimuksista 70 prosenttia kohdistuu Euroopan komissioon. Hän toi esiin monia aloja, joilla yhteistyötä voitaisiin tulevana vuosina tiivistää. Niitä olivat esimerkiksi yhtenäisen hyvän hallintotavan säännösten käyttöönoton edistäminen, sovintoratkaisujen etsiminen useammissa tapauksissa ja oikeusasiamiehen suositusten ja huomautusten noudattamisen tarkempi seuranta. Hän mainitsi tässä yhteydessä komission hiljattain antaman tiedonannon, jossa määritellään oikeusasiamiehen tutkimuksiin vastaamiseen sovellettava uusi sisäinen menettely. Oikeusasiamies vahvisti puheessaan, miten tärkeää on käsitellä kantelut nopeasti ja tarvittavalla huolellisuudella. Hän painotti, ettei hänen tehtävänänsä ole olla vain ulkoinen valvontamekanismi, vaan myös arvokas apukeino hallintoviranomaisille – apukeino, jonka avulla hallinnot voivat kehittää toimintaansa kiinnittämällä huomiota parannusta vaativiin kohtiin. Hän korosti tässä mielessä eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten merkitystä virkamiesten oppaana. Diamandouros kuvaili oikeusasiamiehen roolia myös sovittelijaksi, joka voi auttaa toimielimiä ilmaisemaan näkemyksiään kansalaisille ja antaa kansalaisille tunteen siitä, että heidän mielipiteellään on merkitystä ja että he voivat kantelemalla parantaa tilannettaan. Perimmäisenä tavoitteena on hänen mukaansa ensiluokkainen, kansalaislähtöinen EU-hallinto.

Euroopan komission puheenjohtaja José Manuel Barroso ja Nikiforos Diamandouros virallisella illallisella, joka järjestettiin EU:n toimielinten puhemiehille, puheenjohtajille ja pääsihteereille sekä EU:n elinten ja erillisvirastojen johtajille. Bryssel, Belgia, 17. marraskuuta 2005.

Lehdistöseminaari ja julkinen keskustelutilaisuus, Bryssel, Belgia

Euroopan oikeusasiamies järjesti 6. joulukuuta Brysselissä kaksi tapahtumaa, joiden otsikkona oli «Euroopan oikeusasiamies: 10 vuotta, 20 000 kantelua – liikaa vai liian vähän?» Yhteistyössä Euroopan journalismikeskuksen kanssa järjestetyt tapahtumat olivat lehdistöseminaari ja tiedotusvälineille, kansalaisjärjestöille, eturyhmille, alueellisille ja paikallisille edustustoille ja oikeusasiamiehen työstä kiinnostuneille kansalaisille tarkoitettu julkinen keskustelutilaisuus.

Euroopan parlamentin jäsen Michael Cashman, Nikiforos Diamandouros, kansainvälisen journalistiliiton pääsihteeri Aidan White ja Euroopan komission varapuheenjohtajan Siim Kallasin kabinetin jäsen Derk-Jan Eppink puhuvat lehdistöseminaarissa, joka järjestettiin Euroopan oikeusasiamiehen viran perustamisen 10. vuosipäivän kunniaksi. Bryssel, Belgia, 6. joulukuuta 2005.

Ensimmäisen istunnon aiheena oli «Avoimempi ja tilivelvollisempi EU-hallinto – komission, parlamentin ja oikeusasiamiehen seuraavat toimet». Istuntoon, jossa paneelikeskustelijoina toimivat Euroopan komission varapuheenjohtaja Siim Kallasin kabinetin jäsen Derk-Jan Eppink, Euroopan parlamentin jäsen ja asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen esittelijä parlamentissa Michael Cashman, *Statewatchin* johtaja Tony Bunyan ja *European Voice* -lehden apulaistoimittaja Tim King, osallistui yli 60 henkeä. Kansainvälisen journalistiliiton pääsihteeri Aidan White johti istuntoa, jonka aikana luotiin katsaus EU:n toimielimissä tähän mennessä saavutettuun edistykseen avoimuuden alalla ja hahmoteltiin ajatuksia jatkotoimiksi.

Nikiforos Diamandouros sekä institutionaalisista suhteista ja viestintästrategiasta vastaava Euroopan komission varapuheenjohtaja Margot Wallström kuuntelevat Euroopan oikeusasiamiehen viran perustamisen 10. vuosipäivän kunniaksi järjestetyn julkisen seminaarin osanottajia. Bryssel, Belgia, 6. joulukuuta 2005.

Toinen istunto, jonka otsikkona oli «Kantelu-oikeuden tunteminen paremmin – Euroopan oikeusasiamiehen seuraavat toimet», oli julkinen keskustelutilaisuus. Istunnon paneeliin osallistuivat Euroopan komission varapuheenjohtaja Margot Wallström, Irlannin kansallinen oikeusasiamies Emily O'Reilly, Claire Damilano *European Citizen Action Service* -järjestöstä sekä kansainvälisen journalistiliiton pääsihteeri Aidan White. Keskustelua johti eloisalla tavalla Euroopan parlamentin entinen puhemies Pat Cox. Yli 50 kansalaisjärjestöjen, eturyhmien, alueellisten ja paikallisten Brysselin-edustustojen ja EU:n toimielinten edustajaa pohti tilaisuudessa, miten oikeusasiamies voi parhaiten

auttaa heitä. Keskustelun pohjana olivat seuraavat kysymykset: Miten Euroopan oikeusasiamies voi parantaa työnsä tunnettua? Mitä oikeusasiamies voi tehdä kannustaakseen kansalaisia käyttämään kantelu-oikeutta? Miten organisaatiot voivat auttaa oikeusasiamiestä hyödyntämään viimeisten kymmenen vuoden aikana saavutettua edistystä? Miten oikeusasiamies voi osallistua unionin «miettimisaikaan»? Asiakirja, jossa tehdään yhteenveto keskustelussa esille tuoduista tärkeimmistä ajatuksista, jaettiin osanottajille tapaamisen jälkeen ja julkaistiin oikeusasiamiehen verkkosivuilla.

Esittäytyminen Ranskan kansalliskokouksen Euroopan unionin valtuuskunnalle, Pariisi, Ranska

Ranskan kansalliskokouksen Euroopan unionin valtuuskunta kuuli Euroopan oikeusasiamiestä ensimmäistä kertaa 7. joulukuuta. Tilaisuudessa, jota johti valtuuskunnan puheenjohtaja Pierre Lequiller, oikeusasiamies sai mahdollisuuden kertoa roolistaan, käsittelemistään erilaisista aiheista ja siitä, missä määrin hän tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden oikeusasiamiesten kanssa. Valtuuskunnan jäsenet esittivät kysymyksiä kanteluista, kuten neuvoston lainsäädäntömenettelyjen avoimuuden puutetta käsittelevästä kantelusta, ja siitä, miten he voisivat parlamentin jäsenenä kertoa Ranskan kansalaisille Euroopan oikeusasiamiehen roolista ja toimivallasta. Kuulemistilaisuus pidettiin Pariisissa, ja se oli lehdistölle avoin. Se järjestettiin Euroopan oikeusasiamieslaitoksen kymmenvuotisjuhlan kunniaksi.

© Assemblée nationale française

Nikiforos Diamandouros ja Ranskan kansalliskokouksen Euroopan unionin asioita käsittelevän valtuuskunnan puheenjohtaja Pierre Lequiller. Pariisi, Ranska, 7. joulukuuta 2005.

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN VAALI

Euroopan oikeusasiamies valittiin 11. tammikuuta Euroopan parlamentissa. Diamandouros valittiin jatkamaan työtään Euroopan oikeusasiamiehenä parlamentin toimikaudella 2004–2009. Hän sai 564 ääntä annetuista 609 äänestä. Vaalin jälkeen pidettiin Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan puheenjohtajan, Euroopan parlamentin jäsenen Marcin Libickin järjestämä lehdistötilaisuus. Diamandouros toi tilaisuudessa esiin toimitelmille asettamia ensisijaisia tavoitteita, joihin kuuluu sen varmistaminen, että kansalaisten oikeuksia suojellaan kaikkialla unionissa ja että EU:n toimielinten ja laitosten hallinto on laadultaan parasta mahdollista. Tarkempia tietoja oikeusasiamiehen vaalista on liitteessä E.

© Euroopan parlamentti

Institutionaalisista suhteista ja viestintästrategiasta vastaava Euroopan komission varapuheenjohtaja Margot Wallström onnittelee Euroopan oikeusasiamiestä Nikiforos Diamandourasia tämän uudelleenvalinnan johdosta. Strasbourg, Ranska, 11. tammikuuta 2005.

VUODEN 2004 VUOSIKERTOMUS

Vuosikertomus on oikeusasiamiehen tärkein julkaisu. Siinä tehdään yhteenveto kantelujen käsittelyyn liittyvästä oikeusasiamiehen toiminnasta tiettyinä vuosina ja parannetaan näin parlamentin mahdollisuuksia vaatia unionin toimielimiä ja laitoksia tilille. Tuomalla esiin hallinnossa ilmeneviä ongelma-alueita se toimii myös tärkeänä apukeinona EU:n toimielinten ja laitosten itsesääntelylle. Lisäksi oikeusasiamiehen kertomus kiinnostaa erilaisia ryhmiä ja yksilöitä monilla eri tasoilla: oikeusasiamieskollegoita, poliitikkoja, virkamiehiä, oikeusalan ammattilaisia, yliopistoväkeä, eturyhmiä, kansalaisjärjestöjä, toimittajia ja myös kansalaisia sekä Euroopan tasolla että kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Jotta näiden eri lukijaryhmien erilaisiin odotuksiin voitaisiin vastata, vuosikertomusta muokattiin uuteen uskoon vuoden 2004 kertomuksesta lähtien. Täysimittaiset päätökset korvattiin yhteenvedoilla, joissa tuodaan esiin keskeiset kohdat. Lukuun 2 sisältyvässä temaattisessa analyysissä (tämän kertomuksen kohta 2.8) korostuvat tärkeimmät uudet oikeudelliset seikat ja tiedot pääasiallisilla toiminta-aloilla. Lukuja, joissa käsitellään yhteydenpitoa ja suhteita muihin toimielimiin, tarkistettiin siten, että niissä korostetaan näistä toimista saatua hyötyä ja kuvaillaan toimintaa selostamalla tapahtumien yksityiskohtia.

Oikeusasiamies esitteli vuoden 2004 kertomuksensa Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnalle 10. toukokuuta. Samalla hän kertoi vuoden aikana tehdystä työstä ja saavutetuista tuloksista ja kuvasi tavoitteita, jotka hän oli asettanut, mikäli hänet valittaisiin uudelleen Euroopan oikeusasiamieheksi.

Euroopan parlamentin jäsen Manoli Mavrommatis laati valiokunnan mietinnön oikeusasiamiehen toiminnasta vuonna 2004. Parlamentin jäsenet hyväksyivät mietinnön 27. lokakuuta äänin 426 puolesta, 3 vastaan ja 9 tyhjää, onnitellen oikeusasiamiestä hänen työstään ja hyvistä suhteista vetoamusvaliokuntaan.

AVOINTEN OVIENTÄ PÄIVÄT

Bryssel

Euroopan parlamentti järjesti 30. huhtikuuta avointen ovien päivän yleisölle. Oikeusasiamiehen toimisto osallistui tapahtumaan ja julkaisi tilaisuudessa uuden *kymmenennen vuosipäivän postikortin*,

jota jaettiin vierailijoille 24 kieliversiona. Henkilöstön jäsenet vastasivat yleisön kysymyksiin koko päivän. Tapahtumaan osallistui arviolta 15 000 henkeä.

Strasbourg

Toukokuun 8. päivä oikeusasiamiehen toimisto osallistui Euroopan parlamentin Strasbourgin toimipaikan järjestämään avointen ovien päivään. Oikeusasiamiehen työtä käsittelevää materiaalia sekä uutta *kymmenennen vuosipäivän postikorttia* jaettiin vierailijoille 24 kieliversiona. Henkilöstön jäsenet olivat koko päivän paikalla vastaamassa kysymyksiin. Parlamentissa vieraili avointen ovien päivänä yli 20 000 henkeä.

Kansalaisia tutustumassa oikeusasiamiehen esittelypisteeseen avointen ovien päivänä Strasbourgissa, Ranskassa, 8. toukokuuta 2005.

6.2 TUTUSTUMISMATKAT

Oikeusasiamies kävi lukuisilla tutustumismatkoilla jäsenvaltioissa, tulevissa jäsenvaltioissa ja hakijavaltioissa vuosina 2003 ja 2004 kertomassa kansalaisille heidän oikeudestaan kannella Euroopan oikeusasiamiehelle ja tiivistämässä edelleen yhteistyösuhteitaan kansallisiin ja alueellisiin oikeusasiamieskollegoihinsa. Oikeusasiamies aikoo jatkaa tutustumismatkoja myös kaudella 2005–2009. Matkojen aikana oikeusasiamies tapaa parlamentin jäseniä, tuomareita, ylempiä virkamiehiä, oikeusasiamieskollegoita ja muita tuomioistuinten ulkopuolisen riidanratkaisun alalla työskenteleviä henkilöitä, yliopistoväkeä, potentiaalisia kantelijoita ja muita kansalaisia. Matkoille osallistuu aina myös oikeusasiamiehen toimiston oikeudellisen yksikön jäsen ja viestintäjaoston tiedottaja.

Oikeusasiamiehen tutustumismatkojen tarkoituksena on parantaa kansalaisten käsitystä palvelusta, jota oikeusasiamies heille tarjoaa. Matkojensa aikana pitämissään esitelmissä oikeusasiamies kertoo työstään antamalla esimerkkejä kanteluista, joita hän käsittelee. Oikeusasiamiehen työhön kuuluu kuitenkin muutakin kuin kanteluiden käsittelyä, ja hän ottaa aina tapaamisissaan huomioon myös tarpeen parantaa hänen laajemman toimenkuvansa tuntemusta. Euroopan oikeusasiamies korostaa puheissaan ja esitelmissään oikeusasiamieslaitoksen merkitystä oikeusvaltion, demokratian ja ihmisoikeuksien edistämiseksi. Oikeusasiamiesten kanssa pitämissään kahdenvälisissä tapaamisissa keskustelijat pohtivat tulevia yhteistyömahdollisuuksia, oppivat toinen toistensa kokemuksista ja jakavat parhaita käytäntöjä.

Oikeusasiamiehen kollegat jäsenvaltioissa ja ehdokasmaissa järjestävät oikeusasiamiehelle kiinnostavaa ohjelmaa ja tapaamisia jokaisella vierailulla ja seuraavat usein hänen mukanaan koko matkan ajan.

Euroopan oikeusasiamieslaitoksen kymmenvuotisjuhlan kunniaksi järjestettyjen erilaisten tapahtumien vuoksi vuonna 2005 tehtiin vain yksi tutustumismatka, joka suuntautui Yhdistyneeseen kuningaskuntaan marraskuun lopussa.

Seuraavassa luvussa kuvataan sen yhteydessä pidettyjä erilaisia tapaamisia, luetellaan tärkeimmät keskustelukumppanit ja mainitaan monet pidetyt esitelmät. Tutustumismatkoihin liittyvää tiedotustoimintaa kuvataan kertomuksen kohdassa 6.4.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Euroopan oikeusasiamies vieraili 28.–30. marraskuuta 2005 Lontoossa.

Marraskuun 28. päivänä oikeusasiamies nautti työaamiaisen parlamentin terveyspalveluista vastaavan oikeusasiamiehen Ann Abrahamin kanssa. Diamandouros ja Abraham tapasivat sen jälkeen Euroopan komission Yhdistyneen kuningaskunnan edustuston päällikön Reijo Kempin. Sen jälkeen he tapasivat Euroopan parlamentin jäseniä Euroopan parlamentin Yhdistyneen kuningaskunnan tiedotustoimiston päällikön Dermot Scottin järjestämässä tilaisuudessa. Seuraavaksi Diamandouros ja Abraham pitivät yhteisen esitelmän National School of Government -koulun European Fast Stream -opiskelijoille. Euroopan oikeusasiamiehen esitelmän otsikko oli «Euroopan oikeusasiamiehen rooli EU:n toimielinkehyksessä». Vilkkaan kysymys ja vastaus -osion jälkeen keskustelu opiskelijoiden ja kurssin vetäjän Howard Emmensin kanssa jatkui lounaalla.

Nikiforos Diamandouros ja Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin oikeusasiamies ja terveyspalveluista vastaava oikeusasiamies Ann Abraham puhuvat European Fast Stream -koulutukseen osallistuville opiskelijoille National School of Government -laitoksella. Lontoo, Yhdistynyt kuningaskunta, 28. marraskuuta 2005.

Iltapäivällä oikeusasiamies tapasi aluksi alahuoneen Eurooppa-seurantavaliokunnan jäseniä ja kertoi heille toimielinten työstä ja osallistui kiinnostavaan näkemystenvaihtoon. Päivän viimeinen tapaaminen oli tuomioistuinneuvostossa, ja sen isäntänä toimi neuvoston puheenjohtaja Lord Newton of Braintree. Neuvoston jäsenet ja henkilöstö esittelivät työtään, ja seuranneessa keskustelussa tuotiin esiin tuomioistuinten ja oikeusasiamiesten työn väliset tiiviit yhteydet. Samana iltana Lord Newton järjesti päivällisen ylähuoneessa vierailun kunniaksi.

Marraskuun 29. päivänä filosofian opiskelija Melanie Smith haastatteli Diamandourosia EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisia rikkomisesta johtuvia kanteita käsittelevään väitöskirjaansa liittyen. Päivän aluksi Diamandouros ja Abraham tapasivat Eurooppa-ministerin, Euroopan parlamentin jäsenen Douglas Alexanderin. Tapaamisessa käsiteltiin muun muassa

Euroopan oikeusasiamiehen erityiskertomusta, joka oli jätetty Euroopan parlamentille lokakuussa 2005 ja jossa oikeusasiamies kehotti neuvostoa harkitsemaan uudelleen kantaansa, jonka mukaan se ei suostunut avaamaan kokouksiaan yleisölle toimiessaan lainsäätäjänä. Seuraavaksi Diamandouros vieraili parlamentin terveystalousta vastaavan oikeusasiamiehen toimistossa ja sai näin tutustua erilaisiin tapauksiin, joita oikeusasiamies käsittelee. Apulaisoikeusasiamies Trish Longdon ja hänen kollegansa esittelivät jatkohoitoa käsittelevän tapauksen ja Ann Abraham ja Iain Ogilvie kuvasivat viimeisimpiä kehitysvaiheita tutkinnassa, joka kohdistuu Equitable Life -vakuutusyhtiöön.

Lounasseminaarissa, jonka isäntänä toimi University College London -yliopiston School of Public Policy -tiedekunnan perustuslakiyksikön johtaja Robert Hazell, Diamandouros piti luennon aiheesta «Oikeusasiamiehen rooli vastuuvollisuuden ja oikeusvaltion edistäjänä». Hän vastasi vilkkaan kysymys ja vastaus -osion ja buffettilunaan aikana kysymyksiin, joita esittivät tilaisuuteen osallistuneiden monien professoreiden ja opiskelijoiden lisäksi myös useat läsnä olevat Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusasiamiehet, ja keskusteli heidän kanssaan.

Iltapäivän ensimmäisessä tapaamisessa Diamandouros oli kuultavana ylähuoneen Euroopan unionista vastaavassa valiokunnassa. Istuntoa johti valiokunnan puheenjohtaja Lord Grenfell ja siihen osallistui neljätoista ylähuoneen jäsentä. Valiokunnan jäsenet kyselivät Diamandourosilta intensiivisen ristikuulustelun aikana monenlaisia kysymyksiä, jotka liittyivät esimerkiksi Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kehittämistarpeeseen, eurooppalaisen hyvän hallintotavan säännösten ja perusoikeuskirjan väliseen suhteeseen ja tuleviin suhteisiin EU:n perusoikeuksien viraston kanssa. Diamandouros ja Abraham tapasivat sen jälkeen alahuoneen julkishallinnon valiokunnan puheenjohtajan, parlamentin jäsenen Tony Wrightin. Samana iltana Abraham järjesti päivällisen, johon osallistui julkisia oikeusasiamiehiä kaikkialta Englannista, Skotlannista, Walesista ja Pohjois-Irlannista.

London School of Economics and Political Science -yliopiston kansainvälisten suhteiden emeritusprofessori paroni Wallace of Saltaire esittelee Nikiforos Diamandourosin ennen tämän luentoa aiheesta "Ihmisoikeudet ja muut kuin oikeudelliset muutoksenhakukeinot – Euroopan oikeusasiamiehen näkökulma"
Lontoo, Yhdistynyt kuningaskunta, 30. marraskuuta 2005.

Marraskuun 30. päivän aamuna oikeusasiamies vieraili Englannin paikallishallinnon oikeusasiamiesten Lontoon toimistossa. Diamandouros tapasi aluksi paikallishallinnon oikeusasiamiesten puheenjohtajan Rony Redmondin ja keskusteli hänen kanssaan monista tärkeistä aiheista, kuten oikeusasiamiehen toimivallan kasvattamisesta ihmisoikeuksien alalla. Seuraavaksi hän tapasi paikallishallinnon apulaisoikeusasiamiehen Peter MacMahonin keskustellakseen oikeusasiamiesten toimistojen kansainvälisestä yhteistyöstä. Diamandouros jatkoi matkaansa London School of Economics and Political Science -kouluun (LSE), jossa hän piti luennon aiheesta «Ihmisoikeudet ja tuomioistuinten ulkopuoliset muutoksenhakukeinot – Euroopan oikeusasiamiehen näkökulma». Luentotilaisuutta johti LSE-koulun kansainvälisten suhteiden emeritusprofessori Lord Wallace of Saltaire. Luennon

jälkeen vuorossa oli monipuolinen kysymys ja vastaus -osio, ja keskustelu jatkui Lord Wallacen isännöimällä lounaalla.

Iltapäivän ensimmäinen tapaaminen oli hallituksen parlamentaarisen sihteerin, parlamentin jäsenen Jim Murphyn kanssa. Keskustelun aiheita olivat kansalaisten käytettävissä olevien muutoksenhakukeinojen kehittäminen ja oikeusasiamiesaatteen kehittäminen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Matkan lopuksi oikeusasiamies tapasi vielä Ann Abrahamin parlamentin terveystalouksista vastaavan oikeusasiamiehen toimistossa.

6.3 MUUT KONFERENSSIT JA TAPAAMISET

Konferenssit, seminaarit ja tapaamiset tarjoavat oikeusasiamiehelle erinomaisia tilaisuuksia kertoa työstään kohdeyleisölle, johon kuuluvat muun muassa kansalaisjärjestöt, eturyhmät ja yliopistolaitokset. Ne myös auttavat hänen ponnistelujaan parantaa oikeusasiamieslaitoksen käsitteen tunnettuutta. Samalla oikeusasiamies ja hänen toimistonsa pysyvät ajan tasalla Euroopan tapahtumista, jotka ovat erityisen merkittäviä toimielimelle.

Tässä luvussa kuvataan toimia, joilla pyritään edistämään oikeusasiamieskäsittettä yleisesti ja erityisesti Euroopan oikeusasiamiehen työtä. Jos oikeusasiamies ei voi henkilökohtaisesti osallistua tilaisuuteen, hän lähettää soveltuvan henkilöstön jäsenen edustamaan toimielintä. Useat ryhmät tutustuvat oikeusasiamiehen työhön myös Strasbourgissa suuntautuvilla opintomatkoilla. Tässä luvussa luetellaankin vuoden aikana pidetyt ryhmäesittelyt.

OIKEUSASIAMIEHEN TOIMET

Diamandouros tapasi 7. tammikuuta Euroopan neuvoston pysyvän Kyproksen edustajan, suurlähettiläs Marios Lyssiotisin, ja keskusteli hänen kanssaan Euroopan oikeusasiamiehen roolista.

Tammikuun 27. päivänä Diamandouros puhui English Speaking Unionin Strasbourgin-osastolle aiheesta «Euroopan oikeusasiamies – hyvän hallinnon vartija.»

Tammikuun 28. päivänä oikeusasiamies piti päätöspuheen Euroopan unionin entisten harjoittelijoiden yhdistyksen (ADEK International) Brysselissä järjestämässä konferenssissa. Konferenssin otsikkona oli «Euroopasta tiedottaminen». Oikeusasiamies käsitteli sitä, «miksi» meidän pitäisi tiedottaa Euroopasta, «miten» Euroopasta pitäisi tiedottaa ja «mitä» Euroopasta pitäisi kertoa. Puheensa jälkeen Diamandouros vastasi yleisön kysymyksiin.

Helmikuun 23. päivänä Diamandouros tapasi Serbia ja Montenegron tasavallan apulaisoikeusministerin Aleksandra Popovićin. He keskustelivat unionin tapahtumista, jotka liittyvät kansalaisten oikeuksien suojelemiseen oikeudellisten ja tuomioistuinten ulkopuolisten muutoksenhakukeinojen avulla.

Maaliskuun 4. päivänä Diamandouros piti puheen Sveitsissä Genevessä pidetyssä kansainvälisessä konferenssissa aiheesta «Euroopan perustuslain perusperiaatteet». Konferenssin järjesti Geneven yliopiston Eurooppa-oikeusopin keskus.

Maaliskuun 11. päivänä Diamandouros tapasi Nikosiassa Kyproksessa seuraavat henkilöt: Kyproksen tasavallan presidentti Tassos Papadopoulos, Kyproksen parlamentin Eurooppa-asioiden valiokunnan puheenjohtaja Nikos Cleanthous, Euroopan parlamentin jäsen Panayiotis Demetriou, Kyproksen parlamentin pääjohtaja Costakis Christoforou, Euroopan parlamentin Kyproksen tiedotustoimiston päällikkö Ronald Evers ja Euroopan komission Kyproksen edustuston päällikkö Adriaan Van Der Meer. Myöhemmin samana päivänä hän piti puheen aiheesta «Euroopan kansalaisten oikeudet Euroopan kansalaisuuden, unionin demokraattisen toiminnan ja perusoikeuskirjan nojalla» Kyproksen parlamentin ja Kyproksen lehdistö- ja tiedotustoimiston järjestämässä kansalaisten oikeuksia käsittelevässä seminaarissa.

Kyproksen tasavallan presidentti Tassos Papadopoulos ja Nikiforos Diamandouros.
Nikosia, Kypros, 11. maaliskuuta 2005.

Maaliskuun 12. päivänä Diamandouros tapasi Kyproksessa sijaitsevan Nikosian yhteisen yliopiston humanististen ja yhteiskunnallisten sekä oikeustieteiden tiedekunnan dekaanin Michalis Attalidesin ja piti tilaisuudessa puheen aiheesta «Demokratian ja oikeusvaltion puolustaminen: oikeusasiamiehen rooli».

Maaliskuun 17. päivänä Diamandouros puhui Euroopan naispuolisten lakimiesten yhdistyksen viidennessä kongressissa aiheesta «Mahdollisuudet turvautua sovitteluun Euroopan tasolla».

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen varapresidentti Christos Rozakis (toinen vasemmalta) puhuu Euroopan oikeusasiamiehen henkilöstölle. Strasbourg, Ranska, 18. maaliskuuta 2005.

Maaliskuun 18. päivänä oikeusasiamies tapasi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen varapresidentin Christos Rozakis. Rozakis osallistui sen jälkeen Euroopan oikeusasiamiehen henkilöstön tapaamiseen ja piti heille esitelmän aiheesta «Ihmisoikeuksien puolustamisen monet kasvot Euroopassa: suojelun laajentaminen EU:n perustuslakisopimuksen avulla».

Maaliskuun 21. päivänä Diamandouros tapasi Yhdysvalloissa Indianassa sijaitsevan Notre Damen yliopiston professorin Guillermo O'Donnellin ja Gabriela Ippolito O'Donnellin ja keskusteli heidän kanssaan Euroopan oikeusasiamiehen roolista ja mahdollisuuksista tehdä yhteistyötä oikeusasiamieslaitoksen edistämiseksi ja kehittämiseksi Latinalaisessa Amerikassa.

Maaliskuun 22. päivänä Diamandouros piti esitelmän aiheesta «Ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien suojeluun liittyvä viimeaikainen kehitys Euroopan unionissa - Euroopan oikeusasiamiehen näkökulma» Euroopan neuvoston pysyvien edustajien työlounaalla. Tapahtumaa isännöi Euroopan neuvoston pysyvä Suomen edustaja Ann-Marie Nyroos.

Toukokuun 14. päivänä Diamandouros piti puheen aiheesta «Euroopan oikeusasiamies ja EU:n huumausainepolitiikka» kuntoutus- ja huumausainepolitiikkaa käsittelevässä kymmenennessä eurooppalaisessa konferenssissa Heraklionissa Kreikassa.

Toukokuun 18. päivänä Diamandouros puhui aiheesta «Euroopan oikeusasiamies avoimuuden edistäjänä ja korruption torjuna» Transparency Internationalin Kreikan-osastolle Ateenassa, Kreikassa.

Toukokuun 19. päivänä Diamandouros osallistui pyöreän pöydän keskusteluun aiheesta «Hallinnolliset epäkohdat ja korruptio Kreikan julkisella sektorilla – pohdintoja keinoista ja tavoista torjua niitä» Kreikan johtajuuskonferenssissa 2005, jonka pääjohtajien yhdistys järjesti Ateenassa Kreikassa.

Toukokuun 24. päivänä Diamandouros tapasi Strasbourgin kaupunginjohtajan Fabienne Kellerin, ja he valmistelivat 28. lokakuuta kymmenennen vuosipäivän kunniaksi pidettävää konferenssia ja virallista päivällistilaisuutta.

Toukokuun 31. päivänä Diamandouros puhui aiheesta «Demokratia, oikeusvaltio, vastuuvollisuus ja oikeusasiamieslaitos» Duisburgin yliopistossa Saksassa.

Kesäkuun 3. päivänä Diamandouros piti puheen aiheesta «Potilaiden oikeudet tämän päivän Euroopassa» toisessa kansainvälisessä Hygeia-Harvard Medical -konferenssissa, jonka aiheena oli «21. vuosisadan ennaltaehkäisevä lääketiede», Ateenassa Kreikassa.

Kesäkuun 6. päivänä Diamandouros piti puheen aiheesta «Perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen Euroopan unionin hallinnossa: vaatimustaso ja muutoksenhakukeinot» Krakovassa Puolassa pidetyssä kansainvälisessä konferenssissa, jonka järjestivät Puolan oikeusasiamies Andrzej Zoll ja Jagiellonian yliopisto Oświęcimin ihmisoikeusakatemian perustamisen kunniaksi.

Kesäkuun 30. päivänä yliopistollisen Eurooppa-instituutin (EUI) professorit Anthony Molho ja Diogo Ramada Curto olivat kutsuneet Diamandourosin Firenzeen Italiaan pitämään EUI:n historian laitoksen järjestämän kesäkurssin ensimmäisen esitelmän. Diamandouros piti puheen aiheesta «Maahanmuuttajien oikeuksien kehittyminen Euroopan oikeusjärjestelmässä sodanjälkeisellä kaudella». Esitelmän jälkeen Diamandouros lounasti viiden kreikkalaisen jatko-opiskelijan kanssa.

Heinäkuun 1. päivänä Diamandouros tapasi Firenzessä Italiassa yliopistollisen Eurooppa-instituutin puheenjohtajan ja professorin Yves Menyn ja yliopiston Robert Schuman -jatko-opintokeskuksen johtajan, professori Helen Wallacen ja keskusteli heidän kanssaan tavoista edistää Euroopan demokraattista vastuuvollisuutta edistävien instituutioiden tutkimusta.

Heinäkuun 6. päivänä oikeusasiamies tapasi Münchenissä Saksassa sijaitsevan Euroopan patenttijärjestön henkilöstön kehittämisestä ja tuloshallinnan alan sovittelusta vastaavan johtajan Eugenia Kotselidoun. Kotselidou oli kiinnostunut Diamandourosin kokemuksista sovittelun alalla eli sovintoratkaisujen etsimisestä ja toimielimen roolista vaihtoehtoisena ratkaisuna tuomioistuimille.

Heinäkuun 7. päivänä Diamandouros piti esitelmän aiheesta «Euroopan oikeusasiamies: kansalaisten puolustamisen väline» italialaisen Trentino Alto-Adigen alueen kaupunginjohtajista muodostuvalle lähetystölle tilaisuudessa, jota isännöi Euroopan parlamentin jäsen Lilli Gruber.

Heinäkuun 13. päivänä oikeusasiamies esitteli työtään Eurooppa-asioiden ammattilaisten seuran (Society of European Affairs Professionals, SEAP) 25 jäsenelle. Puheessa, jonka otsikkona oli «Euroopan oikeusasiamies: edistämässä avointa, tilivelvollista ja palveluhenkistä EU-hallintoa», Diamandouros kertoi palveluista, joita hän tarjoaa kantelujen käsittelyn ja oma-aloitteisten tutkimusten muodossa. Oikeusasiamies käsitteli erityisesti eurooppalaista hyvän hallintotavan säännöstöä ja SEAP:n omaa

käytänneseännöstöä. SEAP:n varapuheenjohtaja Catherine Stewart johti puhetta tilaisuudessa, jonka lopuksi pidettiin vilkas kysymys ja vastaus -osio.

Syyskuun 23. päivänä Diamandouros piti esitelmän aiheesta «Euroopan oikeusasiamies – kansalaisille tarkoitetut tuomioistuinten ulkopuoliset muutoksenhakukeinot» Euroopan neuvoston entisen eurooppalaisen ihmisoikeuskomission jäsenistä muodostuvalle lähetystölle. Tapahtuman järjesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen varapresidentti Christos Rozakis.

Syyskuun 26. päivänä Diamandouros piti esitelmän Euroopan oikeusasiamiehen roolista Krakovan (Puola) oikeudellisten neuvonantajien piirikamarin edustajille.

Lokakuun 6. päivänä Diamandouros piti puheen aiheesta «Euroopan oikeusasiamies: perusoikeuksien suojelusta ja edistämisestä vastaava toimielin» konferenssissa, jolla juhlistettiin Ranskan *Ecole National d'Administration* -koulun perustamisen 60-vuotispäivää ja Strasbourgin Eurooppa-opintojen keskuksen perustamisen kymmenvuotispäivää.

Lokakuun 14. päivänä Diamandouros piti puheen aiheesta «Oikeusvaltio ja perusoikeudet Euroopan unionissa» kansalliselle puolustusakatemialle Ateenassa, Kreikassa.

Marraskuun 21. päivänä Diamandouros piti luennon aiheesta «Demokratia, oikeusvaltio ja oikeusasiamies» Columbian yliopistossa New Yorkissa Yhdysvalloissa.

Joulukuun 21. ja 22. päivänä Diamandouros tapasi Ateenassa, Kreikassa seuraavia henkilöitä: Kreikan presidentti Karolos Papoulias, Kreikan pääministeri Kostas Karamanlis, Kreikan entinen presidentti Kostas Stefanopoulos ja Kreikan entinen pääministeri Konstantinos Mitsotakis.

OIKEUSASIAMIEHEN HENKILÖSTÖN TOIMET

Tammikuun 25. päivänä oikeudellinen pääneuvonantaja Olivier Verhecke osallistui Euroopan komission järjestämään julkiseen kuulemistilaisuuteen, jossa käsiteltiin ehdotettua Euroopan unionin perusoikeuksien virastoa. Julkinen kuuleminen oli jaettu neljään käsiteltävään aiheeseen. Ensimmäinen oli viraston oikeudet ja temaattiset toimialat ja sen maantieteellinen toiminta-alue. Toisessa aiheessa oli kyse suhteiden ylläpitämisestä ja tiivistämisestä Euroopan neuvostoon, kansallisiin toimielimiin, kansalaisyhteiskuntaan ja muihin tahoihin. Kolmas aihe liittyi virastolle annettaviin tehtäviin ja neljäs viraston rakenteeseen. Julkisen kuulemistilaisuuden päätti oikeudesta, vapaudesta ja turvallisuudesta vastaava komission varapuheenjohtaja Franco Frattini.

Helmikuun 16. päivänä oikeusasiamiehen avustaja Nicholas Catephores osallistui Federation of European Securities Exchanges -säätiön ja Houston Consulting European Brysselissä Belgiassa järjestämään pyöreän pöydän tapaamiseen, jossa käsiteltiin rahoituspalveluista vastaavan Euroopan oikeusasiamiehen mahdollista perustamista.

Maaliskuun 1. päivänä lakimies Tina Nilsson ja viestintäjohtaja Rosita Agnew tapasivat riippumattoman konsultin Paul Firthin, joka tekee tutkimusta Euroopan komission apurahojen myöntämisprosessista. Tutkimusta suoritetaan eräiden kansalaisjärjestöjen tilauksesta. Nilsson ja Agnew kertoivat oikeusasiamiehen menettelyistä ja kuvasivat hänen työtään antamalla esimerkkejä apurahoihin liittyvistä kanteluista, joita oli käsitelty kaudella 2002–2004. Firth kyseli, kuinka usein oikeusasiamies onnistuu ratkaisemaan asianomaiset tapaukset ja kuinka kauan aikaa siihen kuluu. Firth oli erityisen kiinnostunut kanteluista, jotka liittyivät EU:n varainhoitoasetuksiin, ja asiaa koskevista ongelmista, jotka oli tuotu oikeusasiamiehen tietoon.

Huhtikuun 5. päivänä Olivier Verhecke ja Rosita Agnew keskustelivat oikeusasiamiehen työstä Manchesterin yliopiston filosofian opiskelijan ja Edinburghin yliopiston professorin Jo Shawin tutkimusapulaisten Melanie Smithin kanssa.

Heinäkuun 13. päivänä Olivier Verhecke tapasi Paris 1 Panthéon-Sorbonne -yliopiston filosofian opiskelijan Rhita Boustan ja 14. päivänä Pariisissa sijaitsevan *Institut de Sciences Politiques* -laitoksen

edustajan Costanza Hermanin de Reichenfeldin. He keskustelivat oikeusasiamiehen työstä ja erityisesti eurooppalaisesta hyvän hallintotavan säännöstöstä.

Syyskuun 28. ja 29. päivänä Brandenburgin osavaltion tietosuojasta ja tiedon saannista vastaava asiamies järjesti yhdessä *Alcatel SEL Stiftung für Kommunikationsforschung* ja *Deutsche Gesellschaft für Recht und Informatik e.V.*:n kanssa kansainvälisen symposiumin aiheesta «Tiedonvälityksen vapaus Saksassa ja Euroopassa». Konferenssiin osallistui yli 120 henkilöä. Euroopan oikeusasiamiehen toimistoa edusti oikeudellinen pääneuvonantaja Gerhard Grill.

Joulukuun 15. päivänä Ida Palumbo tapasi Margherita Barsin, joka on Italiassa sijaitsevan Leccen yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelija ja harjoittelija Euroopan parlamentin Milanon toimistossa. Tapaamisen aikana Palumbo esitteli Euroopan oikeusasiamiehen toimialaa ja antoi esimerkkejä oikeusasiamiehen käsittelemistä tapauksista.

Esittelyt ryhmille

Diamandouros ja hänen henkilöstönsä jäsenet (mainittu suluissa) kertoivat vuonna 2005 oikeusasiamiehen roolista ja työstä seuraaville:

Tammikuu

- 30:n valtio-opin opiskelijan ryhmä Regensburgin yliopistosta (Saksa). Esittelyn järjesti *Europäische Akademie Bayern*, ja ryhmää johti Andrea Riesch. (Gerhard Grill)
- ryhmä opiskelijoita Strasbourgin (Ranska) Robert Schuman -yliopiston *Institut des Hautes Etudes Européennes* -laitoksesta. (José Martínez-Aragón)

Helmikuu

- 20:n julkishallinnon opiskelijan ryhmä Twenten yliopistosta (Alankomaat). Ryhmää johti Jaap H. de Wilde. (Gerhard Grill)
- 40 opiskelijan ryhmä *Bayern Kolleg Augsburgista* (Baijeri, Saksa) *Europäische Akademie Bayernin* järjestämän Strasbourgin-matkan yhteydessä. Ryhmää johti Alexander Frisch. (Gerhard Grill)
- 50 opiskelijan ryhmä Mannheimin yliopiston (Saksa) ja *Ecole Supérieure des Sciences Economiques et Commerciales* -korkeakoulun (Ranska) yhteisestä liikehallinnon eurooppalaisesta maisterinopinto-ohjelmasta. Esittelyn järjesti Euroopan talous- ja sosiaalikomitean jäsen Brian Cassidy. (Rosita Agnew)

Maaliskuu

- 45 henkeä *CDU Frauenunion Ibbenbürenistä* (Saksa) *Karl-Arnold-Stiftungin* järjestämän matkan yhteydessä. (Gerhard Grill)
- ryhmä oikeustieteen opiskelijoita (maisterinopinnot) Nîmes'n yliopistosta (Ranska). (Marjorie Fuchs)
- 37 henkeä *Europa-Union Münchenistä* (Saksa) *Europäische Akademie Bayernin* järjestämän matkan yhteydessä. (Gerhard Grill)
- 30 opiskelijan ryhmä *Politischer Jugendring Dresden e.V.*:stä (Saksa). (Olivier Verheecke)

Huhtikuu

- 10 nuoren hallintovirkamiehen ryhmä Keski- ja Itä-Euroopan maista ja Madagaskarista Strasbourgin *Centre des Etudes Européennes* -keskuksen järjestämän Eurooppa-asioita käsittelevän seminaarin yhteydessä. (Alessandro del Bon)

- opiskelijoita, jotka osallistuivat European Institute of Public Affairs and Lobbying -instituutin (EIPAL) 20. istuntoon Brysselissä. (Olivier Verheecke)
- 38 henkeä Dortmundista Saksasta *Karl-Arnold-Stiftungin* järjestämän matkan yhteydessä. (Wiebke Pankauke)
- 43 opiskelijan ryhmä *Europa-Institut, Universität des Saarlandes* -yliopistosta Saksasta. (Marta Hirsch-Ziembinska)
- 32 henkeä *Altenakademie Dortmundista* (Saksa) *Karl-Arnold-Stiftungin* järjestämän matkan yhteydessä. (Branislav Urbanič)
- 41:n Eurooppa-oikeuteen erikoistuvan kolmannen ja neljännen vuoden oikeustieteen opiskelijan ryhmä Leidenin yliopistosta Alankomaista. Ryhmää johti Rick Lawson. (Ian Harden)
- 22 jatko-opiskelijan ja kolmen henkilöstön jäsenen ryhmä Glasgow Caledonian -yliopiston School of Law and Social Sciences -tiedekunnasta Yhdistyneestä kuningaskunnasta. Ryhmää johti Marcela Chisholm. (Gerhard Grill)
- 25 opiskelijan ryhmä Nürnberg-Erlangenin yliopiston taloustieteellisestä tiedekunnasta Saksasta. (Gerhard Grill)
- 68 hengen ryhmä, joka osallistui *Kolpingwerkin* järjestämään Eurooppa-seminaariin (Saksa). (Gerhard Grill)

Toukokuu

- 20 aasialaisen diplomaatin ryhmä Strasbourgin *Centre des Etudes Européennes* -keskuksen järjestämän Eurooppa-asioita käsittelevän seminaarin yhteydessä. (Gerhard Grill)
- 42 henkeä Kölnistä Saksasta *Karl-Arnold-Stiftungin* järjestämän matkan yhteydessä. (Branislav Urbanič)
- 35 opiskelijan ryhmä Groningenin yliopiston kansainvälisten suhteiden laitoksesta (Alankomaat) Brysseliin ja Strasbourgiin suuntautuvan opintomatkan yhteydessä. (Gerhard Grill)

Kesäkuu

- 34 nuoren saksalaisen opettajan ryhmä, joka osallistui *Europäische Akademie Bayernin* järjestämälle Strasbourgiin suuntautuneelle opintomatkalle. (Gerhard Grill)
- 26 opiskelijan ja kahden henkilöstön jäsenen ryhmä *Thorbecke Akademie Leeuwardenista* (Alankomaat) Brysseliin ja Strasbourgiin suuntautuneen opintomatkan yhteydessä. (Branislav Urbanič)
- 35 henkeä *CDU Frauenunion Wesselingistä* (Saksa) *Karl-Arnold-Stiftungin* järjestämän matkan yhteydessä. (Gerhard Grill)
- kymmenen valtio-opin opiskelijan ryhmä Southern Maine -yliopistosta Portlandista Yhdysvalloista. (Olivier Verheecke)
- ryhmä *Kirchlicher Dienst in der Arbeitsweltista* Oldenburgista Saksasta. (Gerhard Grill)
- 48 nuoren saksalaisen opettajan ryhmä, joka osallistui *Europäische Akademie Bayernin* järjestämälle Strasbourgiin suuntautuneelle opintomatkalle. (Gerhard Grill)

Heinäkuu

- 47 nuoren saksalaisen opettajan ryhmä, joka osallistui *Europäische Akademie Bayernin* järjestämälle Strasbourgiin suuntautuneelle opintomatkalle. (Gerhard Grill)

- 45 nuoren saksalaisen opettajan ryhmä, joka osallistui *Europäische Akademie Bayernin* järjestämälle Strasbourgiiin suuntautuneelle opintomatkalle. (Branislav Urbanič)
- 29 henkeä Kerpenistä Saksasta. (Branislav Urbanič)
- 49 saksalaisen opettajan ryhmä, joka osallistui Ylä-Pfalzin piirihallinnon (*Regierung der Oberpfalz*) järjestämälle Strasbourgiiin suuntautuneelle opintomatkalle. (Branislav Urbanič)
- 23 opiskelijan ja viiden henkilöstön jäsenen ryhmä Tübingenin yliopiston *Masters in European Studies* -opinto-ohjelmasta Saksasta. (Gerhard Grill)
- 7 algerialaisen korkean virkamiehen ryhmä Strasbourgiiin *Centre des Etudes Européennes* -keskuksen järjestämän Eurooppa-asioita käsittelevän seminaarin yhteydessä. (José Martínez-Aragón)

Elokuu

- kuuden hengen ryhmä Euroopan neuvoston vierailijayksiköstä. (José Martínez-Aragón)

Syyskuu

- 20 parlamentin jäsenen ja virkamiehen ryhmä Unkarin parlamentista. Ryhmä osallistui Euroopan komission laajentumisasioiden pääosaston (TAIEX-toimisto) Brysselissä järjestämään vetoomuksia ja Euroopan kansalaisuutta käsittelevään kysymys ja vastaus -tilaisuuteen. (Olivier Verheecke)
- 37 hengen ryhmä *Vejlen läänin sosiaalidemokraateista* Tanskasta Brysseliin ja Strasbourgiiin suuntautuneen opintomatkan yhteydessä. (Peter Bonnor)
- 38 henkeä, mm. paikallisia poliitikkoja ja valtuuston jäseniä Münsterin alueelta Saksasta *Karl-Arnold-Stiftungin* järjestämän matkan yhteydessä. (Gerhard Grill)
- 37 henkeä *Heimat- und Geschichtsvereins Bonn-Beuelista* Saksasta *Karl-Arnold-Stiftungin* järjestämän matkan yhteydessä. (Wiebke Pankauke)
- 22 hengen ryhmä, joka koostui *Europahaus Burgenlandin* (Itävalta) järjestämälle Brysseliin ja Strasbourgiiin suuntautuneelle opintomatkalle osallistuneista 13:n eri maan kansalaisjärjestöjen edustajista. (Wiebke Pankauke)
- 25 saksalaisen opettajan ryhmä, joka osallistui *Europäische Akademie Bayernin* järjestämälle Strasbourgiiin suuntautuneelle opintomatkalle. (Wiebke Pankauke)
- 38 korkeakouluopiskelijaa Brühlistä Saksasta *Karl-Arnold-Stiftungin* järjestämän matkan yhteydessä. (Wiebke Pankauke)

Lokakuu

- 42 saksalaista, jotka osallistuvat ammatilliseen *Bilanzbuchhaltung International* -koulutukseen, *Fit for Europe*n järjestämän matkan yhteydessä. (Gerhard Grill)
- 49:n televiestintä-, tietotekniikka- ja tietojenkäsittelyalan ylemmän vuosikurssin opiskelijan ryhmä Saksasta *ver.di*-ammattiliiton järjestämän matkan yhteydessä. (Gerhard Grill)
- 15 hengen ryhmä Strasbourgiiin *Forum Demokratien* (Düsseldorf, Saksa) järjestämän Eurooppa-asioita käsittelevän seminaarin yhteydessä. (Gerhard Grill)
- 53 saksalaisen ryhmä, jonka oli kutsunut Euroopan parlamentin jäsen Silvana Koch-Mehrin. (Gerhard Grill)
- 50 oikeustieteen tohtorin ryhmä Messinan tuomioistuinyhdistyksen (Italia) järjestämän *Corso di applicazione forensen* yhteydessä. Tapaamisen järjesti Messinan asianajajayhdistyksen (Italia) jäsen Antonio De Matteis. (Ida Palumbo)

- 50 kaupunginjohtajaa Trentino-Alto Adigesta Italiasta Strasbourgiin suuntautuneen matkan yhteydessä. (Ida Palumbo)

Marraskuu

- 30 jäsenen ryhmä Horstmar-Leerin CDU-puolueesta (Münsterin alue) Saksasta. Strasbourgin matkan järjesti *Karl-Arnold-Stiftung*. (Gerhard Grill)
- 50 saksalaisen ryhmä, jonka oli kutsunut Euroopan parlamentin jäsen Silvana Koch-Mehrin. (Gerhard Grill)
- 42 italialaisen ryhmä, jonka oli kutsunut Euroopan parlamentin jäsen Lilli Gruber. (Gerhard Grill)
- 31 henkilöä *Deutsche Gesellschaft e.V.* Berlinistä Saksasta Luxemburgiin ja Strasbourgiin suuntautuneen opintomatkan yhteydessä. (Gerhard Grill)
- 27 saksalaisen opiskelijan ryhmä, joka osallistui the *Politischer Jugendring Dresden e.V.*:in järjestämälle Brysseliin suuntautuneelle opintomatkalle. (Tina Nilsson)
- 16 henkeä Saksasta *Gästeführer Trierin* järjestämän matkan yhteydessä. (Gerhard Grill)
- 22 tuomaria Ranskasta Strasbourgin *Centre des Etudes Européennes* -keskuksen järjestämän ammatillisen koulutuskurssin yhteydessä. (Marjorie Fuchs)

Joulukuu

- kuuden hengen ryhmä *Consiglio Nazionale Forense*sta Italiasta. (Ida Palumbo)
- 45 saksalaisen ryhmä, jonka oli kutsunut Euroopan parlamentin jäsen Graf Alexander Lambsdorff. (Gerhard Grill)
- 14 harjoittelijan ryhmä Euroopan talous- ja sosiaalikomiteasta. (Branislav Urbanič)

Edellä mainittujen lisäksi oikeusasiamiehen toimiston henkilöstö esitteli oikeusasiamiehen työtä Euroopan komission harjoittelijoille 15 kertaa vuonna 2005. Kuhunkin tilaisuuteen osallistui noin 50 harjoittelijaa.

Nikiforos Diamandouros ja Italian asianajajaliiton (Consiglio Nazionale Forense) jäseniä.
Strasbourg, Ranska, 9. joulukuuta 2005.

6.4 SUHTEET TIEDOTUSVÄLINEISIIN

Oikeusasiamiehen tiedotustoimintaan kuuluvat esimerkiksi haastattelut, lehdistötilaisuudet, kirjalliset artikkelit ja lehdistötiedotteet. Toimien avulla lisätään oikeusasiamiehen kansalaisille, organisaatioille ja yrityksille tarjoamien palvelujen näkyvyyttä ja tuodaan julkisuuteen erityisen merkittäviä tapauksia. Tiedotusvälineet voivat painottaa tällaisten tapausten tärkeyttä ja kannustaa siten toimielintä tai laitosta löytämään kansalaista tyydyttävän ratkaisun. Oikeusasiamiehen tiedotustoimet voivat liittyä johonkin tärkeään tapahtumaan, kuten esimerkiksi vuosikertomuksen esittelyyn Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnalle, tai suoraan oikeusasiamiehen tutkimukseen.

Vuonna 2005 julkaistiin 17 lehdistötiedotetta, jotka jaettiin toimittajille ja asianomaisille osapuolille kaikkialle Eurooppaan. Käsiteltyjä aiheita olivat harjoittelijoihin sovellettujen ikärajojen kumoaminen Euroopan komissiossa, vammaisten integrointi, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) harhaanjohtavat lausunnot oikeusasiamiehen tutkimuksen yhteydessä sekä puutteet neuvoston työn avoimuudessa.

Oikeusasiamies antoi yli 50 haastattelua sanomalehtien, radion ja television sekä sähköisen median edustajille vuonna 2005 Strasbourgissa, Brysselissä ja muualla. Tässä luvussa luetellaan oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä vuonna 2005 antamat haastattelut ja vuoden aikana järjestetyt tiedotustapahtumat.

- Diamandouros osallistui 11. tammikuuta tultuaan uudelleen valituksi Euroopan oikeusasiamieheksi Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan puheenjohtajan Marcin Libickin järjestämään lehdistötilaisuuteen. Oikeusasiamies määritteli lehdistötilaisuudessa uuden toimikautensa painopisteitä ja vastasi toimittajien kysymyksiin.

Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan puheenjohtaja, Euroopan parlamentin jäsen Marcin Libicki ja Nikiforos Diamandouros puhuvat lehdistötilaisuudessa, joka pidettiin Euroopan oikeusasiamiehen valinnan jälkeen. Strasbourg, Ranska, 11. tammikuuta 2005.

- Lehdistötilaisuuden jälkeen oikeusasiamiestä haastatteli Nicoletta Spina italialaisesta alueellisesta radioasemasta, Sergio Nava Italian *Radio 24*:stä ja Ioannis Papadimitriou *Deutsche Wellen* kreikankielisestä osastosta.
- Tammikuun 12. päivänä oikeusasiamiestä haastatteli Verónica Alcázar Espanjan *Telemadrid*-televisiosta ohjelmaan nimeltä «Madridista Eurooppaan». Toimittaja pyysi oikeusasiamiestä kertomaan toimielimensä työstä Espanjan kansalaisille ja kuvaamaan suhteitaan Espanjan kansallisiin ja alueellisiin oikeusasiamiehiin.

- Myöhemmin samana päivänä häntä haastatteli Fouli Dimitrakopoulou Kreikan ERT 3 -televisiokanavalta ja Manolis Spinthourakis kreikkalaisesta *To VIMA* -lehdestä.
- Tammikuun 12. päivänä oikeudellista pääneuvonantajaa Olivier Verheeckea haastatteli Christina Gerhausser saksalaisen *Deutsche Wellen* Brysselin studiosta lyhyeen radio-ohjelmaan, jossa käsiteltiin erilaisia Euroopan oikeusasiamiehen käsittelemiä kanteluista.
- Tammikuun 12. päivänä tiedottaja Rosita Agnew antoi haastattelun Strasbourgin (Ranska) journalismiopintojen keskusta edustavalle Claire Denis'lle. Denis oli kiinnostunut Euroopan oikeusasiamiehen työstä ja erityisesti hänen suhteistaan muihin EU:n toimielimiin ja kansalaisiin.
- Tammikuun 13. päivänä oikeusasiamiestä haastatteli Teresa Carreres Espanjan television *Televisión Española* Eurooppa-asioita käsittelevään ohjelmaan. Toimittaja pyysi oikeusasiamiestä selittämään, miksi Espanjasta tulee suhteellisen paljon kanteluja ja millaisista asioista Espanjan kansalaiset valittavat.
- Tammikuun 13. päivänä Diamandouros antoi haastattelun kreikkalaisen NET-radioaseman toimittajalle Giorgos Kapopoulosille.
- Tammikuun 18. päivänä kreikkalaisen *Makedonia*-sanomalehden *Epiloges*-viikkojulkaisun päätoimittaja Olga Tsantila haastatteli Euroopan oikeusasiamiestä hänen painopisteistään toisella toimikaudella.
- Tammikuun 24. päivänä oikeusasiamies antoi puhelinhaastattelun Kathy Tzilivakisille Kreikassa ilmestyvään englanninkieliseen *Athens News* -sanomalehteen. Toimittaja kysyi Diamandourosilta hänen työstään kansalaisten hyväksi sekä hänen tulevista suunnitelmistaan Euroopan oikeusasiamiehenä tultuaan valituksi uudelleen.
- Tammikuun 27. päivänä lakimies Marjorie Fuchsia haastatteli Brysselissä toimivan BFM-radioaseman toimittaja Tuetuy. Toimittaja oli kiinnostunut Euroopan oikeusasiamiehen käsittelemästä kantelusta, jonka tuloksena kantelijalle maksettiin historian suurin korvaus.
- Helmikuun 2. päivänä Maria Verza Espanjan *Faxpress*-tiedotustoimistosta haastatteli oikeusasiamiestä hänen Euroopan perustuslakia koskevista näkemyksistään. Toimittaja kysyi Diamandourosilta perustuslain vaikutuksista oikeusasiamiehen työhön ja yleisemmin perustuslain eduista kansalaisille. Haastattelu tehtiin ennen perustuslakia koskevaa äänestystä Espanjassa.
- Maaliskuun 2. päivänä slovenialaisen kansallisen VAL202-radioaseman toimittaja Barbara Kužnik haastatteli Euroopan oikeusasiamiestä puhelimitse. Haastattelu oli osa ohjelmaa, jossa käsiteltiin oikeusasiamieslaitoksen roolia Euroopassa. Kužnik kysyi Diamandourosilta, minkälaisia kanteluja oikeusasiamiehet käsittelevät, mitä he tekevät vähemmistöjen hyväksi ja millaista on oikeusasiamiesten yhteistyö kaikkialla EU:ssa.
- Maaliskuun 7. päivänä oikeusasiamies antoi puhelinhaastattelun tanskalaisen journalistikoulun opiskelijalle Merise Frederiksenille. Frederiksen kysyi Diamandourosilta, mikä oli Euroopan oikeusasiamiehen rooli pyrkimyksissä tuoda Eurooppaa lähemmäs kansalaisia. Häntä kiinnostivat erityisesti oikeusasiamiehen näkemykset Euroopan perustuslaista.
- Maaliskuun 8. päivänä (ja myöhemmin 9. kesäkuuta, 26. syyskuuta ja 15. marraskuuta) oikeusasiamies puhui *Radio Francen* toimittajille koulutusseminaarissa, jonka järjesti radioaseman Eurooppa-asioiden päällikkö Quentin Dickinson. Toimittajat saapuivat eri puolilta Ranskaa ja viettivät viikon Strasbourgissa tutustumassa Euroopan unionin toimielinten työhön. Oikeusasiamies kertoi tehtävästään ja antoi esimerkkejä Ranskan kansalaisten ja järjestöjen esittämistä kanteluista.
- Maaliskuun 9. päivänä Diamandouros antoi puhelinhaastattelun Roland Dhordainille *Radio France: France Inter* -kanavalle. Dhordain valmisti radio-ohjelmaa, jossa kansalaisille kerrotaan EU:sta, ja pyysi oikeusasiamiestä esittelemään työtään ja tarjoamiaan palveluja.

- Myöhemmin samana päivänä oikeusasiamiestä haastateltiin Euroopan perustuslakia käsittelevään televisio-ohjelmaan, jonka lähetti alankomaalainen julkinen televisiokanava *VPRO Television*. Ohjelmassa, jonka nimenä oli «Alankomaiden ihanuus» (The Bliss of Holland), pyrittiin selittämään perustuslakia Alankomaiden kansalaisille. Haastattelun teki Hannah Dogger.
- Samana päivänä häntä haastatteli myös Ruotsin uutistoimiston *Tidningarnas Telegrambyrå*n kirjeenvaihtaja Lars Larsson. Larsson oli kiinnostunut siitä, miten oikeusasiamies suhtautui rooliinsa kansalaisiin nähden ja erityisesti millaisia kanteluita Ruotsin kansalaiset hänelle esittävät.
- Maaliskuun 9. päivänä Diamandouros antoi myös haastattelun Nikos Roussisille Kreikan television *Canali Voulis* -kanavalle (parlamentin kanava).
- Maaliskuun 11. päivänä Diamandouros antoi Nikosiassa Kyproksessa haastattelun Giorgos Frangosille Kyproksessa ilmestyvään *Phileleftheros*-sanomalehteen.
- Maaliskuun 12. päivänä Diamandouros antoi Nikosiassa Kyproksessa haastattelun kansallisen *CYBC*-radiokanavan toimittajalle Yiannis Kareklasille.
- Toukokuun 11. päivänä oikeusasiamies esitteli *vuoden 2004 vuosikertomuksensa* toimittajille Strasbourgissa pidetyssä lehdistötilaisuudessa. Esittelyyn osallistui yli 25 toimittajaa, ja sen jälkeen esitettiin kysymyksiä eurooppalaisesta hyvän hallintotavan säännöstöstä, oikeusasiamiehen kymmenestä EU:hun vuonna 2004 liittyneestä maasta saamien kanteluiden tyypeistä ja siitä, kuinka usein EU:n toimielimet hyväksyvät hänen suosituksensa.
- Lehdistötilaisuuden jälkeen oikeusasiamiestä haastatteli Shirin Wheeler *BBC Parliament* -kanavalla Yhdistyneestä kuningaskunnasta ohjelmaan nimeltä «The Record: Europe». Toimittaja kyseli oikeusasiamieheltä kanteluista, joita tämä oli saanut Yhdistyneestä kuningaskunnasta, ja kansalaisten hyväksi saavutetuista tuloksista.
- Sen jälkeen *Radio France: France Bleue*n toimittaja haastatteli Euroopan oikeusasiamiestä ja kyseli tämän mielipidettä Euroopan perustuslaista ja sen sisällöstä kansalaisten näkökulmasta.
- Myöhemmin samana päivänä oikeusasiamiestä haastatteli Ioannis Papadimitriou *Deutsche Wellen* kreikankieliseen osioon. Papadimitriou kyseli Diamandourosilta hänen työstään vuonna 2004 ja erityisesti Kreikan kansalaisten esittämistä kanteluista.
- Myös ranskalaisen *Le Monde* -lehden toimittaja Alain Beuve-Méry haastatteli Diamandourosia laatiakseen oikeusasiamiehestä henkilökuvan lehden talousosaan, joka on nimeltään *Le Monde: Économie*. Toimittajan kysymykset käsitelivät oikeusasiamieslaitoksen kehittymistä Euroopassa, Euroopan oikeusasiamieslaitokseen laajentumisen seurauksena tehtyjä muutoksia ja Euroopan oikeusasiamiehen asemaa EU:n institutionaalisessa rakenteessa.
- Toukokuun 12. päivänä Diamandourosia haastatteli Nicoletta Spina ohjelmaan, joka lähetetään italialaisella alueellisella radiokanavalla. Toimittaja kyseli oikeusasiamieheltä hänen työstään Italian kansalaisten hyväksi ja vuonna 2004 saavutetuista tuloksista.
- Toukokuun 17. päivänä *BBC World Servicen* kreikankielisen osaston toimittaja Eleni Hourmouzi haastatteli Diamandourosia puhelimitse. Haastattelu lähetettiin ennen Ranskan kansanäänestystä Euroopan perustuslaista, ja siinä käsiteltiin oikeusasiamiehen näkemyksiä perustuslaista ja sen sisällöstä kansalaisten näkökulmasta.
- Toukokuun 25. päivänä Katharina Strobel haastatteli oikeusasiamiestä saksalaisen *ZDF*-televisioaseman verkkoversiossa julkaistavaa pääartikkelia varten. Toimittaja esitti Diamandourosille kysymyksiä hänen työstään ennen Euroopan oikeusasiamieheksi ryhtymistä, hänen viranhoidosta saamistaan kokemuksista ja toimielimen tulevaisuudensuunnitelmista.
- Seuraavaksi oikeusasiamies antoi radiohaastattelun Niels Wensingille ohjelmaan «AVRO 1opdeMiddag», joka lähetettiin alankomaalaisella *Radio 1* -radiokanavalla. Wensing kysyi oikeusasiamieheltä, minkälaisia kanteluita hän saa Alankomaiden kansalaisilta ja mitä mieltä hän on Euroopan perustuslaista Alankomaiden asiaa koskevan kansanäänestyksen valossa.

- Myöhemmin samana päivänä Martin Thuma haastatteli oikeusasiamiestä Slovakian televisioon. Thuma kyseli oikeusasiamieheltä kanteluista, joita kymmenen uutta jäsenvaltiota ja erityisesti Slovakia tekevät. Hän kysyi myös, minkälaista yhteistyötä Euroopan oikeusasiamies tekee slovakialaisen kollegansa, Slovakian oikeusasiamiehen kanssa.
- Päivän päätteeksi Ingrid Hvass haastatteli oikeusasiamiestä Euroopan komission viikkojulkaisuun, jonka nimi on *Commission en Direct*. Hvass käsitteli oikeusasiamiehen tapaamista komission jäsenten kollegion kanssa aiemmin samana päivänä ja kysyi oikeusasiamieheltä, miten hänen mielestään komissio voisi parantaa hallintotapaansa kansalaisiin nähden.
- Heinäkuun 13. päivänä oikeusasiamies antoi päivän aluksi haastattelun alankomaalaiselle toimittajalle Joka Ligterinkille. Hän laati lukua Alankomaiden oikeusasiamiehestä Roel Fernhoutista kirjoitettavaan kirjaan, joka annetaan tälle oikeusasiamiehen toimikauden lopuksi. Toimittaja kyseli Diamandourosilta hänen suhteistaan Alankomaiden oikeusasiamieheen, heidän yhteistyöstään kantelujen käsittelyssä ja Haagissa vuonna 2005 pidettävästä viidennessä kansallisten oikeusasiamiesten seminaarista.
- Myöhemmin samana päivänä Diamandouros tapasi lounaalla *Financial Timesin* Brysselin-toimiston johtajan George Parkerin. Diamandouros kuvaili palveluja, joita hän tarjoaa elinkeinoelämälle esimerkiksi maksujen viivästymisen, sopimuksiin liittyvien riitojen ja tiedonsaannin alalla. Parker esitti oikeusasiamiehelle kysymyksiä hänen yhteistyösuhteistaan EU:n toimielimiin, erityisesti komissioon ja Euroopan petostentorjuntavirastoon OLAFiin.
- Päivän päätteeksi oikeusasiamies tapasi 20 Yhdistyneestä kuningaskunnasta Brysseliin tietojenkeruumatkalle tullutta toimittajaa Chartered Instituten Brysselin edustajan John Szemereyn järjestämässä tilaisuudessa. Diamandouros kertoi työstään, antoi esimerkkejä kanteluista, joita hän käsittelee, ja vastasi kysymyksiin, jotka koskivat muun muassa korvauksia ja syrjintää.
- Syyskuun 15. päivänä oikeusasiamies antoi puhelinhaastattelun tanskalaisen *Politiken*-lehden toimittajalle Martin Jensenille. Jensen esitti Diamandourosille kysymyksiä hänen tehtävistään ja erityisesti Euroopan petostentorjuntaviraston OLAFin valvontatehtävästä.
- Syyskuun 26. päivänä italialaisen viikkolehden *SIR-Europan* (*Servizio Informazione Religiosa-Europa*) toimittaja Gianni Borsa haastatteli oikeusasiamiestä Strasbourgissa. Borsa oli kiinnostunut oikeusasiamiehen pyrkimyksistä edistää ja puolustaa kansalaisten oikeuksia kaikkialla Euroopassa.
- Lokakuun 18. päivänä viestintäjaoston johtaja Rosita Agnew antoi haastattelun saksalaisen julkisen *Bayerischer Rundfunk* -radiokanavan toimittajalle Irmtraud Richardsonille. Richardson teki haastattelusarjaa, jonka tarkoituksena oli selittää Euroopan unionia Saksan kansalaisille.
- Lokakuun 18. päivänä Diamandouros antoi haastattelun Angelos Athanasopoulosille kreikkalaiseen *To VIMA tis KYRIAKIS* -sanomalehteen.
- Lokakuun 20. päivänä Diamandouros esitteli Euroopan oikeusasiamiehen työtä Strasbourgissa vierailleelle Nordic Centre of Journalism valtuuskunnalle. Vierailun järjesti Geo Stenius.
- Lokakuun 26. päivänä Diamandouros antoi haastattelun Ioannis Papadimitrioulle *Deutsche Wellen* kreikankieliseen osioon.
- Marraskuun 3. päivänä Diamandouros antoi haastattelun Brysselissä julkaistavan eurooppalaisen *New Europe* -lehden toimittajalle Andy Dabilisille.
- Marraskuun 17. päivänä saksalaisen dpa-tiedotustoimiston englanninkielisen palvelun toimittaja Daniela Schröder haastatteli oikeusasiamiestä Brysselissä. Artikkelissa käsiteltiin hänen työtään, saavutuksiaan, esimerkitapauksia ja sitä, miten oikeusasiamiehelle voi kannella. Se julkaistiin maailmanlaajuisesti dpa:n englanninkielisen palvelun kautta ja artikkelin saksannos julkaistiin useissa alueellisissa sanomalehdissä.

- Diamandourosin pidettyä marraskuun 30. päivänä luennon London School of Economics and Political Science -koulussa (LSE) häntä haastatteli sähköpostitse LSE:n oikeudellisen katsauksen *The Obiterin* toimittaja Stephen Gummer.
- Marraskuun 5. päivänä saksalaisen *dpa*-tiedotustoimiston Brysselin-kirjeenvaihtaja Roland Sieglhoff haastatteli oikeusasiamiestä. Hänen artikkelinsa «Saksalaisten pitäisi kannella enemmän» julkaistiin yli 50 kansallisessa ja alueellisessa lehdessä, TV- ja radiokanavilla ja niiden verkkosivuilla.
- Joulukuun 16. päivänä Diamandouros antoi haastattelun kreikkalaisen *Athens Radio 9.84*:n toimittajalle Despina Tsantelle.

6.5 JULKAISUT

Oikeusasiamies pyrkii tavoittamaan mahdollisimman laajan yleisön, jotta kansalaiset tuntisivat paremmin oikeutensa ja erityisesti kanteluoikeutensa. Toimielimen tiedotustoiminta perustuu suurelta osin paperijulkaisuihin, jotka on suunnattu keskeisille sidosryhmille ja suurelle yleisölle. Vuonna 2005 laadittiin ja jaettiin asiasta kiinnostuneille osapuolille seuraavat julkaisut:

Vuosikertomus 2004, valokopioversio (englanniksi)

Oikeusasiamiehen vuoden 2004 vuosikertomuksen englanninkielinen valokopioversio asetettiin Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan jäsenten saataville toukokuussa, jotta valiokunta pystyisi keskustelemaan oikeusasiamiehen työstä ennen täysistuntokeskustelua myöhemmin samana vuonna.

Vuosikertomus 2004 – Tiivistelmä ja tilastotietoja, valokopioversio (20 kielellä)

Toukokuussa asetettiin vetoomusvaliokunnan jäsenten saataville myös valokopioversio uudesta *Vuosikertomus 2004: Tiivistelmä ja tilastotietoja* -julkaisusta kaikilla EU:n 20 virallisella kielellä.

European Ombudsmen – Newsletter, numerot 4 ja 5 (5 kielellä)

Kaksi kertaa vuodessa ilmestyvän Euroopan oikeusasiamiesten verkoston ja kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin Euroopan alueen uutislehden numerot 4 ja 5 jaettiin huhtikuussa ja lokakuussa Euroopan kansallisille, alueellisille ja paikallisille oikeusasiamiehille sekä Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan jäsenille.

Euroopan hyvän hallintotavan säännöstö (24 kielellä)

Euroopan hyvän hallintotavan säännöstöstä julkaistiin vuonna 2005 ulkoasultaan uusittu versio 24 kielellä. Painoksessa saatetaan ajan tasalle alkuperäinen versio, jonka oikeusasiamies julkaisi vuonna 2002 tuolloin 11:llä EU:n virallisella kielellä, ja sen tarkoituksena on tiedottaa kansalaisille ja virkamiehille heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Uudistettua säännöstöä jaettiin yli 100 000 kappaletta oikeusasiamiehille, Euroopan parlamentin jäsenille, EU:n toimielinten ja laitosten johtajille, jäsenvaltioissa sijaitseville komission edustustoille ja parlamentin tiedotustoimistoille, EU:n tietopisteille ja verkostoille, jäsenvaltioiden kansallisille ja alueellisille viranomaisille sekä kansalaisille ja organisaatioille, jotka ovat olleet erityisen kiinnostuneita EU:n toimielinten toiminnasta. Julkaisu herätti suurta kiinnostusta, ja monia tuhansia lisäkappaleita oli tarkoitus jakaa vuoden loppuun mennessä.

Kymmenennen vuosipäivän postikortti (24 kielellä)

Euroopan oikeusasiamieslaitoksen kymmenennestä vuosipäivästä tiedotettiin kansalaisille julkaisemalla postikortti kaikilla 20:llä EU:n virallisella kielellä sekä ehdokasmaiden kielillä. Postikortissa, jonka otsikkona oli «Euroopan oikeusasiamies: 10 vuotta taistelua kansalaisten oikeuksien puolesta Euroopassa», kerrottiin lyhyesti oikeusasiamiehen roolista ja annettiin esimerkkejä tapauksista, joita hän käsittelee. Postikorttia levitettiin laajasti oikeusasiamiesten toimistojen, Euroopan parlamentin jäsenten sekä jäsenvaltioissa sijaitsevien komission edustustojen ja parlamentin tiedotustoimistojen kautta. Se julkaistiin Euroopan parlamentin avointen ovien päivien yhteydessä Brysselissä ja Strasbourgissa ja sitä käytettiin myöhemmin yleisölle suunnatuissa tiedotustapahtumissa.

Kymmenennen vuosipäivän muistojulkaisu, pehmeä- ja kovakantisena (englanniksi)

Euroopan oikeusasiamieslaitoksen kymmenennen vuosipäivän kunniaksi järjestettiin erilaisia juhlatilaisuuksia. Kesäkuussa 2004 kokoontui ns. perustajien työryhmä, joka kirjasi muistiin Euroopan oikeusasiamiehen perustamiseen johtaneet vaiheet ja määritteli kehityssuuntaukset, joita olisi hyvä seurata. Työn tulokset päätettiin julkaista muistojulkaisuna. Julkaisu, jonka nimeksi annettiin *The European Ombudsman: Origins, Establishment, Evolution*, painettiin englanninkielisenä pehmeä- ja kovakantisena versiona. Ranskankielinen painos julkaistaan vuonna 2006.

Vuosikertomus 2004, painettu versio (20 kielellä)

Oikeusasiamiehen vuoden 2004 vuosikertomusta jaettiin lokakuussa EU:n 20 virallisella kielellä Euroopan parlamentin jäsenille, muille EU:n toimielimille ja laitoksille, oikeusasiamiehille ja Euroopan komission toimipisteille ja verkostoille. Julkisten varojen tuhlaamisen välttämiseksi ja ympäristön suojelemiseksi oikeusasiamies päätti painattaa koko vuosikertomuksen pienenä painoksena (10 200 kopiota) ja tarjota sen sijaan *Tiivistelmä ja tilastotietoja* -julkaisun suuremmalle yleisölle (24 000 kopiota). Jotta vuosikertomus olisi lukijaystävällisempi, siihen sisältyi ensimmäistä kertaa vain lyhyet yhteenvedot oikeusasiamiehen päätöksistä (luku 3). Täydelliset päätökset julkaistiin sähköisessä muodossa englanniksi, ranskaksi ja saksaksi *Annual Report 2004 – Compilation of Decisions* -julkaisussa, joka liitettiin oikeusasiamiehen verkkosivuille lokakuussa 2005.

Vuosikertomus 2004: Tiivistelmä ja tilastotietoja, painettu versio (20 kielellä)

Lokakuussa valmistuneen *Tiivistelmä ja tilastotietoja* -julkaisun 20 kieliversiota jaettiin koko vuosikertomuksen saaneille tahoille sekä kansalaisjärjestöille, kuluttajayhdistyksille, ammattijärjestöille ja yliopistoille.

The Annual Report 2004 – Compilation of Decisions (3 kielellä)

Oikeusasiamiehen vuosikertomuksen tiivistämiseksi vuosikertomuksen kolmanteen lukuun sisältyneisiin tapauksiin liittyvät päätökset päätettiin julkaista täydellisinä sähköisessä julkaisussa englanniksi, ranskaksi ja saksaksi. Se ilmestyi lokakuussa 2005 yhtenä sähköisenä asiakirjana, joka on saatavana oikeusasiamiehen verkkosivuilla. Halukkaat voivat myös pyytää sen paperiversiona tai CD-ROM-versiona oikeusasiamiehen toimistosta.

Muut julkaisut

Oikeusasiamies jatkoi edelleen muidenkin julkaisujensa levittämistä vuoden aikana. Niitä ovat ennen kaikkea *Lyhyesti*-esite 25 kielellä, *Voiko hän auttaa sinua?* -esite ja kantelulomake 21 kielellä.

6.6 SÄHKÖINEN VIESTINTÄ

Yhteydenpito sähköpostitse

Huhtikuussa 2001 kotisivuille lisättiin sähköisesti toimitettava kantelulomake kahdella kielellä. Euroopan unionin laajennuttua 1. toukokuuta 2004 lomake julkaistiin yhdeksällä uudella kielellä. Ennätysmäärä eli 59 prosenttia oikeusasiamiehen vuonna 2005 saamista kanteluista toimitettiin Internetin kautta. Niistä suuri osa saatiin sähköisen kantelulomakkeen välityksellä.

Euroopan oikeusasiamies sai vuonna 2005 yhteensä 6 426 sähköpostitiedustelua pääosoitteeseensa. Jokaiseen vastattiin. Niistä 3 157 oli joukkopostituksia, joita kansalaiset lähettivät erilaisten kampanjoiden yhteydessä. Joukkoviesteissä käsiteltiin esimerkiksi eläinten epäinhimillistä kohtelua jäsenvaltioissa tai EU:n ulkopuolella, kansallista lainsäädäntöä, pedofiliaa ja uskonnonvapautta. Kaikkiin saatuihin sähköpostiviesteihin lähetettiin vastaus, jossa kerrottiin oikeusasiamiehen toimivaltuuksista ja annettiin mahdollisuuksien mukaan tietoa siitä, kenen puoleen kannattaa kääntyä esille tuodun asian ratkaisemiseksi.

Sähköpostitse saatiin vuonna 2005 yhteensä 3 269 henkilökohtaista tietopyyntöä, kun vuosina 2004 niitä saatiin 3 200 ja vuonna 2003 noin 2 000. Kaikki saivat henkilökohtaisen vastauksen soveltuvalta oikeusasiamiehen henkilöstön jäseneltä.

Kotisivujen kehittäminen

Oikeusasiamiehen verkkosivut avattiin heinäkuussa 1998. Oikeusasiamies sai vuoden 2005 talousarvioon tarvittavat määrärahat verkkosuunnittelijan viran perustamiseksi toimielimeen. Tiukan valintamenettelyn jälkeen uusi virka täytettiin syyskuussa. Verkkosuunnittelija tekee yhteistyötä viestintäjaoston päälliköiden ja Euroopan parlamentin teknisten yksiköiden kanssa tavoitteenaan julkaista rakenteeltaan täysin uudistetut ja nykyaikaiset verkkosivut vuoden 2006 aikana.

Oikeusasiamies päivitti verkkosivujaan edelleen vuonna 2005 ja lisäsi niille julkaisujensa sähköisiä versioita sitä mukaa, kun ne valmistuivat. Näitä olivat: *vuosikertomus 2004* ja siihen liittyvä *Tiivistelmä ja tilastotietoja* 20 kielellä, *2004 Compilation of Decisions* englanniksi, ranskaksi ja saksaksi sekä *Euroopan hyvän hallintotavan säännöstö* 24 kielellä.

Sivuille perustettiin vuonna 2005 kokonaan uusi osio, joka sisältää toimielimen kymmenvuotisjuhlaan liittyvää aineistoa. Siihen kuuluvat esimerkiksi muistojulkaisu nimeltä *The European Ombudsman: Origins, Establishment and Evolution* sekä useita kymmenvuotisjuhlatapahtumiin liittyviä asiakirjoja. Sivuille luotiin myös toinen uusi osio, joka sisältää oikeusasiamieslaitoksen perustamiseen liittyviä historiallisia asiakirjoja.

Tammikuun 1. päivän ja joulukuun 31. päivän 2005 välisenä aikana oikeusasiamiehen verkkosivuilla käytiin 304 300 kertaa. Englanninkielisillä sivuilla käytiin eniten (71 166 käyntiä). Seuraavina olivat ranskankielinen, italiankielinen, espanjankielinen, saksankielinen ja puolankielinen versio. Maantieteellisesti suurin osa kävijöistä oli Belgiasta (27 517 käyntiä) ja seuraavina Italiasta, Espanjasta, Ranskasta, Saksasta ja Puolasta.

Jotta oikeusasiamiehen kotisivut pysyisivät varmasti Euroopan unionin Internet-sivustojen kärkekkästä, oikeusasiamiehen toimisto osallistui koko vuoden 2005 ajan toimielinten yhteisen Internet-toimitusneuvoston (*Inter-Institutional Internet Editorial Committee, CEiii*) toimintaan.

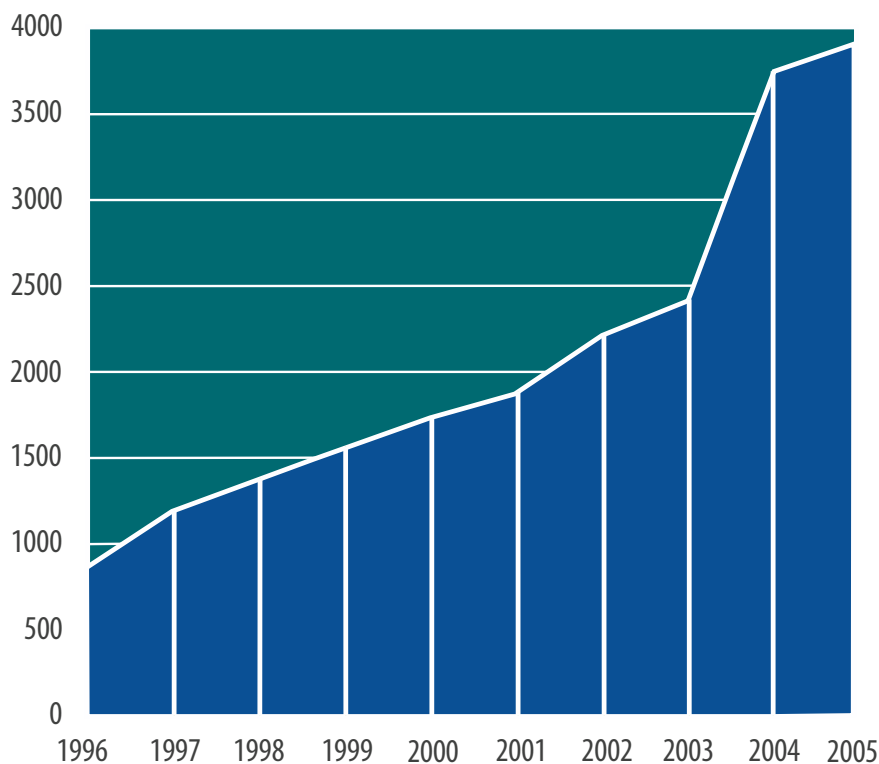

A TILASTOTIETOJA

1 VUODEN 2005 AIKANA TUTKITUT TAPAUKSET

1.1	TAPAUSTEN KOKONAISMÄÄRÄ VUONNA 2005	4 416 ¹
	— Kantelut, joita ei ollut saatu päätökseen 31.12.2004.....	284 ²
	— Kantelut, joiden tutkittavaksi ottamisesta ei ollut tehty päätöstä 31.12.2004.....	207
	— Vuonna 2005 saadut kantelut	3 920 ³
	— Tutkimukset Euroopan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta	5

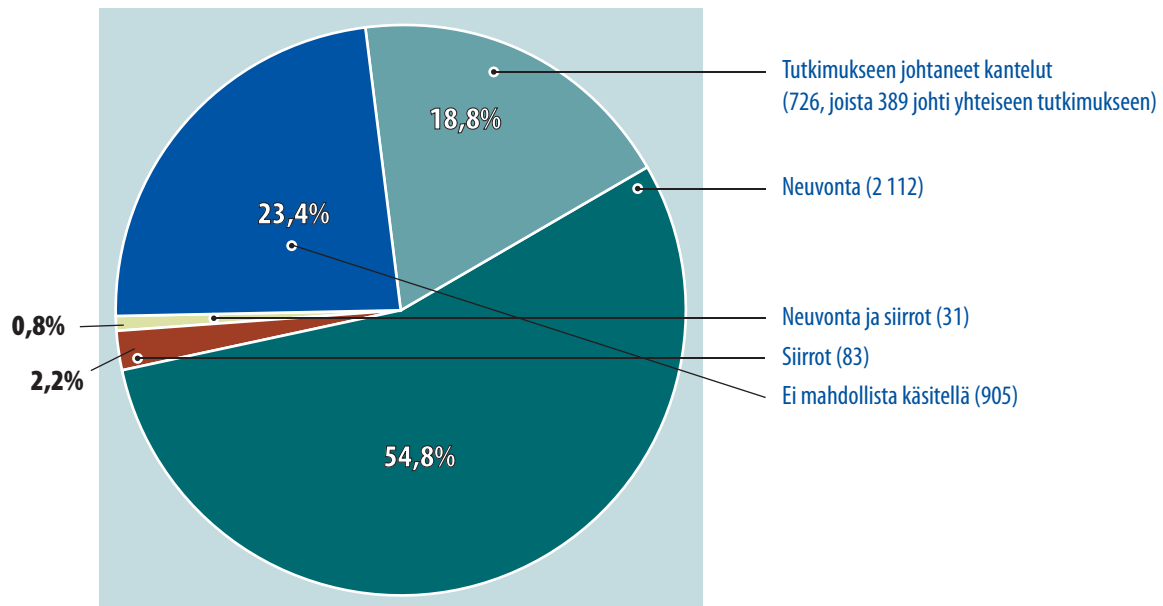
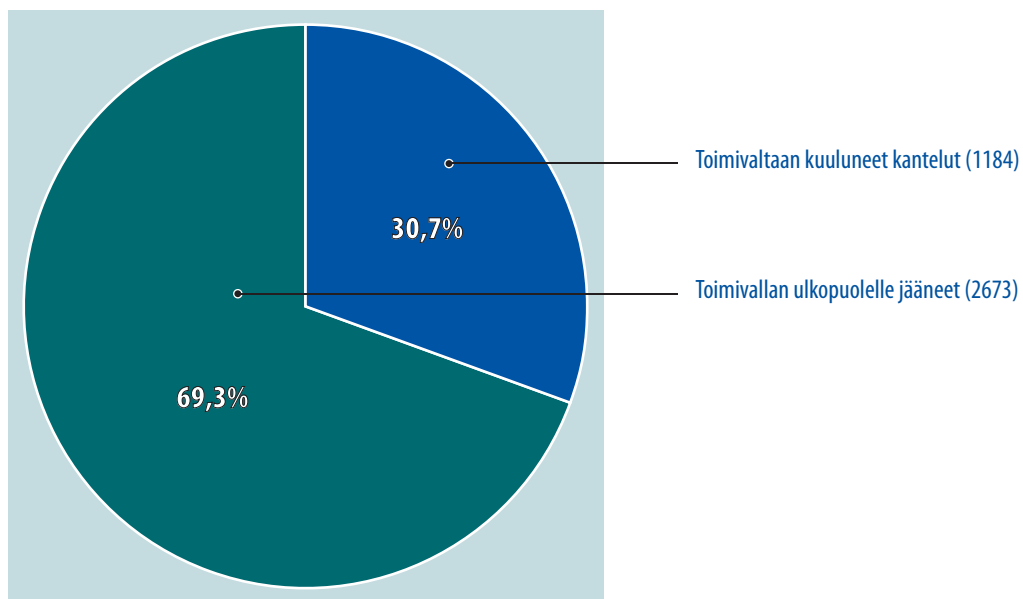
Kantelujen määrän kasvu vuosina 1996–2005.

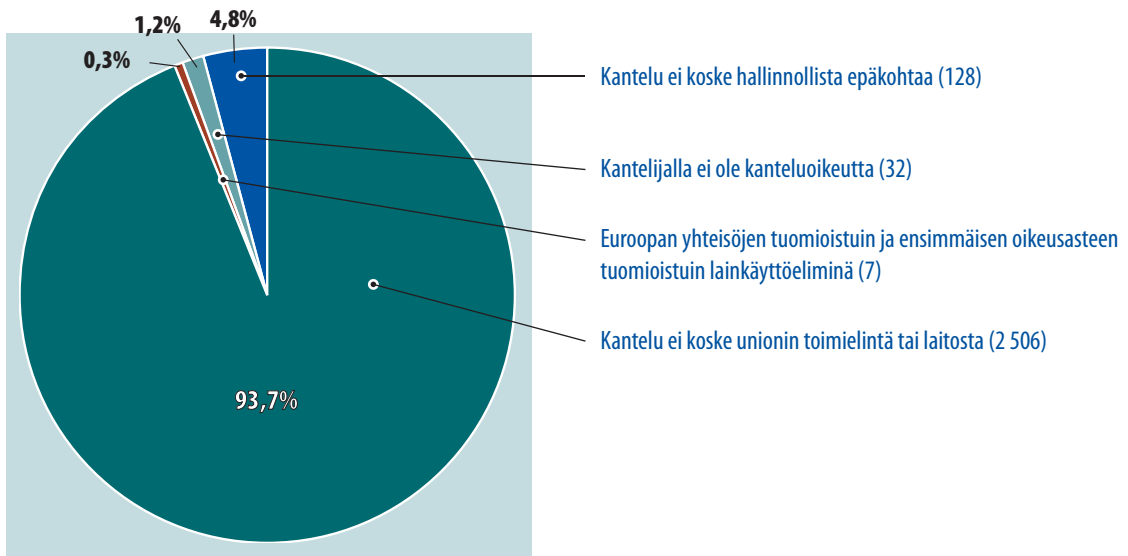
¹ Näistä 389 kantelua koski samaa asiaa ja käsiteltiin yhteisenä tutkimuksena (54 oli siirretty vuodelta 2004 ja 335 vastaanotettiin vuonna 2005).

² Näistä kahdeksan oli Euroopan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta käynnistettyjä tutkimuksia ja 276 tutkittavaksi otettuja kanteluja.

³ Näistä 335 kantelua koski samaa asiaa, kuten alaviitteessä 1 on mainittu.

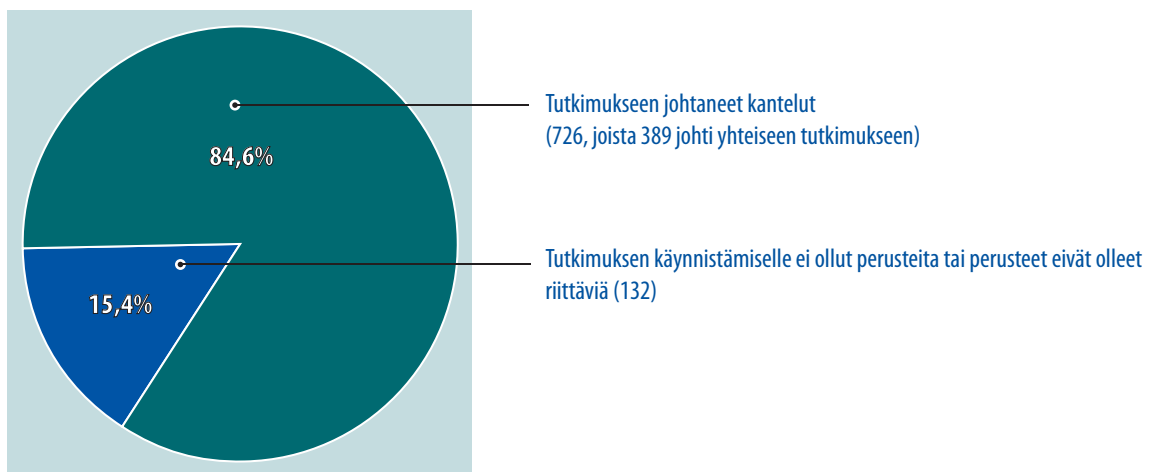
1.2 TUTKITTAVAKSI OTTAMISTA KOSKEVA KÄSITTELY SAATETTU LOPPUUN 93 %**1.3 KANTELUJEN LUOKITTELU****1.3.1 Euroopan oikeusasiamiehen toimenpiteet****1.3.2 Euroopan oikeusasiamiehen toimivalta tapauksissa**

TOIMIVALLAN ULKOPUOLELLE JÄÄNEET KANTELUT

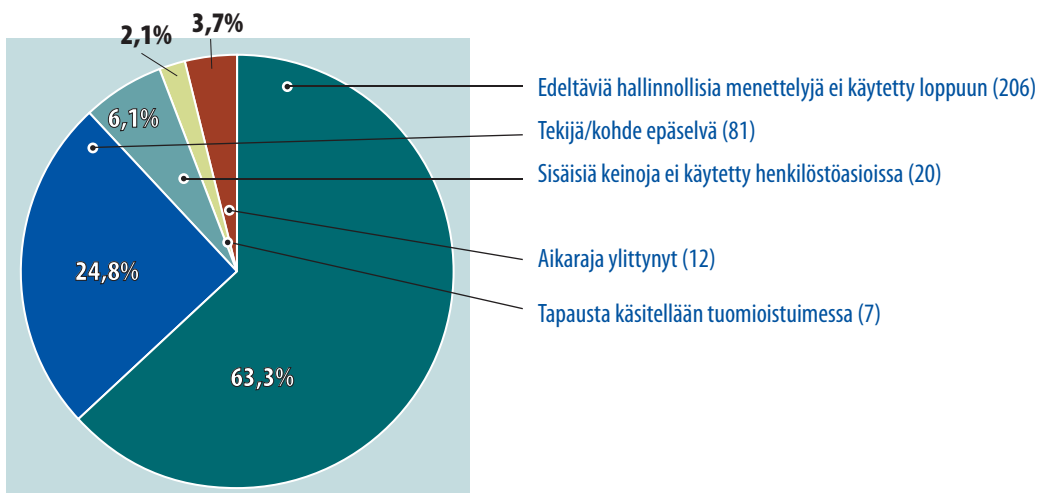

TOIMIVALTAAN KUULUNEET KANTELUT

Kantelut, jotka voitiin ottaa tutkittavaksi

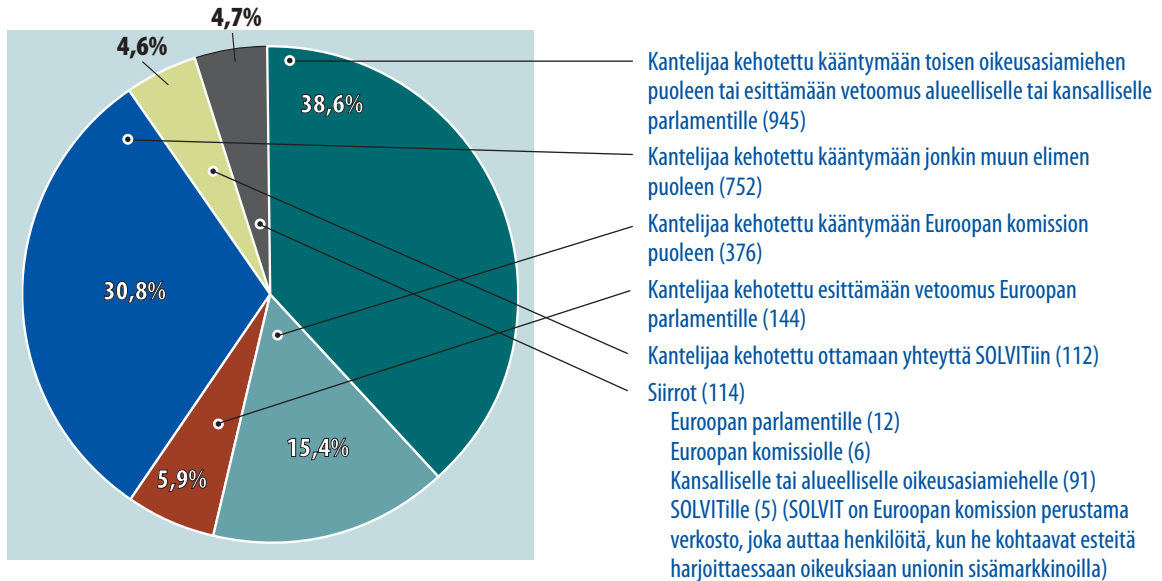

Kantelut, joita ei voitu ottaa tutkittavaksi.

2 SIIRROT JA NEUVONTA

(Joissakin tapauksissa voidaan neuvoa useita kertoja)

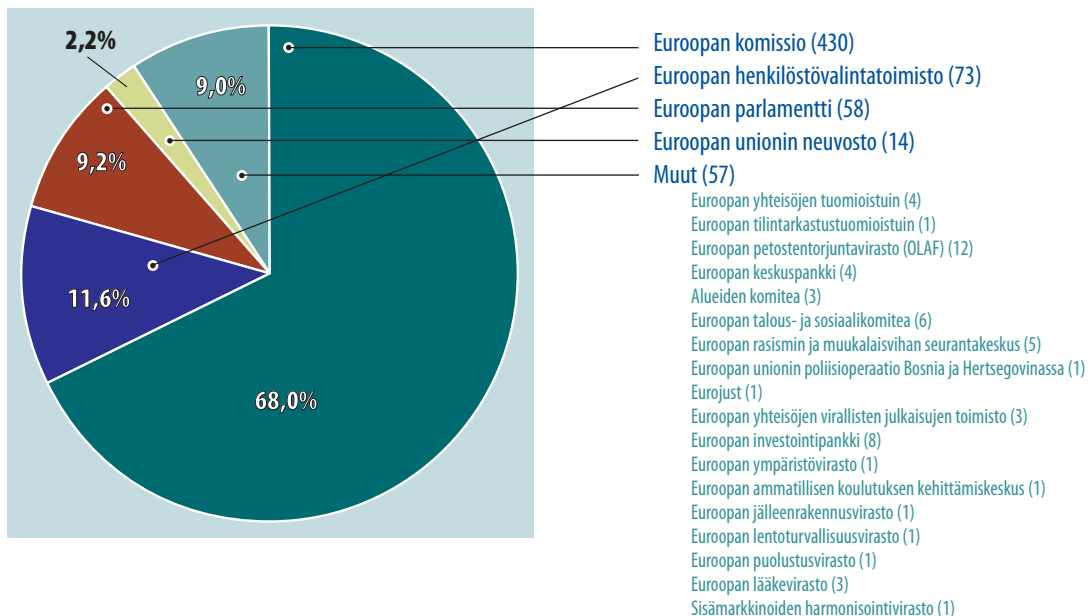

3 VUODEN 2005 TAPAUKSET 627⁴

Vuonna 2005 Euroopan oikeusasiamies tutki 627 tapausta. Niistä 343 oli tapauksia, joiden tutkinta käynnistettiin vuonna 2005 (viisi näistä käynnistettiin oikeusasiamiehen omasta aloitteesta), ja 284 oli tapauksia, joiden tutkintaa ei ollut päätetty 31.12.2004.

3.1 TOIMIELIMIÄ JA LAITOKSIA KOSKEVAT TUTKIMUKSET

(Jotkin tapaukset koskevat kahta tai useampaa toimielintä tai laitosta)

4

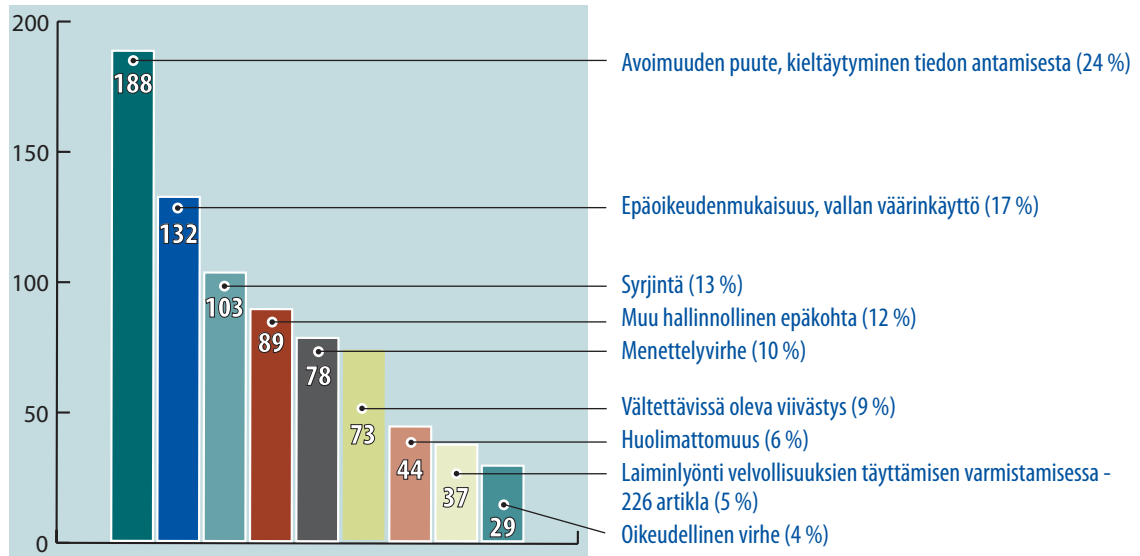
Kuten edellä 1.1 kohdan alaviitteessä on mainittu, 389 tapausta käsiteltiin yhteisenä tutkimuksena.

3.2

ERITETYN HALLINNOLLISEN EPÄKOHDAN TYYPPI

(Joissakin kanteluissa on voitu mainita kaksi hallinnollista epäkohtaa)

3.3

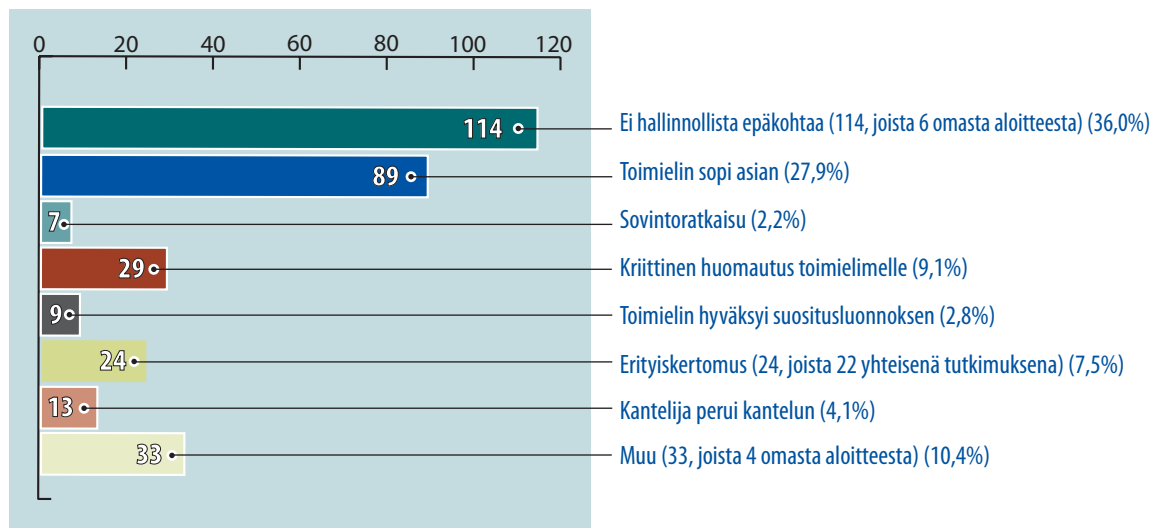
EHDOTUKSET SOVINTORATKAISUIKSI, SUOSITUSLUONNOKSET JA ERITYISKERTOMUKSET VUONNA 2005

— Ehdotukset sovintoratkaisuiksi	22
— Suositusluonnokset.....	20
— Erityiskertomukset.....	3 ⁵

3.4

PERUSTELTUUN PÄÄTÖKSEEN PÄÄTTYNEET TUTKIMUKSET 312⁶

(Tutkimus voi päättyä yhdestä tai useammasta seuraavista syistä)

⁵ Näistä yksi erityiskertomus koski 22:ta kantelua.

⁶ Näistä kymmenen käynnistettiin oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

4 VUONNA 2005 REKISTERÖITYJEN KANTELUJEN ALKUPERÄ

4.1 KANTELIJAT

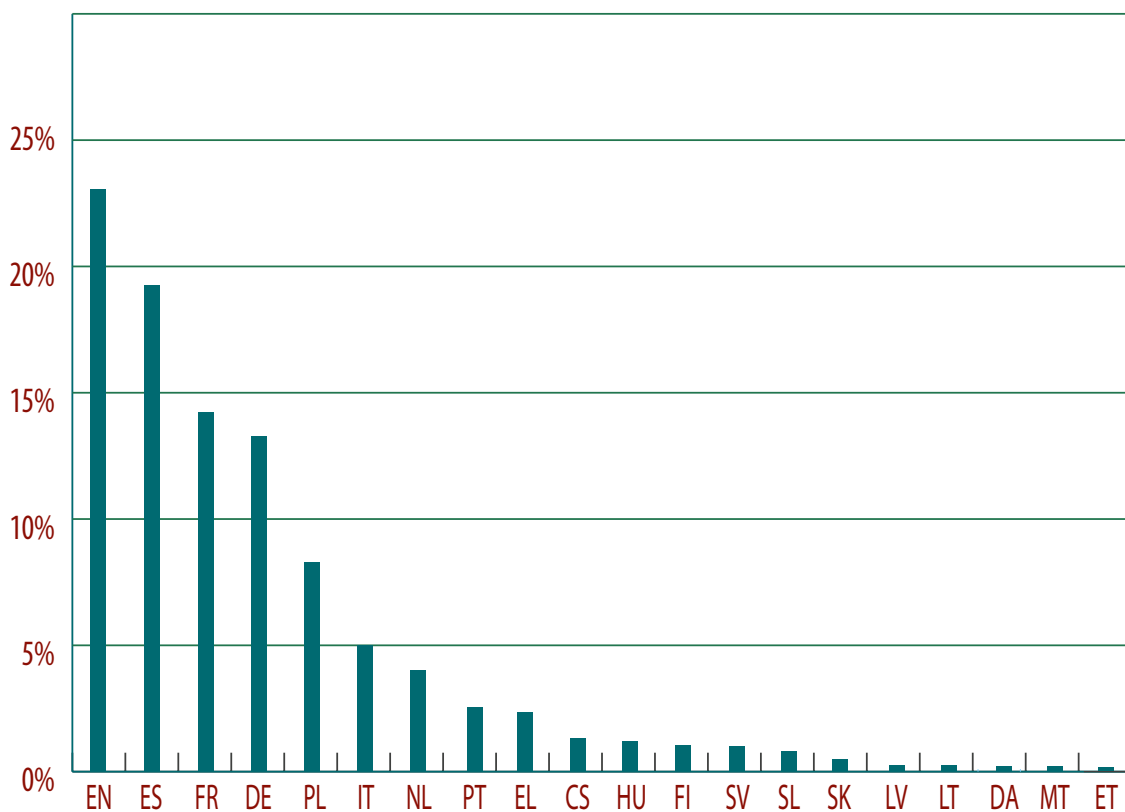

Yritykset ja yhdistykset
5,5 % (215)

Yksityiset kansalaiset
94,5 % (3 705)

4.2 KANTELUJEN JAKAUTUMINEN KIELITTÄIN

4.3 KANTELUIJEN JAKAUTUMINEN MAITTAIN

Maa	Kantelujen määrä	Osuus kanteluista %	Osuus EU:n väestöstä %	Suhde ¹
 Malta	40	1,0	0,1	11,6
 Kypros	57	1,5	0,2	8,7
 Luxemburg	33	0,8	0,1	8,5
 Belgia	252	6,4	2,3	2,8
 Slovenia	47	1,2	0,4	2,8
 Espanja	775	19,8	9,5	2,1
 Irlanti	64	1,6	0,9	1,8
 Kreikka	134	3,4	2,4	1,4
 Portugali	114	2,9	2,3	1,3
 Suomi	55	1,4	1,1	1,2
 Puola	346	8,8	8,3	1,1
 Itävalta	75	1,9	1,8	1,1
 Tšekki	80	2,0	2,2	0,9
 Ruotsi	69	1,8	2,0	0,9
 Unkari	76	1,9	2,2	0,9
 Liettua	24	0,6	0,7	0,8
 Alankomaat	103	2,6	3,5	0,7
 Ranska	380	9,7	13,2	0,7
 Slovakia	32	0,8	1,2	0,7
 Latvia	13	0,3	0,5	0,7
 Saksa	410	10,5	17,9	0,6
 Italia	215	5,5	12,7	0,4
 Yhdistynyt kuningaskunta	197	5,0	13,1	0,4
 Viro	4	0,1	0,3	0,4
 Tanska	16	0,4	1,2	0,4
Muut	309	7,9		

¹ Luku on saatu jakamalla kantelujen prosenttiosuus väestön prosenttiosuudella. Jos luku on enemmän kuin 1, oikeusasiamies saa kyseisestä maasta enemmän kanteluita kuin sen väkiluvun perusteella voitaisiin olettaa. Kaikki taulukon prosenttiluvut on pyöristetty yhden desimaalin tarkkuudella.

B OIKEUSASIAMIEHEN TALOUSARVIO

Itsenäinen talousarvio

Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrättiin alun perin, että oikeusasiamiehen talousarvio lisätään Euroopan unionin yleisen talousarvion pääluokan 1 (Euroopan parlamentti) liitteeksi.

Neuvosto päätti joulukuussa 1999, että oikeusasiamiehen talousarvion tulisi olla itsenäinen. Oikeusasiamiehen talousarvio on ollut Euroopan unionin talousarviossa itsenäinen pääluokka (pääluokka VIII-A) 1. tammikuuta 2000 alkaen⁷.

Talousarvion rakenne

Oikeusasiamiehen vuoden 2005 talousarvio on jaettu kolmeen osastoon. Palkat, korvaukset ja muut henkilöstöön liittyvät kustannukset sisältyvät talousarvion osastoon 1, joka sisältää myös oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä matkakustannukset. Talousarvion osasto 2 kattaa kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot. Osastossa 3 on vain yksi luku, josta maksetaan kansainvälisten oikeusasiamiesjärjestöjen jäsenmaksut.

Yhteistyö Euroopan parlamentin kanssa

Hallinnollisen ja teknisen henkilöstön tarpeettoman päällekkäisyyden välttämiseksi Euroopan parlamentti huolehtii monista oikeusasiamiehen palveluista tai ne järjestetään parlamentin välityksellä. Oikeusasiamies käyttää parlamentin palveluja jossakin määrin muun muassa seuraavilla aloilla:

- henkilöstöasiat, kuten esimerkiksi sopimusten ja henkilökohtaisia oikeuksia koskevien päätösten valmistelu
- tilintarkastus ja kirjanpito
- kääntäminen, tulkkaus ja painatus
- toimitilojen vuokraus
- tietotekniikka, televiestintä ja postin käsittely.

Euroopan oikeusasiamiehen ja Euroopan parlamentin välisestä yhteistyöstä on koitunut merkittävä tehokkuussäästö yhteisön talousarvioon. Euroopan parlamentin kanssa tehtävän yhteistyön ansiosta oikeusasiamiehen hallinnollista henkilöstöä ei ole tarvinnut juurikaan lisätä.

Jos oikeusasiamiehelle tarjotut palvelut aiheuttavat suoria lisäkuluja Euroopan parlamentille, niistä laskutetaan ja maksu suoritetaan yhteystilin kautta. Toimistotilojen käyttö ja käännöspalvelut ovat suurimmat tällä tavalla käsitellyt erät.

Vuoden 2005 talousarvioon sisältyy kertaluontoinen korvaus Euroopan parlamentille sellaisten kustannusten kattamiseksi, jotka muodostuvat pelkästään henkilökunnan käyttämästä ajasta. Näitä ovat esimerkiksi työsopimusten, palkkojen ja korvausten hallinnointi sekä monet tietotekniset palvelut.

Euroopan parlamentin ja Euroopan oikeusasiamiehen välinen yhteistyö aloitettiin 22. syyskuuta 1995 päivätyllä puitesopimuksella. Sitä täydennettiin hallinnollista yhteistyötä sekä budjetti- ja rahoitusyhteistyötä koskevilla sopimuksilla, jotka allekirjoitettiin 12. lokakuuta 1995.

⁷

Neuvoston asetus N:o 2673/1999, annettu 13. joulukuuta 1999, EYVL L 326, s. 1.

Yksi oikeusasiamiehen toimiston kymmenvuotisjuhlavuoden 2005 tavoitteista oli tarkistaa toimielinten välisiä yhteistyösopimuksia siten, että niissä otetaan huomioon kuluneen kymmenvuotiskauden aikana muodostuneet käytännöt. Uusi sopimus on tarkoitus allekirjoittaa vuoden 2006 alussa. Siinä on edelleen tarkoitus säilyttää tiiviit yhteistyösuhteet parlamenttiin kaikilla niillä aloilla, joilla huomattavat mittakaavaedut ja säästöt ovat mahdollisia.

Vuoden 2005 talousarvio

Oikeusasiamiehen henkilöstötaulukossa oli vuonna 2005 yhteensä 51 virkaa, kun vuonna 2004 virkoja oli 38.

Oikeusasiamiehen vuoden 2005 talousarviossa alun perin käytettävissä olleet kokonaismäärärahat olivat 7 312 614 euroa. Osaston 1 (toimielimessä työskentelevään henkilöstöön liittyvät kustannukset) osuus oli 6 239 614 euroa, osaston 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) osuus oli 1 070 000 euroa ja osaston 3 (toimielimen erityistoiminnoista johtuvat menot) osuus oli 3 000 euroa.

Seuraavassa taulukossa esitetään vuoden 2005 todelliset kulut sidottuina määrärahoina.

(euroa)	
Osasto 1	5 375 889
Osasto 2	928 276
Osasto 3	2 979
Yhteensä	6 307 145

Vuoden 2006 talousarvio

Oikeusasiamies on esittänyt vuoden 2006 talousarvion uuden talousarviorakenteen (nimikkeistö) mukaisesti. Uuden rakenteen tarkoituksena on lisätä avoimuutta ja helpottaa budjettiviranomaisen valvontatyötä siten, että samanluonteiset menot hahmottuvat paremmin, kun tähän asti käytetyssä rakenteessa ne jakautuivat useisiin eri osastoihin tai lukuihin.

Vuonna 2005 valmistellussa vuoden 2006 talousarviossa henkilöstön määrä on 57 virkaa. Vuoden 2005 henkilöstötaulukko verrattuna virkoja on kuusi enemmän. Tämä johtuu pääasiassa Euroopan unionin tulevasta laajentumisesta (Bulgaria ja Romania) ja tehdystä päätöksestä, jonka mukaan oikeusasiamiehen henkilöstöhallinto hoidetaan täysin erillään parlamentin palveluista.

Vuoden 2006 kokonaismäärärahat ovat 7 682 538 euroa. Osaston 1 (toimielimessä työskentelevään henkilöstöön liittyvät kustannukset) osuus on 5 808 538 euroa, osaston 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) osuus on 1 085 000 euroa ja osaston 3 (toimielimen erityistoiminnoista johtuvat menot) osuus on 789 000 euroa.

Vuoden 2006 talousarviossa kokonaistuloiksi on budjetoitu 812 271 euroa.

C HENKILÖSTÖ

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

Euroopan oikeusasiamies

P. Nikiforos Diamandouros syntyi Ateenassa Kreikassa 25. kesäkuuta 1942. Hänet valittiin Euroopan oikeusasiamieheksi 15. tammikuuta 2003 ja hän aloitti viran hoitamisen 1. huhtikuuta 2003. Hänet valittiin uudelle viisivuotiskaudelle 11. tammikuuta 2005.

Vuodesta 1998 vuoteen 2003 hän toimi Kreikan kansallisena pääoikeusasiamiehenä. Hän on myös työskennellyt vertailevan politiikan professorina Ateenan yliopiston valtio-opin ja julkishallinnon laitoksella vuodesta 1993 lähtien (tällä hetkellä virkavapaalla). Vuosina 1995–1998 hän toimi Kreikan kansallisen yhteiskuntatieteiden tutkimuskeskuksen (EKKE) johtajana ja puheenjohtajana.

Hän suoritti kandidaatintutkinnon (B.A) Indianan yliopistossa vuonna 1963 sekä Columbian yliopistossa vuonna 1965 (M.A), maisterin tutkinnon (M.Phil) vuonna 1969 Columbian yliopistossa, ja väitteli tohtoriksi Columbian yliopistossa vuonna 1972. Ennen työskentelyään Ateenan yliopistossa vuodesta 1988 lähtien hän oli luennoijana ja tutkijana New Yorkin ja Columbian yliopistoissa (v. 1973–78). Vuosina 1980–1983 hän toimi Athens Collegen kehitysjohtajana Ateenassa Kreikassa. Vuosina 1983–1988 hän toimi Länsi-Eurooppaa ja Lähi-itää tutkivan hankkeen johtajana yhteiskuntatieteiden tutkimusneuvostossa New Yorkissa. Vuosina 1988–1991 hän toimi Ateenassa Kreikan kansainvälisten ja strategisten opintojen tutkimusinstituutin johtajana (Ford- ja MacArthur-säätiöiden rahoittama poliittispainotteinen tutkimusjärjestö). Vuonna 1997 hänet nimitettiin Madridin yliopiston yhteiskuntatieteiden erityistutkimuksen (Juan March -keskus) vierailevaksi yhteiskuntatieteiden professoriksi.

Lisäksi hän on toiminut Kreikan yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen puheenjohtajana (v. 1992–98) ja modernin Kreikan opintojen yhdistyksen puheenjohtajana Yhdysvalloissa (v. 1985–88). Vuosina 1999–2003 hän oli Kreikan kansallisen ihmisoikeuskomission jäsen ja vuosina 2000–2003 Kreikan hallinnon uudistamisesta vastaavan kansallisen neuvoston jäsen. Vuonna 2000 hän osallistui Bilderberg-konferenssiin. Vuosina 1988–1995 lähtien hän on toiminut New Yorkissa sijaitsevan yhteiskuntatieteiden tutkimusneuvoston Etelä-Euroopan jaoston toisena puheenjohtajana (toiminnan rahoittaa Volkswagen-rahasto). Hän on myös «New Southern Europe» -sarjan toinen päätoimittaja ja hänelle on myönnetty tutkimusapurahoja Fulbright- ja NEH-rahastoista (*National Endowment for the Humanities*).

Hän on kirjoittanut lukuisia Kreikan politiikkaa ja historiaa sekä Etelä- ja Kaakkois-Eurooppaa koskevia teoksia, keskittyen erityisesti demokratian kehittymiseen, valtion ja kansojen kehittymiseen sekä kulttuurin ja politiikan väliseen suhteeseen.

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN SIHTEERISTÖ

Euroopan oikeusasiamiehen sihteeristö vastaa oikeusasiamiehen henkilökohtaisen toimiston pyörittämisestä. Se hoitaa oikeusasiamiehen aikataulua, koordinoi saapuvaa ja lähtevää kirjeenvaihtoa, neuvoo muihin EU:n toimielimiin ja laitoksiin liittyvissä suhteasioissa, hoitaa toimielimen työhön liittyvät protokolla-asiat ja vastaa oikeusasiamiehen yleisistä sihteerintehtävistä.

Alexandra ANDROULAKAKIS

Euroopan oikeusasiamiehen sihteerin (22.8.2005 alkaen)

Puh. +33 3 88 17 25 28

Nicolaos KATIFORIS

Euroopan oikeusasiamiehen avustaja

Puh. +33 3 88 17 23 83

Eleni-Anna GALATIS

Euroopan oikeusasiamiehen sihteerin (15.9.2005 asti)

OIKEUDELLINEN OSASTO

Oikeudellisessa osastossa työskentelee pääasiassa lakimiehiä, jotka analysoivat Euroopan oikeusasiamiehen saamia kanteluja ja suorittavat tutkimuksia oikeudellisen osaston johtajan ja kahden päävalvojan alaisuudessa. Oikeudellisen osaston johtaja myös neuvoo oikeusasiamiestä oikeudelliseen strategiaan ja toimielimen johtamiseen liittyvissä asioissa ja johtaa osastoa. Oikeudellisen osaston johtajan avustaja vastaa sisäisen laadunvalvonnan toiminnasta ja tietojärjestelmien hallinnoinnista sekä koordinoi osaston osuutta vuosikertomuksen laatimisessa.

Osastoon kuului vuonna 2005 oikeudellisen osaston johtaja, kuusi oikeudellista pääneuvonantajaa, joista kaksi toimii päävalvojina, yksitoista lakimestä, yksi lakimies-lingvisti, yksi oikeudellinen avustaja ja oikeudellisen osaston johtajan avustaja. Oikeudellisen osaston ohjauksessa työskenteli vuonna 2005 neljätoista harjoittelijaa.

Ian HARDEN

Oikeudellisen osaston johtaja

Puh. +33 3 88 17 23 84

Ian Harden syntyi Norwichissä Englannissa 22. maaliskuuta 1954. Hän opiskeli oikeustiedettä Churchill Collegessa Cambridgessä ja suoritti kandidaatintutkinnon (BA) ensimmäisen luokan kunniamaininnalla vuonna 1975 ja oikeustieteen kandidaatin tutkinnon (LLB) vuonna 1976. Valmistuttuaan hän siirtyi Sheffieldin yliopiston oikeustieteelliseen tiedekuntaan, jossa hän työskenteli lehtorina vuosina 1976–1990, ylempänä lehtorina vuosina 1990–1993, apulaisprofessorina vuosina 1993–1995 ja julkisoikeuden professorina vuodesta 1995. Vuonna 1996 hän aloitti työnsä Euroopan oikeusasiamiehen toimiston oikeudellisena pääneuvonantajana. Vuosina 1997–1999 hän toimi sihteeristön johtajana ja vuodesta 2000 lähtien oikeudellisen osaston johtajana. Hän on kirjoittanut useita EU:n oikeutta ja julkisoikeutta käsitteleviä julkaisuja, kuten *The Contracting State* (Buckingham: Open University Press, 1992), *Flexible Integration: towards a more effective and democratic Europe* (Lontoo CEPR, 1995) ja *European Economic and Monetary Union: the Institutional Framework* (Kluwer Law International, 1997). Hän on *Association Française des Constitutionnalistes* -yhdistyksen ja Yhdistyneen kuningaskunnan «Study of Parliament Group» -ryhmän jäsen sekä Sheffieldin yliopiston kunniaprofessori.

Murielle RICHARDSON

Oikeudellisen osaston johtajan avustaja

Puh. +33 3 88 17 23 88

LAKIMIEHET

Lakimiehet käsittelevät kanteluja, joita oikeusasiamiehelle esitetään Euroopan unionin 21:llä perussopimusten kielellä. Lisäksi he esittävät ja suorittavat oma-aloitteisia tutkimuksia, vastaavat kansalaisten tiedusteluihin, avustavat oikeusasiamiestä oikeudellisissa asioissa, antavat neuvoja oman jäsenvaltionsa oikeudellisista menettelyistä, muutoksista ja perinteistä ja edustavat oikeusasiamiestä eräissä julkisissa tilaisuuksissa.

Sabina BALAŽIČ*Lakimies (1.10.2005 alkaen)*

Puh. +33 3 88 17 35 72

Elodie BELFY*Oikeudellinen avustaja*

Puh. +32 2 284 39 01

Peter BONNOR*Lakimies*

Puh. +33 3 88 17 25 41

Benita BROMS*Brysselin toimiston päällikkö**Oikeudellinen pääneuvonantaja*

Puh. +32 2 284 25 43

Nelius CAREY*Lakimies-lingvisti (1.9.2005 alkaen)*

Puh. +33 3 88 17 25 63

Ioannis DIMITRAKOPOULOS*Oikeudellinen pääneuvonantaja**(6.7.2005 alkaen)**Päävalvoja*

Puh. +33 3 88 17 37 68

Juliano FRANCO*Lakimies (1.9.2005 alkaen)*

Puh. +33 3 88 17 21 51

Marjorie FUCHS*Lakimies*

Puh. +33 3 88 17 40 78

Gerhard GRILL*Oikeudellinen pääneuvonantaja**Päävalvoja*

Puh. +33 3 88 17 24 23

Marta HIRSCH-ZIEMBIŃSKA*Oikeudellinen pääneuvonantaja*

Puh. +33 3 88 17 27 46

Georgios KATHARIOS*Lakimies (1.9.2005 alkaen)*

Puh. +32 2 284 38 49

Daniel KOBLENCZ*Lakimies (1.9.2005 alkaen)*

Puh. +32 2 284 38 31

José MARTÍNEZ ARAGÓN*Oikeudellinen pääneuvonantaja*

Puh. +33 3 88 17 24 01

Beatriz MENÉNDEZ ALLER*Lakimies (1.5.2005 alkaen)*

Puh. +33 3 88 17 67 63

Tina NILSSON*Lakimies*

Puh. +32 2 284 14 17

Ida PALUMBO*Lakimies*

Puh. +33 3 88 17 23 85

Wiebke PANKAUKE*Lakimies (1.9.2005 alkaen)*

Puh. +33 3 88 17 24 02

Branislav URBANIČ*Lakimies*

Puh. +33 3 88 17 27 14

Olivier VERHEECKE*Oikeudellinen pääneuvonantaja*

Puh. +32 2 284 20 03

HARJOITTELIJAT

Kadri BRÜGEL*Harjoittelija (1.9.2005 alkaen)*

Puh. +32 2 283 23 27

Anne EISENGRÄBER*Harjoittelija (1.9.2005 alkaen)*

Puh. +33 3 88 17 29 64

Georgios KATHARIOS*Harjoittelija (31.7.2005 asti)***Giedre KAZLAUSKAITE***Harjoittelija (1.10.2005 alkaen)*

Puh. +33 3 88 17 23 28

Daniel KOBLENCZ*Harjoittelija (31.7.05 asti)***Jernej LETNAR CERNIC***Harjoittelija (31.7.05 asti)*

Maria Salome LOPEZ RAMOS*Harjoittelija (31.10.2005 asti)***Wiebke PANKAUKE***Harjoittelija (15.1.2005 alkaen)***Roberto RANDO***Harjoittelija (31.7.2005 asti)***Andrea SACK***Harjoittelija (31.7.2005 asti)***Izabela SZOSTAK-SMITH***Harjoittelija (1.6.2005 alkaen)**Puh. +33 3 88 17 67 84***Sophia TABAU***Harjoittelija (31.7.2005 asti)***Asta UPTAITE***Harjoittelija (31.7.2005 asti)***Alexis VAN MAERCKE***Harjoittelija (1.9.2005 alkaen)**Puh. +32 2 284 21 80*

Euroopan oikeusasiamies henkilöstöineen.

HALLINTO- JA TALOUSOSASTO

Hallinto- ja talousosasto vastaa kaikista oikeusasiamiehen toimiston muusta töistä, jotka eivät liity suoraan kanteluiden käsittelyyn ja tutkimusten suorittamiseen. Siinä on neljä jaostoa – hallintojaosto, talousjaosto, kantelujen käsittelyjaosto ja viestintäjaosto. Hallinto- ja talousosaston johtaja koordinoi koko osaston työtä. Hän vastaa siten toimiston yleisestä organisoinnista ja toiminnasta ja toimiston henkilöstöpolitiikasta, ehdottaa ja toteuttaa toimielimen talousarvio- ja rahoitusstrategiaa ja edustaa oikeusasiamiestä tietyissä toimielinten välisissä yhteyksissä.

João SANT'ANNA

Hallinto- ja talousosaston johtaja

Puh. +33 3 88 17 53 46

João Sant'Anna syntyi Setúbalissa Portugalissa 3. toukokuuta 1957. Hän opiskeli oikeustiedettä Lissabonin yliopistossa vuosina 1975–1980 ja aloitti asianajajan työn Lissabonissa vuonna 1981. Vuosina 1980–1982 hän työskenteli Portugalin sisäasiainministeriön Lissabonin alueen oikeus- ja hallinto-osaston lakimiehenä. Vuosina 1982–1984 hän jatkoi oikeustieteen opintojaan teollis- ja tekijänoikeuksien alalla Ludwig-Maximilianin yliopistossa ja Max-Planck-instituutissa Münchenissä. Palattuaan Portugaliin vuonna 1984 hänet nimitettiin Portugalin sisäasiainministeriön Lissabonin alueen oikeus- ja hallinto-osaston johtajaksi. Vuonna 1986 hän aloitti työnsä Euroopan parlamentin virkamiehenä tiedotuksen ja suhdetoiminnan, tutkimuksen ja henkilöstö- ja talousasioiden pääosastoissa ja myöhemmin Euroopan parlamentin oikeudellisessa yksikössä. Hän siirtyi Euroopan oikeusasiamiehen toimiston hallinto- ja talousosaston johtajaksi vuonna 2000.

HALLINTOJAOSTO

Hallintojaostolla on monenlaisia tehtäviä. Niihin kuuluvat henkilöstön rekrytointi ja hallinnointi, saapuvan ja lähtevän kirjeenvaihdon käsittely, puhelinvaihe, toimiston infrastruktuuri, asiakirjojen kääntämisen koordinointi, oikeustieteellisen käsikirjaston organisointi ja hallinnointi ja toimielimen dokumentointi- ja arkistointipolitiikka. Jaosto vastaa myös toimielimen tietotekniikkapolitiikasta ja toimiston tietotekniikkatarpeisiin vastaamisesta läheisessä yhteistyössä Euroopan parlamentin kanssa.

Alessandro DEL BON

Jaoston johtaja (1.5.2005 alkaen)

Puh. +33 3 88 17 23 82

Christophe BAUER

Hallintoavustaja, autonkuljettaja (1.6.2005 alkaen)

Puh. +33 3 88 17 67 80

Rachel DOELL

Sihteeri

Puh. +33 3 88 17 23 98

Massimo EZZY

Tietotekniikkavastaava

(8.9.2005 alkaen)

Puh. + 33 3 88 17 28 67

Cindy GIANNAKIS

Hallintoavustaja

(16.6.2005 alkaen)

Puh. +32 2 284 63 93

Isgouhi KRIKORIAN

Sihteeri

Puh. +33 3 88 17 25 40

Gaël LAMBERT

Tietotekniikkavastaava

Puh. +33 3 88 17 23 99

Juan Manuel MALLEA

Sihteeri

Puh. +33 3 88 17 23 01

Stéphanie MARAJ
Sihteeri (1.5.2005 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 23 13

Charles MEBS
Sihteeri
Puh. +33 3 88 17 70 93

Félicia VOLTZENLOGEL
Sihteeri
Puh. +33 3 88 17 23 94

TALOUSJAOSTO

Talousjaosto varmistaa, että oikeusasiamiehen toimisto noudattaa asianomaisia varainhoitosääntöjä, joiden avulla taataan määrärahojen taloudellinen, tuloksellinen ja tarkoituksenmukainen toteutus. Nämä vastuutehtävät perustuvat siihen, että Euroopan oikeusasiamiehellä on itsenäinen talousarvio. Neljä talousvastaavaa valmistelevat ja toteuttavat talousarvion valtuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän alaisuudessa.

Loïc JULIEN
Jaoston johtaja (1.6.2005 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 67 79

Jean-Pierre FEROMONT
Talousvastaava
Puh. +32 2 284 38 97

Giovanna FRAGAPANE
Talousvastaava
Puh. +33 3 88 17 29 62

Véronique VANDAELE
Talousvastaava
Puh. +32 2 284 23 00

Christophe WALRAVENS
Talousvastaava
Puh. +33 3 88 17 24 03

KANTELUIDEN KÄSITTELYJAOSTO

Kanteluiden käsittelyjaosto vastaa Euroopan oikeusasiamiehelle toimitettujen kanteluiden rekisteröimisestä, jakelusta ja seurannasta. Jaosto varmistaa, että kaikki kantelut rekisteröidään tietokantaan, ilmoitetaan saapuneiksi ja siirretään oikeudelliselle osastolle. Se vastaa kaiken saapuvan ja lähtevän kanteluihin liittyvän kirjeenvaihdon hallinnoinnista ja varmistaa, että kanteluita koskevat tietokannan tiedot ovat ajan tasalla koko kantelumenettelyn ajan, seuraa määräaikojen noudattamista, tuottaa kanteluihin liittyviä tilastoja ja arkistoi kanteluita koskevat asiakirjat.

Isabelle FOUCAUD
Jaoston johtaja
Puh. +33 3 88 17 23 91

Séverine BEYER
Sihteeri
Puh. +33 3 88 17 23 93

Bruno BISMARQUE-ALCÂNTARA
Sihteeri
Puh. +33 3 88 17 20 91

Evelyne BOUTTEFROY
Sihteeri
Puh. +33 3 88 17 24 13

Elaine DRAGO
Sihteeri
Puh. +33 3 88 17 33 31

Isabelle LECESTRE
Sihteeri
Puh. +33 3 88 17 24 29

Gabrielle SHERIDAN
Sihteeri (31.5.2005 asti)
Puh. +33 3 88 17 24 08

Caroline ZINCK
Sihteeri (1.9.2005 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 40 51

VIESTINTÄJAOSTO

Viestintäjaosto on vastuussa toimielimen imagon ja arvojen esiin tuomisesta ja se auttaa oikeusasiamiestä hänen tehtävänantoonsa kuuluvan toiseksi tärkeimmän tehtävän suorittamisessa eli kansalaisten lähestymisessä ja heille yhteisön oikeuden nojalla kuuluvista oikeuksista tiedottamisessa. Näin se on keskeisessä asemassa kansalaisten ja Euroopan ja sen toimielinten välisten suhteiden ja luottamuksen rakentajana.

Jaosto hoitaa ja edistää suhteita tiedotusvälineisiin, laatii ja tuottaa oikeusasiamiehen julkaisut, ylläpitää oikeusasiamiehen verkkosivuja, järjestää oikeusasiamiehen matkat ja tiedotustapahtumat sekä koordinoi suhteita Euroopan oikeusasiamiesten verkostoon.

Rosita AGNEW

Jaoston johtaja (1.5.2005 alkaen)

Tiedottaja ja viestintävastaava (30.4.2005 asti)

Tél. +32 2 284 25 42

Ben HAGARD

Jaoston johtaja (1.5.2005 alkaen)

Internet- ja viestintävastaava (30.4.2005 asti)

Tél. +33 3 88 17 24 24

Marc AMIR-TAHMASSEB

Verkkosuunnittelija (1.9.2005 alkaen)

Tél. +33 3 88 17 44 10

Alessandro DEL BON

Viestintävastaava

(30.4.2005 asti)

Tél. +33 3 88 17 23 82

Gundi GADESMANN

Tiedottaja (1.11.2005 alkaen)

Tél. +32 2 284 26 09

Dace PICOT-STIEBRINA

Viestintävastaava

Tél. +33 3 88 17 40 80

Gabrielle SHERIDAN

Sihteeri (1.6.2005 alkaen)

Tél. +33 3 88 17 24 08

Annika ÖSTERBERG

Julkaisuvastaava (1.10.2005 alkaen)

Tél. +33 3 88 17 49 36

D PÄÄTÖSLUETTELO

1 TAPAUKSEN NUMERON MUKAAN

2002

1391/2002/JMA	105
2107/2002/(BB)PB	98
2111/2002/MF	99

2003

1336/2003/IP	81
1435/2003/MF	99
1687/2003/JMA	59
2097/2003/(ADB)PB	73
2188/2003/OV	82
2191/2003/TN	60
2229/2003/MHZ	87
2395/2003/GG	104
2411/2003/MHZ	87
2415/2003/JMA	72

2004

0127/2004/OV	75
0140/2004/PB	96
0224/2004/PB	88
0237/2004/JMA	72
0274/2004/JMA	61
0295/2004/JMA	61
0338/2004/OV	62
0471/2004/OV	76
0518/2004/MF	82
0530/2004/GG	89
0538/2004/TN	90
0620/2004/PB	91
0628/2004/OV	79
0732/2004/ELB	63
0758/2004/ELB	64
0839/2004/MHZ	74
0933/2004/JMA	66
0948/2004/OV	67

1096/2004/TN	67
1155/2004/TN	68
1273/2004/GG	92
1298/2004/PB	65
1365/2004/TN	65
1368/2004/GG	93
1423/2004/ELB	102
1700/2004/MF	97
1733/2004/OV	80
1737/2004/TN	81
1756/2004/MF	84
1772/2004/GG	83
1798/2004/PB	77
1808/2004/JMA	68
2038/2004/GG	85
2066/2004/TN	69
2485/2004/GG	106
2673/2004/PB	95
2821/2004/OV	70
2862/2004/GG	94
3054/2004/TN	74
3110/2004/GG	71
3254/2004/(OV)ID	103
3381/2004/TN	77
3442/2004/PB	97
3446/2004/GG	101
3452/2004/JMA	103
3485/2004/OV	78
3622/2004/GG	94

2005

0116/2005/MHZ	100
0501/2005/IP	78
1266/2005/MF	78
1875/2005/GG	86
OI/3/2005/OV	107

2

AIHEEN MUKAAN

Kansalaisoikeudet

1687/2003/JMA	59
2415/2003/JMA	72
0224/2004/PB	88
0237/2004/JMA	72
0948/2004/OV	67
1096/2004/TN	67
1737/2004/TN	81
2038/2004/GG	85
0116/2005/MHZ	100
1875/2005/GG	86

Komissio perussopimusten vartijana

1687/2003/JMA	59
2229/2003/MHZ	87
0274/2004/JMA	61
0295/2004/JMA	61
1273/2004/GG	92
1298/2004/PB	65
1423/2004/ELB	102
3254/2004/ID	103
3452/2004/JMA	103
3622/2004/GG	94

Kuluttajapolitiikka

0295/2004/JMA	61
---------------------	----

Sopimukset

2111/2002/MF	99
0338/2004/OV	62
0530/2004/GG	89
0538/2004/TN	90
1266/2005/MF	78
1772/2004/GG	83
1808/2004/JMA	68
2673/2004/PB	95
2862/2004/GG	94
3110/2004/GG	71
OI/3/2005/OV	107

Kulttuuri

3452/2004/JMA	103
---------------------	-----

Tietosuoja

0224/2004/PB	88
--------------------	----

Kehitysyhteistyö

0933/2004/JMA	66
---------------------	----

Talous- ja rahapolitiikka

3054/2004/TN	74
0116/2005/MHZ	100

Koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso

0518/2004/MF	82
--------------------	----

Ympäristö

2229/2003/MHZ	87
---------------------	----

Kalastus

1273/2004/GG	92
--------------------	----

Henkilöiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus

1298/2004/PB	65
3254/2004/ID	103

Toimielimet

2395/2003/GG	104
0140/2004/PB	96
0628/2004/OV	79
1155/2004/TN	68
2485/2004/GG	106
3254/2004/ID	103
3446/2004/GG	101
0501/2005/IP	78

Muut asiat

1435/2003/MF	99
0338/2004/OV	62
0732/2004/ELB	63
3622/2004/GG	94
OI/3/2005/OV	107

Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö

2411/2003/MHZ.....	87
--------------------	----

Asiakirjojen saaminen yleisön tutustuttavaksi

0948/2004/OV	67
1368/2004/GG	93
1756/2004/MF	84
1798/2004/PB	77
2066/2004/TN.....	69
2821/2004/OV	70
3381/2004/TN.....	77
3442/2004/PB	97

Tutkimus ja teknologia

0758/2004/ELB	64
1365/2004/TN.....	65

Sosiaalipolitiikka

0274/2004/JMA	61
---------------------	----

*Henkilöstö**– Työhönotto*

1336/2003/IP.....	81
2097/2003/PB	73
0518/2004/MF	82
0839/2004/MHZ.....	74
1700/2004/MF	97
3485/2004/OV	78

– Muut asiat

1391/2002/JMA	105
2107/2002/PB	98
2188/2003/OV	82
2191/2003/TN.....	60
0140/2004/PB	96
0471/2004/OV	76
0620/2004/PB	91
0628/2004/OV	79
1423/2004/ELB	102
1733/2004/OV	80
0127/2004/OV	75

3 VÄITETYN HALLINNOLLISEN EPÄKOHDAN MUKAAN

Vallan väärinkäyttö

1700/2004/MF	97
--------------------	----

Vältettävissä ollut viivästys

0530/2004/GG	89
1733/2004/OV	80
1756/2004/MF	84
1772/2004/GG	83
3485/2004/OV	78
1266/2005/MF	78
OI/3/2005/OV	107

Syrjintä

1391/2002/JMA	105
2107/2002/PB	98
1687/2003/JMA	59
2415/2003/JMA	72
0237/2004/JMA	72
0338/2004/OV	62
0518/2004/MF	82
0628/2004/OV	79
1808/2004/JMA	68
2673/2004/PB	95

Puolustus

0471/2004/OV	76
--------------------	----

Virhe 226 artiklan mukaisessa menettelyssä

1687/2003/JMA	59
2229/2003/MHZ	87
0274/2004/JMA	61
0295/2004/JMA	61
1273/2004/GG	92
1298/2004/PB	65
1423/2004/ELB	102
3254/2004/ID	103
3452/2004/JMA	103
3622/2004/GG	94

Päätöksen perustelematta jättäminen

2411/2003/MHZ	87
---------------------	----

Tiedottamatta jättäminen tai kieltäytyminen tiedon antamisesta

2097/2003/PB	73
2191/2003/TN	60
2229/2003/MHZ	87
0140/2004/PB	96
0274/2004/JMA	61
0538/2004/TN	90
0758/2004/ELB	64
1368/2004/GG	93
1737/2004/TN	81
1798/2004/PB	77
2038/2004/GG	85
2066/2004/TN	69
3054/2004/TN	74
3381/2004/TN	77
3442/2004/PB	97
1875/2005/GG	86

Avoimuuden puute

1435/2003/MF	99
2395/2003/GG	104
0948/2004/OV	67
2821/2004/OV	70
0116/2005/MHZ	100

Oikeudellinen virhe

1273/2004/GG	92
3254/2004/ID	103
0127/2005/OV	75

Huolimattomuus

2188/2003/OV	82
0224/2004/PB	88
0933/2004/JMA	66
1096/2004/TN	67
1155/2004/TN	68
1365/2004/TN	65
3622/2004/GG	94

Menettelytapavirheet

2107/2002/PB	98
2411/2003/MHZ.....	87
0140/2004/PB	96
0620/2004/PB	91

Epäoikeudenmukaisuus

2111/2002/MF	99
1336/2003/IP	81
3110/2004/GG	71
0839/2004/MHZ.....	74
0127/2005/OV	75
0471/2004/OV	76
0501/2005/IP	78
1733/2004/OV	80
OI/3/2005/OV	107

Muu hallinnollinen epäkohta

0471/2004/OV	76
0538/2004/TN.....	90
0732/2004/ELB	63
0758/2004/ELB	64
1733/2004/OV	80
2485/2004/GG	106
2862/2004/GG	94
3446/2004/GG	101
OI/3/2005/OV	107

E EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN VAALI

Oikeudelliset säännökset

EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan 2 kohdan mukaan «Oikeusasiamies nimitetään jokaisten Euroopan parlamentin vaalien jälkeen Euroopan parlamentin vaalikauden ajaksi. Sama henkilö voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi.»

Euroopan parlamentin työjärjestyksessä määritellään valintamenettelyn yksityiskohdat:

194 artikla

- «1. Vaalikauden alussa puhemies pyytää välittömästi oman valintansa jälkeen tai 8 kohdassa määrätyissä tapauksissa nimitysehdotuksia oikeusasiamiehen virkaan ja asettaa määräajan niiden esittämiseksi. Ilmoitus julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.
2. Nimitysehdotuksilla on oltava vähintään 37:n vähintään kahdesta jäsenvaltiosta olevan jäsenen kannatus.

Kukin jäsen voi kannattaa ainoastaan yhtä ehdokasta.

Nimitysehdotusten on sisällettävä kaikki asiakirjat, joista käy kiistatta ilmi, että hakija täyttää oikeusasiamiestä koskevan ohjesäännön edellyttämät ehdot.

3. Nimitysehdotukset lähetetään asiasta vastaavaan valiokuntaan, joka voi pyytää saada kuulla ehdokkaita.

Kuulemistilaisuudet ovat avoimia kaikille jäsenille.

4. Tämän jälkeen parlamentin äänestettäväksi annetaan lista, johon hyväksytyt ehdokkaat on merkitty aakkosjärjestyksessä.
5. Äänestys toimitetaan salaisena äänestyksenä ja hyväksymiseen vaaditaan annettujen äänten enemmistö.

Jollei kahdella ensimmäisellä äänestyskierroksella valita ketään hakijoista, seuraavalle kierrokselle pääsevät ainoastaan kaksi toisella äänestyskierroksella eniten ääniä saanutta hakijaa.

Jos äänet menevät tasan, valitaan vanhin hakija.

6. Ennen äänestyksen aloittamista puhemies varmistaa, että vähintään puolet parlamentin jäsenistä on läsnä.
7. Nimitetty henkilö kutsutaan välittömästi yhteisöjen tuomioistuimeen vannomaan virkavala.
8. Oikeusasiamies hoitaa virkaa siihen asti, kunnes hänen seuraajansa astuu virkaan, paitsi kuolemantapauksessa tai jos hänet erotetaan.»

Vuoden 2005 vaali

Euroopan parlamentti julkaisi 25. elokuuta 2004 ilmestyneessä virallisessa lehdessä⁸ nimitysehdotuspyynnön, jossa nimitysehdotusten jättämisen määräajaksi asetettiin 30. syyskuuta 2004.

Euroopan parlamentin puhemies ilmoitti 22. lokakuuta 2004 päivätyllä kirjeellä vetoomusvaliokunnan puheenjohtajalle, että hakemuksia oli saapunut neljä.

⁸

EUVL C 213, 25.8.2004, s. 9.

Vetoomusvaliokunta järjesti 29. marraskuuta 2004 julkisen kuulemisen, johon osallistuivat ne kaksi hakijaa, joiden hakemukset oli hyväksytty, eli P. Nikiforos Diamandouros ja Giuseppe Fortunato.

Euroopan parlamentin jäsenet valitsivat 11. tammikuuta 2005 pidetyssä täysistunnossa P. Nikiforos Diamandourosin Euroopan oikeusasiamieheksi ensimmäisellä äänestyskierroksella; hän sai 564 ääntä annetuista 609 äänestä.

Euroopan parlamentin päätös nimittää Diamandouros virkaan parlamentin vaalikaudeksi 2004–2009 julkaistiin virallisessa lehdessä 25. tammikuuta 2005⁹.

Euroopan oikeusasiamiehen vaalista on tarkempia tietoja parlamentin verkkosivuilla osoitteessa:

http://www.europarl.europa.eu/comparl/peti/election2004/default_en.htm

⁹

EUVL L 21, 25.1.2005, s. 8.

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN YHTEYSTIEDOT

OSOITE

Euroopan oikeusasiamies
1 Avenue du Président Robert Schuman
B.P. 403
FR - 67001 Strasbourg Cedex
Ranska

PUHELIN

+33 3 88 17 23 13

FAKSI

+33 3 88 17 90 62

SÄHKÖPOSTI

eo@ombudsman.europa.eu

VERKKOSIVUT

<http://www.ombudsman.europa.eu>

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES TUTKII KANTELUITA HALLINNOLLISISTA EPÄKOHDISTA EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN JA LAITOSTEN TOIMINNASSA

www.ombudsman.europa.eu

Julkaisutoimisto
Publications.europa.eu

